

BEYÂNÎ

[ö. 1075/1664-5]

DÎVÂN

İnceleme - Metin

A

Fatih BAŞPINAR

ÖZ GEÇMİŞ

6 Haziran 1978 tarihinde Konya’da doğdu. 1995 yılında girdiği Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1999’da mezun oldu. 2000 yılında Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2003 yılında “*Pervâne Beg, Mecmûatü'n-Nezâir (315a-340a), Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin*” adlı teziyle bu eğitimini tamamladı. 2004 yılı Eylül ayında Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında başladığı doktora eğitimini 2008’de “17. Yüzyıl Şairlerinden Beyânî’nin Dîvân’ı (İnceleme-Tenkitli Metin)” teziyle bitirdi. Hâlen Kırklareli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyesidir.

ÖZET

Beyânî [ö. 1075/1664-5]: Dîvân adlı bu eserde on yedinci yüzyıl şairlerinden Beyânî'nin bilinen tek eseri olan Dîvân'ının tenkitli metni hazırlanmış, eseri bilimsel metotlar çerçevesinde incelenmiş, hayatına dair bilgiler ortaya konmuş, edebî kişiliği değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Kitapta Beyânî'nin hayatı hakkında bilgi verilmiş ve edebî kişiliği ele alınmış; şairin Dîvân'ı, şekil özellikleri ve muhteva bakımından incelenmiştir. Bu çalışmayla Beyânî'nin kimliği ve eseri gün ışığına çıkarılarak Türk edebiyatı içerisindeki yeri ortaya konmaya çalışılmıştır.

SUMMARY

In this book titled *Beyânî [ö. 1075/1664-5]: Dîvân* the editorial critical text of the unique work known as "Dîvân" of Beyânî who was the seventeenth century poet has been prepared, his text was studied in scientific methods, the details of his life has been mentioned, literary personality has been tried to evaluate.

In the book first of all, it has been mentioned Beyânî's life and has been studied his literary personality. After that, the properties of poems' forms in "Dîvân" and its content has been studied. In this book the property of Beyânî's literary personality and his work have been brought to light and tried to determine the position in the Turkish literature

İÇİNDEKİLER

ÖZ GEÇMİŞ	2
ÖZET	3
SUMMARY	3
İÇİNDEKİLER	4
ÖN SÖZ.....	5
KISALTMALAR	6
GİRİŞ	7
MÜELLİFİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE ESERİNİN İNCELENMESİ	9
I. BÖLÜM	9
1. HAYATI.....	9
1.1. Mahlası.....	9
1.2. Adı.....	9
1.3. Ailesi	10
1.4. Doğum Yeri ve Yılı.....	10
1.5. Tahsili ve Mesleği.....	11
1.6. Ölümü.....	12
1.7. Hayatı ve Kişiliğine Dair İzler	12
1.8. Beyânî Mahlaslı Şairler.....	17
2. EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	22
2.1. Dil ve Üslup Özellikleri	22
2.2. Kaynakların Şiirini Değerlendirişi	33
2.3. Kendi Şiirini Değerlendirişi	33
2.4. Bazı Şairlerle Benzerlikler	51
METİN	55
[TÜRKÇE ŞİİRLER].....	55
[KASİDELER]	55
[GAZELLER]	82
[FARŞA ŞİİRLER]	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
[GAZELLER]	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
[KITALAR].....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
SONUÇ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
KAYNAKLAR	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ÖN SÖZ

Bu eserin konusu, XVII. yüzyıl şairlerinden Beyânî [ö.1664/1665]'nin bilinen tek eseri olan Dîvân'ının incelenmesidir. Öncelikle Beyânî'nin hayatı hakkındaki bilgiler toplanarak değerlendirilmiş, üzerinde bugüne kadar herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamış olan Dîvân'ının tenkitli metni oluşturulmuş ve eser bilimsel metotlar çerçevesinde incelenerek şairin Türk edebiyatındaki yeri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışma, üç ana koldan ilerlemiştir:

Birinci safhada Beyânî'nin hayatı hakkında bilgi verilmiş ve edebî kişiliği incelenmiştir.

İkinci safhada Dîvân'ın tetki üzerinde durulmuştur. *Şekil Özellikleri* başlığı altında öncelikle nazım şekilleri ve türleri; vezin, kafiye ve redif olmak üzere şiirler şekil yönünden incelenmiş, ayrıca şiirlerin ahengine katkı sağlayan unsurların değerlendirmesi yapılmıştır.

Edebî Sanatlar başlığı altında şairin edebî sanatları kullanımına örnekler sunulmuş ve tespit edilebilen her sanata en az bir örnek verilmesine gayret edilmiştir.

Deyimler, Atasözleri ve Kalıplaşmış İfadeler başlığı altında atasözü ve deyimlerden tespit edilebilenler sıralanmıştır.

Son safha ise *Tenkitli Metin* verilmesiyle tamamlanmıştır.

Ortaya konan çalışmayla Beyânî'nin kimliği ve edebî kişiliğinin ana hatları tespit edilmiş, eseri gün ışığına çıkarılarak incelenmiş ve şiirlerinin edebî değerinin belirlenmesine gayret edilmiştir.

Elinizdeki bu eser, daha önce doktora tezi olarak hazırlanmıştı [Fatih BAŞPINAR: 17. *Yüzyıl Şairlerinden Beyânî'nin Dîvân'ı (İnceleme-Tenkitli Metin)*: İstanbul 2008, 808 s. Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.] Burada söz konusu çalışmanın gözden geçirilmesiyle ortaya çıkmış yeni şeklini sunuyorum.

KISALTMALAR

age.	: Adı geçen eser
B.:	: Başlık
bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
ev.	: Çeviren
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	: Gazel
Haz.	: Hazırlayan
K.	: Kaside
Kt.	: Kıta
Ktp.	: Kütüphanesi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
vd.	: ve diğerleri
yk.	: Yaprak
yyl.	: Yayımlayan

GİRİŞ

XVII. asır Osmanlı tarihinde pek çok alanda büyük değişikliklerin görüldüğü bir dönemdir. Asrın başında en geniş sınırlarına ulaşan Osmanlı Devleti, doğuda Zagros dağlarının tabii sınırlarına çekilmiş; batıda Tuna'nın güneyine kadar gerilemiştir. Geçmişteki parlak başarıların görülmediği bu dönemde Osmanlı Devleti, siyasi ve sosyal açılardan duraklama dönemine girmiş; devlet teşkilatı, askerî yapı ve ekonomik bakımdan da büyük sarsıntılar geçirmiştir. Bunda en önemli etken, bu dönemde görülen "istikrarsızlık"tır.

Osmanlı Devleti'nin bu asırda siyasi, askerî, ekonomik ve sosyal alanlardaki olumsuz manzarasına rağmen, Türk edebiyatının yükselme ve gelişme çizgisini sürdürdüğü görülür. XVI. asırda tekâmülünü tamamlayan klasik edebiyat bu asırdaki olumsuzluklardan fazla etkilenmemiş, gelişmesini devam ettirmiştir. Bunda temel etkenlerden biri, şiirin hayatın bir parçası sayılmasıdır. Bu yüzyılda Osmanlı padişahlarının âlimi ve sanatkârı koruma uygulaması devam etmiştir. Sultan I. Ahmed "Bahtî", Sultan II. Osman ise "Fârisî" mahlasıyla şiir söylemiş, edebiyata olan ilgi devlet erkânının konaklarında tertip edilen sohbet meclislerinde varlığını sürdürmüştür. Şeyhülislam Yahyâ Efendi ve Şeyhülislam Bahâyî Efendi hem şiir söylemişler hem de dönemin şairlerini himaye etmişlerdir. Klasik şiir bu asırda gerek teknik gerek ahenk gerekse zarafet bakımından biraz daha oturmuş ve güzelleşmiştir. Türk şiiri yakın bir zamana kadar örnek aldığı İran şiirini hem nitelik hem nicelik bakımından geride bırakmıştır. Klasik şairlerimiz İran edebiyatına ehemmiyet vermemeğe ve kendi sanatkârlarını örnek almağa başlamışlardır. Bu durum, bu dönem şiirlerinin bir özelliği olarak kabul edilebilir.

Türk edebiyatını en parlak dönemlerinden biri olan XVII. asırda birçok şair yetişmiştir. Bu yüzyılda yazılan şuaara tezkirelerinden *Tezkire-i Rızâ*'da 266; Âsım'ın *Zübdetü'l-Eş'âr*'ında ise 123 şair yer almaktadır. XVIII. asrın başında yetişmiş olan şairleri de eserine dahil eden Safâyî, tezkiresinde 493 şaire yer vermiştir. Yalnızca İstanbul kütüphanelerinde bu yüzyıla ait 150'den fazla şairin divanının kayıtlı bulunması, bu asra ait edebî çevrenin zenginliğini yansıtmak bakımından kayda değerdir.

Bu dönemde şairler geçen asırlara nispetle sosyal ve ekonomik konulara daha çok eğilmişler, özellikle çevrelerinde yaşanan hadiseleri gözleyerek bunları şiirlerinde kullanmışlardır. Bu, şiirde sosyal eleştirinin öne çıkmasını sağlamıştır. Nefî, Nev'îzâde Atâ'î, Nâbî, Sâbit gibi şairlerin “sosyal çevre” ile ilgilenmeleri bu dönem şiirinin karakterini belirlemede öne çıkan unsurdur.

Bu yüzyılda Nefî, Şeyhülislam Bahâyî, Nâ'îlî-i Kadîm, Neşâtî ve Nâbî gibi kendine has üslupları olan birçok şair yetişmiştir. *Kasîde* alanında Nefî ve Sabrî; *gazel* alanında Şeyhülislam Yahyâ, Şeyhülislam Bahâyî, Neşâtî, Nâ'îlî-i Kadîm, Fehîm-i Kadîm, Vecdî, İsmetî, Şehrî, Nedîm-i Kadîm, Nâbî, Sâbit; *mesnevi* sahasında Nev'îzâde Atâ'î, Ganîzâde Nâdirî ve Nâbî asrın en önemli şairleridir.

Beyânî, ilmiye mesleğine mensuptur. Şair yaşadığı devirde ve daha sonra da şöhret sahibi değildir. Ancak, onun şiirlerinde, yaşadığı devrin şiir anlayışını ortaya koyacak ipuçlarına rastlamak mümkündür. Bu ipuçlarından hareketle Beyânî gibi şairler üzerinde yapılacak çalışmalar, Türk edebiyatı tarihinin yazılmasına katkıda bulunacaktır. Bu amaç çerçevesinde Beyânî'nin bilinen tek eseri olan Dîvân'ının tenkitli metni ortaya konulmuş ve eser bilimsel metotlar çerçevesinde incelenip değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Dîvân'ın tespit edilebilen tek nüshası olan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi İbnülemin 2556 numarada kayıtlı müellif hattı olma özelliği taşıyan yazmadan tenkitli metin oluşturulmuştur. Oluşturan metin çeviriyazı alfabetiyle gösterilmiştir.

Dîvân içinde yer alan Farsça şiirler ise ayrı bir kısım hâlinde düzenlenmiştir.

MÜELLİFİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE ESERİNİN İNCELENMESİ

I. BÖLÜM

BEYÂNÎ

[ö. 1075/1664-1665]

1. HAYATI

1.1. Mahlası

‘Ortaya çıkmak, açık seçik olmak; açıklamak, anlaşılır hâle getirmek’ anlamlarına gelen ve belagat ilminin hakikat, mecaz, kinaye, teşbih, istiare gibi konularını ele alan kısmının da adı olan Arapça *beyân* kelimesine, nispet +î’sinin getirilmesiyle oluşturulan *Beyânî* mahlası ‘açık söyleyen, söz söylemekten anlayan, beyan ilminden anlayan’ anlamlarına gelir.

Şairin niçin bu mahlası seçtiğine veya bu mahlası şaire kimin verdiği dair bir bilgi ve kayda rastlanmamıştır.

1.2. Adı

Şairin adı kaynaklarda hiçbir tereddüde yer bırakmayacak şekilde *Ahmed* olarak geçmektedir¹.

Şairin naat niteliğindeki kasidesinin aşağıdaki beytinde Ahmed ismini kullanmasını, hem Hazreti Peygamber’e kendini nispet etmek hem Hazreti Peygamber’in ‘Ahmed’ adıyla aynı kökten gelen ve ‘livâü’l-hamd’ olarak bilinen sancağa sahip olduğunu belirtmek hem de şairin kendi adını vurgulamak gayesine bağlamak mümkündür:

Ne keder hevl-i rûz-ı mahşerden
Ahmed-i sâhibü’l-livâmuz var

K.2/26

¹ Şeyhî Mehmed Efendi, *Vakâyi’l-Fudâlâ*, C. II, s. 294. İsmail Belîğ, *Nuhbetü’l-Âsâr li-Zeyli Zübdeti’l-Eş’âr*, s. 35; Tuman, *Tuhfe-i Nâilî*, C. I, s.136

1.3. Ailesi

Babası Abdurrahman adlı bir kadıdır². Burnunun iriliği dolayısıyla Enfi lakabıyla anılmıştır³. Hayatı hakkında ulaşılabilen bilgiler, onun [Recep 1020/Eylül 1611]'de müderris olduğu ve değişik medreselerde müderrislik yaptıktan sonra Trablus-ı Şam kazasından mazul iken [Rebiülevvel 1036/Kasım-Aralık 1626]'da öldüğü şeklindedir⁴.

Babası Abdurrahman, temiz yaradılışlı, sağlam itikatlî olarak nitelendirilir⁵.

Ailesi hakkında herhangi bir başka bilgiye rastlanmamıştır.

1.4. Doğum Yeri ve Yılı

Beyânî, bugün Afyon iline bağlı bir ilçe, o devirde ise Germiyan vilayetine bağlı bir kasaba olan Şuhut'ta doğmuştur⁶. Babası da burada doğan şairin doğum yılını gösterecek bir bilgiye ise rastlanmaz.

Babası gibi kadılık mesleğini seçen şairin bu tercihten yola çıkılıp medrese tahsili süresinin kişiye göre değişmesi, danışmentlik ve mülazımlık sürelerinin kesinlik göstermemesinden dolayı, geçirdiği eğitim safhaları hesaplanarak şairin doğum tarihini kesin olarak tahmin etmek mümkün görünmemektedir. Ancak yine de kabaca bir tahminde bulunulabilir: Mülazımlık müddetinin yaklaşık olarak yedi yıl⁷, danışmentlik süresinin ortalama üç ila beş yıl⁸ olduğu göz önünde bulundurulduğunda kadılığa başlayana kadar geçen sürenin aşağı yukarı 10-12 yıl olduğu söylenebilir. Medreseye başlama yaşının da 12-15⁹ olmasından hareketle şairin en az 22 en çok 27 yaşında medreseyi bitirmiş olması gerekir. [Şevval 1038/ Haziran 1629]'da müderrisliğe başladığı¹⁰ bilinen Beyânî'nin doğum tarihinin en geç 1038 – 22 = 1016 [1607], en erken ise 1038 – 27 = 1011 [1602] olduğu ortaya çıkar. Buradan hareketle ortalama bir tarihi kabul etmek ve doğum tarihi için [1013/1605]'tir demek mümkündür. Ancak bunun da netice itibariyle bir tahmin olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

² Şeyhî Mehmed Efendi, *Eş-Şekaiku'n-Nu'maniyye ve Zeyilleri: Hadaikü's-Şakâik*, C. II, s. 294.

³ Yılmaz, *Güftü ve Teşrifâtü's-Şu'arâsı*, s. 105; Tuman, *Tuhfe-i Nâilî*, C. I, s. 136.

⁴ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 312; Tuman, *age.*, C. I, s. 136.

⁵ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. II, s. 294.

⁶ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 312.

⁷ İzgi, *Osmanlı Medreselerinde İlim*, C. I, s. 57.

⁸ Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilâtı*, s. 14.

⁹ İzgi, *age.*, C. I, s. 51.

¹⁰ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

1.5. Tahsili ve Mesleği

İlmiye sınıfına mensup bir babanın çocuğu olan şair, medrese eğitimi görmüştür. Beyânî'nin ilk eğitimini Bursa'da gördüğünü, daha sonraki eğitim hayatını ise İstanbul'da sürdürdüğünü ancak bunların hangi yıllara karşılık geldiğinin tam olarak belirlenemediğini söylemek mümkündür.

Bunun dışında eğitim hayatına ait bir bilgi elde yoktur. Ancak bilgisi ve faziletiyle tanınan, ilimlerin çoğunda emsalleriyle bir seviyede olduğu kayıtlıdır¹¹. Buradan hareketle ve babasının da bir kadı olduğu düşünülürse şairin iyi bir eğitim aldığı söylenebilir.

Beyânî, medrese eğitiminden sonra müderrislik yapmış, daha sonra ise kadılık rütbesiyle çeşitli yerleri dolaşmıştır.

Müderrislik yaptığı yerler tarihleriyle birlikte aşağıdadır¹²:

[Şevval 1038/ Haziran 1629]'da medreseden 40 akçe ile mazul olup Husrev Paşa imamı Habib Efendi yerine Tûfî Latif Medresesi'nde,

[Zilkâde 1040/Haziran 1631]'de Perlepelizâde Ahmed Efendi yerine Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi'nde,

[Rebiülevvel 1042/Eylül 1632]'de Osmanzâde Mehmed Efendi yerine Dâvud Paşa Medresesi'nde,

[Zilhicce 1042/ Ekim 1632]'de Hamdî Mehmed Efendi yerine Hâdim Hüseyin Paşa Medresesi'nde,

[Şaban 1045/Ocak 1636]'da Süleyman Efendi yerine Murad Paşa-yı Atik Medresesi'nde,

[Muharrem 1049/Mayıs 1640]'ta Beyâzî Hasan Efendi yerine Sahn Medreseleri'nin birinde,

[Şevval 1049/Şubat 1640]'ta Piyade Mehmed Efendi yerine Bursa'da Gazi Hüdavendigâr Medresesi'nde,

[Cemaziyelevvel 1050/Ağustos 1640]'ta Sadreddinzâde Feyzullah Efendi yerine Mahmud Paşa Medresesi'nde,

[Safer 1054/Nisan 1644]'te Şeyhîzâde Şerif Mehmed Efendi yerine Hâsekî Sultan Medresesi'nde,

[Rebiülahir 1056/Mayıs 1646]'da Takîyeddin Efendi yerine Ayasofya-yı Kadim Medresesi'nde.

¹¹ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

¹² Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

Ancak şair tarafından Dîvân'ın bir yerindeki gazeller için “*Bu fakîr biñ kırk sekiz rebî’u’l-evvelinde mahrûse-i Brûsa’da merhûm ve mağfûrun lehu Gâzî Hudâvendigâr müderrisi olduğumuzda esnâ-yı gamda denilen gazellerdür.*”¹³ denildiğine göre [Rebiülevvel 1048/Temmuz 1638]’de şair Bursa’da müderris olmalıdır. Bu bakımdan şairin Sahn Medreseleri ve Gazi Hüdavendigâr Medresesi’nde müderrislik yaptığı tarihlerde düzeltme yapmak veya en azından adı geçen yerlerdeki görevinin yukarıdaki tarihten önce olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Şairin kadılık yaptığı yerler ise tarihleriyle birlikte şunlardır¹⁴:

[Şaban 1057/Eylül 1647-Zilhicce1057/Ocak 1648] arasında Musa Efendi yerine Yenişehir’de,
[Cemaziyelevvel 1058/Haziran 1648-Recep 1058/Ağustos 1648] arasında Sarı Alizâde Mehmed Efendi yerine Bursa’da,

[Şaban 1059/Ağustos 1649 -Recep 1060/Temmuz 1650] arasında Ürke Mustafa Efendi yerine Ebu Eyyup El-Ensârî’de,

[Ramazan 1062/Ağustos 1652-Şevval 1063/Ekim 1653] arasında Bostanzâde Abdülkerim Efendi yerine Üsküdar’da.

1653’te Üsküdar’dan mazul olan Beyânî’ye [Zilkâde 1066/Eylül 1656]’da Birgi kazası arpalık olarak verilmiştir. [Şevval 1070/Haziran 1660]’ta kendisinden bu arpalık alınıp yerine Tatarbazarcığı kazası arpalık olarak verilmiştir.

1.6. Ölümü

Beyânî, [1075/1664 veya 1665] tarihinde¹⁵ İstanbul’da ölmüş ve Edirnekapısı dışında bir yere gömülmüştür. Ortalama olarak altmış yaşını doldurmuş olan şairin ölüm sebebi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi ya da ipucuna rastlanmamaktadır.

1.7. Hayatı ve Kişiliğine Dair İzler

Beyânî hakkında bilgi veren kaynaklar nicelik itibarıyla çok azdır. Bu bilgi azlığı içerisinde ayrıca onun edebî kişiliğine dair bilgi bulmak ise oldukça zordur. Bu kaynaklardan biri olan *Şakâik-i Nu’mâniyye* zeyillerinden *Zeyl-i Atâyî*’de Şeyhî

¹³ Beyânî, *Dîvân*, 104^b.

¹⁴ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

¹⁵ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313. İsmail Belîğ, *age.*, s. 35, Tuman, *age.*, C. I, s. 136

Mehmed Efendi şairin biyografisini verdikten sonra onun kişiliği ve şiiri ile ilgili şunları kaydeder:

“*Mevlânâ-yı merkûm ‘ilm ü fazl-ile mevsûm, ekser-i fûnûn-ı nâfi‘ada müşâ-rik-i emsâl, şî‘r ve inşâda vasatu’l-hâl, pîr-i sâlih, sa‘âdetmend-i müflih, dervîş-nihâd, pâk-i‘tikâd, merd-i kâni‘, edîb-i mütevâzî‘ idi.*”¹⁶

Buna göre Beyânî’nin bilgi ve fazileti kişiliğinde barındıran bir âlim olduğu söylenebilir. İlimlerin çoğunda emsalleriyle eşit seviyede olması, bize onun önde gelen bir âlim olmadığı bilgisini vermektedir. Teşrîfâtü’ş-Şu‘arâ¹⁷’da ise *fahru’l-‘ulemâ* kaydının dışında bu konuda herhangi bir bilgi yer almaz. Zaten başka kaynaklarda bahsinin çok az geçmesi de buna delil olarak gösterilebilir.

Şiir ve düzyazıda ortalama bir seviyeye sahip olduğu bilgisinden hareketle onun hem şiir alanında hem de nesirde eser verdiği söylenebilir. Ancak nesir türünde herhangi bir eserine rastlanmamış olması dolayısıyla bu alandaki kişiliğine dair bir yoruma gidilememiştir. Şiirde ise Türkçe ve Farsça şiirlerden müteşekkil olan ve elde bulunan yegâne eseri Dîvân’ından başka bir eserine tesadüf edilememiştir. Zaten kaynaklarda da buna dair bir bilgi yer almamaktadır. Yalnızca şairin divanını tertip ettiği yönündeki bilgi¹⁸, mürettep bir divanının olduğunu göstermektedir.

Dindar bir kimse, selamet sahibi bahtiyar bir insan, dervîş tabiatlı, itikadı sağlam, kanaatkar bir kişi olduğu yukarıda zikredilmiştir. Bundan başka mütevazı bir edip olduğu da söylenmiştir.

Beyânî’nin hayır eserlerinin bulunduğu, bunlardan birinin Tevkîî Cafer Çelebi Mescidi’ni camiye çevirmek¹⁹ olduğu kaynaklarda yazılıdır.

Güftî, şairden Enfî Ahmed Efendi olarak bahseder. Ona ayırdığı bölümde pek çok beyitle bu durumu alaya alır.

Bu değerlendirmelerin dışında kaynaklarda, daha fazla bilgiye rastlanmamaktadır.

Mütevazı oluşuna dair yukarıdaki hükme şiirlerinden de varılabilir. Bunun dışında Dîvân’da yer alan bir nottan onun Bursa’da müderris iken yazmış olduğu gazellerinin bulunduğu ve bunların “esnâ-yı gamda” yazılmış olduklarını kaydettiği öğrenilmektedir. Şair, gamlı bir ruh hâlini özellikle belirtmek ihtiyacı mı hissetmiştir,

¹⁶ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

¹⁷ Yılmaz, *age.*, s. 105.

¹⁸ İsmail Belîğ, *age.*, s. 35.

¹⁹ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313; Ayvansarayî Hüseyin Efendi, vd., *Hadikatü’l-Cevâmi‘*, s. 67.

yoksa bu sıradan bir bilgi notu mudur, kesin bir şey söylemek mümkün görünmemektedir.

Eserinden hareketle bir şairin hayatı ve şahsiyeti hakkında birtakım bilgilere ulaşmak ve bu bilgilerden kesin sonuçlar çıkarmak güçtür. Ancak buna rağmen bazı beyitlerde, hayatı ve kişiliği hakkında birtakım bilgi kırıntıları bulunmaktadır. Bu ipuçlarına dayanarak birtakım sonuçlara varılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan sonuçlar kesinlik göstermez. Bu yüzden şüpheyle karşılanmalıdır.

Beyânî'nin herhangi bir hamisi olup olmadığına karar vermek güçtür. Eldeki şiirlerine bakılınca saltanatına şahit olduğu Osmanlı padişahlarından yalnız Sultan İbrahim [saltanatı: 1640-1648]'e kaside yazdığı görülür. Genel olarak Dîvân'daki kasidelerde bir başlık olmamasına rağmen içeriklerinden yola çıkılarak 3 ve 4. kasidelerin Sultan İbrahim için yazıldığı anlaşılır. Bu kasidelerden:

Kutb-ı çarh-ı 'azamet Hazret-i Hân İbrâhîm
Ki şükûhına selâtin edemezler taklîd

K.3/29

beytini içeren 3.sünün:

Taht müştâk idi teşrîf-i cülûsına anuñ
Erdi maksûda nesîm-i emeli oldu vezîd

K.3/04

beytinden hareketle sultanın tahta geçişi üzerine yazılmış olduğu ve 1640 yılında kaleme alınmış olması gerektiği sonucuna ulaşılır.

Sultan İbrahim için yazılan ve Dîvân'da 4. sırada yer alan kaside de herhangi bir başlık taşımaz. Övülenin isminin yer aldığı aşağıdaki beyitten bu kasidenin de aynı sultana yazıldığı görülür.

Ser-i şâhân-ı cihân Hazret-i Hân İbrâhîm
Ki odur saltanat-ârây u Süleymân-hutuvât

K.4/18

Yukarıda sözü edilen diğer kasidenin padişahın cülusu üzerine yazıldığı göz önüne alındığında bu kasidenin daha sonra yazılmış olması gerekir. Bununla birlikte şairin Sultan İbrahim'le bir münasebet kurduğuna dair bir ipucu da elde yoktur.

Dîvân'da "Hâlâ Şeyhü'l-islâm Ebû Sa'îd Efendi hazretlerine verilmişdür." notuyla yer alan 5. kasidede övülen kimse belliyken, 6 ve 7. kasidelerin memduhun kim ya da

kimler olduğu açık değildir. Ancak bu kasidelerin de aynı kişi için yazılmış olmalarının:

Ya'nî ol mesned-nişîn-i sadr-ı fetvâ kim anuñ
Reşha-i fazlıyladur neşv ü nemâ-yı [nev-bahâr]

K.6/16

arazı bu ki gele Hazret-i Şeyhü'l-islâm
Döşeye reh-güzerine gül-i bî-hârı [sabâ]

K.7/08

beyitlerinde geçen “mesned-nişîn-i sadr-ı fetvâ” ve “Hazret-i Şeyhü'l-islâm” ifadelerine dayandırılması mümkün görünmektedir.

Ayrıca bu kasidelerin gazele beyitler ilave edilmek suretiyle yazıldıkları (5. kasidede mahlas 9. beyitte, 6. kasidede 12. beyitte ve 7. kasidede 7. beyitte yer almaktadır.), kaside kasdıyla yazılanların 1, 2, 3, 4, 8 ve 9. kasideler oldukları belirtilmeli; bunlardan ilk kasidenin münacat, ikincisinin naat olduğu da düşünülürse şairin kaside sahasında pek kalem oynatmadığı söylenmelidir.

Beyânî'nin kasideleri içinde yardım beklediğini belirttiği beyitler Vezir Mehmed Paşa'ya sunulmuş olan kasidede geçmektedir:

Dergehi dârü'ş-şifâ mürdeler ihyâ eder
Şerbet-i lutfın umarlar kamu bîmârlar

K.8/16

Câ'ize-bahş-ı ekâbirdür o kân-ı kerem
Sâ'il-i keffî anuñ bahr-ı güher-bârlar

K.8/17

Şairin bu isteğine karşılık alıp almadığı da meçhuldür. Ancak:

Ber-murâd etdüñ beni lutf-ı firâvân eyledüñ
Bî-ser ü sâ mân-iken mahsûd-ı akrân eyledüñ

G.447/01

beytiyle başlayan gazelin böylesi bir isteğe ulaşılması neticesinde yazılmış olma ihtimali gözden ırak tutulmamalıdır. Kime teşekkür edildiğine dair herhangi bir bilgi bulunmamasına rağmen aynı gazelin:

Bâğ-ı ‘adlûnde salınsa nahl-i ikbâlüm n’ola
Hâk-ile yeksân iken serv-i hırâmân [eyledüñ]

G.447/04

Ben nice etmem Beyânî-veş du‘â-i devletüñ
Necm-i ikbâlüm Sühâ-y-iken dırahşân eyledüñ

G.447/10

beyitlerinde geçen *adalet* ve *devlet* gibi kelimeler sayesinde şairin bir devlet büyüğüne teşekkür ettiği kanaatine ulaşılabilir. Yine de muhatabın kimliğini belirlemek mümkün görünmemektedir.

Sanmañ çiçek çıkardı o destûr-ı kâm-kâr
Nahl-i vücûd-ı nâzûki oldı şükûfe-dâr

G.095/1

beytiyle başlayan 095. gazelin sayfa başına düşülen Vezir Siyavuş Paşa [ö.1066/1656]’nın çiçek çıkarması üzerine söylenmiş olduğu notuna bakılırsa Beyânî’nin adı geçen vezir ile de münasebetinin olduğu ortaya çıkar. Ancak bu gazelde şair herhangi bir beklentisini belirtmediği ve Dîvân’ın başka bir yerinde de Siyavuş Paşa’ya dair herhangi bir bilgi yer almadığı için Beyânî ile Paşa arasındaki ilgi belirlenememektedir.

Dîvân’da teşekkürname diye nitelenebilecek ve yukarıda bahsi geçen 447. gazelde söylediklerinden başka şairin maddî manada şikayetçi olduğu görülmez. Kaside sayısının azlığı da düşünülürse Beyânî’nin himaye bekleyen bir tutum içerisinde olmadığı söylenebilir. Bunlarla birlikte şairle ilgili kaydedilen bir hikâyede²⁰, Şeyhülislam Yahya’dan hariçte bir medreseye tayin olmayı isteyen, bunu birkaç kez tekrarlayan şairin bu ısrarcılığından Şeyhülislam Yahya’nın rahatsız olduğu ve şu kıtayı yazdığı anlatılmaktadır:

Burnuñla Beyânî bizi n’içün kakalarsın
Hâricde olur dâhili dahı yakalarsın
Ayakda kalur mı ne sanur sencileyin merd
Bir silsilede sahn dahi mül‘akalarsın²¹

²⁰ Şeyhî Mehmed Efendi, *age.*, C. III, s. 313.

²¹ Kavruk, *Şeyhülislam Yahya Dîvânı*, s. 509.

Bu mısraların yazılmasına sebep olan şairin söz konusu dileği [1038/1629]'da gerçekleştiğine göre buradaki tavrının bütün şairlerine ve hayatına mal edilmemesi doğru olacaktır.

1.8. Beyânî Mahlaslı Şairler

Aynı mahlası kullanan şairler arasındaki ayırım elden geldiği kadarıyla belirlenmeğe çalışılmıştır.

Bu çalışmaya konu olan Beyânî de dahil olmak üzere aynı mahlası kullanan dokuz şair tespit edilmiştir. Bunlar hakkında kısaca bilgi verilecektir:

1. BEYÂNÎ: Bu çalışmaya konu edilen şairdir. İlgili bölümlerde hakkında bilgi verilmiştir.

2. BEYÂNÎ: Asıl adı Mustafa'dır. Cârullâhzâde lakabıyla tanınmıştır. Tezkire yazarı olması sebebiyle Beyânî mahlasıyla şiir söylemiş olanların en tanınmış budur. Âşık Çelebi ve Riyâzî onun Niğbolu'da doğduğunu söyler. Kaynakların çoğunda Rusçuklu olarak geçer. Kestel Medresesi'nda müderrislik, Havran'da kadılık yapmıştır. Hacca gittikten sonra mesleğini bırakmış ve Sofiler Tekkesi şeyhi Ekmel Efendi'ye bağlanarak sufilik yoluna girmiştir. Şeyhinin halifesi olarak Gelibolu'daki zaviyelerinden birine gitmiş, şeyhinin vefatı üzerine ise [985/1577-78]'de onun yerine geçmiştir. Arapça ve Türkçe şiirleri vardır. Tarikata intisap ettikten sonra tasavvufî şiirle iştiğal etmiştir.

Onun salim bir zihin, latif bir akıl ve fikre sahip bulunduğunu belirten Âşık Çelebi ilim yönünden kuvvetli, ahlak bakımından üstün olduğunu belirtir ve akranlarından önde geldiğini söyler.

Edebî alanda daha çok tezkire yazarlığı ile tanınmıştır. [1006/1598]'de ölmüştür. "Şeyh Beyânî eyvâh" cümlesi vefatına tarih olarak söylenmiştir.

Şiirlerinden örnekler:

Ömrüñ bu ser'iyet-ile ki her ân gelür geçer
Seyl-i revândur ki şitâbân gelür geçer

Gel geç libâs-ı atlas-ı şâhiden ey gönül
 Cûy-ı fenâyı halk çü ‘uryân gelür geçer
 (Âşık Çelebi, Hasan Çelebi, Nail Tuman)

‘Uşşâka zahm-ı tiğ-ı semdür elem viren
 Ammâ ki riş-i nâvek-i müjgân gelür geçer
 (Âşık Çelebi, Hasan Çelebi)

Kıldı çü gisûvânını ânân bölük bölük
 ‘Uşşâk haylin eyledi hicrân bölük bölük
 (Âşık Çelebi, Hasan Çelebi)

‘Aşk oldı dil vilâyetini gönderüp nefer
 Gam leşkerini ol şeh-i hûbân bölük bölük
 (Âşık Çelebi)

Nigârâ dürd-i derdüñ câm-ı la‘lûñ baña kâfidür
 Şarâb-ı nâb-ı câm-ı pür-safâ yârânuñ olsun hep
 (Âşık Çelebi)

Tolaşmakdan leb-i mey-gûnuña peymâneler dönsün
 Ulaşmakdan çerâğ-ı hüsnüñe pervâneler dönsün

Gül-ile gülşen-i aındurma sâki gel getir câmı
 Güle peymâne dönsün gülşene mey-hâneler dönsün

Ben öldükde gam-ı hâlûñle cânâ eşk-i çeşmümden
 Tolanup çevre yanum sübha-i sad-dâneler dönsün
 (Âşık Çelebi)

Ham-ı ebrûña zülfüñ gûşesinden ter düşer çeşmüñ
 Meh-i nevden hayâl añlar bulutdan nem kapar çeşmüñ
 (Âşık Çelebi)

Ne kadar kasr-ı bülend olsa irer âh u fiğân
 Sanma kim sûz-ı dile hâ’il olur kevn ü mekân
 (Nail Tuman)

Aldılar aklum peri-rûlar perişân itdiler
 Yirine gelmez meger cem‘iyyet-i hûbân ola
 (Nail Tuman)

3. BEYÂNÎ: Yanbolu'da doğmuştur. Şeyh Kemaloğlu lakabıyla tanınmıştır. Âşık Çelebi onun tabiatında nazım ve nesre kabiliyet bulunduğunu fakat ömrünün vefa etmediğini söyler. Eğer fırsat bulsaydı çok farklı şiirler, acayip manalar ortaya koyacağını belirtir. Âşık Çelebi, onun şiirle uğraşmasına rağmen nesrinin şiirine üstün olduğunu da söyler. [970/1552]'de genç yaşta Kanuni döneminde vefat etmiştir. Şiirlerinden örnekler:

Pâyına n'ola irişmezse nücûm-ı eşküm
Mâh seyrende ider gâyetle isti'câl

İy yüzi mihr-i dırahşân geçe meh ü sâl
Gelmeye devrük kaşuñ gibi senüñ iki hilâl
(Hasan Çelebi, Nail Tuman, Sicill-i Osmânî)

İy yüzi mihr-i dırahşân geçe meh ü sâl
Gelmeye devrük kaşuñ gibi senüñ iki hilâl

Mün'akis oldı derûnında dil-i sühtegân
Sanma âyine-i ruhsâr-ı nigârı pür-halâl

Pâyına n'ola irişmezse nücûm-ı eşküm
Mâh seyrende ider gâyetle isti'câl

Tek nasib ola na'lçeñ izin öpmek bir kez
Olsun iy mâh yirüm olur-ısa saff-ı ni'âl

(Âşık Çelebi)

4. BEYÂNÎ: Kastamonuludur. Katiplik yapmıştır. Genç yaşında ilim ve irfan sahibi olmuş, hat sanatında da ustalık göstermiştir. Latîfî güzel tabirleri olduğunu, sözünde zarafet bulunduğunu ve her sözde sanat yaptığını, cinas ve ihamsız kelime etmediğini söyler. Ahlakının güzel olduğunu, muhataplarına nezaketle karşılık verdiğini söyleyen Latîfî, onun sakin, sabırlı, öfkelenmeyen bir yapısının olduğunu belirtir. Şakalaşma sırasında dahi dostlarını incitmeyen Beyânî; iham ve kinayeli sözlerden kaçınırdı.

Kıt'a

Gereklü âdeme hulk u edebdür
 Ki evlâdur dilâ mâl u nesebden
 Latif olsa latife hoşdur ammâ
 Velâkin hâric olmaya edebden

(Latîfi, Nail Tuman)

Gün ruhlaruñ görelden mihr uğradı zevâle
 Ebrûlaruñ gamından döndi kamer hilâle

(Latîfi)

Didüm yoluñda cân virsem hey âfet
 Geçer mi minnete didi ne minnet

(Latîfi)

Gel kûy-ı nigâra varalum uy baña sôfi
 Dünyâda saña göstereyin bâğ-ı cinânı

(Latîfi, Nail Tuman)

Rakib-i kelbi gör kim h^vân-ı vaslın
 Yavuz it gibi ne yir ne yidürür

(Latîfi, Nail Tuman)

5. BEYÂNÎ: Sinop'ta doğmuştur. III. Murad [saltanatı: 1574-1595] dönemi şairlerindendir. Hicivleri ile tanınmıştır.

6. BEYÂNÎ: Asıl adı Hasan'dır. Edirne'de doğmuştur. İmaretten ayrılarak tımar ile uğraştı. Kanuni Sultan Süleyman [saltanatı: 1520-1566] devri şairlerindendir. Kaynaklar onun orta hâlli bir şair olduğunu yazar.

7. BEYÂNÎ: Asıl adı Seydî Çelebi'dir. Bağdat'ta doğdu. Beyânîzâde diye tanındığından bu mahlası aldı. Öğrenimini tamamladıktan sonra Efdal-i Isfahânî'nin yanına gitmiş ve talebesi olmuştur. Sonra Anadolu'ya gelip Sultan Murad'a çavuş oldu.

Zahm-ı sinem içre hûn-âlûd peykânı görüñ
 Gonça ağzın seyr idüñ gül-berg-i handânı görüñ

(Nail Tuman)

Kûyına seyl-âb-ı eşk-ile iletse su beni
İy ecel lutf eyle kim görmeye ol bed-hû beni

Gâh meyl-i bâde gâhî rağbet-i zühd ü salâh
İy Beyânî sûdsuz sevdâ çeker her sû beni

(Nail Tuman)

8. BEYÂNÎ: Asıl adı Mehmed'dir. Sahn müderrislerinden olup bilgisi yanında şiir ve inşasıyla da tanınmıştır.

Matla'-ı mihr olmayadı ger giribânuñ senüñ
Bakıcak gözler kamaşdırmazdı gerdânuñ senüñ

(Nail Tuman)

9. BEYÂNÎ: Asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de dünyaya gelmiştir. Sipahidir. On altıncı asır şairlerindedir. Âşık Çelebi ile Sicill-i Osmânî'de mahlası Peykî olarak yazılmıştır.

Ne lâzım meclis-i muğânuñ şem'-i kâfûrî
Çerâğ-ı çeşm-i rûşendür getürsün câm-ı fağfûrî

Mahabbet şâh-bâzınuñ şikârıdur benim başum
Anuñ ser-pençesinden görünür minkârıdur kaşum

(Nail Tuman)

2. EDEBÎ KİŞİLİĞİ

2.1. Dil ve Üslup Özellikleri

Şairin dil konusundaki tutumu öteki divan şairlerinden farklı değildir. Dîvân şiirinin sahip olduğu ve aynı kültür dairesinin dilleri olan Türkçe, Arapça ve Farsça, Türkçe ana temeli üzerinde Dîvân'da yer almıştır.

Şair Farsça tamlamaları yeri geldikçe dört tamlayan unsuruyla birlikte kullanmaktan çekinmemiştir. Ancak bu durum, divanda yer alan şiir sayısının çokluğu da göz önünde bulundurulduğunda belirli bazı örneklerle sınırlıdır denebilir.

Tespit edilen ve tamlayan unsuru dört ve dörtten fazla kelimededen oluşan tamlamalar şunlardır:

*Giriftâr-ı kemend-i turra-i yâr-ı gül-endâmuz
Esîr-i kayd-ı bend-i kâfir-i zülf-i siyeh-fâmuz*

G.327/1

*Ey pîr-i muğân meş'al-i câm-ı zeri yandur
Güm-râh-ı belâ-yı şeb-i târîk-i gumûmuz*

G.329/2

*Mest-i câm-ı la'l-i nâb-ı dilber-i gül-çihreyüz
Hatt-ı nev-hîzin görüp hayrân-ı esrâr olmazuz*

G.346/3

*Lâyık-ı tâc-ı ser-i şâh-ı suhan olsa n'ola
Kân-ı efkâr içre bir pâkîze gevherdür hayâl*

G.472/2

*Dağ-ı hûn-âlûd-ıla zeyn eyledüm bâzûlarum
Şâh-ı gül-hîz-i dıraht-ı gülsitân-ı 'âlemem*

G.519/4

*Hadeng-i gamze-i ser-mest-i dildâra nişân oldum
Zahım-dâr-ı ser-i nevk-i hadeng-i cân-sitân oldum*

G.533/1

Bir *gerd-i nesîm-âver-i hâk-i reh-i 'aşkam*
Ref' etme beni *gûşe-i dâmânuña düşdüm*

G.545/4

Zulmet-kede eyler bu *cihâmı büridükçe*
Dûd-ı siyeh-i âh-ı dil-i şâl-misâlüm

G.550/4

Lâyık-ı gûş-ı kabûl-i tab'-ı şûhum olmağa
Reşk-sâz-ı *gevherî bir dürr-i şehvâr isterin*

G.609/5

Neş'e-dâr etmez *Beyânî sâğar-ı sahbâ beni*
Mest-i câm-ı bâde-i bezm-i elest olsam derin

G.611/7

Derd-i âh-ı şerer-âlûd-ı dil-i zârumla
Bâmını *çarh-ı esîrûñ şereristân edeyin*

G.618/6

Sâhil-i deryâ-yı tûfân-hîz-i 'aşk-ı dilbere
Âşinâ-yı *bahr-ı zehhâr olmayanlar gelmesün*

G.633/5

Mükemmel ola *derseñ rahtı şâhâ eşheb-i hüsnüñ*
Gül-i dağ-ı dil-i erbâb-ı 'aşkı sîne-bend eyle

G.716/4

Süllem-i *kasr-ı visâlûñe 'urûc eylemege*
Feth-i bâb-ı harem-i bâğ-ı ümîd olmaz mı

G.770/4

Beyânî'nin kafiye konusunda kusursuza yakın bir tercihler bütünü yakaladığı söylenebilir. Bu hususun istisnası sayılabilecek tek şiir 063. Türkçe gazeldir. Beş beyitlik bu gazelde şair *teferrüc, künc // ..., temevvüc // ..., lücc // ..., gunc // ..., hurec* kelimeleriyle şiirin kafiyesini oluşturmuştur.

Şair, benzer ifadeleri farklı şiirlerde zaman zaman kullanmaktadır. Bir şiirin muhtelif yerlerindeki iki mısra başka bir gazelde yine muhtelif yerde geçmektedir.

Tekrar eden birinci mısra:

Gülistân-ı cemâlüñ sünbüli zülf-i mutarrâdur
Dehânuñ gonça-i ter ruhlaruñ gül-berg-i ra'nâdur

G.171/1

Nihâl-i kâmetüñ serv ü ruhuñ gül-berg-i ra'nâdur
Gülistân-ı cemâlüñ sünbüli zülf-i mutarrâdur

G.175/1

beyitlerinde görülmektedir. Tekrar eden ikinci mısra ise aynı şiirlerin aşağıdaki beyitlerinde yer almaktadır:

Begüm menşûr-ı hattüñla cihânı eyledüñ teshîr
Berât-ı hüsnüñe ebrûlaruñ tuğrâ-yı garrâdur

G.175/4

N'ola nâfiz olursa hükm-i şâhî kişver-i dilde
Berât-ı hüsnüñe ebrûlaruñ tuğrâ-yı garrâdur

G.171/3

Aynı mısranın bir başka şiirde de kullanıldığına bir diğer örnek ise 330 ve 339. gazellerdedir:

Yek-fen degülüz câmi '-i eşât-ı 'ulûmuz
Tedkîk-ı mebâhis ederüz seyyid-i Rûmuz

G.330/1

Tahrîr-i mebâhis ederüz sözde Beyânî
Yek-fen degülüz câmi '-i eşât-ı fînûnuz

G.339/5

Matla beytinde yer alan bir mısranın şiirin başka bir beytinde tekrarlanması yoluyla oluşan *redd-i matla* ile dört yerde karşılaşılmaktadır. Söz konusu gazellerin hepsi *mükerrer gazeldir*. Bunlardan birincisi 103. Türkçe gazeldedir:

Ezel bezminde pîrân-ı melâmetden el almışlar
Melâmîler vücûdı zevrakın 'ummâna salmışlar

G.103/1

Beyânî n'ola mest-i bâde-i vahdet ola rindân
Ezel bezminde pîrân-ı melâmetden el almışlar

G.103/5

İkinci örnek ise 186. gazelde görülmektedir:

Nev-bahâr oldı bu demler 'îş ü nûş eyyâmıdur
Şimdi deryâlar gibi cûş u hurûş eyyâmıdur

G.186/1

Bezmi tertîb et Beyânî gûşe-i gülzârda
Nev-bahâr oldı bu demler 'îş ü nûş eyyâmıdur

G.186/5

Redd-i matlanın görüldüğü bir diğerk örnek şu beyitlerdedir:

Vücûdum nahli bâğ-ı ibtilâda şâhlar salmış
Sararmış bergi ber vermez bahârın berd-i gam çalmış

G.381/1

Beyânî n'ola olsa sâye-endâz-ı zemîn-i gam
Vücûdum nahli bâğ-ı ibtilâda şâhlar salmış

G.381/5

Bu durumun son örneğı ile 406. gazelde karşılaşılmaktadır.

'Aşkuñı ehl-i dil bilür kendüye mâye-i şeref
Cevr ü cefâlaruñ n'ola eylese vâye-i şeref

G.406/1

Lutfını 'âşık olmanuñ bilse Beyânî-veş n'ola
'Aşkuñı ehl-i dil bilür kendüye mâye-i şeref

G.406/5

Aynı mısraın biri diğerkinden farklı manalar üzerine kurulmuş iki beyitte başarılı bir şekilde kullanıldığı, bu mısra tekrarlarının şiirin ana yapısını oluşturan ve başta ve sonda kullanılmak suretiyle şiiri saran bir kabuk gibi düşünüldüğü söylenebilir. Böylelikle şair gazelini temellendirdiğı hayal yahut fikri ön plana çıkarmış olmaktadır.

Beyânî'nin genel itibariyle sahip olduğı akıcı üslubu, yer yer bir şiirin bütününde görülebilmektedir. İstifham ile örölmüş olan aşğıdaki 061. Türkçe gazelde şair, sevdiğine dert yanmakta ve ondan umduklarına ulaşamamanın verdiğı hayal kırıklığını beş beyitle dile getirmektedir.

Beni dil-hasta-i cev r ü cefâ etdüñ nedür bâ'is
Hemîşe mazhar-ı derd ü 'anâ etdüñ nedür bâ'is

G.061/1

beytiyle başlayan bu gazelde şair akıcılığı yakalamak için imalelerden de yararlanmış, ayrıca çoklu Farsça tamlamaları tercih etmeyerek daha çok Türkçe ifade ve tamlamalarla maksadını dile getirme yoluna gitmiştir:

Yoluñda hâk-i pâyuñ olmağa sa'y etdüm olmadı
Bu deñli hâsıl-ı sa'yüm hebâ etdüñ nedür bâ'is

G.061/2

şeklindeki beyitte ya da:

Ne cürm etdüm ki her dem mazhar-ı cevri ü sitem oldum
Rakîb-i rû-siyâha çok vefâ etdüñ nedür bâ'is

G.061/3

beytinde bu durum rahatlıkla görülebilmektedir.

Aşağıdaki beyitte ise hiçbir Arapça veya Farsça tamlama yer almamaktadır:

Sezâ-vâr eyledüñ küllî vefâ vü lutfâ ağyârı
Baña cüz'î nazarla iktifâ etdüñ nedür bâ'is

G.061/4

Makta beytiyle de maşukuna olan kırgınlığını ya da umduğunu bulamamanın şaşkınlığını ifade eden şair başından sonuna dek bu hâli anlattığı şiirini aynı şekilde sona erdirir:

Beyânî sâhil-i gamda kala bîgâne-i 'aşkı
Ne hoş deryâ-yı hüsne âşinâ etdüñ nedür bâ'is

G.061/5

Söyleyişteki benzer rahatlık ve akıcılığın Dîvân'da pek çok şiirde görülmesi mümkündür. Yukarıdaki gazelde sevdiğinin tutumundan yakınan, onun davranışlarını anlamaya çalışan şairin bezgin bir ruh hâline girdiği ve maşukundan vazgeçtiği görülmektedir. Ancak burada sevgiliye iğneleyici bir sitem de söz konusudur:

Gayr-ıla ey gonça-fem yâr olduđuñdan baña ne
Gül gibi hem-sohbet-i hâr olduđuñdan baña ne

G.727/1

Kendini bir bülbül yerine koyan âşığın gonca ağızlı diye nitelendirdiği sevgilisinin tıpkı bir gül gibi dikenlerle sohbet arkadaşı olmasına aldırmadığını belirttiği bu beyitten sonra şairin biraz kırgınlıkla ona âşık olmadığını bile dile getirdiği görülmektedir:

Saña ‘âşık olmadum gayret çekem ey mâh-rû
Şeb-çerâğ-ı bezm-i ağyâr olduğundan baña ne

G.727/2

Fakat âşık dolayısıyla şair, büyücü diye tavsif ettiği sevgilisinin birtakım insanları kendisine bağlamasını ise bir bölük hayvanı meftun etmek şeklinde nitelendirerek bir önceki beyitte kendisine âşık olmadığını belirttiği sevgilisini eleştirmekten de geri durmaz:

Tutalum sihr eyleyüp eşhâsı meftûn eyledüñ
Bir bölük hayvâna sehâr olduğundan baña ne

G.727/3

Aynı ruh hâli bir sonraki beyitte de devam eder:

Günde biñ cevri eyleseñ rencide-hâtır olmazam
Ber-teraf ülfet sitem-kâr olduğundan baña ne

G.727/4

Son beyitte ise şair meseleye bu sefer sevdiği kişi açısından bakar. Bu kez sevgili, âşığı başka bir gül ile görmüştür ve bu durum gücüne gitmiştir. Ancak yine de yüksek perdeden davranma tutumunu bir kenara koymaz, Beyânî'nin bir başka güle bülbül kesilmesinin umrunda olmadığını şiirin redifini teşkil eden *bana ne* ifadesiyle belirtir:

Gayretinden gördi bir gülle dedi ol gül-‘izâr
Ey Beyânî bülbül-i zâr olduğundan baña ne

G.727/5

Söyleyişteki rahatlığa 830. gazelde de açık bir biçimde rastlanmaktadır. Önce aşkın yakıcılığının herkesçe bilinemeyeceğini belirten şair, sevgiliden ayrı kalmayıp hicran derdine mübtela olmadan kendisinin anlaşılamayacağını belirttikten sonra Kays gibi vahşi vadilerde dolaşmayanın şairi ve âşığı bilemeyeceğini dile getirir.

Nâr-ı gamla sîne-sûzân olmayan bilmez beni
‘Aşk-ıla süzende-i cân olmayan bilmez beni

Dâyimâ bîmâr-ı ‘aşk olup firâk-ı yâr-ıla
Mübtelâ-yı derd-i hicrân olmayan bilmez beni

Bir saçı Leylî hevâsıyla çü Kays-ı bî-nevâ
Vâdî-i vahşetde pûyân olmayan bilmez beni

G.830/1, 2, 3

Ancak dördüncü beyitte şair başka bir noktaya değinir. Bu kez bilinmeyen husus, sevgilinin ağzından ifade edilir. Sevgili ikinci mısradan der ki:

Mâh-rû dilberlere dermiş o şem‘-i bezm-i hüsn
Ruhları şem‘-i firûzân olmayan bilmez beni

G.830/4

Beşinci beyitte ise Beyânî, şair kimliğine dair övünme niteliğinde bir ifadeyle şiiri bitirir. Sözlerinin hayal bağında biten goncalar olduğunu, onları anlayabilmek için de irfan bahçesinin bülbülü olmak gerektiğini söyler:

Gonça-i bâğ-ı hayâlümdür Beyânî sözlerüm
Bülbül-i gülzâr-ı ‘irfân olmayan bilmez beni

G.830/5

Şair, aşk yolunda korkusuz olduğunu belirtirken de samimidir. Bu içtenliği sayesinde çok kolay söylenivermiş intibamı uyandıran:

Sanmañuz tîğ-ı cefâ-yı yârdan yüz döndürem
İşte başum işte tîği kulıyam kurbânyam

G.505/3

beytinde üslubundaki rahatlık ve söyleyiş kolaylığı belirgin bir biçimde kendini göstermektedir.

Beyânî, kendi şiiri için de akarsu benzetmesiyle akıcılık iddiasındadır denebilir. Bu söyleyişi sevgilinin dudağından çıkan tertemiz suyu anlatıp övmüş olmasına borçlu olduğunu; şiirinin bir deniz iken böylelikle akarsuya dönüştüğünü söyler:

Âb-ı zülâl-i la‘lüñi vasf eylese eger
Nazm-ı Beyânî bahr-iken âb-ı revân olur

G.229/5

Vecize niteliğinde sayılabilecek söyleyişlere Dîvân’ın pek çok yerinde rastlanabilir. Buna en güzel örnek şairin kendisine seslendiği ve Allah’a sığınmak gerektiğini belirttiği aşağıdaki beytin ikinci mısraında görülmektedir:

Dergeh-i Hakk’a Beyânî ilticâ eyle hemân
Kâm-yâb olmaz bilürsin olmayan Allâh-ıla

G.660/5

Beyânî'nin, şiirde akıcılığı sağladığı ifadelerini en başarılı biçimde musammat gazelerde kullanmıştır. Bunda musammat gazelin vermiş olduğu ritim ve iç kafiyenin de etkisi olmalıdır. Mesela dua ve istiğfar niteliğindeki 678. gazel buna en güzel örnektir:

‘Afvuñ umaruz yâ Ra’ûf geldük senüñ dergâhuña
Kullaruña sensin ‘atûf geldük senüñ dergâhuña

G.678/1

beytiyle başlayan dokuz beyitlik bu gazelin muhtelif beyitlerinde yaptıklarından pişman olup af dileyen şair:

Sensin bizüm ma‘bûdumuz hamd etmede mahmûdumuz
Fazluñ durur maksûdumuz geldük senüñ dergâhuña

G.678/5

diyerek Allah'ın yardımını istemektedir.

Biz çün Beyânî müznibüz müstağfir ü hem tâ'ibüz
‘Afv u rızâña tâlibüz geldük senüñ dergâhuña

G.678/9

beytiyle de affedilmeyi umduğunu, tövbe ettiğini söylemekte; Allah'ın af ve rızasına talip olarak makamına yöneldiğini belirtmektedir.

Yukarıda sözü edilen şiirden hareketle Dîvân'da yer alan musammat gazelerin tamamının başarılı musammatlar olduklarını söylemek yanlış olmayacaktır.

Dîvân'da az da olsa şairin tekrar sanatını şiirin bütününde kullanarak ahengi sağlamaya çalıştığı örnekler bulunur. Türkçe şiirlerden 003. gazelde şairin bütün beyitlerde sevgiliye hayranlığını belirtmede kullandığı *nedür bu* şeklindeki soru ifadesi, bazı beyitlerde her iki mısraın başında yer alırken kimisinde ise yalnızca beytin bir mısraı başında zikredilmiştir:

Nedür bu sende begüm bu tenâsüb-i a‘zâ
Nedür bu cilve-i hûbî bu kâmet-i bâlâ

G.003/1

Nedür bu zülf-i dil-âvîz ü ‘anberîn gîsû
Nedür bu ca‘d-ı mutarrâ bu kâkül-i zîbâ

G.003/3

Yukarıdaki beyitlerde tekrar beytin her iki mısraı başında da yapılmıştır.

Nedür bu sâ'ed-i sîmîn ü sîne-i berrâk
Bu nâzükî-i miyân u bu cism-i bî-hem-tâ

G.003/2

Tekrar eden *nedür bu* ifadesine bu beyitte yalnızca birinci mısraın başında yer verilmiştir.

Halâvet-i suhanuñ halkı eyledi meftûn
Nedür bu tarz-ı tekellüm nedür bu hüsn-i edâ

G.003/8

Bu beyitte ise ifadenin ikinci mısraın başında yer aldığı görülmektedir.

Beyitlerden de anlaşılacağı üzere şiir bütünüyle bu sorunun tekrarı üzerine kurulmuştur. Ayrıca *bu* sıfatının tekrarı ile de ahenk iyice kuvvetlendirilmiştir.

Tekrar sanatına dayalı ahenk sağlama gayesine bir başka şiirde, 245. gazelde de rastlanmaktadır. Ancak buradaki yapı biraz farklıdır. Bu şiirde *sen nesin* ifadesiyle soru sorulmakta, bu sorunun hemen öncesinde veya hemen sonrasında *ey* hitabıyla bir kişiye seslenilmektedir. Aşağıdaki örnek beyitler bu duruma işaret eder niteliktedir:

Vuslatı hicrân-ıla ta'bîr edersin göz göre
Ey mu'abbir sen nesin ru'yâyı ta'bîrûñ nedür

G.245/5

Yârı gerçi nakş edersin yokdur ammâ hüsn ü ân
Sen nesin ey nakş-bend-i deyr tasvîrûñ nedür

G.245/6

Söz konusu gazelin redifi olan *nedür* sorusunun ise ahengi sağlamada birinci unsur olduğu da ayrıca belirtilmelidir.

Şairin çok az yerde beyitler arasında yapı olarak bir devamlılık ortaya koyduğu görülmektedir. Beyt-i merhun²² denilen bu durum ile iki yerde karşılaşılmaktadır:

Hûblar 'azm-i gülistân etdiler nev-rûzda
Ruhların gül-berg-i handân etdiler nev-rûzda

G.658/1

²² Tahirü'l-Mevlevî, *Edebiyat Lugatı*, s. 27.

Bâd-ı nev-rûz-ıla bahr-ı ahdara açıldılar
Geşt edüp etrâfi seyrân etdiler nev-rûzda

G.658/2

Birinci beyitte nevrüz gelince güzellerin gül bahçesine gittikleri ve yanaklarını açılan gül yaprakları hâline getirdikleri belirtilmiş. Beyitte fail/özne *hûblardır*. İkinci beyitte bu özne geçmemektedir. Nevruz rüzgârıyla yeşil denize açılıp etrafı gezip dolaşanlardan bahsedilmekte, ancak birinci beyit dikkate alınmadığında söz konusu kimselerin kimler oldukları belirsiz kalmaktadır. Anlatılan kişiler yine *hûblardır*, fakat bu beyitte zikredilmemiştir.

Failin/öznenin devam eden beyitte zikredilmeyerek bir önceki beyte atıfta bulunulduğu hususa bir diğer örnek ise:

Senüñ i'râb eder hüsnüñ kitâbın
Hatâ etmez gönül teshîli vardur

G.205/2

N'ola âyât-ı hüsnüñ etse tefsîr
Nüsah-dîdedür ol tahsîli vardur

G.205/3

beyitlerinde görülmektedir. Sevgiliye seslenen şair, onun güzelliğinin oluşturduğu kitabı gönlünün îrâbettiğini ve bunda hataya düşmeyeceğini belirtir. Sonraki beyitte sevgilinin güzellik ayetlerini tefsir etse şaşılmaz dediği varlığa yalnızca *ol* zamiriyle işaret etmektedir. Söz konusu failin/öznenin bir önceki beyitte geçen *gönül* kelimesiyle verildiği eğer dikkat edilmezse gözden kaçabilecek bir husustur.

Söyleyiş bakımından Beyânî'de kusurlara rastlanmaz. Ancak za'f-ı telif kabilinden olmak üzere Dîvân'da kusurlu bir beyit yer almaktadır.

Mâyilem hûblaruñ serv-i ser-efrâzına ben
'Âşıkam kaddi güzel dilber-i mümtâzına ben

G.588/1

beytiyle başlayan gazelin yapıca kusurlu ikinci beyti şu şekildedir:

N'ola murğ-ı dil-i âvâre şikârı olsa
Vermişem gönülümü bir gözleri şeh-bâzına ben

G.588/2

Burada birinci mısradaki bir cümle kuruluşu sorunu yoktur. Şair birinci mısradaki, avare olmuş gönül kuşunun sevgiliye av olmasına niçin şaşılmaması gerektiğini söylediği ikinci mısradaki bir ifade zaafına düşmüştür. İfadenin *vermişem gönülümü bir gözleri şeh-bâza ben* şeklinde olması beklenirken şairin *vermişem gönülümü bir gözleri şeh-bâzına ben* demeyi kafiyeye uymak gayesiyle tercih ettiği görülmektedir. Şair, *bir gözleri şehbâzına* yerine *bir* sıfatını atarak başka bir kelime istifinden sonra *gözleri şeh-bâzına* ifadesini kullanmış olsaydı bu hataya düşmeyecekti.

Beyânî'nin üslubunun, ince hayalleri süslü bir şekilde anlatmaktan çok, söyleyiş güzelliğine dayandığı görülmektedir. Okuyucuyu bir anda etkileyecek yeni ve farklı hayallere çok fazla rastlanmaz. Şair, yeni mazmunlar bulmak gayreti içinde değildir. Okuyucunun hayalinden çok zihnine hitap edildiğini söylemek mümkündür. Hatta kimi şiirlerde o kadar açık bir anlatımı tercih eder ki bu tavrıyla klasik üslubun dışına çıkmış olur. Mesela 338. gazel bu duruma en güzel örnektir:

Yâra zann etmeñ beni kim ‘âşık-ı zâram henûz
Sanmañuz kim mübtelâ-yı derd-i dildâram henûz

G.338/1

beytiyle başlayıp:

‘Âlem-i ervâhdan gönülüm Beyânî bestedür
Sanma kim dil-beste-i zülf-i siyeh-kâram henûz

G.338/5

beytiyle sonar eren gazelin tamamında şairin içinde bulunduğu aşk hâlinin hüviyetini tarife çalıştığı görülür. Burada söz konusu olan aşk insan ruhunun yaratılış zamanına dayanır. Şair, çılgınlığının kendisine ezelden kısmet olduğunu belirtir. Anlayışı kıt zahide de kızmaktan geri durmayan şair:

Meylüm evveldendür ey zâhid kıyâs etme beni
Mâyil-i serv-i kad-i yâr-ı sitem-kâram henûz

G.338/3

beytiyle de sitemkâr sevgilinin serviye benzeyen boyuna şimdi meyil göstermediğini, bu yönelmenin çok evvele dayandığını açık bir biçimde belirtir.

2.2. Kaynakların Şiirini Değerlendirişi

Şairin edebî kişiliğinin değerlendirilmesinde kaynaklarda pek fazla bilgi yoktur. Bu konuda bir tek Şeyhî Mehmed Efendi “basîtçe eş‘ârı”nın olduğunu belirtir. Buradan hareketle şiirlerinin sade bulunduğunu söylemek mümkündür.

2.3. Kendi Şiirini Değerlendirişi

Beyânî, birçok beyitte özellik mahlasın geçtiği beyitlerde kendi şiirine dair değerlendirmeler yapmakta ve bazı iddialara girişmektedir.

Şair kendi şiirini en çok inciye benzetmektedir. 164/9Değeri, parlaklığı ve güzelliği bakımından inci ile söz arasında ilgi kurmaktadır. Bir süslenme aracı olarak incinin gerdanlık hâline getirilmesi sırasında ipe nazmedilmesi de bu benzetmede önemli bir yer tutar. Şair aşağıdaki beyitte kendisini cihanın şairi olarak görmekte ve şiirini iri inci olarak tavsif etmektedir. Dolayısıyla bu özelliği ile şiirinin başka şairlerce yazılanlardan daha kıymetli olduğunu vurgulamaktadır:

Mu‘ciz-dem ü nazzâm-ı cihânsın ki Beyânî
Nazm etmedesin silk-i hayâle dür-i yek-tâ

G.002/7

Bir başka beyitte ise şair şiirinin bütün felek içinde değerli olduğunu öne sürmekte, güneşin ışıklarına belagat incilerini dizmeyi kendisine telkin etmektedir:

Zer-târ-ı şu‘â‘-ı hur-ı gerdûna Beyânî
Nazm eyle selisâne le‘âlî-i belâğat

G.055/5

Ayrıca şair günleri de ipe benzeterek onlara başta inci olmak üzere kıymetli taşları dizmesiyle, tabiatının derin sularını inci çıkarılan denizlere çevirdiğini söyleyerek bir nevi övünme içerisine girer:

Silk-i eyyâma Beyânî nazm eder dürr ü güher
Kulzüm-i zehhâr-ı tab‘ın bahr-ı gevher-bâr eder

G.139/5

Aynı duruma işaret eden bir başka beyitte ise söz konusu hayal daha da genişletilmiş ve inci çıkarılan denizin dahi şairin söz sahiline hiç durmaksızın inci saçmasını kıskandığını söylemek noktasına gelinmiştir:

Hemîşe sâhil-i endîşeye dürler nisâr eyler
Beyânî tab‘uña deryâ-yı gevher-bâr reşk eyler

G.153/5

Şair sözleri yoluyla inci saçmak benzetmesini bir diğer beyitte sevgilinin saçlarını ip olarak hayal ederek kullanmıştır. Böylelikle sevgiliyi vafettiği zamanlarda şairlik kudretini daha çok gösterdiğini düşünen şairin kendini övdüğü bir tavırla karşılaşılır:

Târ-ı zülfüñ nic’olur silk-i le’âl etmek senüñ
Bahr-ı tab‘ımı Beyânî dür-feşân etsün de gör

G.166/7

Nazım kelimesinin dizmek manasını da kullanan şair, şiirini inciye benzettiği aşağıdaki beyitte de şiirinin saflığına işaret etmekte ve onun herhangi bir denizden elde edilemeyecek kadar değerli olduğunu belirtmektedir:

Senüñ bu lü’lü’-i nazmuñ bulunmaz degme deryâda
Süreyyâ-cem‘ olan şi‘r-i selîsüñ nazm-ı ‘asceddür

G.238/5

Aşağıdaki beyitte Beyânî, fikir damlasının tıpkı nisan yağmuru taneleri gibi mazmun sadefinin ağzına düşerek inciye dönüştüğünü anlatırken incinin oluşumuna dair inancı kullanmış, aynı zamanda *zeban* kelimesini kullanarak hem istiridyenin ağzından bahsetmiş hem de şiirin dile gelmesini işaret etmiştir:

Beyânî reşha-i fikrüñ misâl-i katre-i nîsân
Düşüp asdâf-ı mazmûnuñ zebânına le’âl olmuş

G.384/5

Şair, kendisindeki şiir söyleme faaliyetinin, dostum diye hitap ettiği sevgilinin hokkaya benzeyen ağzındaki inci misali dişlerinin oluşturduğu manzumeden feyz almak suretiyle ortaya çıktığını belirtir. Burada yine inci dolayısıyla sanatkârlık bir denize, onun ürünü olan eser yani şiir de inciye benzetilmiştir:

Bahr-ı tab‘ımı Beyânî’nüñ dürer-bâr eyledi
Hokka-i la‘lünde nazm-ı le’âlüñ döstüm

G.537/9

Sözün inciye benzetildiği başka bir beyitte ise Beyânî, bu kez farklı bir hayalle beyti kurmuştur. Kamış kalem içindeki *nâli* ip olarak tahayyül eden şair, şairlik tabiatı ve kabiliyetinin ortaya çıkardığı en iri inciler için bu ipi kullanarak ortaya bir nazım koymayı arzulamıştır:

Beyânî nazma âğâz eyle nâl-i hâmeñi tab‘uñ
Güher-bâr olduğınca silk-i dürr-i şâhvâr etsün

G.640/5

Şiiri için türlü teşbihler kullanan şairin en çok kullandığı müşebbehün bih içinde gevher ya da yakut diyebileceğimiz değerli taş yer almaktadır. Şair şiirini fikir kazmasıyla kendi tabiatının madeninden çıkararak oluşturmakta ve ortaya koymuş olduğu bu şiirinin daha önce kimsenin erişemediği bir güzellikte olduğunu iddia etmektedir:

Kân-ı tab‘uñdan Beyânî tîşe-i efkâr-ıla
Düşmedi sâf u mücellâ böyle pâkîze güher

G.120/5

Şair, aynı düşünceyi bir başka beyitte dile getirirken bu kez belagat madeninden yakut çıkarmakta ve daha önce böyle bir cevherin fikir kazmasıyla ortaya çıkarılmadığını belirtmektedir:

Bir böyle güher kân-ı belâğatde Beyânî
Ser-tîşe-i endîşeden olmadı hüveydâ

G.007/5

Aynı hayali yukarıdaki beyitte olduğu gibi kendini övmek maksadıyla başka bir şekilde söylerken herkesin kendi şiiri gibi belagat madeninden çıkarılmış böyle bir yakut ortaya koyamayacağı iddiasını dillendirir:

Beyânî bu gazel bir gevher-i kân-ı belâğatdür
Bulınmaz degme bir kân içre böyle gevher-i yek-tâ

G.013/7

Şairin la’le benzettiği sözünü, herkesin kulağına küpe olacak şekilde söylemek azminde olduğu başka bir beyitte karşımıza çıkmaktadır. Burada şairin özellikle zor beğenen, şiir konusunda seçici davranan insanları kastetmesi ise ayrıca dikkate değer bir husustur:

La‘l-i nazmuñı Beyânî şöyle rengîn eyle kim
Gûşvâr etsün anı gûşına her müşkil-pesend

G.076/5

Şair özellikle sevgilinin yakuta benzeyen dudağını vafettiğini söylediği şiirinin, devrin sözü mucize olan şairini kıskandırdığını söylemektedir. Ancak burada söz konusu şair, Beyânî'nin kendisi olmalıdır. Böylelikle beyit bir fahriye niteliği kazanmaktadır:

Gevher-i nazmuñ Beyânî vasf-ı la‘l-i yârda
Reşk-sâz-ı şâ‘ir-i mu‘ciz-beyân-ı rûzgâr

G.097/5

Beyânî'nin kendi şiirine dair yaptığı benzetmelerden biri de kumaş unsuruna dayanmaktadır. Bunlarda öne çıkan hususun şairin kendi şiiri için kullandığı *sâde* sıfatıdır. Aynı zamanda bir kumaşın da ismi olan *sâde*, özellikle iki beyitte şiirinin özelliklerini belirtmesi bakımından önemlidir. Tekellüf nakışlarından uzak sözlerinin yine nakışsız ve süssüz bir kumaş olan *berend* şeklinde nitelendirildiği aşağıdaki beyitte görülmektedir:

Sâdedür nakş-ı tekellüfden Beyânî sözlerüñ
Var-ısa kâlâ-yı nazm-ı dil-pezirüñdür berend

G.077/5

Şair, sade bir tarza sahip olan şiirlerinin bu özelliğine rağmen onun temelini oluşturan iplerin nakışlı bir ipek kumaş olan perniyâna sarıldığını söylemekte, böylelikle sadelik içinde güzellik bulunduğunu belirtmektedir:

Nazm-ı dîbâ-yı Beyânî sâde-nakş olsa n'ola
Târ u pûdı dest-gâh-ı perniyâna [sarmaşur]

G.236/5

Bunlardan başka bir beyitte şairin şiiri bir güzele benzettiği ve yeni bir elbiseyle meydana getirdiğini söylediği görülür. Bu tavrına delil olarak da elbisenin eski olmasındansa yeni olmasının daha iyi olduğu düşüncesi öne sürülür:

Libâs-ı nevle ‘arz eyle hemîşe şâhed-i nazmuñ
Cedîd olmak Beyânî câme yegdür jende olmakdan

G.573/5

Beyânî'nin kendi şiiri için kullandığı bir başka ifade ise resim anlamında kullanılan *nakış*'tır. Şair ortaya koyduğu nakşın orijinalliğine ve güzelliğine vurgu yapmaktadır:

Elünde hâme-i feyz-âşinâdan levh-i âfâka
Beyânî düşmedi bir böyle dahı nakş-ı nev-peydâ

G.005/5

Eylerüz dikkat Beyânî meclis-i gam yazmada
Hûb tasvîr eylerüz sânî-i Bihzâd'uz bugün

G.629/7

Aşağıdaki beyitte ise şairin kendi şiiri için kullandığı sâde vasfının aksine süslü bir gazel söylediği iddiası vardır. Ancak dikkat edilirse burada şairin şiirini güzel kılan, altın işlemeler yapan kalemle sevgilinin yanağını güzellik köşküne asılsın diye söylenen süslü bir gazel ortaya koyma endişesidir:

Ruhsârı vasfını kalem-i zer-nigâr-ıla
Eyvân-ı hüsne yazmağa rengîn gazel dedüm

G.543/2

Şairin kendi şiirini tavsif etmede kullandığı bir başka teşbih unsuru ise Süreyya yıldızıdır. Birkaç beyitte bu yıldızdan istifade ile şiirini öven şairin bu tavrını aşağıdaki beyitte en üst noktaya vardığı söylenebilir:

Yazdılar levh-i semâya bu Süreyyâ nazmı
Tâbdan kaldı nazardan meh-i enver düşdi

G.805/5

Süreyya (Ülker) yıldızının şekli özelliğinden yararlanan şair, gazelini de yedi beyitten teşekkül ettirerek Ülker'in yedi yıldızdan oluşmasına bir nevi atıfta bulunmaktadır.

Süreyyâ-veş der iseñ dâyimâ 'ıkd-ı le'âl olsun
Dür-i mensûruñı nazm et Beyânî silk-i eyyâma

G.667/7

Aynı durumu aşağıdaki beyitte de ifade eden şair, beyitleri bir araya getirerek Süreyya yıldızı şekline soktuğunu belirtir:

Safha-i gerdûna sebt etdün Beyânî şi'rüñi
Cem' edüp ebyâtını şekl-i Süreyyâ eyledün

G.446/5

Beyânî kimi yerde şiirinin hikmetli yönünü vurgular. Hikmet noktasında da kendini üstün görmekten geri durmaz. Şiirde hikmetler tertip eden bir Eflatun olduğunu söyleyen şair, bütün varlıkların cevherinin kendi yoluna döşenmiş taşlar olduklarını ifade eder:

Felâtûn-ı hikem-perdâz-ı nazmam cevher-i eşyâ
Döşenmiş cilve-gâhumda Beyânî seng-i râhumdur

G.193/5

Belki bir müddet sevgiliyi anlatan ve öven herhangi bir şiir söylemediğinden olsa gerek, kendini bu konuda teşvik eden şairin yine kendisi için kullandığı sıfatlardan biri *sihir* ile ilgili iken diğeri *hikmet*le alakalıdır:

Söylemez oldı Beyânî vasf-ı dilberde gazel
Ol hikem-perdâz u sihr-âsâra söyleñ söylesün

G.632/7

Buradan hareketle Beyânî'nin şiirini hikmet sözüyle muhteva bakımından, sihir sözüyle de söyleyiş ve üslup bakımından üstün gördüğü söylenebilir.

Şairin kendi şiiri için yalnızca sihir sıfatını kullandığı beyitler de vardır. Pek tabii olarak övünmeyi ihtiva eden bu kabil beyitlerden birinde şairin sihre aşına ve belagatten anlayan kişilerden olduğunu, buna bağlı olarak sevgilinin kıpkırmızı dudağını vasfederken sihir göstermesinin de şaşırtıcı olmadığını söylediği görülür:

Câm-ı la'1-i dilberi vasf etmede sihr eylerüz
Şâ'ir-i sihr-âşinâyuz biz belâğat ehliyüz

G.374/4

Aynı tavrın görüldüğü aşağıdaki beyitte de Beyânî, büyük şairlik tabiatının sihir ortaya koymasının şaşırtıcı olmadığı fikrindedir. Çünkü şaire göre sıradan bir vadi olan şiir vadisini sevgilinin gezip dolaştığı bir yer hâline getirmek bir sihirdir.

Sihr etse Beyânî ne 'aceb tab'-ı bülendün
Nüzhet-geh-i yâr eyledi bir vâdî-i pesti

G.848/5

Beyit burada hem sevgilinin Beyânî'nin şiirlerini okuması hem de sevgiliden bahseden sözlerin söylenmesi cihetlerinden anlaşılabilir.

Şarap, insanın ruh hâlini değiştirmesi, onu geçici de olsa farklı bir kimliğe büründürmesi özelliği dolayısıyla şairin kendi şiiri için kullandığı benzetmelerden biri

olmuştur. Şarap içtikçe neşelenmek pek tabii olduğundan şair de kendi şiirini sadece birtakım insanları değil bütün dünyayı neşelendiren şaraba benzetmiştir:

Beyânî tarz-ı güftâruñda el-hak özge hâlet var
Cihânı neş'e-dâr eyler hemîşe câm-ı eş'âruñ

G.443/5

Söz söyleme tarzında kendine has bir hâlin bulunduğunu söyleyen şair, bu düşüncesini doğruluğunu *el-hak* kelimesiyle desteklemektedir. Şiirinin insanları etkileme yönü ise *tarz-ı güftâr* tamlamasında kendini belli eder. Söz konusu olan şiirin muhtevasından ziyade söyleniş tarzıdır.

Büyük ihtimalle muhtevaya yönelik olarak şiirine dair düşüncesini serdettiği aşağıdaki beytinde şair, yazmış olduğu şiirlerin âşıklara zevk bahşettiğini; dudağı şirin, tatlı bir sevgiliye Ferhat olmayı bunun kaynağı saydığını söylemiştir.

Bir lebi şîrne Ferhâduz Beyânî var-ısa
Zevk-bahş-ı kâm-ı ehl-i 'aşkdur eş'ârumuz

G.334/7

Burada şiirlerin şekerle benzetildiği, şekerin erimesi için ağız içinde dolaştırılması ve böylelikle ondan alınan tadın artmasına göndermede bulunulduğu açıktır. Bundan yola çıkarak âşıkların Beyânî'nin şiirlerini sürekli tekrar ettiklerinin söylendiği ifade edilebilir.

Şeker ve şiir ilişkisi bakımından ele alınabilecek bir diğer beyitte şair *papağan* istiaresinden hareketle şiirini anlatmaktadır. Beyânî burada kendini tûtî olarak tavsif etmiş, şiir söylemesini ise sevgilinin şeker saçan dudağından tadınca tıpkı bir papağan gibi konuşmaya benzetmiştir.

Tûtî-i tab'-ı Beyânî ne suhan-gûluk eder
Zevk-yâb olduğu dem la'l-i şeker-bâruñdan

G.579/7

Şiir söylemeye sebep olarak sevgilinin dudağını tatmaktan başka onun dudağını vasfetmeyi de yeterli gören şair aşağıdaki beyitte bütün şairleri papağan olarak ifade etmiş; az bulunur sözler söyleyen, tatlı dilli bir papağan olduğu iddiasıyla da kendini bu şairler içinde seçkin bir yere oturtmuştur:

Vasf-ı la‘lûñde sözüm kand-i mükerrerdür benüm
Tûtiyânuñ nâdire-gûyâ şeker-güftâriyam

G.507/4

Yine tefahür şeklinde alınabilecek bir beytinde şair, şiirinde türlü nağmeler söylemesinin hiç şaşırtıcı olmayacağını, çünkü kendisinin söz bahçesinde şairlerin bülbülü olduğunu söyler:

Nağmeler eylese nazmında Beyânî ne ‘aceb
O da gülzâr-ı suhanda şu‘arâ bülbüldür

G.256/5

Söz söylemede kendinden üstün bir kimseyi tanımayan, başka şairlere ve düşmanlara meydan okuyan şair, şiir meydanının pehlivanı olarak boy gösterir:

Hasma meydân-ı suhanda gâlib olmazdı bu gün
‘Arsa-i nazmuñ Beyânî pehlevânı olmasa

G.680/5

Kimi zaman da şiir meydanında bir binici hüviyetine bürünen şair, yerinde duramayan bir ata benzettiği kalemiyle şiir söylemeye hep devam edeceğini söyler:

Biz Beyânî fâris-i meydân-ı nazmuz dâyimâ
Rahş-ı çâpük-seyrümüzdür hâme-i çâlâkümüz

G.350/7

Beyânî, hızlı bir ata benzettiği kalemi üzerinden türlü yollar ve benzetmelerle şairlik kudreti hakkında görüşlerini belirtir. Yukarıdaki beyitte olduğu gibi bir ata benzetilen kalem ve yanında yine bir ata teşbih edilen şairlik tabiatı mana meydanında hareket etmektedir. Şair burada ikisinin de uyumlu olduğuna işaret ediyor olmalıdır:

Eyleyen ‘arsa-i ma‘nâda Beyânî cilve
Rahş-ı tab‘uñla senüñ hâme-i Şeb-dîz’üñdür

G.269/7

Burada bahsedilen şairlik-kalem ilişkisine:

Söyle Beyânî ezel çünkü verilmiş saña
Tab‘-ı hayâl-âferîn kilik-i cevâhir-nisâr

G.093/5

ve:

Vasf-ı dilberde Beyânî hâme-i sihr-âşinâ
Tab‘-ı sehâruñ gibi mu‘ciz-beyân-ı ‘aşkdur

G.190/5

beyitlerinde rastlanmaktadır. Beyânî, şairliğin ezelden kendisine bahşedilmiş bir kabiliyet ve ihsan olduğu görüşündedir. Dolayısıyla şiir söylemesi pek tabiidir. Tabiatında söze dair bir sihir gücü bulunan şair, aşk konusunda da işiteni acz içinde bırakacak bir kalem kudretine sahiptir. Ona göre şairliğini çeşitli hayallerle ortaya koyan bir bir tabiat, elde inciler saçan bir kalemle birleşince meydana kıymetli eserler gelmektedir. Eserini değerli bulduğuna dair şairin başka ifadeleri de vardır. Aşağıdaki beyitte kalemin inciler saçtığı belirtilmektedir:

Hâme-i feyz-âşinâyı biz dürer-bâr eylerüz
Safha-i kevne Beyânî sebt için âsârumuz

G.335/5

Kalemin inciler saçabilmesi kimi zaman bir şarta bağlanmıştır. Gönülde hayalleri bir arada tutan ip düğümlenmiştir. Onların dağılıp dışarı çıkabilmesi için bu düğümün açılması gerekir. Şair kendine seslenerek bu düğümü çözmeyi istemekte ve şiir kaleminin inciler saçmasını arzulamaktadır:

‘Ukde-i silk-i hayâl-i dili hall eyleyelüm
Hâme-i nazmı Beyânî dürer-efşân edelüm

G.552/9

Kalemin, kimi yerde sevgilinin kadrini anlatmada salındığı söylenirken (G.012/7), kimi yerde zarif yürüyüşüyle söz bağının yolunda bitmiş bir serviyi andırdığı dile getirilmiştir:

N’ola kilik-i Beyânî vasf-ı kadründe hırâm etse
Odur feyz-âşinâ serv-i reh-i bâğ-ı suhan şâhâ

G.012/7

Beyânî, mahlasının manasından da hareketle şiirleri için *muciz-beyân* nitelendirmesini kullanır. Allah, şaire insanları acze düşürecek nitelikte şiirler söyleme kabiliyeti vermiştir (G.388/5). Bazen bu durumun sebebi olarak ölüleri diriltiren bir nefese sahip Hazret-i İsa’ya benzeyen sevgilinin dudağının verdiği keyif gösterilmektedir (G.557/7). Bir beyitte ise şair kendini Hazret-i İsa gibi mucize sözler söylemekte olduğunu belirtir ve gönül erbabının yepyeni bir hayat bulmasını da

sözlerinin bağısladığı ruha bağlar (G.574/7). Beyânî'nin sevgilinin dudağını öven şairini görenler ise aşağıdaki beytin ikinci mısraını dile getirirler:

Vasf-ı la'1-i yârda şî'rüm Beyânî der gören
Rûh-ı Kudsî yâ Mesîhâ'dur bu nazmuñ kâ'ili

G.817/9

Beyânî'nin kendi şairlik tabiatı ve kabiliyeti ile ilgili olarak yaptığı teşbihlerden biri de ayna kelimesi üstüne kuruludur. Şairlik öyle bir aynadır ki onda mana güzeli bütün güzelliğiyle daima kendini göstermektedir (G.014/5, G.016/5, G.017/5). Bu tabiat kimi beyitlerde ise deniz benzetmesiyle ortaya konmuştur. Özellikle şairin inci olarak nitelendirildiği ifadelerde deniz kelimesiyle birlikte şairin kendini övdüğünü söylemek mümkündür. Fakat bu öyle bir denizdir ki dalgası yoktur ve derindir. İçinden pek çok inci çıkan bu denize, dolayısıyla kendisinininki gibi şairlik yeteneğine sahip hiçbir kimsenin bulunmadığını söyleyen şair burada çok şair söylediğine de işaret etmektedir:

Beyânî mevcin ızhâr eylemez dürler nisâr eyler
Benüm tab'-ı dürer-bârum gibi bahr-ı 'amîk olmaz

G.303/7

Şair çok şair söylemiş olmasına rağmen şairlik denizinin kimi zaman dalgalanmamış olmasından, belli bir müddet şair ortaya koyamamış olmaktan şikayetçi olduğunu aşağıdaki beyitte belirtir:

Temevvüc etmedi çokdan Beyânî bahr-ı endîşe
Dürer-bâr olmadı hem elde kilik-i gevher-efşânuñ

G.440/7

Dalgalanıp da inciler saçmayan şair an gelir şairliğini hızlı bir doğan kılar ve onunla mana kuşlarını avlamaya çıkar:

Ey Beyânî sayd-ı murğân-ı ma'ânî etmege
Tab'-ı çâlâk-i bülendüm şâh-bâz etsem gerek

G.430/5

Fakat bazı yerlerde de kuru iddia sahiplerinin şair hakkında kalbinin, gönlünün boş olduğu yolundaki yanlış düşüncelerini cevaplamak için de şair söyleyen şair, gönül kadehinin feyiz şarabıyla ağzına kadar dolu olduğunu söylemesi dikkati çeker:

Müdde‘î kalb-i Beyânî‘yi tehî añlamasun
Sâğar-ı tab‘ı mey-i feyz-ıla leb-ber-lebdür

G.237/7

Beyânî'nin birkaç yerde birlikte kullandığı *nazım* ve *nesir* (*inşâ*) kelimeleri onun düzyazı alanında da kalem oynatmış olabileceği ihtimalini akla getirmektedir:

Çün Beyânî dürr-i dendânuñla la‘lûñ vasfını
Turma nazm u nesr-ile tahrîr eder hâmem senüñ

G.456/8

Beyitte leff ü neşir sanatı çerçevesinde değerlendirilebilecek bir ifade dizilişine sahip dendân, lal, nazım, nesir kelimeleri sadece bu sanat etrafında ele alınabileceği gibi şairin nesir sahasında da eser vermiş olabileceğine bir işaret sayılabilir. Aynı durum aşağıdaki beyitte de görülmektedir:

Seni mu‘ciz-beyân eden Beyânî nazm u inşâda
O yâr-ı gonça-fem vasfında pâkîze suhanlardur

G.277/5

Ancak bu konuda şairin herhangi bir eserine rastlanmamıştır.

Şairin kendi üslubu için kullandığı bazı kelimeler şiirlerden hareketle tespit edilerek bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu ifadeler birer örnekle birlikte aşağıda verilmiştir:

şîrîn edâ (*cana yakın, tatlı bir eda*):

Beyânî zevk-bahş olan hemîşe kâm-ı ‘irfâna
Senüñ nazm-ı dil-âvîzüñdeki şîrîn edâlardur

G.203/7

sûznâk (*yakıcı*):

Vasf-ı ruhsârında cânânuñ Beyânî şî‘rûñi
Sûznâk eyle misâl-i gül suhan-verlik budur

G.217/9

rengîn (*parlak, süslü*)

Dürr-i dendânuñ-ıla la‘lûñi vasf eylemese
Nazm-ı rengîn-i Beyânî güzelüm sâde olur

G.225/7

tâze (taze, yeni):

Köhnedür gerçi Beyânî bu zemîn-i dil-keşüm
Lîk kişt-i nazm-ı sebz ü dâne-dârum tâzedür

G.250/5

pâkîze (temiz, halis):

Seni mu‘ciz-beyân eden Beyânî nazm u inşâda
O yâr-ı gonça-fem vafında pâkîze suhanlardur

G.277/5

nezâket (incelik, zarîflik):

Beyânî vaf-ı la‘lûñde n’ola nâzük hayâl etse
Nezâket var kelâm-ı dil-pezîrûñde suhan nâzük

G.434/7

neşedâr edici (neşe verici):

Câm-ı nazmumdur Beyânî devr eden el[den] ele
Neş’e-dâr eden cihânı nazm-ı sâdemdür benüm

G.564/5

selîs (düzgün ve akıcı):

Nazm-ı selîsüñ hakkâ Beyânî
Silk-i suhanda lü’lü’ye beñzer

G.164/9

tâbnâk (parlak, ışıklı)

Gevher-i nazmum Beyânî tâbnâk olsa n’ola
Kân-ı dilde kendesidür tîşe-i efkârumuñ

G.439/5

hûb (güzel, hoş a giden):

N’ola vafında Beyânî söylesem eş‘âr-ı hûb
Bir suhan-fehm ü gazel-perdâza verdüm göñlümi

G.824/5

Bütün bu iyi sıfatlarla birlikte şairin az da olsa şiirlerinin bazısının perişanlık içerisinde bulunduğunu kabul ettiği beyitler vardır. Bu dağınıklığa aşığıdaki beyitlerde görülebileceği gibi kimi zaman efkar içinde bulunmasını, kimi zaman da feleğin uğursuz dönüşünü sebep göstermiştir:

Beyânî'nün 'aceb olmaz perîşân olsa güftârı
Hemîşe bâde-i efkâr-ıla mestânedür cânâ

G.030/9

Silk-i eyyâma Beyânî nazm ederken dürlerüm
Devr-i vârunında çarhuñ muntazam-hâl olmadum

G.528/7

Bazen gamla dolu gönlünün onu hoş bir edadan ve halis sözler söylemekten alıkoyduğunu belirtir:

Beyânî gamla ol deñli perîşân-hâtır olmuş kim
Edâ'-ı hûb-ıla pâkîze-güftâr olmadan kaldı

G.759/5

Beyânî kimi şiir ya da beyitlerde genel manada şiiri tavsif etmekte ve ona türlü anlamlar yüklemektedir. *Hayâl* redifli bir gazelinde (G.472) onun hayale dair düşüncelerine ulaşılrken bir başka yerde (G.744) *endişe* (fikir) üzerine türlü düşünüşler serdettiği görülür.

Beyitlerde öne sürdüğü görüşlerden birinde şairlerin tertemiz gönüllerinin feyiz evinin kapısını kapalı tutan kilidin anahtarı olduğu söylenerek bu durum bir övünme vesilesi yapılır:

Herkes açamaz kufl-ı der-i hâne-i feyzi
Miftâhı Beyânî dil-i sâf-ı şu'arâdur

G.174/7

Beyânî'ye göre söz ancak anlayışı doğru, akli temiz kimselere göredir:

Herkesüñ vardur Beyânî fehm ü iz'ânı biraz
Söz hemân fehmi dürüst iz'ânı pâk olmaktadır

G.178/5

Söz sayesinde belagatin sihri ortaya çıkar ve şair söz sayesinde etrafına feyizler verir:

Tab'-ı bülend-i şâ'iri feyz-âşinâ eder
Hakkâ Beyânî sihr-i belâğat suhandadır

G.240/7

Şairin gözünde şiir, ondan anlamayana sunulabilecek bir şey değildir. Her sözü aynı kıymette bilen şiirin kadrini takdir etmesi mümkün değildir:

Dürr-ile har-mühreyi yeksân gören bed-ahtere
Ey Beyânî etme ‘arz eş‘âr-ı sihr-âsârûnı

G.781/7

Fakat yeri geldikçe düşmanların gözünü kör etmesi için şiir, zümrüt kaşlı bir yüzük gibi kullanılmalıdır:

Mâr-âsâ dîde-i a‘dâyı nâ-bînâ eder
Hâtem-i nazm-ı Beyânî’nün zümürüddür kaşı

G.845/7

Beyânî, dünyada söz erbabının eksilmeyeceği kanaatindedir. Buradan hareketle şair için hem kendisinin öncekilerin yerine geldiğini hem de sonrakilerin kendi yerini dolduracağına dair dervişane bir tutum içindedir denilebilir:

Yeri hâlî kalur sanma Beyânî gitse bir şâ‘ir
Kesilmez feyz ‘âlemde suhan erbâbı eksilmez

G.316/9

Yine de kendinden arda kalacak şiirlerin birer gonca gibi sonrakilere armağan olduğunu belirten şair şöyle der:

Tuhfe-i bâğ-ı hayâlümdür Beyânî gül gibi
İşbu şi‘r-i dil-pezîrüm yâdigârumdur benüm

G.562/5

Bir armağan olarak bıraktığını söylediği şiirleri için şairin bir diğer ifadesi de içinde sevgiliyi anlattıklarının mecaz değil hakikat olduğu üzerinedir:

Yârı vasf etmekte şi‘rümde hakîkatdür murâd
Zâde-i tab‘um Beyânî umaram ola Fırat

G.398/6

Buradan şairin aşk ile ilgili söylediklerinde mutlaka bu hususun dikkate alınması gereği ortaya çıkar. Ayrıca şair, şiirlerinin irfan sahibi kimselerce anlaşılabilceğini:

Gonça-i bâğ-ı hayâlümdür Beyânî sözlerüm
Bülbül-i gülzâr-ı ‘irfân olmayan bilmez beni

G.830/5

beytiyle ifade ederek bu konuda da okuyanın dikkatini çekmektedir.

Beyânî iki gazelini tamamen fahriye olarak söylemiştir. Bunlardan 047. gazelde şair kendisinin aşk yolunda deli olduğunu, dervişlerin hep onun nefesindeki sırrı aradıklarını; ayaklarına akıllıların düştüğü Allah dostu bir meczup olduğunu; güzellerin aşkıyla dolu tapınağın sarhoş yürüyüşlüsü olduğunu ve bela çekenlerin hep onun sözüyle kendinden geçtiklerini; hayal denizindeki istiridyelerden çıkan incileri kendisinin dizdiğini, bütün ediplerin onun yolunda ancak çakıl taşları olduklarını; söz söyleme konusunda üstat olduğunu ve şairlerin hayal konusunda kendisinden ders okuduklarını söyler. 366. gazelde ise birinci çoğul şahıslı anlatımı tercih eden şair, az bulunur ve tevil edilmesi gereken sözler sarf ettiklerini, sözlerini söylemeden önce iyice düşündüklerini; güzellik kitabını incelediklerini ve anlatırken tekmil unsurları ifade ettiklerini; sevgilinin saçını anlatmada karmaşaya düşmenin şaşırtıcı olmadığını, zira bunun uzun ve ayrıntılı olarak ifadesi gereken bir bahis olduğunu; güzel kakülü vasfetmede sözü kısa kesip çok güzeldir demekle yetindiklerini; derin düşünemeyenlerin nükteleri anlayamayacağını ve hayale dayalı türlü nükteler ortaya koyduklarını belirtir.

Şair bir söz ustası olduğunu:

Vasf etmede hüsnüñi Beyânî gibi olmaz
Bir ancılayın var mı suhan-ver deye cânâ

G.031/5

beytinde soru sorarak ortaya koyar. Ancak onun sözündeki hüner, sevgilinin güzelliğın tavsif etmekten kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte şairlerin rağbet ettikleri akıcı ve beğenilen şiirler söylediği fikrindedir:

Rağbet eylerler-ise n'ola Beyânî şu'arâ
Böylece az bulunur nazm-ı selîs ü merğûb

G.050/5

Bu tür şiirlerin birleşerek belki önce bir mecmua teşkil ettiği:

Görüp mecmû'amı elde Beyânî ol şeh-i 'âlem
Dedi lutf-ıla bu destüñdeki dîvânuñ olmak var

G.112/5

beytinde; sonra bütün divanlar içinde seçkin bir divan hâline geldiği ise:

Beyânî bilmek isterlerse semt-i nazm-ı eş'ârı
Devâvîn içre tertîb etdüğüñ dîvânı görsünler

G.150/7

beytinde görülür. Hem bu eser, şiir semtini bilmek isteyenlerin görmesi gereken bir divandır.

Şair bir yandan kimi gazellerinin kusursuz olduğunu, onlara dair herhangi bir bahane ileri sürülemeyeceğini (G.179/7) belirtirken bir yandan da şiirlerinde kullandığı hayallerin de orijinal olduğu fikrindedir (G.179/8). Bazen şairin her göreni kıskançlık şarabıyla sarhoş eden, sanki her beyti bir sâkînâme niteliğinde şiirler yazdığını söylediği görülür (G.242/5). İrfan madeninden çıkarılmış mücevherlerin yoluna taş olarak serildiği, şiir ülkesinin padişahı olduğunu (G.266/5) iddia eden şair, bilgi ile olan ilişkisini ise şiirde türlü konuları yazarak sadece bir alanda değil, bütün ilim dallarında söz sahibi olduğunu söyleyerek ortaya koyar:

Tahrîr-i mebâhis ederüz sözde Beyânî
Yek-fen degülüz câmi'-i eşât-ı fûnûnuz

G.339/5

Bunda ulema zümresinden olmasının da payı olsa gerektir.

İlimde mertebesinin yüksek olduğunu söyleyen şairin Dîvân'ın çeşitli yerlerinde isimlerini zikrettiği bazı şairler dolayısıyla etkilendiği ya da beğendiği isimleri belirlemek mümkündür.

Emrî ve Bâkî'yi bir yerde ve aynı beyitte zikreden şairin onların tarzı üzerinde devam etmek arzusunda olduğu söylenebilir:

Beyânî bu hayâl-i nâzük ü hüsn-i edâ-y-ıla
Göreydi şi'rûñi tahsîn ederdi **Emrî** vü **Bâkî**

G.768/5

Emrî ve Bâkî'nin, Beyânî'de beğenip güzel bulacağı hususların ince hayal ve güzel söyleyiş olduğu yine şair tarafından belirtilmektedir. Burada *göreydi* ifadesinden bir temenni anlamı da çıkarılabilir. Ayrıca kendinden önce yaşamış bu şairlerin beğenisine başvurmayı dileyen şairin zamanında beklediği bu takdiri bulamadığını söylemek de düşünceden büsbütün uzak değildir.

Türk şairlerden yalnızca iki ismi zikreden Beyânî, mesele Farsça şiir söyleyen şairlere gelince öncekine nazaran daha çok isimle okuyucunun karşısına çıkar. Şair kendini şiirlerinin zevk bahşetmesi bakımından Assâr-ı Tebrizî [ö. 1382]'ye benzeter:

Sükker-i nazmum Beyânî zevk-bahş olsa n'ola
Ben de şimdi işbu 'asruñ nâm-ıla '**Assâr**'ıyam

G.507/4 5

Dünya hükümdarlarının kendi şiirine rağbet edeceklerini söyleyen şair bunu Muhteşem-i Kâşânî [ö.1588] ile aynı şiir anlayışına sahip olmasına bağlar:

Etseler rağbet Beyânî n'ola şâhân-ı cihân
Şi'rümüñ vâdîsidür vâdî-i nazm-ı **Muhteşem**

G.514/5

Aşağıdaki beyitle de Hâkânî-i Şîrvânî [1126-1199]'nin şiirlerinin kıskanılması gibi bir durumun kendisi için de geçerli olduğunu söyler:

Reşk-sâz olur Beyânî nazm-ı **Hakanî** gibi
Husrevâne nazm-ıla bir beyt-i dîvânüm gören

G.596/6

Beyânî, yaşadığı devrin Molla Câmî [1414-1492]'si olarak kendini gösterir:

Neş'e-dâr etdi Beyânî câm-ı nazmuñ 'âlemi
Bezm-i dünyâda bu gün **Câmî**-i devrân kendisin

G.613/7

Şair inciye benzettiği kendi şiirinin belagat burcunda yıldız olduğunu ve şairler arasında Enverî [ö.1189] gibi bir söz ustası olduğunu ifade eder:

Beyânî dürr-i nazmuñ ahter-i burc-ı belâğatdür
Misâl-i **Enverî** nazm-âverân içre suhan-versin

G.615/5

Beyânî, kendine Emir Hüsrev-i Dihlevî [1253-1325] ve Kemâl-i Hocendî'yi örnek olarak gösterir:

Gül-i nazmuñ Beyânî tuhfe-i bâğ-ı hayâl eyle
Pesend-i tab'-ı **Mîr-i Dihlev** ü **Pîr-i Hocend** olsun

G.627/5

Şair Farsça yazan yukarıdaki şairleri zikrettikten başka kendini şairlik noktasında Acem şairlerinin üstünde görür. Ona göre Acem dostlarının kendisini beğenmesinin hiç de şaşılacak bir tarafı yoktur:

Beyânî n'ola yârân-ı 'Acem tahsîn ederlerse
Bu vâdînüñ zemîni hıttâ-i İrân'a düşmişdür

G.279/7

Hatta şair kendini Rum diyarının az bulunur sözler söyleyen şairi olarak gösterir ve şiiirlerinin Acem dostlarının kıskançlık duymalarına sebep olacağını söyler:

N'ola olsa reşk-i yârân-ı 'Acem eş'ârumuz
Biz Beyânî mülk-i Rûm'ıñ nâdire-gûyâsıyuz

G.342/5

Beyânî Arap şairlerden ise üç ismi zikretmiştir. Bunlardan Lebîd'i iki kez zikretmiş, birer kez de Hassân ve Lebîd'den bahsetmiştir. Hassân ve Lebîd'in kendi şiiirlerini görmesi durumunda mutlaka takdir edip aferin diyeceğini:

Âferîn-gû oluban eyleyelerdi tahsîn
Görseler bu revîş-i hâsumı Hassân u Lebîd

K.3/71

beytinde; sevgiliyi vâsfeden şiiirinde A'sâ ve Lebîd'e benzeyeceğini bildirir:

Dür-i mensûr-ı Beyânî güzelüm vasfuñda
Dür-i manzûme-i A'sâ vü Lebîd olmaz mı

G.770/5

Bütün bu övünmelerine rağmen şairin, kendi kadrinin bilinmediğinden şikayetçi olduğu görülür. Bülbül gibi bütün dünyayı kaplayan bir sese sahip olduğunu söyleyen şair, yine de namsız kaldığını bildirir:

Sadâ-yı nâlemüz bülbül gibi dünyâyı tutmuşken
Bu gülzâr-ı belâ içre Beyânî yine bî-nâmuz

G.327/5

Beyânî, şiiirini görmezden gelenleri yarasa olarak nitelendirmiş, fakat şiiirinin güneş gibi meşhur olduğunu söylemiştir:

Kimse aldurmaz Beyânî çeşmine huffâş-vâr
Gün gibi meşhûr iken âsârumuz eş'ârumuz

G.333/5

Hatta kimi zaman insanların bu aldırılmaz tavrı onu şiiir söylemekten kendini almaya kadar götürür.

Rağbet olunmaz Beyânî dürr-i meknûn olsa da
Kilk-i dür-pâş-ıla ızhâr-ı kemâlûñ vechi ne

G.728/5

Şair kadri bilinmeyecek bir inciye mazmun ipine dizmenin gereksiz olduğu görüşündedir:

Beyânî silk-i mazmûna dizerdük dürr-i mensûrı
Pesend-i nâdire-gûyân u tahsîn-i kîrâm olsa

G.683/5

Fakat şair, dostlarında hakikatten bir iz bulamayınca yine gam köşesine çekilir ve şairlerle arkadaşlık eder:

Gördi kim yârândan yokdur hakikatden eser
Gûşe-i gamda Beyânî etdi eş'âr-ıla üns

G.380/5

2.4. Bazı Şairlerle Benzerlikler

Ortak İslam kültürünün çeşitli şairlerini okumadan, büyük şairlerin divanlarını tetkik etmeden bir şairin şiir söylediğini iddia etmek pek mümkün görünmemektedir. Türk edebiyatında da Mevlânâ, Süleyman Çelebi, Ahmed-i Dâî, Kadı Burhâneddin, Ali Şîr Nevâyî, Fuzûlî gibi büyük şairlerin okunmuş olması, bir şair için şiir söylemeden önceki asgari şarttır denilse hata edilmiş olmaz. Bu yüzden bazen şairler arasında birbirine benzer söyleyişler görülür.

Bu başlık altında Beyânî'nin şiirleriyle bazı şairlerin şiirleri arasındaki birtakım benzerliklere dikkat çekilmeye çalışılacaktır. Ancak bu benzerlikler oldukça sınırlıdır. 062. gazelin, Bâkî'nin *geç* redifli gazeliyle benzerlikler gösterdiğin söylemek mümkündür. Hatta Beyânî'nin:

Nedür ey tîr-i gamze dahı maksûduñ bu menzilde
Garaz cân idi alduñ var yürü gayrı geçenden geç

G.062/2

beyti, Bâkî'nin:

Neden bu menzil-i hâkîde ârâm ihtiyâr itmek
Senüñ cândur yirüñ ey tîr-i dilber sen bedenden geç

Bâkî, G.30/3

beytine çok benzemektedir.

Bunun yanısıra:

Dil kad-i mevzûn-ı yâr-ı dil-sitâna sarmaşur
‘Âşık-ı pîçândur serv-i revâna sarmaşur

G.236/1

matlarıyla başlayan gazelin her ne kadar farklı bir vezinle söylenmiş olsa da Bâkî'nin:

Zülfüñ ki târ-ı eşk-i firâvâne sarmaşur
Sünbüdür ol ki rişte-i bârâne sarmaşur

Bâkî, G.47/1

beytiyle başlayan gazeline çok benzediği görülür. Bu tip benzerliklerle Beyânî G.136 - Bâkî G.109'da; Beyânî G. 162 – Bâkî G.115'te; Beyânî G.606, 607 – Bâkî G.348'de de karşılaşılmaktadır.

Bâkî'ye tam olarak nazire sayılabilecek şiirler de Dîvân'da mevcuttur. Aşağıdaki ilk şiir Bâkî'ye, ikincisi Beyânî'ye aittir.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

‘Aşkuñuñ zahmeti hod cânuma rahmetler idi
Dôstum cevr ü cefâlar da ne zahmetler idi

Kâşkî cânı saçuñ dârına ber-dâr itseñ
Hâkden ref‘-idi bî-çâreye rif‘atler idi

Âşinâ olmasun ağyâr ile dirdüm olduñ
Çekdügüm derd ü belâlar hep o gayretler idi

Gelse o şûh-ı cefâ-pîşe dil-i vîrânı
Tîşe-i cevr ile bir pâre meremmetler idi

Ten-i **Bâkî**yi ser-â-pâ kılıcuñ pârelese
Şöyle va’llâhi begüm cânına minnetler idi

Bâkî, G.502

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
 + + - - / + + - - / + + - - / + + -

Zülfüñe bend edesin ‘âşıkı himmetler idi
 Ser-firâz eyleyesin rif‘at ü ‘izzetler idi

Târ-ı zülfüñle dili kaddüñe ber-dâr etseñ
 Hâkden ref‘-idi üftâdeye rif‘atler idi

Şöyle kim eyleyesin küşte-i şemşîr-i cefâ
 Cân verür ‘âşıkun ol cânına minnetler idi

Sağda solda rikâbın tutarak ‘uşşâkı
 ‘Azm-i bâğ eylese ol şâh ne şevketler idi

Gûşe-i çeşm-ile bir kerre nigâh etse o şûh
 Kalb-i vîrân-ı **Beyânî**’yi meremmetler idi

G.798

Nazire sayılabilecek ikinci şiir de Bâkî’nin *söylen söylesün* redifli gazeline benzemektedir. Aşağıdaki ilk şiir Bâkî’ye, ikincisi Beyânî’ye aittir.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
 - + - - / - + - - / - + - - / - + -

Söylemez küsmiş baña cânâne söyleñ söylesün
 N’eyledüm ol yâr-ı âlî-şâne söyleñ söylesün

Nâz ile güftâre gelmezse helâk eyler beni
 Ol cefâ vü cevri bî-pâyâne söyleñ söylesün

Derd-i ‘aşkı gayrıdan sormañ ne bilsün çekmeyen
 Anı yine ‘âşık-ı nâlâne söyleñ söylesün

Hâr zahmından neler çekdüğümü gül-zârda
 Bâğ-bân-ı bülbül-i giryâne söyleñ söylesün

Bâkıyâ diñ durmasun güftâra tâkat var iken
 Vaktidür ol husrev-i devrâne söyleñ söylesün

Bâkî, G.395

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

Bülbül-i dem-besteyem ol yâra söyleñ söylesün

Nağme etdürsin o gül-ruhsâra söyleñ söylesün

Tûtî-i ‘aşkına ta‘lîm-i tekellüm eylesün

Ol lebi kand ü şeker-güftâra söyleñ [söylesün]

Göñlümi aldı tebessüm eyledi nutk etmedi

Gonça-veş açılsun ol dildâra söyleñ [söylesün]

Yolda ben üftâdesin gördükde i’râz etmesün

Ol sehî-kad serv-i hoş-reftâra söyleñ [söylesün]

Görmesün ‘uşşâkını hep bir o yâr-ı gonça-fem

İçlerinde ‘âşık-ı dîdâra söyleñ söylesün

‘Arz ise maksûdı kâlâ-yı visâlin ‘âşıkâ

Kıymetin ol şâhed-i bâzâra söyleñ [söylesün]

Söylemez oldu **Beyânî** vâsf-ı dilberde gazel

Ol hikem-perdâz u sihr-âsâra söyleñ söylesün

Bunlardan başka şairin Türkçe şiir söyleyen şairlerden Emrî ile aralarında bazı benzerlikler bulunabilirse de bunların pek çok şairde görülebilen sıradan benzerlikler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

METİN

[TÜRKÇE ŞİİRLER]

[KASİDELER]

1.

جل جلاله و عم نواله MÜNÂCÂT DER-TEVHÎD-i BÂRÎ

**[ALLAH'IN (YÜCELİĞİ ARTSIN VE LUTFU HERKESİ İÇİNE ALSIN) BİRLİĞİ HAKKINDA
YALVARMA]**

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

--+---/-+---/-+---/-+---

01. Vâdî-i 'ısyâna düşdük kıl 'inâyet Rabbenâ
Mücrim ü 'âsilerüz eyle hidâyet Rabbenâ

Hâdî-i râh-ı hüdâ ol yolumuzdan azmışuz
Sâliküz göster tarîk-ı istikâmet Rabbenâ
03. Reh-ber et lutfuñ tarîk-ı müstakîme gidelüm
Etme bizi sâlik-i râh-ı dalâlet Rabbenâ

'Ömrümüz turma hevâ-y-ıla hevesde geçmede
Saña lâyük etmedük hergiz 'ibâdet Rabbenâ
05. Etmedük hakk-ı 'ibâdetle 'ibâdet tapuña
Ma'rifetde eyledük hayfâ cehâlet Rabbenâ

Zulm-i dest-i nefs-i emmâre zebûn etdi bizi
Eyelerüz dergâhuña andan şikâyet Rabbenâ
07. Kahramân-ı rûha gâlib oldı ejderhâ-yı nefis
Etdür anı küşte-i kûpâl-i tâ'at Rabbenâ

Zîver-i takvâ-y-ıla ârâste et gönümüz
Eyle bizi âl-i sultân-ı risâlet Rabbenâ
09. Hilye-i zühd-ile hem de eyleyüp pîrâste
Eyle dâyim peyrev-i şâh-ı velâyet Rabbenâ

- Sükker-i tevhîdüñi dilde mükerrer edelüm
Her nefesde bulalum zevk-ı halâvet Rabbenâ
11. Rûz u şeb beytü'l-kasîd inşâd edüp tesbîhüñi
Olalum zikrûñle Sahbân-ı fesâhat Rabbenâ
- Zât-ı pâküñ vasfın evrâk-ı semâvâta yazup
Edelüm tertîb-i dîvân-ı belâğat Rabbenâ
13. Edelüm âsâr-ı sun‘-ı mâsivâñ-ıla senüñ
Zât-ı bî-çûnuñ içün nefy-i hadâset Rabbenâ
- Âyet-i keyfiyyet-i ihyâ ile hem edelüm
Münkirîn-i haşre isbât-ı kıyâmet Rabbenâ
15. Vasf-ı zât-ı pâküñ oldı قل هو الله احد
Müşrikîne nass-ı kâtı‘dur bu âyet Rabbenâ
- Eylerüz nefy-i sivâ tevhîdüñi isbât-ıla
Birligüñe eylerüz dâyim şehâdet Rabbenâ
17. Vâhid ü Ferd ü Samedsin birligüñde şübhe yok
Halk u îcâd-ı sivâ eyler delâlet Rabbenâ
- Hâliku'l-kevn olduğıña eyledük bî-iştibâh
Nefy ü endâd-ı tevâlüdle işâret Rabbenâ
19. Cürmümüz ikrâr-ıla geldük senüñ dergâhuña
‘Afv-ı zellât eyleyüp eyle beşâret Rabbenâ
- Fazluñ ile isterüz ‘ukbâda biz gufrânuñı
Vây eger derseñ bize eyle ‘adâlet Rabbenâ
21. Lutf edüp rûz-ı ezelde çün ki geydürdüñ bize
Hil‘at-ı tekrîm-ile tâc-ı kerâmet Rabbenâ
- Eyleme ‘uryân haşr etmekle mahşerde bizi
Lâyık-ı şerm ü sezâ-vâr-ı hasâret Rabbenâ

23. Berk-ı hâtif gibi fazluñla Sırât'ı geçelüm
Lutf et ol demde Burâk-ı istitâ'at Rabbenâ
- Eyleme biz mücrim ü 'âsîleri ez-hâsirîn
[Dü cihânda] bize çekdürme hasâset Rabbenâ
25. Mağfîret deryâsına gark eyle biz 'âsîleri
Yokdur ol deryâ-yı bî-pâyâna gâyet Rabbenâ
- Kaçduğı gün birbirinden ihve vü evlâd ü zevc
Ol gün ihsân et bize vech-i beşâset Rabbenâ
27. Nefsî nefsî deñdügi günde Resûl-i ekremüñ
Umaruz kim ede iznüñle şefâ'at Rabbenâ
- Dâmen-i ihsânuñı muhkem teşebbüs etmişüz
Umaruz gufrânuñı eyle himâyet Rabbenâ
29. İttihâz etdük 'adû Şeytân'ı dedüñ çün bize
İmtisâl-i emr-ile etdük 'adâvet Rabbenâ
- Ol 'adû-yı muhtefiden kıl bizi her gâh emîn
Eyle mekrinden anuñ her dem sıyânet Rabbenâ
31. 'Abd-i 'âsîdür Beyânî yüz sürer dergâhuña
'Afv umar eyle anı ehl-i sa'âdet Rabbenâ
- Kullaruñı iki fırka etdüğüñ günde anı
Eyleme ez-fırka-i bağı u şekâvet Rabbenâ
33. Cennet-i a'lâda mahrûm-ı visâlüñ eyleme
Her nefes budur du'âsı kıl icâbet Rabbenâ

2.

DER-NA‘T-i ŞERİF

[ŞEREFLİ ÖVGÜSÜ HAKKINDA]

Hafif: *Fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

++ -- / +- +- / +- -

01. ‘Âşıkuz ‘aşka ibtilâmuz var
Mübtelâyuz ne hoş belâmuz var

Ne belâ kût-ı rûh u kuvvet-i kalb
İbtilâsıyl’ anuñ safâmuz var
03. Hükm-i sultân-ı ‘aşka teslîmüz
Tutaruz buyruğın rızâmuz var

enc-i ‘aşk-ıla kâm-rânuz biz
Sanmañuz düşmişüz fenâmuz var
05. Mâlik-i gevher-i tesellâyuz
H‘âce-i ‘âlemüz gınâmuz var

Nâ-be-sâmânsañ felek senden
Ne murâd u ne hod ricâmuz var
07. Bahtumuz nâ-müsâ‘id olmağ-ıla
Bizi zann eyleme cefâmuz var

erçi nâ-kâm-ı bahtuz ammâ kim
Sâğar-ı şevk-ıla safâmuz var
09. Mâh-ı nev gibi dil-şikeste isek
Yine rûşen-dilüz ziyâmuz var

Halk-ıla ihtilâtı terk etdük
Fâriğu’l-bâlüz inzivâmuz var

---

2. 76^b.
01b ne hoş: ‘aceb.

11. Mütevekkil ‘alallâhuz dâyim
Şekker-i şükreden gıdâmuz var

Merd-i bî-‘akl-ı dâr-ı teklîfüz
Ne sevâb ü ne hod hatâmuz var
13. Hâne-ber-dûş u hânumân-sûzuz
Sanmañuz câha i‘tinâmuz var

Biz ne mîr ü ne şâha mu‘temedüz
Fukarâyuz bizüm Hudâmuz var
15. Sûde-pîşân-ı dergeh-i Şâhuz
Rûz u şeb aña ilticâmuz var

O Şehenşâh-ı mülk-i ma‘nînüñ
Kulluğın eylerüz zekâmuz var
17. Ümmet olduğumuzda ol şâha
Cümle mahlûka i‘tilâmuz var

Ya‘nî dergâh-ı Şâh-ı kevneyn’e
Rûy-mâl eylerüz senâmuz var
19. Gül-i gülzâr-ı vahy o Şâh-ı güzîn
Bülbülüz aña hoş nevâmuz var

Nâzım-ı dürr-i tâc-ı i‘câzuz
Na‘t-i pâkinde hûb edâmuz var
21. Câdde-i şer‘idür tarîk-ı necât
Sâliküz aña reh-nümâmuz var

Çekmezüz zulmet-i dalâl elemin
Nûr-bahş-ı cihân zekâmuz var
23. Olmazuz dâ’-i ism-ile gamnâk
Dağ-ı ‘aşkı gibi devâmuz var

18b senâmuz: *Metinde* senâmuz.

20a i‘câzuz: levlâküz.

Merkad-i pâkine çerâğa sezâ
Tuhfe-i dağ-ı bî-riyâmuz var

25. Hâk-i pâyı gibi bi-hamdillâh
Dîde-i kalbe tûtiyâmuz var

Ne keder hevl-i rûz-ı mahşerden
Ahmed-i sâhibü'l-livâmuz var

27. Umaruz hüsn-i hâtemi zîrâ
Hâtem-i rusl ü enbiyâmuz var

Dü cihânda Beyânî gam yemezüz
Böyle bir şâh-ı dü-serâmuz var

29. Nüşa-i na'tinüñ hitâmında
Ba'is-i mağfîret du'âmuz var

3.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

01. Hulledallâh ki ol husrev-i seyyâre-'abîd
يسر الله له ما يتمنا ويريد

Bir seher tâc-ı zer-endûdı geyüp şevketle
Taht-ı zerrîne cülûs etdi misâl-i hurşîd

03. Burc-ı hurşîd-i cihân-tâb idi gûyâ ol taht
Tâc-ı zerrîn ile mânende-i mihr oldı bedîd

Taht müştâk idi teşrîf-i cülûsına anuñ
Erdi maksûda nesîm-i emeli oldı vezîd

05. Sadev-i bahr-ı hilâfetdür o taht-ı zerrîn
Anda sultân-ı cihândur dür-i yek-tâ-yı vahîd

28a Dü cihânda: Dâreynde.

3. 102^b-103^b.

01b يسر الله له ما يتمنا ويريد (Okunuşu: *Yesserallâhu lehu mâ yetemennâ ve yürîd*): “Allah onun dilediklerini ve istediklerini kolaylaştırın.”

- Subh-dem taht-nişîn oldı sa‘âdetle o dem
Eyledi kâ‘ide-i ‘adl ü sedâdı temhîd
07. Eyleyüp sebkât-i rıdvân o veliyy-i ‘ahde
Oldılar halk-ı cihân sıdk-ı irâdetle mürîd
Oldılar her birisi emrine münkâd u mutî‘
Etdiler hükm-i hümâyûnını ta‘lîka-i cîd
09. N’ola zîbende-i evreng-i hilâfet olsa
Revnak-efzâ-yı serîr oldı o çün mürvârîd
Hamdü lillâh şeref-ârende-i evreng oldı
Geçdi şâhâne karâr eyledi bir yevm-i sa‘îd
11. Nice rûz ol dil-i ‘ârif gibi bahşende-i feyz
Eseri şevk-ı dil ü câna nişân-dâde-i ‘îd
Nice rûz ol ki safâ-bahş-ı sürûr-ı erkân
Ki cülûs eyledi ol günde şehenşâh-ı ferîd
13. Nice rûz ol ki şebi ta‘ne eder nev-rûza
Necm-i rahşendeleri olmış anuñ verd-i sefîd
Nice rûz ol ki şebi leyle-i Kadr-i ramazân
Feyz-yâb oldı o şeb cümle-i ehl-i tevhîd
15. Habbezâ rûz-ı tarab-sâz-ı dil-i ‘âlemiyân
Verdi a‘lâya vü ednâya neşât-ı câvîd
Etdiler kulları tecdîd-i libâs-ı şâdî
Etdi kânûn-ı Süleymânîyi çün ol tecdîd
17. Hâsılı şevk u sürûr oldı cihâna sârî
Başladı raksa neşât-ıla felekde Nâhîd
Devr-i sultân-ı mücâhidde nizâm üzre idi
Oldı dünyâyâ yine lutf-ı hudâvend-i Mecîd
19. Mehdî-i devr-i zamândur o şeh-i Cem-‘azamet
Cümle ma‘lûmı anuñ lâzıme-i güft ü şenîd

N'ola cem' etse birâderle peder saltanatı
Gevher-i kân-ı şerefdür o melâ'ik-tesdîd

21. 'Akl-ı kül nüsha-i kübrâdur o şâh-ı 'âlem
Mushaf-ı rûyı cihân halkına ta'vîz-i müfîd

Nice şeh dürre-i iklîl-i ser-i feth u zafer
Nice şeh dürrî-i rahşende-i çarh-ı te'yîd

23. Nice şeh bâc-ı sitânende-i iklîm-i mülûk
Nice şeh tâc-ı rubâyende-i şâhân-ı pelîd

Nice şeh pâdişeh-i bahr u ber ü Mısr u 'Irâk
Nice şeh mâlik-i mülk-i 'Arab u 'Arz-ı Sa'îd

25. Nice şeh ma'reke-perdâz u Nerîmân-heybet
Nice şeh Rüstem-i tâkat-şiken-i hasm-ı 'anîd

Ser-i şâhân-ı cihân zübde-i âl-i 'Osmân
Bâ'is-i emn ü amân husrev-i nasr u te'yîd

27. Mâlik-i mülk-i cihân mâ hasal-ı kevn ü mekân
Mehdî-i devr-i zamân zıll-ı hudâvend-i Mecîd

Âsumân-ı 'azamet neyyir-i dîn ü devlet
Güher-i kân-ı hilâfet dür-i bahr-ı tevhîd

29. Kutb-ı çarh-ı 'azamet Hazret-i Hân İbrâhîm
Ki şükûhına selâtn edemezler taklîd

O cihân-bân u cihân-dâver ü Dârâ-şevket
Eyledi mahkeme-i şer'-i şerîfî tecdîd

31. Hâne-i şer'-i mübîn oldı zamânında metîn
Eyledi dest-i 'adâletle esâsın teşyîd

Sâhib-i seyf ü kalemdür o hıdîv-i a'zam
'Adl ü dâd oldı yemîn-ile yesârında ka'îd

33. 'Adl-i Kısra añılur şimdi velî şâh-ı cihân
Eyledi silsile-i 'adlini evtâd-ı vasîd

- ‘Adli ol deñli çerâ-gehde bere dâye-sıfat
Mâde-gürge sarılır gâhî eder anı mekîd
35. ‘Ahd-i ‘adlinde kamu halk-ı cihân âsûde
Kimsenüñ cânı mı var feth ede bâb-ı tehdîd
- Deşne-i cevır-ile her ferd zahımnâk olmaz
Var-ısa cûlara zahm ura ser-i hançer-i bîd
37. Olmasa hükm-i hümâyûnına fermân-ber anuñ
Ola nezdîk-i ‘adûya ecel ez-habl-i verîd
- Hâsılı me’ hazıdur nass-ı şerîf ol şâhuñ
Emr ü nehyi eseri olsa n’ola va’d ü va’îd
39. Nazarı hâk-i siyâhı zer-i hâlis eyler
Külçe-i sîm olur alsa ele yek müşt-i sa’îd
- Etse ger hâtıra temkîn ü vakârın deryâ
Ola her mevc-i kef-endâzı anuñ kûh-ı hadîd
41. Bûy-ı hulkıyla vezân olsa sabâ gülşende
Gül-i ra’nâ bitürür serv-i çemen sidre vü bîd
- Sarsar-ı kahrı güzâr eylese ger gülzâra
Gonçası ahker olur jâleleri rîg-i sefid
43. Gelse gülzâra eder bâd-ı sabâ pây-endâz
Güllerüñ bergini mânende-i dîbâ-yı nadîd
- Varak-ı gonçada bu şi’r-i dil-âvîzi görüp
Geldi medhinde o şâhuñ dile bir şevk-ı cedîd
45. Mest-i peymâne-i nâz olsa çeküp câm-ı sepîd
Açılır gülşen-i hüsninde gül-i sürh u sefid
- Nazar-ı merhamet-âlûd-ıla etdükçe nigâh
Feth olur ‘âşık-ı bî-çâreye bâb-ı ümmîd
47. Yalmanur nevk-i sinâni dil-i sevdâ-zedeye
Olsa bir dilber-i mümtâz hevâsında derîd

‘Âşıkun olmaz-ıdı ‘aklı perîşân böyle
Eylese zülf-i perîşânını gâhî tec‘îd

49. Tâ’if-i kûy-ı dil-ârâ olımaz ‘âşık olan
Mûy-ı jûlîdesini eylemeyince telbîd

Deyemem ‘âşık aña ref‘-i hicâb eylemeye
‘Âşık oldur ki ede perde-i nâmûsı [derîd]

51. Yazdılar berg-i güle bu gazel-i hemvârı
‘Andelîb-i çemeni etdi nevâsı tefrîd

N’ola tahrîr edeler hâme-i zerle zîrâ
Eyledi medh-i şehensâh-ı cihânı te’kîd

53. Haşmet ü şevketin ol husrev-i heft-iklîmüñ
Edemez safha-i eflâke ‘Utârid tesvîd

‘Azam-ı saltanatı ta‘ne-zen-i İskender
Haşem ü şevketi hayret-dih-i ‘akl-ı Cemşîd

55. Bârekallâh zihî kevkebe-i şâhî kim
Rişte-i zer-‘alemi târ-ı şu‘â‘-ı hurşîd

Levhaşallâh zihî tantana-i hakanî
Ki şükûh-ı haşemi hîre-dih-i çeşm-i reşîd

57. Görmedi çeşm-i felek böyle şeh-i meh-dîdâr
Gelmedi ‘âleme bir böyle şehensâh-ı sa‘îd

Pây-ı tahtına n’ola ser-be-zemîn olsa mülûk
Hâdim-i beyt-i Hudâdur be-tarîkî’t-te’yîd

59. Sâkî-i meclisi olurdı elinde câmı
Görse dârât-ı Süleymân-ı zamânı Cemşîd

Hem-sifâl etse seg-i saydına şâh-ı ‘Acemi
Cebel-i şâmih-i ta‘zîme ederdî tas‘îd

61. Taht-pîrâ şeh-i vâlâ-güherâ tâc-verâ
Ey ser-efrâz u cihân-gîr ü şehensâh-ı ferîd

Benem ol tûtî-i gûyâ oluram medhüñ-ile
Sükkeristân-ı belâğatde şeker-hâ-yı neşîd

63. Benem ol nâzım-ı manzûme-i dîvân-ı suhan
Sadef-i tab‘umı Hak eyledi pür-mürvârîd

Benem ol kufl-güşâyende-i gencîne-i râz
Eyledi tab‘umı esrâr-ı ma‘ânîye kilîd

65. N’ola ızhâr ede i‘câz-ı Mesîh’i tab‘um
Ki fûnûn-ı suhanum ‘ukde-güşâ-yı ta‘kîd

Levh-i pîşânî-i hurşîde bu vech üzre senüñ
Eylerem hâme-i zerrîn ile vasfuñ tesvîd

67. Mustafâ-hulk u Mesîhâ-dem ü Yûsuf-dîdâr
Kahramân-hey’et ü sultân-ı Nerîmân-teşdîd

Ne ‘aceb medh-i şerîfüñde edersem i‘câz
Her sözüñ sihri halâl olmada şeh-beyt-i kasîd

69. Reşk-sâz olsalar erbâb-ı suhan lâyıkdur
İşbu vâdîde benem muhterî‘-i tarh-ı cedîd

Garazum tekmiledür işbu temeddühle benüm
Sözlerüm olmağ-ıçün medh-i şerîfüñde ekîd

71. Âferîn-gû oluban eyleyelerdi tahsîn
Görseler bu revîş-i hâsumı Hassân u Lebîd

Bu kadar kuvvet-i kudsiyye-i tab‘umla yine
Çekerem subh u mesâ sâğar-ı ye’s ü nevmîd

73. İltifât et beni maksûduma îsâl eyle
Olmuşam derd-ile güm-geşte-i sahrâ-yı ümîd

Taht-gâhuñda beni gül gibi mesrûr eyle
Sebze-i ravz-ı ümîdüm ola ‘ahdüñde demîd

75. Eyle ben nâdire-gû dâ‘î-i vassâfi su’âl
Olmaya tâ hat-ı nisyân-ıla defterde resîd

İstimâ‘-ı keremüñ bendeñi küstâh etdi
‘Aceb olmaya niyâz eylese nezdîk ü ba‘îd

77. Sözi hatm eyle du‘â-y-ıla Beyânî demidür
Ki du‘â olmaya olur suhan encâmı medîd

Tâ ki revnak bula zâtıyla serîr-i şâhî
Pertev-endâz ola âfâka misâl-i hurşîd

79. Haşra dek dâyim ola taht-ı hilâfet üzre
‘Ömrini devletini Hazret-i Hak ede mezîd

4.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

01. Nev-bahâr oldı Hudâ eyledi ihyâ-yı nebât
Buldılar mürde-i yek-sâle iken tâze hayât

ülşen-i ‘âlemi tutdı seherî bûy-ı bahâr
Cân dimâğına gelür bâd-ı sabâdan nefehât

03. Gördi gül dâyiresin âteş-i hurşîde tutar
Başladı eylemege bülbül-i şeydâ nağamât

onçalar ref‘-i nikâb eylediler gülşende
Sandılar düşdi gülistâna havâdan cemerât

05. Ditredür vakt-i seher şâh-ı gülüñ evrâkın
Etmede her birisi dest-i sabâda harekât

Jâle sanmañ nefes-i âh-ı dil-i bülbülden
Düşdi berg-i gül-i al üzre le’âl-i reşehât

07. Kondı sahn-ı çemene leşker-i şâh-ı nev-rûz
Kurdılar gülşene bir hayme-i ‘âlî-şerefât

4. 97^b-98^a.

03b eylemege bülbül-i şeydâ nağamât: etmege bülbül dürlü dürlü nağamât.

04a gülşende: *Metinde* gülşende kim.

05a Ditredür vakt-i seherde şâh-ı gül evrâkını.

06a nefes-i âh-ı dil-i bülbülden: görinen evrâk-ı gülde cümleten.

06b gül-i al: *Metinde* al-i gül.

07a çemene leşker-i şâh-ı nev-rûz: gülşene sultân-ı nev-rûz leşkeri.

- eldi sultân-ı bahâr eyledi şevketle nüzûl
Geçdi tahtına misâl-i felek-i nüh-tabakât
09. Şâh-ı gül meclisi şâhâne müheyyâ etdi
Tabakın eyledi gül nuklini zerrîn-habbât
Etdi ezhârı meger hıdmet-i bez[in]me yakîn
Oldılar cümle edâ-kerde-i emr-i hıdemât
11. Al-i eşküñle gelüp bezm neşât-engîz olup
Başladı raksa safâdan gül-i şeb-nem-katarât
Nice raks etmeye kim gülşeni teşrîf etdi
O Şehenşâh-ı felek-rütbe vü encüm-lemehât
13. Verdi gülzâra şeref ol Âsaf-ı Cem-‘azamet
Etdügi demde sa‘âdetle anı cây-ı sebât
Nice şeh dürr-i semîn-i sadef-i bahr-ı vücûd
Nice şeh dürri rahşende vü neyyir-leme‘ât
15. Nice şeh gevher-i tâbende-i tâc-ı iclâl
Nice şeh tâc-ver ü şâh-ı pesendîde-sıfât
Mâlik-i mülk-i cihân mefhar-ı [her] kevn ü mekân
Bâ‘is-i emn ü amân husrev-i bezm-i kudemât
17. Zübde-i nev‘-i beşer pâdişeh-i kulzüm ü ber
Dürr-i deryâ-yı hüner gevher-i kân-ı derecât
Ser-i şâhân-ı cihân hazret-i Hân İbrâhîm
Ki odur saltanat-ârây u Süleymân-hutuvât
19. Mehdî-i devr-i zamândur o Süleymân-şevket
Dest-i ‘adli ne ‘aceb eylese ihyâ-yı mevât
Devr-i ‘adlinde o şâhenşeh-i heft-iklîmüñ
Halk mesrûr u dil-âbâd u memâlik Cennât

08b misâl-i felek-i nüh-tabakât: oturdu kıldı bezm-i sadakât.
10a meger: o dem.
19a şevket: satvet.

21. Sâlik-i nehc-i şerî'atdür o Dârâ-yı zamân
Kavl ü fi'linden anuñ sâdır olan hep hasenât

Hükmi bir mertebe bu kevn ü fesâda cârî
Ki lu'âb-ı fem-i sü'bânı eder âb-ı hayât
23. Derk ü iz'ânı pezîrende-i 'akl-ı hukemâ
Re'y ü tedbîri pesendîde-i hukkâm ü vülât

Düşmen-i devletine şerbet-i semdür suhanı
Dôstân-ı haşem-i şevketine kand-i nebât
25. Haber-i sıdk-eseri sâmi'a-pîrâ-yı kabûl
Suhanı lâzımedür nite ki ahbâr-ı ruvât

Hamdü lillâh zamânında safâda eşrâf
Ser-be-ceyb-i keder ü gussa vü gamdur nekebât
27. Kimseye kimse zamânında eziyyet etmez
Berg-i eşcâr-ı gülistâna meger kim haşerât

Hurd eder darbet-i kûpâl ile devrinde eger
Ser-ber-âverde ola fitne misâl-i habbât
29. Nazarı hâk-i siyâhı zer-i hâlis eyler
Lutf u kahrı ne 'aceb eylese taklîb-i cihât

Bûy-ı hulkıyla vezân olsa nesîm-i seherî
Müşk-sâ ola gubâr-ı reh-i tîh-i heyhât
31. Esse gülzâra eger bâd-ı semûm-ı gazabı
Gonçası ahker olur jâlesi rîg-i felevât

Sâ'il-i bâb-ı sehâ vü keremi bahr-ıla kân
Kef-i cûdından eder her biri cerr-i sadakât
33. Gelmedi ancılayın husrev ü sâhib-temkîn
Görmedi çeşm-i felek böyle şeh-i kûh-sebât

Bârekallâh zihî mihr-i sipihr-'azamet
Ki selâtîn-i cihân oldı yanında zerrât

35. Levhaşallâh zihî pâdişeh-i zî-şevket
Ki şükûh-ı haşemi kevkebe-bahş-ı dârât

Taht-pîrâ şeh-i vâlâ-güherâ tâc-verâ
Ey cihân-dâver ü sultân-ı melâ'ik-melekât
37. Benem ol şâ'ir-i mu'ciz-dem ü i'câz-eser
Ki füsûn-ı suhanum 'ukde-güşâ-yı sakatât

N'ola vassâfuñ olup medh-i şerîfuñ etsem
Münderic nazm-ı bedî'anda mezâmîn ü nikât
39. Gerçi haddüm degül evsâf-ı şerîfuñ imlâ
N'eyleyem destüme endîşe sunar kilk ü devât

'Adl ü dâd ü keremüñ n'ola ki tahrîr etsem
Gösterür şâ'ir olan san'at-ı tenmîk-sıfât
41. Sebeb-i cür'et-i küstâhî budur kim şâhâ
Eylemem nüsha-i medhüñde hayâl-i galatât

Söz tamâm oldı Beyânî demidür eyle du'â
Ki du'â-y-ıla olur zîver-i hatm-i kelimât
43. Nazm edüp silk-i recâya dürer ü da'vâtı
Umaruz ede icâbet o Mücîbü'd-da'avât

Tâ ki teşrîf ede gül taht-ı zümürüd-fâmı
Haşra dek hem vere eşcâr-ı gülistân semerât
45. Gül gibi taht-ı hilâfetde güşâde-dil ola
'İd ü nev-rûz ola eyyâmı şebi Kadr ü Berât

Devha-i saltanatı ola hemîşe ser-sebz
Zât-ı pâki ola hemvâre masûn ez-hemezât
47. 'Ömrini devletini Hazret-i Hak ede mezîd
Be-hakk-ı sûre-i Tâhâ vü be-hakk-ı âyât

5.

HÂLÂ ŞEYHÜ'L-İSLÂM EBÛ SA'İD EFENDİ HAZRETLERİNE VERİLMİŞDÜR

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

01. Biz ki bezm-i gamda câm-ı zer-nigâra mâliküz
Rind-i Cem-âyîn-i 'aşkuz yâdigâra mâliküz
- Başumuzda âfitâb-ı zât-ı kürsî tâze dağ
Şâh-ı 'aşkuz zer-külâh-ı şu'le-dâra [mâliküz]
03. Sînemüz gencîne-i esrâr-ı hikmetdür bizüm
Bir dükenmez dilde genc-i bî-şümâra mâliküz
- Nâkıs olmaz her zamân efkârumuz nakd etmişüz
Ceyb-i dilde dirhem-i kâmil-'ayâra mâliküz
05. Lutf-ı Hak'la re'yümüzde etmezüz hergiz hatâ
Dil gibi bir feylesôf-ı rûzgâra mâliküz
- Dâyimâ cûş u hurûşu eksük olmaz âh-ıla
'Aşk derler dilde bahr-ı bî-kenâra mâliküz
07. Tıfl-ı dil derler gül-i bî-hâra mâyil olmuşuz
Rûz u şeb egler bizi ol gül-'izâra [mâliküz]
- Katre-i eşkin reh-i dildârına rîzân eder
Nergis-âsâ dîde-i gevher-nisâra mâliküz
09. Gûş-ı gerdûna Beyânî gûşvâr etsek olur
Kân-ı fikr-i dilde la'l-i âb-dâra mâliküz
- 'Arz-ı tab'-ı Hazret-i Müftî-i 'âlem etmege
Gevher-i pâkîze-i kân-i'tibâra mâliküz
11. Hâk-i pâyına sezâ-vâr-ı nisâr olsa n'ola
Silk-i evsafında dürr-i şâhvâra mâliküz

Bahr-1 bî-pâyân-1 ihsân reşha-rîz-i bâğ-1 cûd
Ebr-i nîsân-1 kerem re'fet-şi'âra mâliküz

13. Gerd-i hâk-i zillet olmakdan halâs olsak n'ola
Cûy-1 bâğ-1 rif'at ol fahr-1 kibâra [mâliküz]

Hall olursa n'ola dilde 'ukde-i efkârumuz
Böyle bir hallâl-i Keşşâf-iştihâra [mâliküz]

15. Etmezüz cevr-i le'îmân-1 zamân endîşesin
Ol cihân-1 fazl u takvâ dâd-kâra [mâliküz]

Düşmezüz endîşe-i teşvîşe hem gam çekmezüz
İltifâtı gibi zîrâ gam-güsâra mâliküz

17. Âsitânı n'ola olsa maksem-i erzâk-1 halk
Bende-perver ol hümâm-1 kâm-kâra mâliküz

Dâyirüz kutb-1 murâdî âsitânında anuñ
Hamdü lillâh dergeh-i devlet-medâra mâliküz

19. Devletinde etmezüz gerdûna 'arz-1 ihtiyâc
Kâm-bahş ol dâver-i 'âlî-tebâra mâliküz

N'içün olmazuz cefâ-yı çarhdan âsûde-dil
Dâd-ger ol seyyid-i sa'd-iftihâra mâliküz

21. Sûbha-gerdân-1 senâ vü hamd ü şükr olsak olur
Böyle bir müftî-i Dârâ-iktidâra mâliküz

Pes n'içün şükr eyleyüp dâyim du'âsın etmezüz
Çün münâcât-1 cenâb-1 Kirdigâra mâliküz

23. Gonçalarla gülbün-i zâtın Hudâ hıfz eylesün
Virdümüz[dür] bu du'â her dem bu kâra mâliküz

6.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

01. Bülbüle âvâze-i güldür sadâ-yı nev-bahâr
Gonçaya feryâd-ı bülbüldür nevâ-yı nev-bahâr

Şevk-ı gülle n'ola feryâda ser-âğâz eylese
Bülbüli mest etdi câm-ı dil-güşâ-yı nev-bahâr
03. Nice mümkindür terennüm etmeye gülzârda
Tutdı dünyâyı ser-â-ser hûy u hây-ı nev-bahâr

Âteş-efrûz-ı derûnı olduğundan gonçaya
Etdürür çâk-i girîbân muktezâ-yı [nev-bahâr]
05. Sanmañuz bir ebr-bahş-ı 'ârız-ı güldür hemân
Zîb-kâr-ı zülf-i sünbüldür hevâ-yı [nev-bahâr]

Mehd-i şâh-ı gülde bîdâr etdi tıfl-ı gonçayı
Subh-dem sıyt-ı dem-i pür-sûz-ı nây-ı [nev-bahâr]
07. Gülşene turma çekilmekde katâr-ı şâh-ı gül
Gulğule-endâz-ı deşt oldı derây-ı nev-bahâr

Leşker-i nev-rûz sultânı yayıldı gülşene
Gördiler efrâste olmuş livâ-yı [nev-bahâr]
09. Eksük olur sîm ü zerrînüñ çerâğında hele
Dirhem ü dînârdan bâd-ı hevâ-yı [nev-bahâr]

Jâle sanmañ gonça ağzından çekîde şîrdür
Emzürürken dâye-i ebr-i sehâ-yı nev-bahâr
11. Nakşı lâleyle gül ü sünbül der ü dîvârınuñ
Gülsitân olmuş münakkaş bir sarây-ı [nev-bahâr]

Ol kadar ra'nâlîğı var kim Beyânî gülşenüñ
Güllerin etmiş güşâde-dil safâ-yı [nev-bahâr]

13. Ser-be-ser ezhâr-ıla gülzârı zeyn etmiş sabâ
Gülşen-i dünyâyı tutmuş nev-bahâ-yı nev-bahâr

Gayret-i bâğ-ı Bihîşt ü reşk-i Firdevs eylemiş
Handezâr etmiş gülistânı likâ-yı [nev-bahâr]
15. ‘Azm-i gülzâr eylesün üstâd-ı a‘zam faslıdur
Hâk-i pâyından budur ancak recâ-yı [nev-bahâr]

Ya‘nî ol mesned-nişîn-i sadr-ı fetvâ kim anuñ
Reşha-i fazlıladur neşv ü nemâ-yı [nev-bahâr]
17. Çihre-sây-ı cilve-gâhı olmağa müştâkdur
Eylesün teşrîf gülzârı berây-ı [nev-bahâr]

Gonçasıyla gül gibi gülşende olsun şâdmân
Çün safâ-yı hâtıridur müdde‘â-yı [nev-bahâr]
19. Lutf-ı tab‘ından hevâ kesb-i letâfet eylesün
Sarılıp dâmâna olsun hâk-i pây-ı [nev-bahâr]

Meclisinde câm-ı mihrî çarh gerdân eylesün
Eyledükçe gülşeni ‘işret-serây-ı nev-bahâr
21. Başlasun taksîme nev-rûz-ı ‘acemden ‘andelîb
Eylesün medh-i şerîfnde senâ-yı nev-bahâr

Bülbül-i dil dahı medhine ser-âğâz eylesün
Bir iki beyt-ile etsün nağmehâ-yı [nev-bahâr]
23. Hâk-i râhı rûşenâ-yı dîde-i ezhâr-ı bâğ
Makdem-i pâki gûbârı tûtiyâ-yı [nev-bahâr]

Hem-dem enfâs-ı şerîfiyle nesîm-i subh-dem
Bûy-ı ahlâkı kadîmî âşinâ-yı [nev-bahâr]
25. Pertev-i mihr-i hakâyık dâyim anda cilve-ger
Tab‘ıdur âyîne-i ‘âlem-nümâ-yı [nev-bahâr]

Hâmesidür nâvdân-ı çeşme-i âb-ı hayât
Gülşen-i âsâridur nûzhet-fezâ-yı [nev-bahâr]

27. Şâhed-i mazmûn-ı nazmı gonça-i bâğ-ı hayâl
Her hayâl-i hâsı nâzûk dil-rubâ-yı [nev-bahâr]

Hâme-i fetvâ elinde reşha-rîz-i bâğ-ı şer‘
Şâmil-i etrâf feyzı çün nidâ-yı [nev-bahâr]

29. ‘Âlemi şâd-âb eder ol hâme-i feyz-âşinâ
Nitekim sîr-âbî-i gays-i semâ-yı [nev-bahâr]

Katre-i deryâ-yı fazlı olduğundan cûş eder
Bâğda cûlar degüldür bî-nevâ-yı [nev-bahâr]

31. Feyz-bahş-ı kâyinât olsa ta‘accüb eylemeñ
Âsitân-ı devletidür mültecâ-yı [nev-bahâr]

Söz tamâm oldu sürüp yüz mushaf-ı da‘vâtına
Edelüm her dem du‘âsın çün du‘â-yı [nev-bahâr]

33. Tâ dem-i cân-bahş-ı dest-âvîz-i feyz-ı subh olup
Bâğa esdükçe hayât-efzâ sabâ-yı [nev-bahâr]

Câme-i iclâlinüñ dâmânın etsün rûzgâr
Nev-be-nev gülzâr-ı âmâle kabâ-yı [nev-bahâr]

35. ‘İd ü nev-rûz ola eyyâmı leyâlisi Berât
Her seher budur du‘â-i bî-riyâ-yı nev-bahâr

7.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ --

01. Subh-dem mazhar-ı feyz etdi çemenzârı sabâ
Mevc-rîz eyledi deryâ-yı güher-bârı sabâ

ülşene berg-i gül ü yâsemi etdi nisâr
Eyledi sahnımı bir levh-i sadef-kârî [sabâ]

03. Bir seher milket-i gülzâra perîşân etdi
Tûde tûde görinen dirhem-i ezhârı [sabâ]

Çekmege çeşm-i remed-dîde-i ezhâra seher
Getürür bâğa gubâr-ı reh-i dildârı [sabâ]

05. N'ola âheste vezân olsa dem-i cevlânı
Bî-mecâl oldu görüp ol gözi bîmârı [sabâ]

ülşeni bûy-ı bahâr ile mu'attar etdi
Müşk-bîz oldu açup tabla-i 'attârı [sabâ]

07. Açdı hep gonçaların etdi Beyânî tezyîn
Reşk-i Firdevs-i berîn eyledi gülzârı [sabâ]

arazı bu ki gele hazret-i Şeyhü'l-islâm
Döşeye reh-güzerine gül-i bî-hârı [sabâ]

09. Neşr için nâfiçe-i müşkini hâk-i rehine
Der-kemend etdi hemân âhû-yı Tâtârı [sabâ]

Bûy-ı hulkını murâdı bu ki ser-mâye ede
Sünbülîstânuñ ola h'âce-i bâzârı [sabâ]

11. Şeb-nem-âsâ reşehât-ı kalem-i fetvâsın
Yağdurur 'âleme sîr-âb eder aktârı [sabâ]

N'ola 'arz eylese dünyâya metâ'-ı fazlın
Oldı bir bende-i sevda-ger-i âsârı [sabâ]

13. Neşr eder her tarafa nefha-i feyz-ı suhanın
Ne 'aceb olsa anuñ nâkil-i güftârı [sabâ]

Feyz-yâb-ı dem-i cân-bahşıdur olsa lâyık
Lutf-ı tab'ıyla bu dem hâmil-i esrârı [sabâ]

15. Gördi kim kesb-i letâfet eder enfâsından
Sarılup dâmenine oldu giriftârı sabâ

Ben dahı bülbül-i destân-zen-i medh olsam olur
Açdı çün muzmer olan gonça-i efkârı [sabâ]

17. Gerçi haddüm degül evsâf-ı şerîfin tahrîr
N'eyleyem kalbüme ilhâm eder eş'ârı [sabâ]

Gördi kim eylerem evsâfinı ser-meşk-ı hayâl
Destüme sundı hemân hâme-i zer-kârı [sabâ]

19. Vasfını hâme-i zerrîn ile tesvîd edicek
Dürdi nâzüklük ile yazduğı tômârı [sabâ]

Lutf-ı tab‘ını görüp da‘vî-i lutf eyler iken
Kodı der-pîş-i hacâlet-ser-i inkârı [sabâ]

21. Gördi dil-dâde-i ahlâkı kamu halk-ı cihân
Pâyına yüz sürerek oldı dil-efgârı sabâ

Mazhar-ı feyz-ı zülâl-i suhanı olmağ-ıla
Mâ’-i azb etdi lu‘âb-ı dehen-i mârı sabâ

23. Sözleri sâmi‘a-pîrâ-yı fezâ’ ildür anuñ
Şarkdan garba ulaşdurdı bu ahbârı [sabâ]

Mushaf-ı fazlını tefsîr edemez Beyzâvî
Okuda aña meger âyet-i ikrârı sabâ

25. Kârı her demde cihân halkını ihyâ etmek
Gülşene fasl-ı bahâr etmeye bu kârı sabâ

Kimseyi kimse zamânında perîşân edemez
Târ-mâr ede meger zülf-i siyeh-kârı sabâ

27. Añladı câme-i medhinde kusûr etdügümi
Başladı eylemege yine rufû-gârı sabâ

Rahş-ı endîşe kalur yolda hezârân fersah
Reh-i medhüñ ola çün eşheb-i rehvarı sabâ

29. Vâdî-i medhini tayy eyleyemez peyk-i hayâl
Göstere aña meger san‘at-ı reftârı [sabâ]

Sözi hatm eyleyelüm çünki du‘âdur maksûd
Müşk-sâ eyleye tâ hâtıme-i kârı sabâ

31. Silk-i ihlâsa du‘â dürlerini nazm edelüm
Edelüm ‘ıkd-ı seher ola harîdârı [sabâ]

Tâ ki zeyn eyleye etrâfını berg-i gül ile
Mevc-rîz eyleye gülzârda enhârı sabâ

33. Serv-i gülzâr-ı vücûdı ola dâyim sâbit
Gülşen-i devletinüñ ola hevâ-dârı [sabâ]

Gonçası hem olur âsîb-i havâdisden emîn
Hıdmetinde ola bir ‘abd-i senâ-kârı [sabâ]

35. Olalar hıfz-ı İlâhî’ye hemîşe mazhar
Gülşen-i ‘âlemüñ oldukça nigeş-dârı sabâ

8.

VEZİR DEFTERDÂR MEHMED PAŞA’YA VERİLMİŞDÜR

Münserih: *Müfte ‘ilün fâ ‘ilün müfte ‘ilün fâ ‘ilün*

- + + - / - + - / - + + - / - + -

01. Lutf-ı sabâdan açıldı gül-i gülzârlar
Bülbülü mest eyledi sâğar-ı zer-kârlar
Mu‘tedil oldu hevâ esdi nesîm-i seher
Mazhar-ı feyz oldılar gonça-i bîdârlar
03. Erdi dem-i nev-bahâr oldu müzeyyen yine
Zînet-i ezhâr-ıla ferş-i çemenzârlar
Ceyb-i gülistân pür dirhem-i ezhâr-ıla
Sünbül ü lâleyle hem dâmen-i kuhsârlar
05. Kuhl-nümâyı sabâ çekdüğü dem açdılar
H^vâb-ı ‘ademden gözin nergis-i bîmârlar
Berg ü şükûfeyle her şâhı murassa‘ olup
Sidre-misâl oldılar nahl-i direm-dârlar
07. Zînet-i gülzârı seyr etmege ‘azm etdiler
Cilve-künân nâz-ıla şâhed-i bâzârlar

Ol kadar a'lâlığı var harem-i gülşenüñ
Nakş-ı gül ile münakkaş der ü dîvârlar

09. Perdeler asdı der-i kasr-ı gülistâna gül
Yer yerin etrâfına çekdi sabâ zârlar

Hazret-i destûr-ı ekrem gele şâyed deyü
Turma düşer reh-güzâra gül-i bî-hârlar

11. Şimdi odur hâfız-ı kişver-i şâhenşehî
Çâker-i 'unvânıdur hâme-i zer-kârlar

Kıble-i ikbâl-i erkân-ı sa'âdet odur
Efser-i iclâle zîbi dür-i şehvârlar

13. Mezra'a-i dîn ü İslâmuñ odur hâfızı
Re'yi cerâd-ı 'adû leşkerine sârlar

Gâzîlere okudur sûre-i Enfâl'i ol
Feth-i memâlik eder göndere ser-dârlar

15. Melce'-i ashâb-ı hâcât u murâdât odur
Bende-i dergâhıdur cümle recâvârlar

Dergehi dârü'ş-şifâ mürdeler ihyâ eder
Şerbet-i lutfın umarlar kamu bîmârlar

17. Câ'ize-bahş-ı ekâbirdür o kân-ı kerem
Sâ'il-i keffî anuñ bahr-ı güher-bârlar

Eyle Beyânî du'â-y-ıla senâsın tamâm
Fâtiha-i hayr ola hâtime-i kârlar

19. Şi'rini ehl-i suhan ede Süreyyâ-misâl
Söylene medhinde tâ nazm-ı dürer-bârlar

Dâ'ire-i devleti ola muhît-i cihân
Sâbit ola nite kim nokta-i pergârlar

21. Mihr ü meh ü kevkeb-i sâbit ü seyyâreler
Devlet ü iclâline ola nigeş-dârlar

9.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün*

+ --- / + --- / + --

01. Görüñ nev-rûzda feyz-ı bahârı
Ber-â-ber eyledi leyl ü nehârı

Bütün dünyâya feyzı şâmil oldı
Riyâz-ı Cennet etdi her diyârı
03. N'îçün gül-geşt-i sahrâ etmez âdem
Bihîşt-i cân-fezâ etdi kenârı

Seher murğân olurlar zemzeme-sâz
Neşât-engîz etdi murğzârı
05. Yine gösterdi kâr-ı nakş-bendî
Yine etdi çemende hurde-kârî

Zemîni sebz edüp çün bahr-ı ahdar
Güzel tarh eyledi nakş u nigârı
07. Vezân oldı nesîm-i subh-gâhî
Getürdi mevce bahr-ı sebzezârı

Temevvüc etdürince anı sandum
Nigûn etdi sipihr-i bî-karârı
09. Ne deryâdur bu deryâ-yı çemenzâr
Ki mevci reşk-sâz eder bihârı

N'ola etse bahâristânı hoş-bû
'Abîr-efşân eder turmaz gubârı
11. Seher ebr-i bahâruñ lutfını gör
Çemenzâruñ olur lü'lü'-nisârı

Başında tâcı pîr-i 'âşıkândur
Bu bâğuñ lâle olmış tâc-dârı

13. Şikest etdi külâhını benefşe
Serin tutmuş mey-i ‘aşkuñ humârı
- Hevâ-yı ‘aşk-ıla sünbül perîşân
Tağıtmış kâkülîni zülf-vârî
15. Gögermiş sûsen-i bâğuñ zebânı
Meger dil-hastadur vardur figârı
- Bu gülzâr-ı belâdur eksük olmaz
Güşâde her gülüñ yanında hârı
17. N’ola etse şetâret bülbül-i zâr
Gülüñ destinde câm-ı zer-nigârı
- Verür seyri dil-i ‘uşşâka hâlet
Bu bâğ-ı hikmetüñ serv ü çenârı
19. ‘Uyûn-ı kûhsâruñ gözlerinden
Akıdur dâmenine cûy-bârı
- Dırahtistânda her bir dırahtuñ
Delîl-i ma‘rifetdür berg ü bârı
21. Şevâhiddür heme evrâk-ı eşcâr
Eser andan giyâh-ı kûhsârı
- Hakâyık-bîn olandur derk edenler
Kemâl-i feyz-ı sun‘-ı Kirdigâr’ı
23. ‘Aceb görmez mi haşrı eden inkâr
Bu kişt-i sebz ü bu nûr-ı semârı
- Mahall-i dil-güşâdur ehl-i hâle
Ne hoş cây-ı safâ cûyuñ kenârı
25. Bu mevsimde salâdur ‘îş ü nûşa
Çeküñ câm-ı şarâb-ı hoş-güvârı
- Zamân-ı ‘îş ü ‘işretdür Beyânî
Elüñden koma câm-ı tâb-dârı

23a ‘Aceb görmez mi eden inkâr-ı haşr.

27. Ne câm ol âfitâb-ı bezm-i vahdet
Münevverdür anuñla dil diyârı

Şarâbı rûh-bahş ol bezm-i hâsuñ
Fürûğ-ı câmı şem‘-i şu‘le-dârı
29. Misâl-i kevser-i bâğ-ı cinân ol
Derûn-ı ehl-i hâle feyzı sârî

Hikem-perdâz eder ol la‘l-i nâbuñ
Safâ-yı neş‘e-i hikmet-şi‘ârı
31. Bu sahbâ ‘aynıdur âb-ı hayâtuñ
Feyiz-bahşendedür her sûya cârî

Bu câm-ı dil-güşâdur câm-ı vahdet
Kıyâs etmeñ anı Cem yâdigârı
33. O câm-ı neş‘e-bahşı zâhidâ çek
Çemen bezminde ol mest ıztırârî

Yeşil şâla bürin gey dal tâcı
Sar ol tâc üzre destâr-ı bahârî
35. Cihân seyyâhı ol bu hâlet-ile
Ne Şîrâz’ını ko ne Kandeğâr’ı

[GAZELLER]

[ELİF]

001.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mevc-hîz olsa kaçan deryâ-yı 'aşk u ibtilâ
Gark eder fülk-i dili tûfân-ı 'ummân-ı belâ

İntisâb et kulzüm-i zehhâr-ı 'aşka ey göñül
Lücce-i deryâ-yı gamla âşinâ ol dâyimâ
3. Zevrak-ı dil lenger-i sabr u sükûnın aldurur
Mevc-âver olduğu dem bahr-ı hüsn-i dil-rubâ

Gerçi mir'ât-ı Sikender pîş ü pesden gösterür
Yârûñ ammâ ruhları mir'âtıdur 'âlem-nümâ
5. Bâ'is-i tahsîl-i genc olsa Beyânî n'ola âh
Eksük olmaz ebr-i 'aşka lâ-cerem bâd-ı hevâ

002.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Sâkî ne 'aceb bâde olur bâde-i hamrâ
Câmından olur âyîne-i kalb mücellâ

Gül gül ola ruhsâreleri ol büt-i şûhuñ
Meclisde ne dem şevka gelüp nûş ede sahbâ
3. Hurşîd-i cihân gibi eder 'âlemi rûşen
Tâb-efgen-i bezm ola kaçan câm-ı musaffâ

Hurşîd-veşâ sende nedür bu ruh-ı pür-tâb
Berk ursa olur lem'ası pertev-zen-i dünyâ

001. 15^b.002. 18^a.

5. Bir necm-i dırahşendedür ol hâl-i ‘izâruñ
Yanında Sühâ deñli degül mâh-ı şeb-ârâ

La‘lûñ gibi bir gevhere kân olmadı mâlik
Zîrâ ki odur hâtem-i esrâr-ı tecellâ
7. Mu‘ciz-dem ü nazzâm-ı cihânsın ki Beyânî
Nazm etmedesin silk-i hayâle dür-i yek-tâ

003.

Müctes: *Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Nedür bu sende begüm bu tenâsüb-i a‘zâ
Nedür bu cilve-i hûbî bu kâmet-i bâlâ

Nedür bu sâ‘ed-i sîmîn ü sîne-i berrâk
Bu nâzükî-i miyân u bu cism-i bî-hem-tâ
3. Nedür bu zülf-i dil-âvîz ü ‘anberîn gîsû
Nedür bu ca‘d-ı mutarrâ bu kâkül-i zîbâ

Esîr-i zülfüñ olan dilleri helâk etdüñ
Nedür bu gamze bu şîve bu nergis-i şehlâ
5. Nedür bu deñli dil-i zâra ey hilâl-ebrû
Kirişme vü revîş-i nâz u rûy-ı istiğnâ

Nedür bu tâb-ı cebîn eyledüñ mehi bî-tâb
Şikeste eyledüñ anı çü sâğar-ı mînâ
7. Nedür bu tal‘at-ı hurşîd-i ‘âlem-efrûzî
Nedür bu ‘ârız-ı gül-berg ü gonça-i ra‘nâ

Halâvet-i suhanuñ halkı eyledi meftûn
Nedür bu tarz-ı tekellüm nedür bu hüsn-i edâ
9. Hezâr mürde-dili zinde eyledi suhanuñ
Nedür bu sende Beyânî bu mu‘ciz-i ‘İsâ

004.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. O mâha müşterî olmak neden felekde saña
Meger sitâre mi var sende ey dil-i şeydâ

‘Aceb mi kâmeti ham ola yılduzı düşügin
Senüñ gibi felegüñ âfitâbı yok cânâ

3. Çekîde katre-i hûnîn-i çeşm-i hasretdür
Bu deşt-i gamda biten sanma lâle-i hamrâ

Senüñ gibi ‘acebâ gülşen-i melâhatde
Bürûz eder mi ola gonça ey gül-i ra'nâ

5. Nedür bu sende olan cilve-i dil-ârâyî
Nedür bu kâmet-i mevzûn u dil-keş ü bâlâ

Nice fütâdeñ olup olmayam giriftâruñ
Nedür bu zülf-i dil-âvîz ü kâkül-i zîbâ

7. Ne dem ki ‘arz ede dilber Beyânî ruhsârın
Misâl-i bülbül-i şûrîde-gül olur gûyâ

005.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Harâbâtî olup olsa ‘aceb mi mest-i bî-pervâ
Müdâm elden düşürmez sâğarı rind-i kadeh-peymâ

Dil-i şeydâyı câm-ı la'l-i dilber neş'e-dâr eyler
Ne lâzım sâğar-ı billûrdan nûş eylemek sahbâ

3. Dehân-ı nükte-engîzin güşâde etse meclisde
Olur ol gonça-i negşûde-fem bir bülbül-i gûyâ

004. 22^a.

005. 30^a.

N'ola olsa o şâh-ı mülk-i hûbî nâfizül'l-ahkâm
Berât-ı hüsnine gîsûlarıdur 'anberîn tuğrâ

5. Elüñde hâme-i feyz-âşinâdan levh-i âfâka
Beyânî düşmedi bir böyle dahı nakş-ı nev-peydâ

006.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ham etse n'ola kaddini bâr-ı gam-ı dünyâ
Hîzem-keş-i kânûn-ı belâdur dil-i şeydâ

Bu mertebede külhan-ı sînem şerer-efrûz
İtfâ edemez âteş-i sûzânımı deryâ

3. Kor mıydı safâ hâtır-ı yârân-ı safâda
Devr etmese meclisde eger sâğar-ı sahbâ

Ber verse dahı nahl-i emel bâğ-ı hevesde
Ermez ser-i şâhına anuñ dest-i temennâ

5. Nâr-ı şecer-i ahdar-ı tab'umda Beyânî
Bir böyle şerer gonça-sıfat olmadı peydâ

007.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Nâz etse n'ola 'âşika ol hûb-ı dil-ârâ
Nâzende olur hüsnî olan dilber-i ra'nâ

Pîşânî vü dîdârı o yâruñ meh ü hurşîd
Hâl-i ruhı necm ü kaşîdur gurre-i garrâ

3. Hükmi o şehüñ nâfiz olur kişver-i dilde
Kudret eli çekmişdür anuñ hükmine tuğrâ

4b gîsû: ebrû.

006. 31^b.

007. 31^b.

Halk olalı gülzâr-ı cihân hacle-gehinden
Bir sencileyin gonça bürûz etmedi cânâ

5. Bir böyle güher kân-ı belâğatde Beyânî
Ser-tîşe-i endîşeden olmadı hüveydâ

008.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yine evvel-bahâr oldı açıldı gonça-i ra'nâ
Yine hengâme-gîr-i gülşen oldı bülbül-i şeydâ

N'ola feryâda âğâz etseler gülşende bülbüller
Güşâde oldı güller gülşen oldı Cennetü'l-me'vâ
3. Dem-i 'îş olduğın zerrîn-kadeh rindâna remz eyler
Lisân-ı hâl-ile bu hâle her sûsen olur gûyâ

Nice câm almasunlar destine rindân-ı 'âlem kim
Pür oldı bâde-i feyz-ıla câm-ı lâle vü hamrâ
5. Zamân-ı 'îş ü 'işret mevsim-i feryâd-ı bülbüldür
Kurılsun sâkiyâ bezm-i neşât-engîz ü rûh-efzâ

Gam-ı devrâmı dilden ber-taraf etmek zamânıdur
Sürilsün bâde meclisde çekilsün câm-ı gam-fersâ
7. Beyânî gül gibi bir sâde-rû olmazsa meclisde
Safâ olmaz olursa sâğarı mihr-i cihân-ârâ

009.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu 'ummân-ı mahabbet gibi olmaz mevc-zen deryâ
Görinmez karası emvâcı zâhir ka'rı nâ-peydâ

008. 45^a.

009. 46^a.

Bu deryâ-yı belânuñ rîze sengi kelle-i ‘uşşâk
Rimâl-i bâdiye-âsâ degüldür kâbil-i ihsâ

3. Bu râh-ı pür-hatarda niçe biñ âdem helâk olmuş
Vücûdı her birinüñ ber-hevâ olmuş gubâr-âsâ

Yed-i tûlâya mâlik ehl-i dille merhabâ etmez
Behâyim-tab‘ olan eşhâsa dâyim el verür dünyâ

5. Beyânî gam degül câm-ı Cem olmazsa bu meclisde
Şikeste bir sıfâl olsun hemân kem olmasun sahbâ

010.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Bir yerde karâr eyleyemez ‘âşık-ı şeydâ
Tâ zülfüne bend etmeyesin göñlini cânâ

Aldanma sakın handesine âl eder âhır
Ey bülbül-i şûrîde dü-rûdur gül-i ra‘nâ

3. Derler ki n’içün böyle perîşân-dil olursın
Cem‘iyyet-i hâtır mı kor ol kâkül-i zîbâ

Pûyende-i sahrâ-yı belâ olsam ‘aceb mi
Sevdâ-yı hatuñ etdi beni bâdiye-peymâ

5. Pervâne-i şem‘-i ruh-ı yâr ol ki Beyânî
Reşk eyleye gördükde seni bülbül-i gûyâ

011.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kaçan ‘aşkuñla cûş etse hurûş eyler dil-i şeydâ
Olur kef-ber-leb elbette temevvüc eylese deryâ

---

010. 61^a.

011. 67^a.

Düşen fülk-i dile bir dahı imkân-ı necât olmaz
Senüñ çâh-ı zenahdânuñ ‘aceb gird-âbdur cânâ

3. Bu ‘ummân-ı belâ emvâcı çok keştî şikest etdi
Hezârân kelle yatur sâhilinde rîze-seng-âsâ

Bu tûfân-ı belâdan Nûh olursañ kurtuluş yokdur
Meger hâdî ola tevfik-ı ‘avn-i Hâlik-ı eşyâ

5. Bu deryâ-yı gamuñ her mevcesi bir kûh-ı âhendür
Helâk eyler hezârân zevrakın çün sahire-i sammâ

Ecel deryâsıdur bu bahr-ı gam bir kes halâs olmaz
Halâs olan meger Hızır ola yerde gökde yâ ‘İsâ

7. Hayâl-i ebruvânuñ lenger-i fülk-i dil olmasa
Beyânî salmaz-ıdı bahr-ı ‘aşka anı bî-pervâ

012.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Süzüp mestâne çeşmüñ ‘aşka etdüñ nazar cânâ
Nigâh-ı iltifâtuñ etdi ol dîvâneyi şeydâ

Yakarsın bâl ü per şem‘-i ruh-ı pür-tâb-ı cânâna
Meger pervânedür çeşmüñ senüñ ey rind-i bî-pervâ

3. Yeter perde-nişîn-i haclet olduñ gül ocağında
Bürûz et hacle-gâhuñdan açıl ey gonça-i ra‘nâ

Dökilse rûyuña taraf-ı külehden her kaçan zülfüñ
Sanurlar âfitâb üzre olur ebr-i siyeh peydâ

5. N’ola kilik-i Beyânî vasf-ı kadrüñde hırâm etse
Odur feyz-âşinâ serv-i reh-i bâğ-ı suhan şâhâ

013.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Îtâb-ı la'l-i nâbuñ hâlet-efzâ-yı dil-i şeydâ
O bir keyfiyyet ancak vermez anı neş'e-i sahbâ

Dehân-ı nükte-engîzûñ niçe bir der-hicâb olsun
Dürer-bâr ol ki açılsun biraz ol gonça-i ra'nâ
3. Hayât-ı nev bulur 'âlem 'itâb-ı la'l-i nâbuñdan
Dem-i cân-bahş-ı 'İsî gibi eyler mürdeler ihyâ

Görüp gülşende nâz-ıla hırâmuñ ey gül-endâmum
Serin der-pîş-i hayret eyledi serv-i çemen-pîrâ
5. Perîşân eyleme gel çözme cânâ kâkülüñ bendin
Berât-ı hüsnüñe lâzım degül mi 'anberîn tuğrâ

Nice meftûnuñ olmazlar bu hüsn-ile senüñ 'âlem
Tutupdur şöhretüñ dünyâyı ey mihr-i cihân-ârâ
7. Beyânî bu gazel bir gevher-i kân-ı belâğatdür
Bulınmaz degme bir kân içre böyle gevher-i yek-tâ

014.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sakın kesr etme mir'ât-ı dil-i mahzûnı bî-pervâ
Anuñ her pâresi bir rîze-i elmâs olur cânâ

Ben ol Kays-ı belâ-verz âşiyân-sâz-ı hevâyam kim
Bün-i mûy-ı serümde murğ-ı sevdâdur tutan me'vâ
3. Kaçan tahrîr edem terkîb-i cism-i nâzük-i yârı
Kalemde olmaya cârî midâd-ı harf-i istisnâ

---

013. 75^a.

014. 78^a.

Gelüp refâtara ol serv-i revân seyrin tamâm etdi
Dahı sen pâyına düşmekdesin ey ‘âşık-ı şeydâ

5. Beyânî bir ‘aceb âyînedür mir’ât-ı tab‘uñ kim
Hemîşe cilve-ger anda cemâl-i şâhed-i ma‘nâ

015.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Hüsn-ile zuhûr etse kaçan bir gül-i ra‘nâ
Olur dil-i şûrîde aña bülbül-i şeydâ

Mestâne gelür mey-kededen gördük o mâhı
Dedük ki ne yerde düşüp ahşamlaya âyâ

3. Etdi beni cân-ıla saña bende-i meftûn
Şîrne eden Kûh-keni ‘aşk-ıla lâlâ

Kimdür ki görüp kâmetüñi düşmeye ‘aşka
Üftâde eder âdemi ol kadd-i dil-ârâ

5. Destüñde Beyânî kalem-i turfe-hırâmı
Tahrîk edicek cilve eder şâhid-i ma‘nâ

016.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Destinde çerâğ-ı zeri mihr-i felek-ârâ
Abdâluñ olup ‘âlemi seyr etmede cânâ

Deryûze eder hırmen-i hüsnüñ senüñ ey mâh
Seyyâh-ı nemed-pûşuñ olur gökde Mesîhâ

3. Revnak-şiken-i yâsemen olur gül-i rûyuñ
Bûs eylese ruhsâruñı bu ‘âşık-ı şeydâ

015. 83^a.

4b kadd-i dil-ârâ: kâmet-i bâlâ.

016. 86^a.

Saf saf dizilür seyrine erbâb-ı teveccüh
Salınsa kaçan nâz-ıla ol kâmeti bâlâ

5. Gösterdi Beyânî yine âyîne-i tab'ûñ
Yârân-ı suhan-pervere bir şâhed-i ma'nâ

017.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Nikâb etdüñ yüzüñe perde-i zülfüñ sehâb-âsâ
Nihân etdüñ cemâlüñ bizden ey mihr-i cihân-ârâ

Hayâl-i fikr-i istisnâ gönülde câ-nişîn olmaz
Tasavvur eylesem terkîb-i cism-i nâzüküñ cânâ
3. N'ola farkumda dûd-ı âhum eflâki kebûd etse
Hevâ-yı kâkülüñ başumda sünbüller eder peydâ

Derûn-ı 'âşık-ı şeydâ gülistân-ı mahabbetdür
Dil-i şûrîdesidür anda gûyâ bülbül-i gûyâ
5. 'Aceb âyînedür mir'ât-ı tab'-ı nükte-perdâzüñ
Hemîşe cilve-ger anda Beyânî şâhid-i ma'nâ

018.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Bend iken kâkülüñe zülf-i mu'anber ne belâ
Dil-i sevdâ-zedeye bend-i mükerrer ne belâ

Bes iken fitne-i hâl-i ruh-ı âteşnâküñ
Fitne-i zülf-i siyeh-kâr u gam-âver ne belâ
3. Beni katl etmege hod gamzeñi der-kâr etdüñ
Şeh-levendüm ya o destüñdeki hançer ne belâ

---

017. 91^b.

2a gönülde câ-nişîn olmaz: dil-i tahrîre yol bulmaz.

018. 60^b.

Yeter iken baña her demde belâ-yı ‘aşkuñ
Ey sitem-kâr u cefâ-pîşe sitemler ne belâ

5. Bâr-ı nâzuñı Beyânî çekemezken cânâ
Seng-i cevruñ dahı etmek aña ser-ber ne belâ

019.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkâ rahm eylemez dildâra oldum mübtelâ
Seng-dil bir dilber-i gaddâra oldum mübtelâ

Uğramaz aslâ vefâ meydânına lutf eylemez
Cevri çok ihsânı yok bir yâra oldum mübtelâ
3. Bir zamân âzâde-kayd-ı kâkül-i dildâr idüm
Şimdi ammâ zülf-i ‘anber-bâra oldum mübtelâ

Hat gelelden âfet-i devrânumuñ ruhsârına
Fâriğ oldum bâdeden esrâra oldum mübtelâ
5. Herkesi gördüm Beyânî kaddinüñ üftâdesi
Ben dahı ol serv-i hoş-reftâra oldum mübtelâ

020.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Arz edüp ruhsâr-ı aluñ özge âl etdüñ baña
Bülbül-i şûrîde-hâl oldum ne hâl etdüñ baña

Lutfuñuñ ey zer-ger-i ‘aşk olmuşam şermendesî
Cism-i zerdüm pûte-i mihnetde kâl etdüñ baña
3. ‘Âşık-ı üftâdeye der kim ‘itâb edüp o şûh
Pây-mâl olup n’içün sen ‘arz-ı hâl etdüñ baña

Dilberâ bilmezsın ancak rütbe-i ‘aşkum benüm
Ben buña kâ’il miyem Kays’ı misâl etdüñ baña

5. Lutf-ıdı gâyet Beyânî’ye dese ol şâh-ı hüsn
Bende-i fermân-berümsın imtisâl etdüñ baña

021.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kenz-i ‘aşkuñ dilde genc-i Husrevânîdür baña
Mâye-i nakd-i hayât-ı kâm-rânîdür baña

Düşmen-i bed-h^vâh-ı hüsnüñ isterem menkûb ola
Görmek ol hâletde ‘ömr-i câvidânîdür baña
3. Bâde-i nâb-ı mahabbetle leb-â-leb dâyimâ
Bezm-i gamda kâse-i dil döst-kânîdür baña

Âfitâb-ı rûyuña mânend-i ebr olmuş hicâb
Zülf-i şeb-rengüñ belâ-yı âsumânîdür baña
5. Sâye-veş üftâde olmak hâk-i pâ-yı dilbere
Ey Beyânî ‘izz ü câh-ı dü-cihânîdür baña

022.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nevk-i tîri dilde yâruñ ber-güzârîdür baña
Zahm-ı tîğ-ı hûn-feşânı yâdigârîdür baña

Gerçi dağ-ı ‘aşkı gayra ahker-i süzendedür
Gül gibi ammâ ki câm-ı zer-nigârîdür baña
3. N’eylerin gülzârda ben sünbül-i sad-dâneyi
Sünbül-i ter kâkül-i müşkîn-târîdür baña

---

021. 65^b.

022. 3^a.

Hem-‘inân etmek beni bu ‘arsada ağyâr-ıla
Haclet-i ‘ârî vü neng-i şermsârîdür baña

5. Fasl-ı deyde meclis-i üns eylemek ol şûh-ıla
Mevsim-i ürd-i Bihîşt ü nev-bahârîdür baña

Zerre-veş ben bî-vücûdı hâkden ref` eylemek
Âfitâbumdan ‘aceb ikrâm ü yârîdür baña

7. Âsitânında Beyânî ol şehüñ ben Husrevem
Dağ-ı ‘aşkı serde tâc-ı şeh-r-yârîdür baña

023.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i gamda sâğar-ı mey çeşm-i pür-nemdür baña
Hûn-ı dil sahbâ fiğân u nâle hem-demdür baña

Künc-i humdur meskenüm köhne sifâl-i mey-kede
Mey-fürûşuñ devletinde sâğar-ı Cem’dür baña

3. Dürdî-i mey ‘ikd-ı sîm-âb-ı gamumdur rûz u şeb
Kalbümi altun eder iksîr-i a‘zamdur baña

Sikkelenmiş sikke-i şâh-ı hayâl-i yâr-ıla
Nakd-i eşküm kîse-i hasretde dirhemdür baña

5. Nâvdân-ı cûy-bâr-ı eşk-i çeşmüm şerhalar
Dağlar gül sahn-ı sînem gülşen-i gamdur baña

Gonça-i dûşîze-i gül hâr-ıla sohbet eder
Sorsalar aña nedür bu der ki mahremdür baña

7. Görmesem bir gün Beyânî mihr-i ‘âlem-tâbumı
Rûz-ı nev-rûz olsa ol gün rûz-ı mâtemdür baña

024.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derd-i 'aşkuñ dilde cânâ genc-i medfûndur baña
Mâye-i ser-mâye-i 'aşk-ı gam-efzûndur baña

Her ne deñli yoluña harc eylesem eksilmeye
Mahzen-i çeşmümde eşküm nakd-i mahzûndur baña
3. Himmetüm ol deñli 'âlî evc-gâh-ı 'aşkda
Süllem-i kasr-ı melâmet pâye-i dûndur baña

Sahn-ı gülşen bezm ü sâkî lâle mutrıb 'andelîb
Her açılmış verd-i ra'nâ câm-ı gül-gûndur baña
5. Der m'ola dilber 'aceb dendânı vasfın eylesem
Nazm-ı eş'âruñ Beyânî dürr-i meknûndur baña

025.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âsitânuñ bendesi olmak sa'âdetdür baña
Rüft ü rûbî-i cenâbuñ başka devletdür baña

Hıdmet-i cârû-keşî zahmet degüldür 'âşıkâ
Bendeñe ol hıdmeti ta'yîn rahmetdür baña
3. Dergehüñde bir gulâm-ı kemterîn olmak şehâ
Pâdişâh-ı 'âlem olmak gibi 'izzetdür baña

Gerçi çok himmet degüldür gamzeñe kan eylemek
Karşu varmak tığına ammâ ki himmetdür baña
5. Bendeñi Mansûr-veş zülfüñle ber-dâr eylemek
Pâye-i 'ulyâdur ol gâyetde rif'atdür baña

---

024. 86^a.

025. 55^a.

Sanma mahrûmam visâlûñden hayâlûñ dildedür
Âşinâ-yı ‘aşkuñ olmak ‘ayn-ı vuslatdur baña

7. Düşmişem kûy-ı harâbâta Beyânî şimdilik
Pîşe-i âzâdegî kâr-ı melâmetdür baña

026.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Eser-i tâb-ı ruhuñdur gül-i ra‘nâ cânâ
Bülbül-i nağme-zenüñdür dil-i şeydâ cânâ

Sen o hurşîd-i cihân-tâb-ı melâhatsin kim
Yüz sürer pâyuña mihr-i felek-ârâ cânâ
3. Lem‘a-bahş oldı derûn-ı dile çün nûr-ı siyâh
Kevkeb-i hâl-i ruhuñ Zühre-i zehrâ cânâ

Kâkülûñ sünbül-i ter nergis-i şehlä çeşmüñ
‘Ârızûñ berg-i gül ü lâle-i hamrâ cânâ
5. Reşk-i ebrûñ-ıla ham-geşte hilâl olmuş iken
Nice garrâlık eder gurre-i garrâ cânâ

Dem-i cân-bahşuñ ile mu‘ciz-i ‘İsî tev’em
Mürde-dil ‘âşıkı etseñ n’ola ihyâ cânâ
7. Reşk-i la‘lüñle Beyânî n’ola söylerse gazel
Kand-pâredür eden tûtîyi gûyâ cânâ

027.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Niyâz-ı ‘âşık-ı şûrîdeye nâz eyleme cânâ
Niyâzından çoğ eyle nâzuñı az eyleme cânâ

026. 13^b.

7a Reşk: Vasf.

027. 84^a.

Düşersin ihtirâz et ehl-i ‘aşkuñ i‘tibârından
Der-i mihr ü vefâyı herkese bâz eyleme cânâ

3. Ko alsun göñlini şeh-bâz-ı çeşmüñ ‘âşık-ı zâruñ
‘Ukâb-ı gamze-i ser-mesti enbâz eyleme cânâ

Açılma gül gibi ağyâra râzuñ âşikâr etme
Her âşifte geçen eşhâsı hem-râz eyleme cânâ

5. Beyânî ney gibi nâle ederken bezm-i hüsnünde
Aña her mutrıb-ı nâ-sâzı dem-sâz eyleme cânâ

028.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahâr eyyâmıdır ‘azm-i gülistân eylesek cânâ
Dil-i mahzûnumuz gül gibi handân eylesek cânâ

Salınsak gülşene bezm-i çemende ‘îş ü nûş etsek
Senüñle sâğar-ı sahbâyı gerdân eylesek cânâ

3. Bezimde kâkül-i müşkînüñi sen dûd-ı âhı ben
Misâl-i sünbül-i zîbâ perîşân eylesek cânâ

Vezân etsek nesîm-i nev-bahâr-ı şevkı gülşende
Açılsak gonça-veş çâk-i girîbân eylesek cânâ

5. Bir iki rind-i hoş-demle Beyânî gibi câm elde
Ayak seyirin edüp âheste cevlân eylesek cânâ

029.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cihânı bend eder zülf-i girih-gîrûñ senüñ cânâ
Yürür her gûşe-i ‘âlemde zencîrûñ senüñ cânâ

---

028. 14^b.

2a Salınsak: Açılısak.

029. 49^a.

‘Aceb hûnî imiş kırdı geçürdi ‘âlemi gamzeñ
‘Adem mülkini ma‘mûr etdi şemşîrûñ senüñ cânâ

3. Girerdüñ hayra katl etseñ beni şemşîr-i gamzeñle
Nedür bâ‘is neden bu hayrı te’hîrûñ senüñ cânâ

Nedür bu âyet-i hüsnüñdeki te’sîr-i rûhânî
Kulûb-ı nâsı cezb etmekde teshîrûñ senüñ cânâ

5. Ne gülşen gonçasıdur bu dehân-ı nükte-engîzüñ
Ne bâğuñ cüyüdur bu hüsn-i ta‘bîrûñ senüñ cânâ

Ne bezmüñ şem‘isin ki âfitâb-ı ‘âlem-ârâyı
Eder pervâne-i süzende tenvîrûñ senüñ cânâ

7. Beyânî’nüñ derûnın gonçazâr etse ‘aceb olmaz
Nihâl-i gülsitân-ı sînedür tîrûñ senüñ cânâ

030.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu şehristân-ı gamda sanma dil kâşânedür cânâ
Esâsından yıkılmış hâne-i vîrânedür cânâ

Benem bu kûh-ı ‘aşkuñ tîşe-i âh-ıla Ferhâdı
Hadîs-i Kûh-ken bîhûde bir efsânedür cânâ

3. Serinde ‘âşıkuñ çün Kays-ı şeydâ mûy-ı jûlîde
Belâ deştinde murgân-ı hevâyâ lânedür cânâ

Esirge ‘âşıkı tedbîrin et zencîr-i zülfüñle
Senüñ şûrîde-i ‘aşkuñ olan dîvânedür cânâ

5. Degüldür gamze-i ser-mestüñ ey zülfi perîşânum
Dil-i mecrûhuma hançer-zen olan şânedür cânâ

Göñül nat‘-ı mahabbetde süvâr-ı esb-i himmetdür
Piyâde sanma cevlânında ol ferzânedür cânâ

7. Vücûdı zevrakın ‘ummân-ı ‘aşka salmayan ‘âşık
Degüldür âşinâ-yı bahr-ı gam bîgânedür cânâ

Koma bir dem elüñden câm-ı gam-fersâyı rindâne
‘Ukûd-ı gussayı hall eyleyen peymânedür cânâ
9. Beyânî’nüñ ‘aceb olmaz perîşân olsa güftârı
Hemîşe bâde-i efkâr-ıla mestânedür cânâ

031.

Hezec: *Mef’ülü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Gonça-sıfat ol câme-i alı geye cânâ
‘Arz eyle ruhuñ ‘âşık-ı şûrîdeye cânâ

Ruhsâruñı seyr eylemezüz zîr-i hatuñda
Zîrâ ki bakılmaz gece âyîneye cânâ
3. Nûş eylemesek câm-ı lebüñden mey-i ‘aşkı
Beñzetmez-idük la’lüñi câm-ı meye cânâ

Bir sözle ederken nice biñ mürdeyi ihyâ
Yok mı dehenüñ gonça-sıfat söyleye cânâ
5. Vasf etmede hüsnüñi Beyânî gibi olmaz
Bir ancılayın var mı suhan-ver deye cânâ

032.

Hezec: *Mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. N’ola dense o yâr-ı nâzenîne hûr-ı istiğnâ
Odur ‘âlemde şimdi gün gibi meşhûr-ı istiğnâ

Berât-ı hüsnine tuğrâ-yı mahbûbî çekilmişdür
Sunılsa dest-i nâzına n’ola menşûr-ı istiğnâ

---

031. 82^b.

1a Gonça-sıfat: Güller gibi.

032. 76^a.

1a yâr: şûh.

3. ‘Aceb mi rahş-ı nâza çignedürse ‘âşık-ı zârı
Kemâl-i hüsn-ile şimdi odur mağrûr-ı istiğnâ
- Teğâfûl etdüğinden çekme gam ey ‘âşık-ı şeydâ
O mest-i nâzuñ olmış çeşmi çün mağdûr-ı istiğnâ
5. Ne mümkindür Beyânî yâra dikkatle nazar etmek
Cemâli âfitâbı pertevdür nûr-ı istiğnâ

033.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. ‘Arak-rîz oldı te’sîr etdi yâra hûr-ı istiğnâ
Saçıldı berg-i gül üzre dür-i menşûr-ı istiğnâ
- Niyâzum degme bir hâl-ile cânâ def^ç olur sanma
Ne deñli nâz ederseñ ol degül mağdûr-ı istiğnâ
3. Seni ser-dâr-ı hûbân-ı cihân eden Cenâb-ı Hak
Yed-i hüsnüñe sunmış râyet-i mansûr-ı istiğnâ
- Nice etsün nazar ol mâh-ı burc-ı hüsn ‘uşşâka
İhâta eylemiş etrâf-ı çeşmin sûr-ı istiğnâ
5. Beyânî tâkat-i tâb-ı nazar kalur mı ‘âşıkda
O şûhuñ lem‘a-bahş-ı hüsnî ola nûr-ı istiğnâ

034.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Âmâde ola her kaçan esbâb-ı temennâ
Kâm-ı dile nâyil olur erbâb-ı temennâ
- Cârû-keş-i dergâhı olurlarsa o şâhuñ
Meftûh olur erbâb-ı dile bâb-ı temennâ

033. 77^a.

1a etdi yâra: eyleyince.

034. 89^a.

3. Gülzâr-ı emel bülbüli eylerdi şetâret
Olsaydı güşâde gül-i sîr-âb-ı temennâ
- Bâğ-ı emelüm tâzelenürse ‘aceb olmaz
Çeşmümden akar her dem aña âb-ı temennâ
5. Rûşenter eder hâne-i maksûdı Beyânî
Tâli‘ ola hurşîd-i cihân-tâb-ı temennâ

035.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derd-i serden hâlümüz gâyet mükedder sâkiyâ
Câm-ı leb-rîz-i sabûhı sun mükerrer sâkiyâ
- Dilde sîm-âb-ı gamı ‘ıkd eyleyen sensin yine
‘İkd-ı sîm-âb edemez her kîmyâ-ger sâkiyâ
3. Câmuñı elde gören dünyâyı seyr eyler senüñ
Nice denür aña mir’ât-ı Sikender sâkiyâ
- Âfitâb-ı hüsnüñüñ mestânesi olsak n’ola
Neş’e-dâr etdi bizi ol sâğar-ı zer sâkiyâ
5. Tâbnâk etdi Beyânî’nüñ o deñli kalbini
Câm-ı la‘lûñdür senüñ kibrît-i ahmer sâkiyâ

[BÂ’]

036.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bî-mecâl etdi dil-i bîmârı derd-i iğtirâb
Eylemiş te’sîr aña var-ısa berd-i iğtirâb
- Olmak olurdı hele âsûde-i renc ü ‘anâ
Konmasa dâmân-ı ‘îş ü nûşa gerd-i iğtirâb

---

035. 68^b.

036. 104^b.

3. Gülşen-i âteş diyâr-ı gurbetüñ her gûşesi
Ol gülistânuñ şerâr-ı nârı verd-i iğtirâb
- Şeş-der-i gamda baña göstermedi rûy-ı güşâd
Bir ‘aceb bâzîcedür bâzî-i nerd-i iğtirâb
5. Kays-veş olmuş Beyânî deşt-peymâ-yı cünûn
Rûzgâr etmiş anı sahrâ-neverd-i iğtirâb

037.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Geçmege cûy-ı belâ vü mihneti eyler şitâb
Gürg-i bârân-dîdedür gûyâ dil-i pür-ıztırâb
- Gark-ı seyl-âb-ı felâket olmuş erbâb-ı belâ
Kellesi her birinüñ yer yer görünür çün habâb
3. Mûy-ı zengî gibi pîç-â-pîç bu zulmet-kede
Eylemez nûrânî tâli‘ olsa yüz biñ âfitâb
- Gördiler kim vasf olunmaz ‘âlemüñ yorğunluğu
Der-dehân etdiler engüşt-i hayâli şeyh u şâb
5. Sormasun hâl-i dil-i zârum Beyânî döstlar
Çün rimâl-i bâdiye derd-i derûnum bî-hisâb

038.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kim ederci dilber-i ‘âlî-cenâba intisâb
Âsitân-ı devletinde olmasaydı feth-i bâb
- Haşr olunca vuslat-ı yârı temennâ eylerem
Dâmenin elden komam tâ olmayınca kâm-yâb

037. 17^a.

2b kellesi: görünür; görünür: kafası.

038. 23^a.

3. N'ola pîç-â-pîç-i efkâra düşürsem hâtırum
Etdi âşifte beni ol kâkül-i pür-pîç ü tâb

Reşk-i la'liyle safâsından çü Nâhîd-i felek
Yâr elinde raks eder peymâne-i la'l-i müzâb
5. 'Âlemi sîr-âb edüp kuhsârı eyler lâlezâr
Dâne dâne 'ayn-ı 'âşıkdan düşen hûnîn âb

Pây-mâlûndür n'îçün görmezlenürsin 'âşıkı
Nev-cüvânum 'âr eder mi zerresinden âfitâb
7. Şeh-süvârum ko rikâbuñda sürinsün sâye-veş
Eylemiş üftâde-dil peyk olmağı çün irtikâb

Hıdmet-i cârûbî-i dergâhuñı 'izzet bilür
Mey-fürûşâ hıdmetüñden rind etmez ictinâb
9. Def'-i gam etmek murâduñsa Beyânî rûz u şeb
Rind-i mey-h'âr ol elüñden düşmesün câm-ı şarâb

039.

Münserih: Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Tal'atuñ efgendesidür ezeli âfitâb
Görmege dîdâruñı subh-dem eyler şitâb

Necm-i dırahşende-i subh gibi tâbnâk
Hâl-i ruhuñdur senüñ dağ-ı dil-i mâh-tâb
3. Müntesib olmak murâduñsa dilâ dilbere
Pâyına yüz sürmedür lâzıme-i intisâb

Halk olaldan berî 'âlem-i kevn ü fesâd
Gelmedi dünyâyâ bir böyle şeh-i Cem-cenâb
5. Âh-ı Beyânî ne dem bahr-ı gamı kaynadur
Mevc-i elemden çeker zevrak-ı dil ıztırâb

040.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ka'be-i dîdâruñ zerrîn sirâcı âfitâb
Tal'atuñ mihrâbınuñ sîmîn çerâğı mâh-tâb

Rahş-ı hüsnüñ rahtınuñ çün sîne-bendi mihr ola
Aña lâyıkdur hilâl-i âsumân olmak rikâb
3. Bir bir esbâb-ı niyâzum pâyuña 'arz eyledüm
Çıkanı bâlâ-yı nâza eyle cânâ intihâb

Rû-be-rû hâlüm nice 'arz eyleyem ey şâh-ı hüsn
Bir gulâm-ı kemterînem sense bir 'âlî-cenâb
5. Her su'âlinde Beyânî yârı iskât eyledi
Var m'ola nâlem gibi 'âlemde bir hâzır-cevâb

041.

Recez: *Müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün*

- + + - / - + + - / - + -

1. Rûyuña gîsûlaruñ etme nikâb
'Arz-ı cemâl eyleme tahte'l-hicâb

Ruhlaruñ üzre o siyeh hâller
Her biridür dağ-ı dil-i âfitâb
3. Şâne-sıfat sînesi çâk olmayan
Eyleyemez kâkülüne intisâb

'Aks edicek la'l-i lebün sâğara
Reng alup haylî sağaldur şarâb
5. Bekle Beyânî der-i yârı hemân
Bir gün olur saña dahı feth-i bâb

---

040. 69^b.

1a sirâcı: çerâğı.

1b sîmîn: şem'-i.

041. 71^a.

042.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mihr-i 'âlem-tâba 'arz etseñ cemâlün bî-nikâb
Kurs-1 meh gibi olurdu tâb-1 hacletden müzâb

Rahş-1 hüsnün 'arsa-i nâzuñda cevân eylese
Zer rikâbuñ olmağı hurşîd ederdi irtikâb
3. Subh-dem zerrîn 'asâ-y-ıla gelür dergâhuña
Şevkî var der-bânuñ olmağa kapuñda âfitâb

Artmasun derseñ cünûnı 'âşık-1 şûrîdenüñ
Zülfüñe bend eyleyüp sun câm-1 la'lüñden şarâb
5. Râh-1 'aşkuñda Beyânî az belâlar çekmedi
Çok midur ser-menzile varmakla olsa kâm-yâb

043.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her kim eyler dergeh-i pîr-i muğâna intisâb
Himmetin der-kâr eder hakkında eyler kâm-yâb

Zâhidâ rindâne düş pâ-y-1 hum-1 mey-hâneye
Sâğarı ko şimdi oldur feyz-bahş-1 şeyh u şâb
3. Neşve tahsîl eyle kesme ayağı mey-hâneden
Feyz-yâb olmak dilerseñ al ele câm-1 şarâb

Olmasa hâr-1 muğaylân ile pâ-y-1 dil figâr
Bî-tevakkuf Ka'be-i maksûda eylerdi şitâb
5. Katre-i eşküm tenûr-1 dilden etdi çün zuhûr
Ser-be-ser verdi cihânı garka ol bir katre âb

---

042. 76^a.

043. 95^b.

Ara yerde kaldı bî-çâre Beyânî n'eyesün
Dil ise müstağnî dildâr-ısa bir 'âlî-cenâb

044.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşıkı peyk-i sabâ-refât eder câm-ı şarâb
Etdürür râh-ı niyâz-ı dilbere nâzük şitâb

Yâr nâza 'âşık-ı şeydâ niyâza nâz eder
Nüsha-i nâz u niyâzı etdiler fasl-ı hitâb
3. 'Âşıkun sîh-i sitekle ney gibi del bağrını
Nâlesi olsun su'âl-i hâline hâzır cevâb

Şu'le-i cevvalêdür âh-ı şerernâk-i derûn
Âsumân-ı sîneden turmaz atılır çün şihâb
5. Mihr-i hüsnine bakılmazdı Beyânî tâbdan
Ebr-i zülfîn etmeseydi rûyına dilber nikâb

045.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gördi tuğyân etdi seyl-i cûy-bâr-ı ıztırâb
Cûşa geldi dilde bahr-ı bî-kenâr-ı ıztırâb

Câna te'sîr etdi zahmı hançer-i zehr-âbdur
Gamze-i ser-tîz-i çeşm-i rûzgâr-ı ıztırâb
3. Böyle bir tâkat-rubâ bâr-ı girân olmaz hele
Nâ-tüvân etdi dil-i pür-tâbı bâr-ı ıztırâb

Yansa yakılsa 'aceb mi 'âşık-ı ser-der-havâ
Ahker-i nâr-ı mahabbetdür şerâr-ı ıztırâb

---

044. 95^b.

045. 104^b.

5. Ey Beyânî murğ-ı âteş-h^vârı hâkister eder
Şu‘le-hîz olsa dil-i ‘âşıkda nâr-ı ıztırâb

046.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i meyde yâra ey dil ‘arza girme bî-sebeb
Mazhar-ı hışmı olursın korkarın eyler gazab

‘Âşık-ı dîdâr ol etme temennâ-yı visâl
Eyleme ey ‘âşık-ı şûrîde-dil terk-i edeb
3. Düşme sevdâya esîr-i zülfi olma dilberüñ
Yohsa ey sevdâ-zede ‘âşık çekersin çok ta‘ab

Âteş-i hicrânuña girseydi cânâ bir nefes
İsmurdı añların nâr-ı Cahîm‘e Bû Leheb
5. Şi‘rûñi görse Beyânî ehl-i dil tahsîn eder
Var-ısa eş‘ârüñüñ ebyâtı bir bir müntehab

047.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Dîvâne-i ‘aşkam ki tufeylüm budalâ hep
Cûyende-i sırr-ı nefesümdür nukabâ hep

Meczûb-ı Hudâ-perver-i mey-hâne-i nâzam
Mâlîde-i pâ-yı nazarumdur ‘ukalâ hep
3. Mestâne-rev-i mey-kede-i ‘aşk-ı bütânam
Mestâne-i câm-ı suhanum ehl-i belâ hep

Ben nâzım-ı dürr-i sadef-i bahr-ı hayâlem
Mânend-i hazef seng-i rehümdür üdebâ hep

---

046. 43^a.

047. 59^b.

1b nefesümdür nukabâ: nefesüm ehl-i belâ.

3b ehl-i belâ: nukabâ.

5. Üstâd-ı suhan-perver-i nazmam ki Beyânî
Şâgird-i sebak-h^vân-ı hayâlüm şu‘arâ hep

048.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz esîr-i kayd-ı zülf-i dil-rubâyuz rûz u şeb
Düşmişüz dâm-ı belâya mübtelâyuz rûz u şeb

Bir nefes âsûde-hâl-i zülf-i fettân olmaduk
Beste-i zencîr-i ‘aşkuz bî-nevâyuz rûz u şeb

3. Pây-mâl-i eşheb-i çâbü-k-‘inân-ı mihnetüz
Hâksâr-ı üstür-i cevr ü cefâyuz rûz u şeb

Subhumuz ‘îd ü şebümüz Kadr olmak ber-araf
Mazhar-ı mahrûmî-i zevk u safâyuz rûz u şeb

5. Eksük olmaz başumuzda âteş-i ‘aşk u hevâ
Biz Beyânî ‘âşık-ı ser-der-havâyuz rûz u şeb

049.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Var mı dildârum gibi bir tîğ-zen şâh-ı gazûb
Kelle-i ‘âşıkları galtân eder mânend-i top

Dilberânun hüsni-ile bir husrev-i devrânıdur
Kulları hûbân-ı ‘âlem kendüsi sultân-ı hûb

3. Ol şeh-i ‘âlî-cenâbuñ rîze-seng-i dergehi
Seng-i mîknâtîsdür dâ’im eder cezb-i kulûb

Seyr edün her meh-veşün didârınun bir ‘aybı var
Âfitâbumdur benüm dünyâda ancak bî-‘uyûb

048. 61^a.

4a Subhumuz: Günümüz.

049. 8^a.

5. Elde tutmakla Beyânî ‘ukde-i gam hall olur
Câm-ı sahbâdur bu ‘işret-gehde keşşâfu’l-kürûb

050.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Saña bilsem nice teşbîh olunur her mahbûb
Yokdur anlarda begüm sende olan sûret-i hûb

‘Arsa-i ‘aşkda ser-menzile evvel erişür
Eyleyen kelleyi çevgân-ı ham-ı zülfüne top
3. Zülf-i fettânuñ-ıla hâl-i ruhuñ dünyâyı
Katdı bir birine mânend-i hat-ı şehr-âşûb

Hacerü’l-esved o hâl-i siyeh ey kible-i cân
Güher-i bâ-câzibedür turma eder cezb-i kulûb
5. Rağbet eylerler-ise n’ola Beyânî şu‘arâ
Böylece az bulunur nazm-ı selîs ü merğûb

[TÂ’]

051.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cûş edince gülşen-i hüsninde cûy-ı iltifât
Bülbül-i şeydâya gül gösterdi rûy-ı iltifât

Sünbül-i zülfüñle hem-ser nergis-i mestüñ meger
Cân dimâğına gelür her lahza bûy-ı iltifât
3. Gamze gerçi iltifâtuñ men‘ eder ‘uşşâkdan
Çeşm-i mestüñ eyler ammâ ‘azm-i sûy-ı iltifât

Gûşe-i çeşmünde cânâ iltifâtuñ der-kemîn
Ceyş-i gamdan n’ola olsam çâre-cûy-ı iltifât

---

050. 61^b.

051. 67^b.

5. İltifâtın gördiler yâruñ Beyânî ‘âşıka
Eylediler halk-ı ‘âlem güft ü gûy-ı iltifât

052.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gördiler Leylî saçuñ meftûnuñ oldı kâyinât
Kays-ı şûrîde gibi mecnûnuñ oldı kâyinât

Dôstum seyr eyledükde nâz-ıla refîârûñı
Dil-fîgâr-ı kâmet-i mevzûnuñ oldı kâyinât
3. Hüsn-i bî-haddüñ görince kendilerden gıtdiler
‘Aklını aldurdılar mağbûnuñ oldı kâyinât

Gördiler ülfet edersin hâr-ıla ey gonça-fem
Gülsitân-ı ‘aşkda mahzûnuñ oldı kâyinât
5. Nakd-i cân-ıla Beyânî-veş metâ‘-ı hüsnüñi
Aldılar te’cîl ile medyûnuñ oldı kâyinât

053.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rind iseñ destüñde câm-ı şîre-i engûr tut
Bezmi pür-nûr eyle zâhid sâğar-ı billûr tut

Câm-ı zerrîni koma elden feyiz-yâb ol müdâm
Gül gibi açıl dil-i mahzûnûñı mesrûr tut
3. Nev-bahâr olsun deme câm-ı şarâbı çekmede
Her zamân açıl çü gonça kalbûñi pür-nûr tut

Şerha-i sînem gibi bir yâdigâr olmaz hele
Şeh-levendüm ber-güzârumdur saña ma‘zûr tut

---

052. 94^a.

053. 19^a.

1b zâhid: sâkî.

5. Âteş-i derd-ile kızmışdur bu na'l-i sâ'idüm
Ey hilâl-ebrû hazer anı gözüñden dûr tut
- Beyt-i ma'mûruñ tavâf etmekde kârumdur şitâb
Ka'be-i kûyuñda cânâ sa'yümi meşkûr tut
7. Neş'edür çün ki garaz nûş et sifâl-i köhnedden
Ol sifâli sen Beyânî kâse-i fağfûr tut

054.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Meclisde olmaz-ıdı nâz u niyâza ruhsat
Devr etmeseydi sâkî peymâne vü mahabbet
- Bezm-i belâda 'âşık çok çekdi câm-ı hecrüñ
Etseñ revâdur anı mest-i şarâb-ı vuslat
3. Ser-mâye-i sa'âdet iksîr-i 'aşk-ı pâkûñ
Sevdâ-gerân-ı 'aşka kîmyâdur ol sa'âdet
- Ser-menzil-i visâlûñ dûr oldı varduğınca
Râh-ı belâya âyâ yok m'ola hadd ü gâyet
5. Devlet Beyânî ancak bir dem mülâkî-i yâr
Cânum fidâ ederdüm el verse bir de devlet

055.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Mey-hâne-i 'aşkuñ yolıdur râh-ı hidâyet
Sâlik olan ol nehce olur ehl-i sa'âdet
- Zâhid yûri düş ayağına pîr-i muğânuñ
Feyz ister-iseñ şevk-ıla çek câm-ı melâmet

---

054. 21^b.

055. 31^b.

3. Ey mürşid-i pîrân-ı melâmet nefes eyle
Feyz-ı nefesüñdür bize bahşende-i hâlet

Pîrân-ı harâbât-ıla ‘işret eden âdem
Destinde ‘aceb mi ede ızhâr-ı kerâmet

5. Zer-târ-ı şu‘â‘-ı hur-ı gerdûna Beyânî
Nazm eyle selîsâne le’âlî-i belâğat

056.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şikeste-pâdur erbâb-ı belâya pâye-i himmet
Ezelden ibtilâdur anlar için vâye-i himmet

Nihâl-i bâğ-ı ‘izzet serv-i gülzâr-ı emânîdür
‘Aceb midür olursa dâyimâ pîrâye-i himmet

3. Bu gülzâr-ı belâ bir gülsitân-ı nâ-murâdîdür
Fütâde olmaz aña berg-i gülden sâye-i himmet

Ne mümkün dest-res kâm-ı dile bâzâr-ı devletde
Metâ‘-ı câh alınmaz olmasa ser-mâye-i himmet

5. Nice mest-i mey-i peymâne-i devlet olur âdem
Hum-ı dilde dükenmişdür Beyânî mâye-i himmet

057.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Dil kişverini leşker-i ‘aşk eyledi gâret
Sandum ser-i ‘uşşâka o dem kopdı kıyâmet

Tahrîk-i cünûn etdüğü dem kâkül-i dilber
Düşdi dil-i şûrîdeye sevdâ-yı mahabbet

056. 55^a.

5a devlet: rif‘at.

057. 88^a.

3. Pâyına düşüp kâküli sevdâsına düşdüñ
Ey ‘âşık-ı üftâde nedür sende bu himmet

Çün sâye sürersin yüzüñi pâyına yâruñ
Yetmez mi saña ey dil-i şeydâ bu sa‘âdet

5. Nûş eyleyeler câm-ı lebüñ gayrılar ey dôst
Lâyık mı Beyânî çeke hamyâze-i hasret

058.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Görince düşdi göñlüm yâra vardur bunda bir hikmet
İkiden olmaya hâlî ya ‘izzetdür ya hod zillet

O şûhuñ bağladum zülfine göñlüm herçi bâd-â-bâd
Belâya uğradum derler kazâ yanındadır devlet

3. Neheng-i gamzesinden tâlib-i dür ihtirâz etmez
Talar deryâ-yı bî-pâyân-ı ‘aşka eylemez haşyet

Baña sor çâşnî-i vuslat-ı dildârı ey zâhid
Ne bilsün lezzet-i h^vân-ı visâli çekmeyen fûrkat

5. Cefâ vü cevri-i a‘dâya tahammül haylî müşkildür
Beyânî-i sitem-dîde kolay’na etmedi ‘uzlet

059.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Var mıdur bencileyin ‘âşık-ı mecnûn-hareket
Mûy-ı jûlîde ile böyle perîşân-hey’et

Ne cefâlar çekerem bir gül için dünyâda
Benem âzürde-i hâr-ı gam u derd ü mihnet

---

058. 94^a.

059. 101^a.

3. Ehl-i dil añlamañuz bu görinen eşhâsı
Ekseri nâsere bir kâleb-i sikke-sûret

Hasta-i ‘aşka hakîmâne ‘ilâc eylersin
Gelmedi sencileyin dehre Felâtûn-hikmet

5. Mû-şikâfân-ı hayâl eyleyemezler tahrîr
Eyledi vasf-ı miyânuñda Beyânî dikkat

060.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni meftûn eden ol çeşm-i fettânuñdur ey âfet
Perîşân eyleyen zülf-i perîşânuñdur ey âfet

Dil-i ser-der-havâyı eyleyen üftâde-i ‘aşkuñ
Hemîşe cilve-i serv-i hırâmânuñdur ey âfet
3. N’ola feryâd u efğân eylesem şevk-ı ‘izâruñla
Hezârı nâ-şekîb eden gülistânuñdur ey âfet

Der-âğûş-ı miyâna mâni‘ olan bezm-i vuslatda
Belüñde hançer ü tîğ-ı hûn-efşânuñdur ey âfet
5. Eden endâhte çâh-ı hicâba sîb-i hurşîdi
Senüñ bu câm-ı sîmîn-i zenahdânuñdur ey âfet

Hüzâl edüp hayâl eden hilâli çarh-ı mînâda
Hilâl-ebrûñ-ıla çâk-i girîbânuñdur ey âfet
7. Beyânî’nüñ derûnın tâbnâk eden şeb-i gamda
Cebîn-i şu‘le-dâr ol mâh-ı tâbânuñdur ey âfet

[SA']

061.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni dil-hasta-i cevri ü cefâ etdüñ nedür bâ'is
Hemîşe mazhar-ı derd ü 'anâ etdüñ nedür bâ'is

Yoluñda hâk-i pâyuñ olmağa sa'y etdüm olmadı
Bu deñli hâsıl-ı sa'yüm hebâ etdüñ nedür bâ'is
3. Ne cürm etdüm ki her dem mazhar-ı cevri ü sitem oldum
Rakîb-i rû-siyâha çok vefâ etdüñ nedür bâ'is

Sezâ-vâr eyledüñ küllî vefâ vü lutfâ ağyârı
Baña cüz'î nazarla iktifâ etdüñ nedür bâ'is
5. Beyânî sâhil-i gamda kala bîgâne-i 'aşkı
Ne hoş deryâ-yı hüsne âşinâ etdüñ nedür bâ'is

[CİM]

062.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. O rûy ancak gönül gel şâhed-i gül-pîrehenden geç
Karîn-i hâr olan ol gonça-i nâzük-bedenden geç

Nedür ey tîr-i gamze dahı maksûduñ bu menzilde
Garaz cân idi alduñ var yûri gayrı geçenden geç
3. Gül-i ruhsârını yâ câm-ı la'lin ihtiyâr eyle
Dilâ feyz ister-iseñ gel ya bundan geç ya andan geç

---

061. 87^a.

062. 87^a.

1a gönül gel: gel ey dil; şâhed: dilber.

1b ol gonça: her dem gül.

Nihâl-i kâmetin hâtır-nişân et hattına bakma
Temâşâ eyle servi zâhidâ seyr-i çemenden geç

5. Beyânî geçmeseñ böyle perîşân-hâtır olmazduñ
Saña kim dedi bend-i târ-ı zülf-i pür-şikenden geç

063.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe 'ülün müstef'ilün fe 'ülün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Ağyâr-ıla o şûhı gördüm eder teferrüc
Sabr edemedüm âhır oldum mülâzım-ı künc

Âh eyledükçe n'ola dil cûşa gelse cânâ
Bâd esdügince lâbüd deryâ eder temevvüc
3. Dedüm ki bahr-ı hüsnüñ bî-hadd ü sâhil ancak
Dedi o şâh-ı 'âlem deryâ olur mı bî-lücc

Ben 'âşıkâ delâli eylerse n'ola dilber
Gonça eder hezâr-ı zâra tebessüm u gunc
5. Esbâb-ı cevri-yârı hıfz etmege Beyânî
Dil gibi olmaz el-hak zer-bâfte güzel hurc

064.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Yâra âh-ı sîne-sûz-ıla niyâz etmek de güç
Karşusunda dâyim âh-ı çâre-sâz etmek de güç

Şem' ü pervâne-sıfat yanup yakılmak hoş velî
Bî-tekellûf her zamân sûz u güdâz etmek de güç
3. Yâra açılmazsa dilde bir nühüfte dağ olur
N'eylesün bî-çâre 'âşık keşf-i râz etmek de güç

063. 50^a.

064. 72^b.

Gerçi vardur ‘âşık-ı şûrîdeye nâz eylemek
Bî-niyâz olup hemîşe yâra nâz etmek de güç

5. Karşu turmak da hadeng-i gamzeye âsân degül
Ol hadeng-i cân-sitândan ihtirâz etmek de güç

Gamzesi havfindan etmez ‘âşıkça çok iltifât
N’eylesün ol şâh-ı hüsn ihsânı az etmek de güç

7. Ser-nigûn etmek de müşkil rezm-gâh-ı ‘aşkda
Râyet-i âhı Beyânî ser-firâz etmek de güç

[HÂ’]

065.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i dille bir görüp nâ-dâna sunma câm-ı râh
Sâkiyâ şeh-bâz-ıla her zâğı etme hem-cenâh
Ol kadar bî-tâb-ı mahmûr-ı mey-i dûşîneyem
Gel yetiş sâkî meded sun câm-ı sahbâ-yı necâh
3. Yâr bir şeb meclis-i ‘uşşâkı teşrîf eyledi
Çıkdı ‘Ayyûk’a o dem âvâze-i البدر لاح
Destüñe al nîze-i âhı kuşan şemşîr-i gam
Bu tarîk-ı ‘aşkdur lâzımdur olmak pür-silâh
5. Peyrev-i pîr-i harâbât ol Beyânî rûz u şeb
Çekmek isterseñ hemîşe sâğar-ı fevz ü felâh

065. 68^b.

3 البدر لاح (Okunuşu: *el-bedru lâh*): “Dolunay göründü.”

066.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câm sunsa sâkî-i mey-hâne-i fevz ü felâh
Açılır rind-i mey-âşâma der-i zühd ü salâh

Neş'e-dâr-ı bâde-i şevk olur erbâb-ı safâ
Her kaçan gerdân ola meclisde câm-ı inşirâh
3. 'Âşıkâ vuslat şebi olmaz şeb-i fûrkat gibi
Gelmeye bir sâ'at ol şeb olur ol sâ'at sabâh

Rû-be-rû yâra niyâz etmek ne mümkün 'âşıkâ
Çeşmi dest-i gamze-i hûn-rîzine sunmuş silâh
5. Def'-i âlâm eyleyem derseñ Beyânî rûz u şeb
Düşmesün bir dem elüñden sâğar-ı zerrîn-i râh

067.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâb-bahş oldukda hurşîd-i dirahşân-ı ferah
'Arz-ı dîdâr eyler ol dem verd-i handân-ı ferah

Cilve etseñ nâz-ıla gülşende ey serv-i revân
Bâğ-ı dilde salınur serv-i hırâmân-ı ferah
3. Açıl ey gonça-dehen gül gibi câm al destüñe
Gül gül eyle ruhlaruñ olsun gülistân-ı ferah

Görseler la'l-i müzâbın şâd olur erbâb-ı gam
Câm-ı yâkût-ıla pür mey-hânedür kân-ı ferah
5. Dilde esbâb-ı neşât olmaz Beyânî çekme gam
Şehr gamda hiç olur mı ola dükkân-ı ferah

---

066. 84^a.

067. 68^b.

[HÂ']

068.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cilve-ger âyîne-i 'âlemde çün eşkâl-i çarh
Âsiyâb-ı rûzgâr olsa n'ola hem-hâl-i çarh

Dâyimâ 'aksine devrân etmedür kâr-ı felek
Bâz-gûnedür hemîşe cünbiş-i dñnbâl-i çarh
3. Sâk-ı 'arşa etmedi peyveste dûd-ı âhını
N'eylesün bî-çâre ehl-i dil bürinmiş şâl-i çarh

Pîr-i 'aşkam gerçi ammâ zûr-bâz-ı gayretem
Sahtdur çekmez kemân-ı âhenînum Zâl-i çarh
5. Ser-fürû etmem Beyânî cevrin efzûn etse de
Olmazam meydân-ı istiğnâda ben pâ-mâl-i çarh

069.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dem-be-dem hûnîn akar bu çeşm-i gevher-bâr-ı sürh
Çün 'akîk olsa 'aceb mi dîde-i hûn-bâr-ı sürh

Şu'lelense n'ola destârum ucından dağ-ı ser
Ekser ey h^vâce olur târ-ı ser-i destâr-ı sürh
3. Şâh-ı 'aşkuñ gönlümi hâlî bulup ağyârdan
Yakdı anda dağ-ı reşki çün gül-i bî-hâr-ı sürh

Dâyimâ rûy-ı celâlin gösterür 'âşıklara
'Aks edüp olsa n'ola âyîne-i ruhsâr-ı sürh

---

068. 17^a.

069. 83^b.

5. Hışmnâk olduğını iş‘âr için ol şeh-levend
Kırmızı şâl ile geymiş câme-i zer-târ-ı sürh
- Girmiş ancak yine bir bî-çârenüñ kanına yâr
Ala kan olmuş elinde tîğ-ı cevher-dâr-ı sürh
7. Ahker-i sûzâna dönmişdür Beyânî dağ-ı dil
Micmer-i pür-âteş içre sanki bir dînâr-ı sürh

070.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Subh-dem ‘uşşâkına ‘arz-ı cemâl eyler o şûh
Mushaf-ı dîdârını ferhunde-fâl eyler o şûh
- Esb-i nâza çignedür gördükçe etmez iltifât
‘Âşık-ı ser-der-havâyı pây-mâl eyler o şûh
3. Pây-mâlüm olmasun üftâde-i ‘aşkum deyü
Pây-ı rahş-ı hüsnine zülfîn şikâl eyler o şûh
- Meclis erbâbını mest-i câm-ı hüsnî etmege
Bir iki câmı çeküp ruhsârın al eyler o şûh
5. Nice meftûn-ı lebi olmaz Beyânî teşne-dil
Söyledükçe sözlerin âb-ı zülâl eyler o şûh

[DÂL]

071.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bahtumuz âyînesinde cilve-ger rûy-ı murâd
Devletinde şâh-ı ‘aşkuñ kalmazuz biz nâ-murâd

5a iş‘âr için: izhâr edüp.

070. 77^b.

071. 16^b.

Şem‘-i ümmîdüñ firûzân olması maksûd ise
Ey harîf-i bezm-i ikbâl eyle tahrîki ziyâd

3. Kâm-yâb-ı vasl olur dil-h^vâhı üzre dâyimâ
Her ki eyler âsitân-ı dil-rubâya istinâd

Haşr olunca ben senüñle eylerem sa‘y-i belîğ
Fâriğ olmam senden ey meh-rû ilâ yevmi’t-tenâd

5. Derse dilber hâne-i ağıyârı rûşen etmedüm
Gün gibi her-câyîdür etme Beyânî i‘timâd

072.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Zülf-i Şîrîn’i añup kûhda iñler Ferhâd
Beni gör kim ederem deşt-i belâda feryâd

Reg-i dilden akıdur nişter-i gamzeñ kanum
Çeşm-i pür-hûnum olursa n’ola taşt-ı fassâd
3. İltifât eyler idüñ ‘âşıkı görseñ yolda
Çekmese gamzelerüñ çeşmüñe tîğ-ı bî-dâd

Büyümiş tağda ne bilsün nedür âheste hırâm
Görmedi şîve-i refîârüñi cânâ şimşâd
5. Zülf-i Leylâ’sı gamından olup âvâre-i ‘aşk
Düşdi sevdâ-y-ıla sahrâlara Kays-ı nâ-şâd

Kadd-i bâlâña Beyânî gibi hayrân olmuş
Yüz sürerse ne ‘aceb pâyuña serv-i âzâd

073.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Mümkün mi 'âşık etmeye cânâna inkıyâd
Hiç eylemez mi şem'ine pervâne inkıyâd

Dil âfitâb-ı rûyuña etmiş 'alâkayı
Eyler çü zerre mihr-i dırahşâna inkıyâd
3. Dîdâr-ı yâra nâzır olur merdüm-i basar
Seyyâredür eder meh-i tâbâna inkıyâd

Fermân-ı şâh-ı 'aşkı tutar cân-ıla gönül
Bende olan eder şeh-i zî-şâna inkıyâd
5. Olsam 'aceb mi bende-i fermân-berüñ senüñ
Kâdir mi bende etmeye sultâna inkıyâd

Ancak sañadur ey şeh-i hüsn inkıyâdumuz
Olmaz cihânda her şeh-i devrâna inkıyâd
7. Mânend-i fâhte dil-i ser-der-havâ-yı 'aşk
Eyler görünce serv-i hırâmâna inkıyâd

Âzürde-hâr-ı hançer-i hârî iken 'aceb
Bülbül eder yine gül-i handâna inkıyâd
9. Ol şeh-levend-i nâz Beyânî dem-i visâl
Etmezdi saña olmasa mestâne inkıyâd

074.

Hezec: *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kaçan hâl-i ruhuñ mihrâb-ı ebrûña ola sâcid
Cemâlün âfitâbına olur Hindî-sıfat 'âbid

---

073. 22^a.

074. 45^b.

Mey-i nâb-ı mahabbet neş'e-dârı olmaya hergiz
Der-i mey-hâne-i 'aşkuñda cânâ olmayan kâ'id

3. Nice rind-i kadeh-peymâ-y-ıla hem-meşrebem dersin
Dahı sen mest-i câm-ı bâde-i 'aşk olmaduñ zâhid

Bu râh-ı ibtilâya sâlik olma tayyı müşkildür
Dilâ kat' etmez anı müntehî-kâr olmayan kâsıd

5. Gözüm tutdı cüvânân içre ol şûh-ı perî-zâdı
'Aceb mi var m'ola çeşm-i direm-pâşum gibi nâkıd

Metâ'-ı vuslat-ı dilber alınmaz nakd-i eşk-ile
Bu bâzâr-ı belâdur bunda olmaz dirhem-i kâsıd

7. Beyânî bendesine iltifâtın gördi ol şâhuñ
Tutuşdı nâr-ı gamla ıztırâbından dil-i hâsıd

075.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Tîre-rûz olur idi baht-ı siyeh-kâr-ı ümîd
Toğmasa üstine hurşîd-i pür-envâr-ı ümîd
Ber verür nahl-i temennâ-yı dil-i 'âşık-ı zâr
Açıla bâğ-ı recâda kaçan ezhâr-ı ümîd
3. Müjde-res olduğı dem bâd-ı bahâr-ı himmet
Bâğ-ı dilde salınur serv-i çemenzâr-ı ümîd
Bâğ-ı himmetde vezân olsa nesîm-i maksûd
Açılır gül gibi dilde gül-i gülzâr-ı ümîd
5. Olıgör sen de Beyânî gibi sevdâ-ger-i 'aşk
Heves-i kârı ko ey h^vâce-i bâzâr-ı ümîd

---

075. 70^b.

4a himmetde: ikbâlde.

076.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlümi sayd eyledi bir dilber-i bâlâ-bülend
Gelmedi dünyâya böyle şâh-bâz u şeh-levend

Rahş-ı istiğnâyı dilber gördi kim zabt edemez
Urdı zülf-i ham-be-hamdan aña müşkîn pâ-y-bend
3. Gördiler 'uşşâk yârı rahşına olmuş süvâr
Oldılar bî-çâreler üftâde-i pâ-y-ı semend

Sad hezârân dil giriftâr olmak ister zülfine
Şeh-süvârum biñde birin etmez ammâ der-kemend
5. La'l-i nazmuñı Beyânî şöyle rengîn eyle kim
Gûşvâr etsün anı gûşına her müşkil-pesend

077.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tünd-hû bir şeh-süvâr-ı fitnedür ol şeh-levend
Pây-mâl eyler hezâr üftâdeyi sürse semend

Seng-dil bî-rahm u gaddâr âfet-i devrândur
Pây-ı rahşında sürür 'uşşâkı etse der-kemend
3. Sen de bir gün 'arz-ı didâr et sabâhu'l-hayr ile
'Âşık-ı şeydâya cânâ tâ-be-key bu zehr-hand

Mûy-ı müşk-âsâ-yı hâl-i 'anberîn ruhsârda
Def' eder 'aynü'l-kemâl-i hüsni çün dûd-ı sipend
5. Sâdedür nakş-ı tekellüfden Beyânî sözlerüñ
Var-ısa kâlâ-yı nazm-ı dil-peziñdür berend

---

076. 69^a.

077. 100^b.

078.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her kaçan tûtî-i câna eyleseñ la'lüñi kand
Eyleye evc-i tekellümde o pervâz-ı bülend

Nüsha-i câm-ı Cem'i herkes ne kâdir hall ede
Hall edendür anı yine sâkî-i müşkil-pesend
3. Pây-ı rahşına ser-i 'uşşâkı galtân etmege
Zülfini çevgân eder geh şeh-süvârum geh kemend

'Ukde-i gîsûlarında 'âşıkı bend eylemiş
Halli müşkil bir belâya mübtelâdur derd-mend
5. Hâm sevdâdur Beyânî vaslın ümmîd eyleme
Seyr-i dîdâr eyle bundan özge olmaz saña pend

079.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmayan ser-bâz olmaz 'arsa-i 'aşkuñda merd
Merd-i meydân-ı mahabbetdür olan Rüstem-neberd

Bu dimâğ-ı 'âlemi ta'tîr eder ol gülşeni
Cûy-ı gül-berg-i ruhuñla bir olur mı mâ'-i verd
3. Zülfüñe bend olmada cânâ hatâlar eyledüm
Zâyi' etdüm 'ömrümi hayf eyledüm tahsîl-i derd

Cünbiş etdürdükçe kalksa pây-ı rahşuñdan gubâr
Şeh-süvârum kuhl-ı çeşm-i rûzgâr olur o gerd
5. Halka halka dağlarla cismümi serd eyledüm
Görmedük derler görenler böyle üstâdâne serd

---

078. 101^b.

079. 26^a.

İltifât-içün düşüp pâyına etdüm çok niyâz
آن سهی رفتار من ناز و تغافلها بکرد

7. Sâdıkam da‘vî-i ‘aşkumda Beyânî subh-veş
Şâhidümdür çeşm-i ter cism-i nizâr u rûy-ı zerd

080.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Zülâl-i la‘l-i nâbıdur o şûhuñ Kevser-i mevrûd
Dehânıdur gülistân-ı hüsünde gonça-i negşûd

Turup ‘ahdine dilber vuslatıyla kâm-yâb etse
Olurdu ‘âşıkuñ bahtı güşâde tâli‘i mes‘ûd
3. Temâşâ eyleyenler halka halka dağımı derler
Nedür bu cism-i ‘uryânuñda dır‘-ı Dâvudî mesrûd

Halâs olmak ne mümkün fülk-i dil gird-âba düşmişdür
Bu ‘ummân-ı belâdur bunda çok keştî olur nâ-bûd
5. Beyânî gam yeme bir subh-dem bâğ-ı temennâda
Vezân olur nesîm-i nev-bahâr-ı gülşen-i maksûd

081.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Etmedükçe her zamân mihrâb-ı ebruña sücûd
Kâr-gîr olmaz binâ-yı ‘aşk-ı erbâb-ı şühûd

Bir bölük dil-teşneyüz lutf et zülâl-i la‘lûñi
Göñlümüz sır-âb kıl ey cûy-bâr-ı bâğ-ı cûd
3. Âsiyâb-ı bâda beñzer başumuz üzre hemân
Âhumuzla rûz u şeb gerdân olur çarh-ı kebûd

6 آن سهی رفتار من ناز و تغافلها بکرد (Okunuşu: *Ân sahi-raftâr-ı man nâz u tağâfulhâ bi-kard*): “Benim o sehi yürüyüşlü güzelim naz edip bilmezlikten geldi.”

080. 20^b.

081. 63^b.

Gerçi kim nâr-ı gam-ı ‘aşk-ıla yakduk cismümüz
Eyledük ammâ hele hâkister-i çeşm-i hasûd

5. Yârdan gördük Beyânî yok mahabbetden nişân
Biz de çekdük ‘âkıbet teshîr için ism-i Vedûd

[ZÂL]

082.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bûse-i ruhsâr-ı yâr-ı dil-sitân olur lezîz
Mîve-i nahl-i gülistân-ı Cinân olur lezîz

Katre-i kand-i müzâb-ı la‘lüni bahş eyleseñ
Âb-ı telh-i bahr-ı bî-hadd ü kerân olur lezîz
3. Subh-dem n’ola güşâde olmaz-ısa gonçalar
H^vâb-ı subh-ı nev-bahâr-ı gülsitân olur lezîz

Seng-i cevri-ile akan yaşum bitürdi ney-şeker
Taşlarla döginen âb-ı revân olur lezîz
5. Girse zahmetle Beyânî dest-i erbâb-ı dile
Sofra-i h^vân-ı ‘atâda huşk nân olur lezîz

[RÂ’]

083.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cânuma kasd eyler iken nâvek-i dil-dûz-ı yâr
Varmadı ser-menzile tahvîl etdi rûzgâr

‘Âşık-ı dîdâr olmuşlar meger gönülüm gibi
Sû-be-sû cârî olurlar cûlar olmuş bî-karâr

---

082. 89^a.

083. 8^a.

3. Bî-sütûn-ı ‘aşkdur bu eksük olmaz kûh-ken
Tîşe-i Ferhâd’dan hâlî alur mı kûhsâr
- Cây-ı hurrem var-ısa yine makâm-ı ‘aşkdur
Ol mekân-ı dil-keşûñ her gûşesi bir sebzezâr
5. Rûh-bahş-ı mürde-i gamdur Beyânî her zamân
Gül gibi al destüñe câm-ı şarâb-ı hoş-güvâr

084.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Künc-i gamda nâle-i şeb-gîrümüzdür gam-güsâr
Hem-dem-i feryâdumuzdur subh olunca âh u zâr
- Keştî-i dil lâ-cerem üftâde-i gird-âb olur
Bahr-ı gamda ger vezân olsa muhâlif rûzgâr
3. Zevrak-ı dil lenger-i ârâm ü sabrın aldurur
Mevc-hîz olsa kaçan deryâ-yı ‘aşk-ı bî-kenâr
- N’ola âhumla gûşâde olsa dağı sînemüñ
Gonça-i gül açılır esse nesîm-i nev-bahâr
5. Nergis-âsâ yârı gözlersin ki teşrîf eyleye
Râh-ı gülşende Beyânî tâ-be-key bu intizâr

085.

Hafîf: *Fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

+ + - - / + - + - / + + -

1. ‘Ârızuñdur gül-i şüküfte-bahâr
‘Andelîbüñ ‘aceb mi olsa hezâr
- Sünbül âşifte-i ham-ı zülfüñ
Târ-ı gîsûña beste zülf-i nigâr

---

084. 12^b.

085. 12^b.

3. Zülfüñüñ çözme bendini cânâ
Düşmesün hâk-i pâya ‘âşık-ı zâr

Râhib-i deyr-i ‘aşk olur her dem
Kâkülün târın eyleyen zünnâr
5. Sanma her hûba meyl eder ‘âşık
Sañadur iştiyâkı leyl ü nehâr

Bûstân-ı hüsünde sencileyin
Var mı bir serv-kadd ü lâle-‘izâr
7. Mîve-i bâğ-ı vuslatuñ derse
Olur idi Beyânî ber-hor-dâr

086.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + -

1. Serde cânâ dağ-ı ‘aşkuñ yâdigâr
Şerhalardur sînemüzde ber-güzâr

Mübtedînüñ kârı zâr olsa n’ola
Müntehî kârıyla eyler kârzâr
3. Nev-bahâr oldı güzellendi çemen
N’içün âdem eylemez ‘azm-i kenâr

Şimdi gül-geşt-i kenâruñ faslıdur
Turma ey rind eyle seyr-i sebzezâr
5. Seyl-i eşküm gördi tuğyân eyledi
Deşt ü vâdîde bulandı cûy-bâr

Şeh-levendüm bir gözi şeh-bâz-ıla
Subh-dem eyle safâ murğın şikâr
7. Koma destüñden Beyânî sâğarı
Dâfi ‘-i gamdur şarâb-ı hoş-güvâr

6a Var mı bir: Var m’ola.
086. 19^b.

087.

Serî': Müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

- + + - / - + + - / - + -

1. Çekme gam ey fülk-i dil-i bî-karâr
Sâhil-i maksûda sürer rûzgâr

Hâl-i cihân olmasa der-inkılâb
Mevc-zen olmazdı yem-i bî-kenâr

3. Seyl-i sirişkümle füzûn olmasa
Böyle bulanmazdı hele cûy-bâr

Hoş dem-i ferhunde huçeste-zamân
Fasl-ı gül ü bâde dem-i nev-bahâr

5. Sâkî-i hoş-lehce vü câm-ı şarâb
Lâzıme-i 'âlem-i bûs u kinâr

Fasl-ı bahâr ola n'îçün ehl-i dil
Etmeye bir yâr-ıla geşt ü güzâr

7. Mey-kede küncinde Beyânî bu dem
Destüñe al zer-kadeh-i şu'le-dâr

088.

Remel: Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tündî-i bâd-ıla sarsıldı zemîn-i kûhsâr
Pençe-i şâh-ı çenârı burdı dest-i rûzgâr

Şiddet-i sermâda koynından çıkarmaz destini
Kurıyı kalsa 'aceb mi kûhda nahl-i çenâr

3. Gonça-i dil serdî-i gamdan güşâde olmaya
Esmedükçe mevsim-i gülde nesîm-i nev-bahâr

---

087. 20^a.

088. 21^a.

Katre-rîzem çeşm-i terden vâdî-i hicrânda
Kesret-i bârân-ı eşkünden bulandı cûy-bâr

5. Nevk-i tîr-i inkisârum yâra te'sîr etmedi
Seng-i hârâda Beyânî yer ederken inkisâr

089.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şîvesinden göz ucıyla 'âşka eyler nazar
Mest-i câm-ı hüsn-i bî-haddür o yâr-ı şîve-ger

Çâr-sû-yı şîvede dükkân-ı nâz açmış o şûh
Dâyimâ 'âşıklara kâlâ-yı istiğnâ satar
3. Şöyle nâzükdür gül-i ruhsârı ol gonça-femüñ
Ebr-i zülfîyle hevâ-yı sünbülîden nem kapar

Nâz-perver böyle bir nâzük vücûd olmaz hele
Çün perî cism-i latîfi nâzük ü ter ser-be-ser
5. 'Andelîb-i nâle-kâram gülsitân-ı 'aşkda
Bâ'is-i feryâd u zârumdur Beyânî gonçalar

090.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eylesek bir gözleri şeh-bâz-ıla 'azm-i kenâr
Nev-bahâr olsa yine etsek safâ murğın şikâr

Güller açılsa gülistân dönse bâğ-ı Cennet'e
Sebzezâr olsa cihân etsek yine geşt ü güzâr
3. Gonça-i gülşen firûzân olsa câm alsak ele
Lâle-âsâ eylesek dağ-ı derûnı âşikâr

Etmezüz biz de n'îçün tahrîk-i zencîr-i cünûn
Bâğuñ etrâfında zencîrin sürür çün cûy-bâr

5. Sahn-ı gülşende Beyânî meclis etsek yâr-ıla
Yâr u yâver olsa baht olsa müsâ'id rûzgâr

091.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nev-bahâr oldı yine başladı feryâda hezâr
Biz dahı söyleyelüm geldi zamân-ı güftâr

'Andelîb etse n'ola çâk-i girîbân-ı fiğân
Açılup gonça-i gül eyledi 'arz-ı dîdâr
3. Sen de bülbül gibi efgâna ser-âğâz eyle
Şimdidür mevsimi feryâduñuñ ey 'âşık-ı zâr

Heves-i zülfüñ-ile sünbül-i ter gibi bu dem
Dil-i şeydâ ne 'aceb olsa perîşân-efkâr
5. Gül-i ruhsârıñı fikr etdi Beyânî bir şeb
Seherî eyledi ol fikr-ile 'azm-i gülzâr

092.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nedür ol câme-i sürh u o celâlî destâr
O edîbâne tekellüm ol levendâne şî'âr

Nice söyletmeye tûtî-sıfat erbâb-ı dili
Nedür ol âyîne-i rûy u o kand-i güftâr
3. 'Âşıkıñ murğ-ı dilin sanma düşürmez dâma
Nedür ol zülf-i girih-gîr ü o hâl-i ruhsâr

---

091. 81^a.

092. 81^a.

Nice üftâde edüp âdemi meftûn etmez
Nedür ol serv-i kad ü şîve-i nâzûk-reftâr

5. Düşmemek ‘aşkına mümkün mi Beyânî yâruñ
Nedür ol cünbiş-i mestâne o çeşm-i bîmâr

093.

Münserih: Müfte ‘ilün fâ ‘ilün müfte ‘ilün fâ ‘ilün

- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Nice olur ‘âşika kat‘-ı reh-i ‘aşk-ı yâr
Süst dil-i nâ-tüvân pâ-y-ı ‘azîmet figâr

‘Âşık-ı şûrîde-dil etmeye tekmîl-i ‘aşk
Olmayıcak Kays-veş şöhre-i şehri ü diyâr
3. Rind denilmez aña eyleye şüreb-i Yehûd
Rind odur kim ola mest-i melâmet-şi‘âr

Gonça-sıfat açıla derseñ eger gönülünü
Vakt-i seher al ele câm-ı mey-i hoş-güvâr
5. Söyle Beyânî ezel çünki verilmiş saña
Tab‘-ı hayâl-âferîn kîl-i cevâhir-nisâr

094.

Remel: Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâzelendi bâğ-ı ‘âlem geldi fasl-ı nev-bahâr
Ferş-i kudretle döşendi oldu dünyâ sebzâr

Sâye-dâr oldu dıraht-ı muntehî gülzârda
Verdi her bir tâze nahli gülsitânuñ berg ü bâr
3. Jâle sanmañ gonça ağzından çekîde şîrdür
Emzürürken sînesinde dâye-i ebr-i bahâr

---

093. 95^b.

094. 99^b.

‘Azm-i gülzâr edelüm gâyet hevâlar mu‘tedil
Bî-karâr eyyâmıdır bu mevsim-i geşt ü güzâr

5. ‘Aşkuñ ızhâr edecek demdür Beyânî bu fasıl
Lâle-veş dağ-ı derûnuñ n’ola etseñ âşikâr

095.

Muzâri‘: *Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

01. Sanmañ çiçek çıkardı o destûr-ı kâm-kâr
Nahl-i vücûd-ı nâzüki oldı şükûfe-dâr

Ol nahl-i ser-bülend-i sa‘âdet ‘aceb bu kim
Fasl-ı şitâda eyledi ezhârın âşikâr

03. Cism-i latîfi gülbün-i gülzâr-ı dâverî
Güller bitürdi nite ki nahl-i gül-i bahâr

Sanmañ ruhında zâhir olanlar çiçek ola
Düşmiş gül-i cemâline şeb-nem le’âl-vâr

05. Her biri gonça-i gül-i sürh u sefid anuñ
Olsa ‘aceb mi gül gibi pîrâye-i ‘izâr

Necm-i semâ-ı hüsn ü bahâdur çiçek degül
Rahşende olsa n’ola çü mâh-ı felek-medâr

07. Gül gibi sürh noktaları câ-be-câ kodı
Ser-levha-i cemâline üstâd-ı nakş-kâr

Hamd ol Cenâb-ı fâyiz-i bâğ-ı cihâna kim
Verdi cemâli gülşenine revnak-ı bahâr

09. Şükr ol Hudâ-yı mün‘ime kim eyledi bize
Hıfz etmek-ile zâtını ihsân-ı bî-şümâr

Hakk’a niyâzumuz budur ancak Beyâniyâ
Etsün esâs-ı ‘ömrini sıhhatle üstüvâr

095. 82^b. Devletlü vezîr Siyâvuş Paşa hazretleri çiçek çıkardukda söyledüğümüz gazeldür.

11. Hemvâre zât-ı pâkine sıhhat karîn ola
Tâ rûz-ı haşr görmeye âlâm-ı rûzgâr

096.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mest-i peymâne-i 'aşk olsa kaçan 'âşık-ı zâr
Kays-ı şeydâ gibi sahrâyı eder geşt ü güzâr

Nice şeydâ denür ol 'âşık-ı şûrîdeye kim
Eylemez pûye kühen vâdî vü deşt ü kuhsâr
3. Reh-güzârını sula eşk-ile âh etme gönül
Konmasun tâ ki ser-i dâmen-i cânâna gubâr

Gece efkâr-ı gam u vuslat u gündüz gam-ı şeb
Geçmede 'ömr-i 'azîzüm gam-ıla leyl ü nehâr
5. Gördi dildâr Beyânî yeñi şûrîdeligüm
Dedi bu Kays-ı belâ-keş gibi olmaz hüşyâr

097.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çeşm-i mest-i sihr-kâruñ Kahramân-ı rûzgâr
Gamze-i câdû-keşüñ sâhib-kırân-ı rûzgâr

Nice dâmân-ı felek âlûde-i hûn olmaya
Gamzeler çeşmüñde tîğ-ı hûn-feşân-ı rûzgâr
3. Tîğ-zendür şöyle kim kırdı geçürdi 'âlemi
Bîjen-i nâz u kirişmeñ bî-amân-ı rûzgâr

Gerçi kim çok başlı fettân-ı cihândur kâkülüñ
Hattuñ ammâ fitne-i âhır-zamân-ı rûzgâr

---

096. 82^b.

4a Gam-ı şeb: nâle.

097. 8^a.

5. Gevher-i nazmuñ Beyânî vasf-ı la‘l-i yârda
Reşk-sâz-ı şâ‘ir-i mu‘ciz-beyân-ı rûzgâr

098.

Remel: *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir biriyle sîm ü zerrîn yâr-ı sâdık oldılar
Açılıp gelmekde gülşende muvâfık oldılar

Birbirinden fark olunmaz hüsniñ zîbâlğı
İkisi de meclis-i şâhâna lâyıık oldılar
3. Sîm-keş gülşende biri birisi zer-ger anuñ
San‘atında her bir hakkâ ki hâzık [oldılar]

Mâyil olmuşlar gül-i sürh u sefid-i haddüñe
Düşdiler ‘aşkuña cânâ Kays u Vâmık oldılar
5. Gördiler kim şîşe-i gönlinde dilber yer eder
Cân u dille ey Beyânî yâra ‘âşık oldılar

099.

Münserih: *Müfte‘ilün fâ‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün*

- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Gördiler ağyâr-ıla yâr revân oldılar
‘Âşık-ı pes-mândeler nâle-künân oldılar

Gûş edicek bülbülün şevk-ıla feryâdını
Gonça-i dûşizeler dest-zenân oldılar
3. Nâz-ıla çün hûblar gülşeni seyr etdiler
Kâmet-i mevzûn-ıla serv-i Cinân oldılar

Hasret-ile muncemid olmuş iken eşk-i çeşm
Yârı görince hemân âb-ı revân oldılar

---

098. 79^b.

099. 56^b.

5. Eşheb-i nâza süvâr oldı Beyânî o şeh
Cân u dil-i bî-karâr peyk-i devân oldılar

100.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Rindler bülbülenüñ adını bülbül kodılar
Nağme-i dil-keşinüñ nâmını kulkul kodılar

Bezmüñ etrâfını zeyn eylediler güller ile
Sahnına sâğar ile bâdiye-i mül kodılar
3. Habeşî olmağ-ıla zülf-i siyâh-ı dilber
Ta'miye kasdın edüp ismini sünbül kodılar

Ser-girân eyleye şâyed deyü 'anber yerine
Kadeh-i lâleye bir iki karanfül kodılar
5. Câm-ı gül-fâmı çeküp gül gül olunca haddi
Yâruñ ol demde Beyânî öñine gül kodılar

101.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Oldılar hengâme-gîr-i gûşe-i bâzârlar
Dilberân-ı şûh-ı şeh-âşûb u şîrîn-kârlar

'İş ü nûş eyyâmıdur fasl-ı bahâr oldı deyü
'Azm-i gülzâr eylediler âteşîn ruhsârlar
3. Geldiler gülzâra dilberler deyü her bir güle
Oldılar müjde-resân peyk-i sabâ-reftârlar

Sünbül-i bâğ oldı her bir dilberüñ âşiftesi
Oldılar meftûn-ı çeşmi nergis-i bîmârlar

---

100. 44^a.

101. 78^b.

5. Etdiler yağma Beyânî kişver-i cân u dili
Leşker-i Tâtâr-veş ol bî-amân hunkârlar

102.

Münserih: *Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün*

- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Eylese ger 'andelîb âh çeküp zârlar
Perdeden ola nümâyân gül-i gülzârlar

Bülbül-i şeydâ güle 'arz-ı niyâz eylese
Birbirin üstine tal hançer olur hârlar
3. Mevsim-i gülde vezân olsa nesîm-i seher
Salınalar nâz-ıla serv-i çemenzârlar

Gonçaları görseler hâr-ıla 'işret eder
Çâk-i girîbân ede bülbül-i nâ-çârlar
5. Bâz degüldi Beyânî der-i mey-hâneler
İşlemege başladı hâne-i hammârlar

103.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ezel bezminde pîrân-ı melâmetden el almışlar
Melâmîler vücûdı zevrakın 'ummâna salmışlar

Görüp nûr-ı siyâhı câm-ı mînâ-yı melâmetde
Harâbât erleri deryâ-yı istiğrâka talmışlar
3. Merâtib kat' edüp menzil alanlar müntehîlerdür
Mesâfe tayyın etmez mübtedîler yolda kalmışlar

Bu deyr-i dîr-pâ ruhbânı olmuşlar fenâyîler
Salibi eylemişler der-bağal nâkûsı çalmışlar

102. 89^b.

103. 28^b.

5. Beyânî n'ola mest-i bâde-i vahdet ola rindân
Ezel bezminde pîrân-ı melâmetden el almışlar

104.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ber-güzârum ne olur tuhfe ki cânâna yarar
Nakd-i cân ola meger ol şeh-i hûbâna yarar

İd-i adhâda begüm yoluña kurbân eyle
Kebş-i cânum gibi olmaz saña kurbâna yarar
3. Âşinâyuz deyü bîhûde niyâz eylemeñüz
Yâr-ı her-câyî cefâ-pîşeye bîgâne yarar

Meskeni kûy-ı harâbât ola Kaysuñ ne 'aceb
'Aşk dîvânesine gûşe-i vîrâne yarar
5. Şâne-zen olsa n'ola çeşm-i Beyânî cânâ
Girih-i kâkül ü gîsûlaruñı şâne yarar

105.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âleme mir'ât-ı gam gösterdi rûy-ı inkisâr
Tutdı âfâkı bu yüzden güft ü gûy-ı inkisâr

Tîre-rûz olsa 'aceb mi âfitâb oldu nihân
Âsiyâb-ı çarhı gerdân etdi cûy-ı inkisâr
3. Câm-ı mînâ-yı sipihri 'âkıbet eyler şikest
Bâde-i hüzn ile pür olmuş kedû-yı inkisâr

Her nefesde âh etdükçe şerer peydâ olur
Kûre-i âhen-ger olmuşdur gelû-yı inkisâr

---

104. 13^a.

3a niyâz: *Metinde* niyâzlar.

105. 104^a.

5. Çekme gam rîzân olur bir gün Beyânî dem gelür
Dâmen-i şevk-ı derûna âb-ı rûy-ı inkisâr

106.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her ki çeşminde hayâl-i zülfüñi her dem tutar
Dîde-i pür-eşkini anuñ hemîşe nem tutar

Havf eden çâh-ı zenahdânuña düşmekden senüñ
Târ-ı gîsû-yı dil-âvîzüñ begüm muhkem tutar
3. Küşte-i şemşîr-i gamzeñ olmadan havf etmezem
Korkarın ey şâh-ı kişver-gîr-i nâzum dem tutar

Görmesem âyîne-i dîdâruñ ey mihr-i cihân
Göñlümüñ mir'âtını ol günde jeng-i gam tutar
5. Hıdmet emr etme rakîbe tutmaz ol fermânuñı
Emrüñi ey pâdişâh-ı mülk-i hüsn âdem tutar

Dürr-i dendânın o gonça istemez 'arz etmegi
Püş-ti destiyle hemân hamyâze etse fem tutar
7. Pâdişâh-ı 'âlem oldur kim Beyânî rûz u şeb
Şevk-ıla 'işret eder destinde câm-ı Cem tutar

107.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yârı gördüm 'azm eder gülzâra âb u tâbı var
Hem-'inân olmuş yanınca bir iki meh-tâbı var

Karşusunda bülbül-i dil nice feryâd etmesün
İki ruhsârında açılmış gül-i şâd-âbı var

---

106. 56^a.

107. 72^a.

3. Ya nice ‘aklın perîşân etmesün bî-çâre-dil
Tarf-1 gülzâr-1 ruhında sünbül-i sîr-âbı var
‘Âşık-1 sevdâ-zede fikr-i visâlin etmede
H^vâba varmaz gerçi ammâ bir hayâl-i h^vâbı var
5. Seyr edüp kâlâ-yı hüsn-i dilberi sevdâ-gerân
Her biri hayrân olup der kim ne hûb esbâbı [var]
Var-ısa âb-1 zülâli gonça-fem dilberlerüñ
‘Âşık-1 şeydâlaruñ da dîde-i pür-âbı var
7. Hüsn-i Yûsuf’dan Beyânî hisse-dâr olsa n’ola
Mâh-1 Ken‘ân’a o şâhuñ müntehî ensâbı var

108.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gördi hûbân içre dilber hüsn-i bî-hem-tâsı var
Başladı ‘uşşâka nâza haylî istiğnâsı var
N’eylesün gülzâr seyrin dilber-i gül-pîrehen
Verd-i ra‘nâsından a‘lâ ‘ârız-1 zîbâsı var
3. Kaddine serv-i çemen-pîrâ niçe hem-ser geçer
Yokdur anuñ kâküli ancak kad-i bâlâsı var
Reşk ederse n’ola sahn-1 gülsitâna âsumân
Kâmet-i dilber gibi serv-i çemen-pîrâsı var
5. Bir hilâl-ile felek dildâra garrâlanmasun
Tal‘atında anuñ iki gurre-i garrâsı var
Herkesüñ bir meh-cebîni var-ısa ben zerrenüñ
Âsumân-1 hüsn-de mihr-i cihân-ârâsı var
7. Nazm u nesr-ile Beyânî vasfın eyler dilberüñ
Kilk-i dür-pâş-ıla elde hâme-i inşâsı var

109.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Göñül gibi gam-ı 'aşkuñla pâre pâre mi var
Hadeng-i gamzelerüñ zahmı gibi yara mı var

Esîr-i zülf-i dil-âvîzüñ oldı kurtılamaz
Bu bendden dil-i zâra halâsa çâre mi var
3. Neden zemîne bu deñli 'ulüvvi gerdûnuñ
Felekde kevkeb-i hâlûñ gibi sitâre mi var

Nice denür saña meh-tal'at ey hilâl-ebrû
Meh-i felek gibi yohsa yüzüñde kara mı var
5. Beyâniyâ ne 'aceb olsa yıldızı düşkün
Dil-i belâ-zedede tâli' ü sitâre mi var

110.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir benüm gibi yanup yâra niyâz eyler mi var
Karşusunda dâyim âh-ı cân-güdâz eyler mi var

Kim bilürdi nâzuñı cânâ teğâfûl etmeseñ
Şîve-i gamzeñ gibi işrâb-ı nâz eyler mi var
3. Dilberâ murğ-ı dil-i 'uşşâkı sayd etseñ n'ola
Çeşm-i mestin sen gibi bir şâh-bâz eyler mi var

Kûyuña varmağa zâdum derd ü şevkum râhile
Bir benüm gibi 'aceb 'azm-i Hicâz eyler mi var
5. Gayrdan ummaz Beyânî lutfi ey sâkî-i feyz
Bir senüñ gibi der-i ihsânı bâz eyler mi var

109. 26^b.

110. 72^b.

3a sayd etseñ n'ola: eylersin şikâr.

111.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gelen mey-hâneden mestâne ol cânâne olmak var
Görinen dest-i pür-tâbındaki peymâne olmak var

Elinde hançer-i bürrânı turma na'ralar eyler
Meger ol şeh-levend-i şîve-ger mestâne olmak var
3. Biri birine bir cây-ı safâyı vasf eder rindân
Dedüm ol cây-ı hurrem gâlibâ mey-hâne [olmak var]

Fütâde oldu hâke çîn-i zülfünden dil-i mecrûh
Zahım-dâr eyleyen hançerle anı şâne olmak [var]
5. Beyânî bendeñi gel tîğ-ı gamzeñle şehîd eyle
Tevakkuf eyleme katl etmede cânâ ne olmak var

112.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu gunc u 'işve gülşende gül-i handânuñ olmak var
Bu feryâd u fiğân hep bülbül-i nâlânuñ olmak var

Ham-ı zülfinde dilber bir dil-i şûrîdeyi gördi
Dedi bu kâh-ı hasret 'âşık-ı şeydânuñ olmak var
3. Bu deñli sûz u tâbuñ âteş-i hicrân-ıla olmaz
Bu tâb-ı sîne ey dil 'ârız-ı cânânuñ olmak var

Belâ vâdîleri 'aynından akan âb-ı hûn-âlûd
Senüñ ey Kays eşk-i dîde-i giryânuñ olmak var
5. Görüp mecmû'amı elde Beyânî ol şeh-i 'âlem
Dedi lutf-ıla bu destüñdeki dîvânuñ olmak var

---

111. 54^b.

3a birine: biriyle.

112. 58^a.

113.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++-- / +-+- / +-+

1. Gül gibi dilde tâze dağum var
Tekye-i gamda zer-çerâğum var

Kûy-ı dildâra n'ola 'azm etsem
Sâğar-ı mey gibi ayağum var
3. Nâ-be-sâmân u hânumân-sûzam
Cümleden geçmişem ferâğum var

Hâsılı rind-i hâne-ber-dûşam
Künc-i mey-hânedede yatağum var
5. Ko sürinsün Beyânî yanuñca
Şâhum aña deme yasağum var

114.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

--+ / +--+ / +--+ / +--

1. Dildâra nazar eyleyemem eşk-i terüm var
Tûfân-ı belâ hâ'il-i nûr-ı basarum var

Bî-bâde kıyâs etme benüm bezmümi sâkî
Sahbâya bedel bâde-i hûn-ı cigerüm var
3. Reşk etse n'ola kevkebe-i câhuma dünyâ
Bir sa'd-kırân ahter-i 'âlî-nazarum var

'Azm eylemişem râh-ı belâya tek ü tenhâ
Yokdur elemüm gam gibi zâd-ı seferüm var
5. Teşrîf ede ger külbe-i ahzânımı dilber
Göñlüm gibi ancak aña bir mâ-hazarum var

---

113. 77^b.

114. 65^a.

Hâra açılıp eyleme her dem beni mahzûn
Te'sîr eder ey gül sakın âh-ı seherüm var

7. Der m'ola Beyânî 'aceb ol âfet-i devrân
Çekme gam-ı zülfüm saña müjde haberüm var

115.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++-- / +-+- / ++-

1. Bir sehî-kâmete hevâmuz var
Sâyesinde begüm safâmuz var

'Aşkdan n'ola olmasak hâlî
Çeşmi fettân dil-rubâmuz var
3. 'Âşık olduk bir âfet-i câna
Cevri çok yâr-ı bî-vefâmuz var

Dôstân-ıla eylemez ülfet
Yâr-ı bîgâne-âşinâmuz var
5. Mübtelâyuz Beyânî bir şûha
'Aşka düştük 'aceb belâmuz var

116.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Eyleyler erbâb-ı fenâ mansıb-ı 'ukbâyâ nazar
Eylemez elde vere devlet-i dünyâyâ nazar

Şâlımı atlas-ı gerdûna deyişmez zîrâ
Hulledür hırka-i pîşînesi dîbâyâ nazar
3. Göre dervîş-i nemed-pûşî eder mi zâhid
Şevket ü haşmet-i İskender ü Dârâ'ya nazar

---

115. 83^b.

116. 81^b.

‘Ârifüz ehl-i dilüz herkesi a‘lâ bilürüz
Etmezüz çeşm-i hakâretle biz ednâya nazar

5. Nazaruñ eyleme a‘lâya Beyânî zinhâr
Eylemez ‘âkil olan kendiden a‘lâya nazar

117.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Sâdedür rengi gülüñ ol ruh-ı zîbâya nazar
Pestdür kâmet-i serv ol kad-i bâlâya nazar

Nice teşbîh olunur gonçaya yâruñ deheni
Hokka-i la‘ldür ol gonça-i ra‘nâya nazar

3. Kays-ı şûrîdenüñ ‘aşkıñı hakîkî bilürüz
Sûretâ gerçi mecâzîdür o Leylâya nazar

Gark-ı nûr eyledi dünyâyı cemâli yâruñ
Etmezüz bir dahı mihr-i felek-ârâya nazar

5. Nice beytüñ dür-i pâkîze Beyânî el-hak
Muntazam silk-i belâğatde Süreyyâya nazar

118.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Ruh-ı dildâra şebîh olmağ-ıla her gül-i ter
Âteş-i hüsni eder bülbül-i şeydâya eser

Sille-i bâd-ı sabâdan berelenmiş sünbül
O-y-ımış cismi kebûd olduğınuñ vechi meger

3. Nazar et her birine lutf-ı firâvân eyle
Mekteb-i ‘aşkuñuñ atfâlidür erbâb-ı nazar

117. 82^b.

1 serv: bân.

118. 12^a.

Feyz-yâb olsa n'ola âyet-i dîdâruñdan
Mushaf-ı hüsnüñ okur 'âşık-ı şeydâ ezber

5. Neş'e-dâr olsa Beyânî mey-i nâz-ıla o şûh
Harem-i mey-kedede cilve-i mestâne eder

119.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ + - - / + - + - / + + -

1. Âteşîn câme ile ey gül-i ter
Seyr eden der ne âteşî dilber

Sâde-rû tâzesin letâfetde
'Ârızuñdur begüm gül-i ahmer
3. Bezm-i 'âlemde la'lüñ ey sâkî
Tûtî-i câna pâre-i sükker

Zülf-i hoş-bûy u hâl-i ruhsâruñ
Gûyiyâ dûd u rîze-i 'anber
5. Sâlik-i râh-ı ibtilâ olamaz
Asmayan işbu yolda terkiye ser

N'ola pûsîde olmasa cismüm
Mushaf-ı 'aşkı hâfızam ezber
7. Gördüğüm dem Beyânî dildârı
Cûşîş eyler dilümde hûn-ı ciger

120.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmasa mir'ât-ı kalbümde hakâyık cilve-ger
Vermez idüm sâlikâ imrâr-ı eşyâdan haber

---

119. 12^b.
120. 18^b.

Zevk-yâb-ı neş'e-i câm-ı tecellîler müdâm
Mazhar-ı feyz-ı Hudâ'dur pâk-bâzân-ı nazar

3. Lutfını tahkîk edersin 'âşîka cevri etmenüñ
Söyle ey gonça-dehen hakkında var mıdur eser

Bârekallâh hûb tasvîr etdi cânâ peykerüñ
Hâme-i takdîr tasvîr etdüğü demde suver

5. Kân-ı tab'uñdan Beyânî tîşe-i efkâr-ıla
Düşmedi sâf u mücellâ böyle pâkîze güher

121.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nergis-i mestüñ süzüp 'uşşâka eylerseñ nazar
Gül-'izârâ her biri yoluñda eyler terk-i ser

Nice teşbîh eylesün kendüyi çeşm-i mestüñe
Nergis-i bîmâr-ı gülzâr-ısa bir hasta-ciger

3. Lâleler eyler m'idi dağ-ı derûnın âşîkâr
Olmasa-y-dı ta'ne-zen ruhsâr-ı gül-gûnuñ eger

Zülfüñi cânâ perîşân eylemişdür var-ısa
Subh-dem bâd-ı sabâ gülşende müşk-âmîz eser

5. Râz-dârum olmağa bir yâr-ı sâdık bulmadum
'Âlemi geşt ü güzâr etdüm Beyânî ser-te-ser

122.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ne dem ki dil ola nûr-ı tecellîye mazhar
Olur çerâğ-ı zer-i âfitâbdan enver

121. 20^b.

122. 27^a.

Zemîne gerçi ziyâ-güster âfitâb ammâ
Cihân-ı ma'nîye dâyim odur ziya-güster

3. O nûrdan şeb u rûz istifâza eylerler
Yakar çerâğların andan âfitâb u kamer

'Aceb ki hançer-i hâr-ıla nîm-bismil iken
Hezâr-ı dil-şüde turmaz yine nevâlar eder
5. Beyânî gamze-i ser-mesti ol kadar hûnî
Nigâh-ı merhamet-âlûdına çeker hançer

123.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Miyân-ı bülbül ü gülde 'alâka olmasa ger
Biri birine eder miydi sûz u sâzı eser

Bu gülşenüñ güli ma'sûk u 'âşıkı bülbül
'Aceb degüldür ederlerse dil-rubâlıklar
3. Yanup yakılmasa 'aşk-ıla şem' ü pervâne
Verür m'idi biri biri yolına cân-ıla ser

Hased ki almağ-içün bûy-ı zülf-i dildârı
Edersin ey dil-i şeydâ diyâr-ı Çîn'e sefer
5. Hazer ki râyet-i âh-ı dil-i şerernâküñ
Keşîde etme Beyânî sevâd-ı kevni yakar

124.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Olmasa 'âşık-ı şeydâda eger tâb-ı nazar
Eylemezdi gül-i ruhsârûña tâ böyle eser

---

123. 59^a.

124. 85^b.

Zer-çerâğ elde güneş baş açuk abdâluñdur
Haşr olunca güzelüm ‘ömri seyâhatde geçer

3. Destine şâne alup mâşita-i bâd-ı sabâ
Sünbül-i ter gibi zülfüñi gül-âb-ıla tarar

Gonça-i dağ-ı dilüm olmaz-ıdı lâle-sıfat
Olmasa feyz-ı gam-ı dîde-i hûn-bârum eger

5. Ruh-ı zîbâsını seyr eyle Beyânî gamı ko
Gül gibi tâ açılıp eyleyesin def‘-i keder

125.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kaçan pâyına dildâruñ düşüp ‘âşık niyâz eyler
Gazabla çeşm-i ser-mesti olur üstine tal hançer

Ruhı berg-i gül-i al-ısa ol şûhuñ letâfetde
Benüm de cûy-ı eşk-i hasret içre berg-i nîlûfer

3. Misâl-i gonça serdî-i elemden göñlüm açılmaz
Meger tâb-ı cemâl-i lutf-ı dildâra ola mazhar

Seni ey ‘âşık-ı dil-hasta saymaz mübtelâlardan
Bulındı var-ısa ismüñ kayıdda hâric ez-defter

5. Süveydâ micmer-i pür-âteş-i dilde yanar dâyim
Degül perçem depemden çıkdı dûd-ı rîze-i ‘anber

Şarâbum hûn-ı dil bağrum kebâb u künc-i gam bezmüm
Dü-çeşm-i hûn-feşânum bâde-i hasretle pür sâğar

7. Su’âl etmez Beyânî nâle-kâruñ hâlin ol âfet
Demez künc-i belâda ‘âşık-ı zârüm ‘aceb n’eyler

126.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âlemi çün mâh-tâb etdi münevver ser-te-ser
Tal'at-ı dilber çerâğın mihr-i enverden yakar

Vuslat ümmîdiyle etdüñ 'ömrüñi âhır telef
Şem'e urduñ kendüñi pervâne yakduñ bâl ü per
3. Bir gülistân-ı melâhatdür cemâli dilberüñ
Kudret-i Hakk-ıla anda nergis ü sünbül biter

Gerçi nâzük cümleten cismi o şûh-ı nâzüküñ
Gamze-i ser-mesti ammâ cümleden nâzük geçer
5. Gam hüçûm etse Beyânî câm-ı leb-rîz al ele
'Aşk-ıla çek anı kim dilde ne gam kor ne keder

127.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mushaf-ı rûyın o meh gayra kaçan 'arz eyler
Okudur 'âşık-ı şûrîdeye küfri ezber

Hâk-i pâyına yüzüm sürmege ikdâm edemem
Korkaram hâtır-ı dildâra kona gerd-i keder
3. Sürme-i hâk-i derüñ kadrini herkes bilmez
Kadrini yine bilendür anuñ erbâb-ı nazar

Tâzelensin der iseñ berg-i gül-i ruhsâruñ
Bâde-i nâb-ıla pür sâğarı nûş eyle seher
5. Ne gelür dehre senüñ gibi ser-âmed dilber
Ne Beyânî gibi bir şâ'ir-i pâkîze-eser

---

126. 100^a.

127. 100^a.

128.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık olmak bir gül-i gülzâra göñlümden geçer
'Andelîb olmak o gül-ruhsâra göñlümden geçer

İsterem âşifte-i zülfi olup mecnûn olam
Beste olmak kâkül-i dildâra göñlümden geçer
3. Hayliden hâtır-nişânumdur nihâl-i kâmeti
Mâyil olmak ol sehî-reftâra göñlümden geçer

Sînemi âmâc-gâh etmek murâdumdur benüm
Karşu turmak tîr-i çeşm-i yâra göñlümden geçer
5. Ârzû-yı kand-i la'liyle Beyânî dil gibi
Cân vermek ol şeker-güftâra göñlümden geçer

129.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i meyde yâr ruhsârın gül-i ra'nâ eder
Tâb-ı meyden açılır 'âşıkların şeydâ eder

Hem-dem olmuşdur meger 'İsî-i Meryemle o şûh
Mürde-i 'aşkı dem-i cân-bahş-ıla ihyâ eder
3. Gördüm ol fettânımı tenhâ gelür mey-hâneden
Korkarın mestânedür bir gûşede gavğâ [eder]

Nice mâyil olmasun reftârına üftâdeler
Ol sehî-kad nâz-ıla reftârını a'lâ eder
5. Câm-ı sahbâ-yı niyâzı yâra leb-rîz eyleme
Bezm-i vuslatda Beyânî nâz u istiğnâ eder

---

128. 70^a.

1 bir: ol.

129. 26^b.

130.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâr-ı 'aşkuñ sîne de 'âşık ne dem ki yâd eder
Her dem-i pür-sûzını bir âh-ı âteş-zâd eder

Âteş-i 'aşkuñ görüñ te'sîrini kim âdemi
Deşde Mecnûn u kûhistânda Ferhâd eder
3. Hâtıra etdükçe cânâ kand-i la'lüñ zevkını
Kalbini tûtî-i 'aşkuñ şîşe-i kannâd eder

Dil nice âsûde olsun berk-ı tîğ-ı gamzeden
Hırmen-i sabrın yakar hâkisterin ber-bâd eder
5. Murğ-ı dest-âmûzıdur âvâre göñlüm dilberüñ
Sayd olunmaz degme hûba tutalum âzâd eder

Murğ-ı bâğ efğân eder ger dâma düşse murğ-ı dil
Bu 'acebdür zülfüñe bend olmasa feryâd eder
7. Çekme gam bir gün Beyânî dest-i mi'mâr-ı ezel
Kalb-i vîrânüñ bu 'işret-gâhda âbâd eder

131.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Âşıkı mest-i ebed kim leb-i cânâne eder
Anı ne bülbüle-i bezm ü ne peymâne eder

Ne 'aceb bâde bu sahbâ-yı tecellî ki gören
Çekmeden sâğarını na'ra-i mestâne eder
3. 'Âşikuñ görse nigâhını gazâl-i çeşmüñ
Gazabâne atılır hamle-i şîrâne eder

---

130. 47^a.

131. 18^a.

İltifât etme rakîb-i sege yohsa cânâ
Harem-i cilve-gehüнден bizi bîgâne eder

5. Yüz sürer hâk-i cenâbına Beyânî pîrûñ
Müjesin miknese-i dergeh-i mey-hâne eder

132.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derdini bîmâr-ı hicrânûñ visâlûñ def^ç eder
Tâbını dil-teşnenûñ âb-ı zülâlûñ def^ç eder

Her ne deñli sihr ederse 'âşıkâ kâr eylemez
Mekrini çeşm-i sihir-sâzuñ cemâlûñ def^ç eder
3. Micmer-i hüsnüñde yaksañ n'ola mânend-i sipend
Zehr-i çeşmi taraf-ı ruhsârûñda hâlûñ def^ç eder

'Âşık-ı şeydânûñ almış gerçi 'aklın vâhime
Vehmini ammâ yine fikr-i hayâlûñ def^ç eder
5. Gülsitân-ı 'aşkda cânâ Beyânî'nüñ gamın
Câm-ı la'lüñle gül-i ruhsâr-ı aluñ def^ç eder

133.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Künc-i gamda 'âşıkı esrâr-ı hayret deng eder
Rîze-seng-i vâdî-i efkârı mürde-seng eder

Târ-ı zülf-i tâb-dâruñ mâr-ı ejder-peççedür
Rû-be-rû sâhib-kırân-ı gamzeñ-ile ceng eder
3. Bahr-ı 'aşka kendüyi mânend-i mâhî atmasun
Sihr-ile câdû-yı çeşmüñ 'âşıkı harceng eder

4b cilve-gehüнден: *Metinde* cilve-gehinden.

132. 24^a.

133. 96^b.

Düşmesün sahrâ-yı ‘aşk-ı yâra her bir bü’l-heves
Başına ‘aşk âdemüñ pehnâ fezâyı teng eder

5. Keff-i mîzâna komaz her birini vezzân-ı ‘aşk
Kays’ı Ferhâd-ıla vezn etdükde deng-â-deng eder

Tîşe-kâr-ı Bî-sütûn-ı ‘aşk olaldan söylenür
Ol zamândan nâle-i Ferhâd’a kûh âheng eder

7. Kays-âsâ eylemiş şeydâ Beyânî ‘âşıkı
Aña Leylî-i zamâne korkarın bir reng eder

134.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest gördüm yârı âşûb-ı cihân olmuş gider
Hançer-i bürrân elinde bî-amân olmuş gider
Eşheb-i çâpük-‘inân-ı ‘işveye olmuş süvâr
Gamze-i şemşîr-i nâzı Kahramân olmuş gider
3. Yârı görmüş hacletinden zer külehle âfitâb
Cânib-i garbı tutup peyk-i revân olmuş gider
Kâkül ü gîsûların dilber perîşân eylemiş
Cilve-gâha fitne-i devr-i zamân olmuş gider
5. Görmege ol serv-kaddi bâğda üftâde-dil
Hâk-ile yeksân olup âb-ı revân olmuş gider
Rahş-ı âteş-pâreye gelmişler eylerler şitâb
Kûy-ı yâra âh-ıla dil hem-‘inân olmuş gider
7. Ol şehî gördüm Beyânî esb-i nâzı kullanup
Râh-ı istiğnâyı tutmuş kâm-rân olmuş gider

---

134. 4^b.
5 bâğda: su gibi.

135.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dilber o şeb ki semt-i rakîbe hırâm eder
H'âb-ı huzûrı çeşmine 'âşık harâm eder

La'l-i lebi o gonça-femûñ 'âkıbet beni
Bâde-perest ü 'âşık-ı mest-i müdâm eder
3. Hatt-ı 'izârı fitne-i âhır-zamân iken
Halk-ı cihânı hüsni o şâhuñ gulâm eder

Hulk-ı 'azîme mâlik o Şâh-ı felek-cenâb
Kesmez selâmın ehl-i dile ihtirâm eder
5. Murğ-ı dil-i Beyânî'yi sayd etmege o şûh
Hâl-i ruhını dâne vü zülfini dâm eder

136.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr erdi nesîm-i subh-dem cevân eder
Nefhasından sahn-ı gülzârı bahâristân eder

Gör ne feyz-âver olur bâd-ı bahârı gülşenüñ
Sünbülün âşifte eyler gonçasın handân eder
3. Neşve-dâr-ı sâğar-ı zerrîn-i gül olmuş gibi
Bülbül-i şûrîde turmaz na'ra-i mestân eder

Âteşin câmeyle gördüm gül gibi ol âfitâb
Bir iki meh-pârelerle gülşeni seyrân eder
5. 'Âşık-ı ser-der-havâyı 'âkıbet kâkülleri
Bir belâya uğradur nâ-gâh ser-gerdân eder

---

135. 71^b.

136. 90^b.

Nâle te'sîr etmeden kaldı Beyânî dilbere
Meclisinde ney gibi 'âşıkları nâlân eder

137.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*
-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Vâf-ı ruhuñda tab'ın o ki gülsitân eder
Bahr-ı selîs-i nazmını âb-ı revân eder

Dîvân-ı gülde bülbül-i zâruñ fiğânını
La'lîn kabâ-yı nâle 'aceb dâsitân eder
3. Bâğ-ı hevesde serv-veş âzâd olur yürür
Her kim nihâl-i kaddüñi hâtır-nişân eder

Nâ-dân-ı 'aşka câm-ı lebin sunmasun o şûh
Mânend-i gamze 'âşık-ı hûn-h^vâr kan eder
5. Hat gelmek ile revnak-ı hüsni ziyâd olur
Sanma Beyânî hüsline yâruñ ziyân eder

138.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şîvesi ol şîve-kâruñ âdemi meftûn eder
Düşürür sahrâ-yı 'aşka 'âkıbet mecnûn eder

Halk-ı 'âlem nice eylerler beni Kays'a kıyâs
Seyr-i gülzâr eylerem ben ol ise hâmûn eder
3. Pençeleşmek nice mümkün zûr-bâz-ı 'aşk-ıla
Seng-i hârâyı dü engüştüyle sıkısa un eder

Görinen sanmañ şafak hışmından erbâb-ı dile
Dâmen-i dır'ını cellâd-ı felek pür-hûn eder

5. Câme-h^vâbuñda Beyânî sîne-i berrâkuñı
Merhem-i kâfûrî-i dağ-ı dil-i mahzûn eder

139.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hatt-ı nev-hîz-i 'izârın zînet-i ruhsâr eder
Gülşen-i hüsnin gül-endâmum benefşezâr eder

Bûstân-ı hüsnini dilber bahâr olsun deyü
Sünbül-i gîsûların pîrâye-i dîdâr eder
3. 'Arz-ı dîdâr eylese âfâka tâb-efgen olur
Tal'atın ol mâh-peyker mihr-i pür-envâr eder

Bu kemâl-i hüsn-ile hurşîd-i 'âlemdür o şûh
Mihr-i şânı zerre-veş yanında kem-mikdâr eder
5. Silk-i eyyâma Beyânî nazm eder dürr ü güher
Kulzüm-i zehhâr-ı tab'ın bahr-ı gevher-bâr eder

140.

Muzârî': *Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün*

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yâruñ cemâli nûr-ı hurı zîr-i dest eder
Tâb-ı cebîni kâse-i mâhı şikest eder

Kadd-i bülend ü şîve-i reftârı dilberüñ
Bâlâ-yı serv ü cilve-i tâvûsı pest eder
3. Sahbâ-yı 'aşkı korkarın ol âfetüñ beni
Kûy-ı melâmete düşürür mey-perest eder

Esrâr-ı hatt u sâğar-ı la'li o meh-veşüñ
Ben dil-şikeste 'âşıkı hayrân u mest eder

139. 28^a.

140. 72^a.

5. Murğ-ı dil-i Beyânî şikârı olur hemân
Tîr-i nigâha çeşmini ol dem ki şest eder

141.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her kaçan destinde sâkî sâğarı leb-rîz eder
Sanuram bir gonça-i negşûdeyi gül-hîz eder

Nice 'izzet etmesün pîr-i muğâna bâde-nûş
Râh-ı rûh-efzâ-y-ıla bezmi neşât-engîz eder
3. 'Arz-ı dîdâr eylese bir subh-dem ol âfitâb
Mihr-i 'âlem-tâb-ı çarhı zerre-i nâ-çîz eder

Sahn-ı gülşende perîşân etse dilber kâkülin
Hâk-i gülzârı nesîm-i subh 'anber-bîz eder
5. Ol kadar gaddâr nâkıddur Beyânî çarh-ı dîn
Hâlis iken sîm-i eşküm nakdini erzîz eder

142.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gonçalarla şâh-ı gül hengâm-ı şeb nev-rûz eder
Her birin bezminde bir şem'-i çerâğ-efrûz eder

Şevk-ı gülle başla sen de nâleye ey murğ-ı dil
'Andelîbi gör ne nâzûk nağme-i dil-sûz eder
3. Ey gül-i ra'nâ kulak tut bülbülüñ feryâdına
Yohsa âhen sîneñe bir nâvek-i dil-dûz eder

141. 28^b. Mükerrer yazılmışdır kaydı ile aynı sayfada iki kez yazılmış.

142. 48^b.

1a Gülşen içre gonçalarla şâh-ı gül nev-rûz eder.

2a nâleye: nağmeye.

2b nağme: nale.

Mutrib u sâkî gelüp bezme safâ-bahş oldılar
Gördiler ol şâh-ı hüsni meyl-i sâz u sûz eder

5. Sîne-i pür-dağımı etmiş Beyânî gonçazâr
Genc-i ‘aşkı dâyim ol vîrânedede meknûz eder

143.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Serv-kad dildâra bende oldılar âzâdeler
Hâk-i pâyına düşüp yüz sürdiler üftâdeler
- Fasl-ı gül zerrîn-kadeh devri bahâr eyyâmıdır
Meclis-i gülşende pey-der-pey görilsün bâdeler
3. Dağ-ı hûn-âlûd-ıla zahm-ı hadeng-i çeşm-i yâr
Kan yalaşmış sînedede iki birâder-zâdeler
- N’eyesün cevher-fürûş-ı ‘aşk bu bâzârda
Fark olunmaz oldılar yâkûtdan bîcâdeler
5. Dil-rubâlarsa Beyânî nâz-ıla mahbûblar
‘Âşık-ı dil-hastalar da cân-ıla dil-dâdeler

144.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fitne-cûlardur ‘aceb nîreng ederler tâzeler
Dâyimâ erbâb-ı ‘aşka reng ederler tâzeler
- Gonçalardur istemezler mahrem-i râz etmegi
Dem-be-dem ‘âşıkları dil-teng ederler tâzeler
3. Şem‘ ü pervâne gül ü bülbül gibi ‘uşşâk-ıla
Rûz u şeb dest ü girîbân ceng ederler tâzeler

143. 17^a.

144. 22^b.

Sihre âğâz eylemişler çeşmi câdûlar gibi
Korkarın ‘âşıkları harceng ederler tâzeler

5. Her biri bir şâh-ı ‘âlemdür Beyânî hüsn-ile
Mihr-i ‘âlem-tâbı zer evreng ederler tâzeler

145.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâzeler ‘uşşâk-ıla gülzârı seyrân etdiler
Gonça-veş açıldılar çâk-i girîbân etdiler
Hûblar tağıtdılar kâküllerin sünbül gibi
‘Âşık-ı bî-çâreler ‘aklın perîşân etdiler
3. Câm-ı gül-fâmı çeker hâr-ıla güller gördiler
Bülbül-i şûrîdeler feryâd-ı mestân etdiler
Gonça-femler bâde-i lutf-ı bahârı gördiler
Sîneler çâk eyleyüp gülşende cevlân etdiler
5. ‘İşret-âbâd oldu gülşen ey Beyânî gördiler
Mâh-rûyân-ı cihân ‘azm-i gülistân etdiler

146.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil-rubâlar subh-dem gül-geşt-i gülzâr etdiler
Gülbün üzre gülleri şermende-i ‘âr etdiler
Gülsitâna gonça-fem mahbûblar açıldılar
Çekdiler câm-ı safâ ‘âşıkları zâr etdiler
3. Serv-kadler semt-i bâğa nâz-ıla salındılar
Nâzükâne cilvelerle hûb reftâr etdiler

---

145. 79^a.

146. 44^b.

Gördiler lutf-ı bahârı gonçalar açıldılar
Mest edüp bülbülleri şûrîde-güftâr etdiler

5. Kurdılar meclis Beyânî bâğda mahbûblar
Gül gibi erbâb-ı ‘aşka ‘arz-ı dîdâr etdiler

147.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-i râh-ı belâyı ‘âşık-ı şeydâ güzel bekler
Geçe şâyed deyü dildârı bî-çâre mahal bekler

Gelür her subh-dem bî-çâre ‘âşık kûy-ı hûbâna
Sabâhu’l-hayr-ıla şöhret-şi‘âr olmuş güzel bekler
3. Miyânında o şûhuñ hançeri keskin harâmîdür
Geçürmez bir kesi kesmiş reh-i vuslatda bel bekler

N’içün meclisde mutrıb sâkiyâ tanbûrı inletmez
Meger târ-ı şu‘â‘-ı câm-ı meyden aña tel bekler
5. Beyânî bendeñe lutf eyle şâhâ niçe müddetdür
Bu iklîm-i hevesde kal‘a-i tûl-i emel bekler

148.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Zîr-i gülbünde kurılsa n’ola bezm-i müller
Nev-bahâr oldu nihâlinde açıldı güller

Gonçalar çâk-i girîbân edicek mestâne
Kec külâhını şikest eylediler sünbüller
3. Subh-dem gûş edicek zemzeme-i murğânı
Nağamât eylemege başladılar bülbüller

147. 72^a.

5a şâhâ: cânâ.

148. 13^a.

Seyl-i enhâr-ı bahârî gibi tuğyân eyler
Zîr-i seyl-âb-ı sirişkümde görünmez püller

5. Nice olmaya Beyânî gibi dil-beste cihân
Nedür ol dilber-i ra'nâda olan kâküller

149.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Enîn-i sûznâkümnden kıbâb-ı âsumân iñler
Dil-i pür-ıztırâbumdan zemîn-ile zamân iñler

Dil-i derd-âşinâdur iñleyen ancak kıyâs etmeñ
Benüm bu nâle vü feryâd u zârumdan cihân iñler
3. Şu deñli mübtelâ-yı derd-i bî-dermân-ı 'aşkam kim
Belâ bezminde ney gibi fiğânımdan fiğân iñler

Dil-i zârum enîni şöyle te'sîr etdi âfâka
Misâl-i çarh-ı dólâb-ı felek kevn ü mekân iñler
5. Beyânî n'ola zenbûr-ı dil-i bî-tâb enîn etse
Tahammül eylese bâr-ı girânı nâ-tüvân iñler

150.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu bezm-i bî-bekâda zevk eden nâ-dânı görsünler
Fenâ câmıyla mest olup geçen mestânı görsünler

Neler çekmişdür erbâb-ı hıred bu bezm-i fânîde
Safâ-y-ıla ta'ayyüş eyleyen hayvânı görsünler
3. Kosunlar bahs-i a'râz etmegi dâyim mecâlisde
Va'îd-i vahy-menzil âyet-i Kur'ânı görsünler

Mesâlib bahsin etmekden ne hâsıl fâriğ olsunlar
Biri biriyle ülfet eyleyen yârânı görsünler

5. Hased bir dâ'-i dildür zâyil olmaz degme hâletle
Cenâb-ı Yûsuf'a mekr eyleyen ihvânı görsünler

Fakîri görmesünler bir alay bîhûde eşhâsuñ
Öñinde her birinüñ sofrâ sofrâ nânı görsünler

7. Beyânî bilmek isterlerse semt-i nazm-ı eş'ârı
Devâvîn içre tertîb etdüğüñ dîvânı görsünler

151.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sakın tîrûñ dil-i pür-tâba atma ıztırâb eyler
Düşerse âteşin deryâyâ peykânın müzâb eyler
Hazer tuğyân-ı tûfân-hîz-i seyl-i eşk-i çeşmümden
Degül ancak zemîn-i cismi dünyâyı harâb eyler
3. Dil-i pür-âteşüñ ednâ şerârı besdür âfâka
Çerâ-gâh-ı hamelde âhû-yı mihri kebâb eyler
Seher 'arz-ı ruh-ı al etse dilber sahn-ı gülşende
Açılmağa gül-i ra'nâsı gülzâruñ hicâb [eyler]
5. 'Aceb-meşreb olur ol şâh-ı mülk-i nâz 'uşşâka
Gehî lutf-ı firâvân u gehî bî-had 'itâb eyler
Tokındukça sabâ zülfini tahrîk eyler ammâ kim
Dil-i şûrîde-i ser-der-havâyı pîç ü tâb eyler
7. Beyânî eşk-i gül-gûnum reh-i yâra revân etsem
Mukaddem peyk-i âh-ı cân-güdâzum intisâb eyler

7 bilmek: görmek.

151. 63^a.

152.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Felek böyle kalursa gerdişinde çok fesâd eyler
Bu hâl üzre giderse devri tahrîb-i bilâd eyler

Bu çarh-ı zâlimüñ evzâ'ı nâ-hemvâr u kendi şûm
Döner 'aksine devrânında 'aks-i i'tikâd eyler
3. Hatâsı zâhir iken çarh-ı bed-mihrüñ savâb añlar
'Acebdür bu ki dönmez i'tikâdından 'inâd eyler

Ma'ârif ehlini nâ-kâm edüp muhtâc eder dâyim
Behîme-tab' olan şahs-ı denîyi ber-murâd eyler
5. Beyânî Mâlikü'l-mülke tazarru'la niyâz eyle
Gedâ-yı bî-ser ü sâ mânı lutfi Keykubâd eyler

153.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlüñ pertevine mihr-i pür-envâr reşk eyler
Cebînüñ nûrına mâh-ı felek-seyyâr reşk eyler

Semenzâr-ı melâhatde açılmış verd-i ra'nâdur
Ruh-ı pür-tâbuña cânâ gül-i gülzâr reşk eyler
3. Dehân-ı nâzüküñ gördükde gonça reşk eder gerçi
Velî andan ziyâde piste-i kuhsâr reşk eyler

Ne zencîr-i belâ-yı dîn olur zülf-i dil-âvîzüñ
Miyân-ı râhib-i bed-kîşde zünnâr reşk eyler
5. Hemîşe sâhil-i endîşeye dürler nisâr eyler
Beyânî tab'uña deryâ-yı gevher-bâr reşk eyler

---

152. 19^b.

153. 52^b.

154.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Çözer zülfini dilber zînet-i ruhsâr-ı al eyler
Dil-i âşifte-i ser-der-havâyı pây-mâl eyler

Düşer sevdâya zencîr-i cünûna bend olur cânâ
Dil-i şeydâ kaçan zülf-i girih-gîrûñ hayâl eyler
3. Havâ-yı kâkül-i yâr-ıla gözden akıdur eşkin
Reg-i çeşmini 'âşık dem-be-dem silk-i le'âl eyler

Tebessüm eyleyüp nâz etse dilber 'âşık-ı zâra
Hemân başlar niyâz-ı cân-güdâza 'arz-ı hâl eyler
5. Göñül sultân-ı 'aşka bende-i fermân-ber olmışdur
Ne emr eyleserse fermânına anuñ imtisâl eyler

Beyânî ol meh-i nâ-mihribânuñ reşk-i ebrûsı
Felekde 'âkıbet mâh-ı şeb-ârâyı hilâl eyler

155.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hat-ı sebz-i ruhuñ fikr etse dil def'-i gumûm eyler
Tahayyül eylese zülfüñ derûna gam hücûm eyler

Şeh-i Çîn ü Habeşken hâl ü zülf-i 'anber-âmîzüñ
'Acebdür her birisi zabt-ı taht-ı mülk-i Rûm eyler
3. Konar ezhâr-ı maksûd üzre şehd etmek ümîdiyle
Dil-i zenbûr-ı ehl-i dil ne bal eyler ne mûm eyler

N'ola tahsîl-i nakd-i cân-ı 'uşşâk eylese dilber
Sipâhîdür re'âyâsından ol cem'-i rüsûm eyler

---

154. 70^a.

5a Göñül sultân-ı: Beyânî şâh-ı.

155. 90^a.

3a Konar her bir şükûfe üzre feyz almak ümîdiyle.

5. Beyânî mekteb-i ‘aşkuñ degül tıfl-ı sebak-h^vânı
Bir üstâd-ı cihândur turma tekmîl-i ‘ulûm eyler

156.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne dem ol ruhları gül ‘azm-i seyr-i gülsitân eyler
Ser-i râhına çeşmüm eşk-i gül-gûnın revân eyler

Ser-i Kays üzre nice murğ-ı vahşî lâne-sâz olsun
Hümâ-yı ‘aşk-ı Leylî dâyim anda âşiyân eyler
3. Cemâlin hıfz-ıçün tâb-ı nigâh-ı çeşm-i ‘âşıkdan
Perîşân eyleyüp zülfini dilber sâyebân eyler

Yine ser-pençe-i şeh-bâz-ı ‘aşka düşdi murğ-ı dil
Giriftâr oldu ol bî-çâre feryâd u fiğân eyler
5. ‘Acebdür kim Beyânî’yi o şâh-ı mülk-i istiğnâ
Nişân-ı tîr-i âzârı eder de imtinân eyler

157.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Demeñ erbâb-ı ‘aşka dil-rubâlarda vefâ n’eyler
Melek-haslet perî-sîmâ güzellerde cefâ n’eyler

‘Aceb olmaz cihânı gark-ı envâr etse didâruñ
Denilmez âfitâb-ı ‘âlem-ârâda ziyâ n’eyler
3. E‘âlî bezmine gel dâhil ol kesb-i safâ eyle
Edânî meclisinde dilberâ zevk u safâ n’eyler

Nesîm-i âh-ı erbâb-ı mahabbet eyler ol kârı
Perîşân eyleyüp zülfini dildâruñ sabâ n’eyler

---

156. 62^a.

4b ol bî-çâre: dâm-ı ‘aşka.

157. 52^a.

3 E‘âlî: Ahâlî.

5. Gehî rûşen gehî târîk olur böyle kıyâs etme
Beyânî ‘âlem-i envârda subh u mesâ n’eyler

158.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlûñ nûrı nesh-i âyet-i leyl ü nehâr eyler
Felekde mâh u mihr-i tâb-dârı şermsâr eyler

Yazan evrâk-ı verde âb-ı zerle mushaf-ı hüsnüñ
Eder hâl-i ruhuñ tahrîr ü âyet-ber-kenâr eyler
3. Yakar başında dağı reşk-i hâl-i ‘anberîñüñle
Mahabbet ‘arz eder abdâl-ı ‘aşkuñ yâdigâr eyler

Çeker sad gûne şerha sîne-i pür-sûzına ‘âşık
Saña ey serv-kaddüm döstâne ber-güzâr eyler
5. Hayâl-i ‘ârız u fikr-i lebüñle ‘andelîb-i dil
Gülistân-ı mahabbetde hemîşe âh u zâr eyler

Hikem-perdâz olup la‘lûñ kaçan dem ursa hikmetden
Hakîm-i zû-fünûnı feylesôf-ı rûzgâr eyler
7. Metâ‘-ı derd alur bâzâr-ı gamda sîm-i eşk ile
Beyânî çâr-sû-yı ibtilâda turma kâr eyler

159.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. ‘Aşk ehl-i dili sâlik-i râh-ı heves eyler
Efğânını ol yolda sadâ-yı ceres eyler

Mestâne olan ‘âşıkı cânâ ser-i rehde
Ahz etmek-içün gamzeñi çeşmüñ ‘ases eyler

158. 16^a.

159. 88^a.

3. Dağ-1 dil-i pür-sûza eder nâle nevâlar
Bülbül gibi gûş-1 güle gûyâ ki ses eyler
Zülfüñle alur nakd-i dili gamze-i mestüñ
Düzdân-1 cihân kârını vakt-i gales eyler
5. Gördükde Beyânî'yi sakın ta'nı ko zâhid
Meczûb-1 Hudâ-perver olan kem-nefes eyler

160.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlüñ nûrı halk-1 'âlemi pertev-perest eyler
Cebîn-i tâb-dâruñ kâse-i mâhı şikest eyler
Ne mümkindür tutuşmak pençe-i hüsnüñle şîrâne
Fürûğ-1 pençe-i hurşîdi hüsnüñ zîr-i dest eyler
3. Hemân ancak dil-i şeydâyı mest eyler kıyâs etme
Şarâb-1 la'l-i nâbuñ dilberâ dünyâyı mest eyler
Ne deñli olsa da kâmet-keşîde kûhda şimşâd
Kad-i mevzûnuñ ey serv-i revânum anı pest eyler
5. Beyânî ol meh-i burc-1 melâhat bahr-1 'aşk içre
Seni mânend-i mâhî sayd için zülfini şest eyler

161.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. O şâh-1 mülk-i hûbî 'âşık-1 şöhret-pezîr ister
Dil-i şûrîdesi zülfine bend olmuş esîr ister
Gerekdür câ-nişîn-i taht-gâh-1 dil o şâh olmak
Bu şehristân-1 gamdur husrev-i sâhib-serîr ister

---

160. 81^b.

161. 49^a.

3. Gel ey üftâde dervîşâne hey'etle niyâz eyle
Zekât-ı hüsnin ihsân etmege dilber fakîr ister

Göñül bir mertebe 'âlî ki her bir hûba meyl etmez
'Alâka etmege mahbûbı gâyet bî-nazîr ister

5. Beyânî kişver-i 'aşka göñüldür hâkim-i mutlak
Mahabbet 'âlemidür bu ne şâh u ne emîr ister

162.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe 'ûlün müstef'ilün fe 'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. La'li o şâh-ı hüsnüñ câm-ı şarâba beñzer
Tebhâleler lebinde bir bir habâba beñzer

Bîmâr-ı 'aşk olaldan bir mertebe za'îfem
Savt-ı hazîn-i nâlem bâng-i rebâba beñzer
3. Leylî görince Kays'ı ser-pâ-bürehne pûyân
Dedi ki işbu Mecnûn hâne-harâba beñzer

Bu râh-ı ibtilâda dil-teşnegân-ı 'aşka
Sahrâ-yı nâ-murâdî deşt-i serâba beñzer
5. Mümkin degül Beyânî rû-mâl-i âsitânî
Ol şâh-ı mülk-i hûbî 'âlî-cenâba beñzer

163.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe 'ûlün müstef'ilün fe 'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Bâğ-ı cihânda dilber Cennet'de hûra beñzer
Ol mâh-ı hür-tal'at rahşende nûra beñzer

Ol âfîtâb-ı hüsnüñ bir mertebe fûrûğı
Mümkin degül nezâre dîdârı hûra beñzer

162. 56^b.

163. 44^b.

3. Hem-rütbe olduğunu bir hûbuñ istemezmiş
Ol şâh-ı mülk-i hûbî şâh-ı gayûra beñzer
- Şemşîr-i gamzesiyle kırdı geçürdi halkı
Ol Kahramân-ı fitne sâhib-zuhûra beñzer
5. Dil-şâd olup gelürler hâkine yüz sürenler
Mey-hâne-i mahabbet cây-ı sürûra beñzer
- Seyr eyledüm Beyânî ol şâh-ı meh-cebîni
Dedüm güzeller içre mihr-i budûra beñzer

164.

Recez: *Müstef'ilâtün müstef'ilâtün*

--+-- / --+--

1. Dil dest-i gamda bir gûya beñzer
Çevgân-ı mihnet dil-cûya beñzer
- Hüsn-i cemâlûñ bir 'abd-i Rûmî
Hâl-i 'izâruñ Hindû'ya beñzer
3. Zülfüñ yanında çeşm-i siyâhuñ
Sünbül çerinde âhûya beñzer
- Zülf-i siyâh-ı hoş-bûy u müşkîn
Bâğ-ı cihânda şeb-bûya beñzer
5. Esrâr-ı hattuñ hayret-fezâdur
Almakda 'aklı dârûya beñzer
- 'Uşşâkı eyler pâ-mâl-i sadme
Şeb-dîz-i turrañ bed-hûya beñzer
7. Tîğ-ı gamuñla pür-şerha cismüm
Şehr-i fenâda bârûya beñzer
- Vâdî-i gamda cârî dem-â-dem
Cûy-ı sirişküm Âmû'ya beñzer

9. Nazm-ı selîsüñ hakkâ Beyânî
Silk-i suhanda lü'lü'ye beñzer

165.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kıyâs etme ki ey dil Kays-ı dîvâne olur her zîr
Esîr-i zülf-i Leylî olmaz her tâlib-i zencîr

Dil-i dîvâne uslanmaz ne deñli iltifât etseñ
Meger la'lüñ şarâbıyla habîbüm edesin tedbîr
3. Hüner kalb-i fakîri kabza-i teshîre almakdur
Tutalum tîğ-ı gamzeñle cihânı eyledüñ teshîr

Cebîn-i tâb-dâr u rûy-ı pür-tâbuñla meclisde
Eder da'vâ-yı 'aşkı 'âşık-ı şûrîde-dil tenvîr
5. Beyânî bâde-i 'aşkuñla mest olmak mukaddermiş
Ne mümkin pend-i pîrân ola cânâ mâni'-i takdîr

166.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çeşm-i mestin yâr ey dil bî-amân etsün de gör
Gamze-i hançer-keşin ol Kahramân etsün de gör

Bir zahımnâk-i hadengi kalmaya 'uşşâkda
Tîr-i müjgân-ı nigâhın der-kemân etsün de gör
3. Gonça-veş çâk-i girîbân etmegi ey dil yine
'Âlemi feyz-ı bahârı gülsitân etsün de gör

Leşker-i hüzn ü gamı târâc etmek nic'olur
Sâkiyâ gönlümi la'lüñ şâdmân etsün de gör

5. Mâh-ı nev de gurre-i garrâ mıdur sende felek
Ol hilâl-ebrû benânın der-dehân etsün de gör

Rîziş-i hûn-âbe-i çeşmini cânâ ‘âşıkun
Şerhalarda sînesinde nâvdân etsün de gör

7. Târ-ı zülfün nic’olur silk-i le’âl etmek senün
Bahr-ı tab‘ını Beyânî dür-feşân etsün de gör

167.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâl-i dilberi seyr eyle zâhid âb u tâbı gör
Cihânı gark-ı envâr eyleyen ol âfitâbı gör

Tağıtmiş rûyına zülf-i siyâhın ol hilâl-ebrû
Mu‘attar eyleyen dünyâyı ol müşkîn-nikâbı [gör]

3. Cebîn-i tâb-dârında hayâl et zülf-i şeb-gûnın
Temâşâ eyle mâhı der-kinâr eden sehabı [gör]

Müşâheddür kemâl-i sun‘-ı Hak gülzâr-ı hüsninde
Ruh-ı pür-tâb-ı dilberde o verd-i bî-hicâbı [gör]

5. Güşâde olmak isterseñ çü gonça ey dil-i mahzûn
Girbân-ı gamı çâk eyleyen câm-ı şarâbı [gör]

Dile hüşyâr-ı gam olmak gibi renc ü elem olmaz
Gam-ı dehri ferâmûş etdüren la‘l-i müzâbı [gör]

7. Beyânî mey-fürûşun dergehine intisâb eyle
Ne dil-keşdür yüri var ol der-i ‘âlî-cenâbı gör

168.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nazar et cismüme cânâ ten-i sad-çâkümi gör
Şerha-i sîneme bak dîde-i nemnâkümi gör

Geceler seyr ise eflâki eger maksûduñ
Ser-i pür-dağum-ıla âh-ı şerernâkümi gör
3. Eblehâne hareket etdügüme etme nazar
Bâğ-ı 'aşkuñda benüm cilve-i idrâkümi gör

Hışm edüp 'âşık-ı ser-bâzına dilber der imiş
Ko niyâz eylemegi gamze-i bî-bâkümi gör
5. Göreyüm derseñ eger peyk-i şitâbende-i 'aşk
Râh-ı mihnetde Beyânî dil-i çâlâkümi gör

169.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

--+- / --+- / --+- / --+-

1. A'mâlümüz neşr eyleme yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr
Füccâr-ıla haşr eyleme yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr

Çokdur bizüm 'ısyânumuz re'y-i hatâ nisyânumuz
Fazluñla kıl dermânumuz yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr
3. 'Âsilerüz müzniblerüz müstağfir ü tâ'iblerüz
Gufrânuña tâliblerüz yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr

Ta'zîb-ile zâr eyleme me'vâmuzı nâr eyleme
Mahrûm-ı dîdâr eyleme yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr
5. Endîşe-i nâr-ı sakar etmekdeyüz şâm ü seher
Eyle rahîmâne nazar yâ Rabbenâ yevmü'n-nüşûr

---

168. 25^b.

169. 1^a.

Etme çün ashâbı sa‘îr dest-i zamânîde esîr
Haşr eyleme h^vâr u hakîr yâ Rabbenâ yevmü’n-nüşûr

7. Birligüñe eşyâ delîl mîzânumuz eyle sakîl
Eyleme mahşerde zelîl yâ Rabbenâ yevmü’n-nüşûr
Mesfûr-ı ma‘şer eyleme zârî-kon-i şerr eyleme
Rüsâ-yı mahşer eyleme yâ Rabbenâ yevmü’n-nüşûr
9. Etdük Beyânî-veş günâh ‘âsîlerüz vâ haybet âh
‘Afv et bizi etdürme âh yâ Rabbenâ yevmü’n-nüşûr

170.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çekmesem ger sâkiyâ her subh-dem câm-ı sürûr
Öldürürdi gam olurdu derd-i serden bî-şu‘ûr
Şöyle mest-i câm-ı leb-rîz-i mahabbet olmuşam
Bezm-i gamda olmazam hüşyâr ilâ yevmi’n-nüşûr
3. Kâ’ilem pervâne-kâr olam o yâr-ı gonça-fem
Gül gibi olsun safâda olmasun tek bî-huzûr
Gark-ı seyl-âb-ı melâmet olmayınca bir zamân
Mümkün olmaz ‘âşîka cîsr-i mahabbetden ‘ubûr
5. ‘Abd-i ‘âsîdür Beyânî yüz sürer dergâhuña
Mağfîret deryâsına gark eyle anı yâ Gafûr

171.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gülistân-ı cemâlûñ sünbülü zülf-i mutarrâdur
Dehânuñ gonça-i ter ruhlaruñ gül-berg-i ra‘nâdur

‘Acebdür berg ü bârı şîve olmuş bâğ-ı kudretde
Nihâl-i hoş-hırâm-ı kâmetüñ nahl-i tecellâdur

3. N’ola nâfiz olursa hükm-i şâhî kişver-i dilde
Berât-ı hüsnüñe ebrûlaruñ tuğrâ-yı garrâdur

Çerâğ-ı mihr ü mâha eylemezsin ‘âlemi muhtâc
Cebîñüñ mâh u rûyuñ âfitâb-ı ‘âlem-ârâdur

5. Benümle nice hem-pâye olur [kim] ‘aşk topında
Beyânî Kays-ı şûrîde esîr-i zülf-i Leylâ’dur

172.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Sanmañuz kim beni mestâne eden sahbâdur
Leb-i cân-perver-i sâkî-i kadeh-peymâdur

N’ola ortaya düşe mûy-ı miyâñuñ bahsi
Hall olunmaz o mahal ma‘reke-i ârâdur

3. Gark-ı nûr eyledi âfâkı tecellî-gehde
Rûyuñ ey şâh-ı hüsün mihr-i cihân-ârâdur

Dilberâñuñ n’ola olursa ser-efrâzı o şûh
Serv-veş kâmet-i mevzûn-ıla müstesnâdur

5. İltiyâm eyleme her gördüğüñ eşhâsa begüm
Dilberi dilber eden nâz-ıla istiğnâdur

Hüsni menşûrına dîdârıñuñ ol mâh-veşüñ
Zülf-i pür-çîn-ile peyveste kaşı tuğrâdur

7. Levh-i âfâka Beyânî eserüñ sebt eyle
Bu tabî‘at saña çün mevhibe-i Mevlâ’dur

173.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Mey-hâne-i 'aşkuñ haremi bâğ-ı safâdur
Ol bâğ-ı safâ cilve-geh-i merd-i Hudâ'dur

Bezm ehline la'lini sunarsa 'aceb olmaz
Ol şâh-ı hüsün câyize-bahş-ı nüdemâdur
3. Vâdî-i emel cilve-geh-i 'âşık-ı nâ-kâm
Sahrâ-yı heves mel'abe-i ehl-i hevâdur

Esbâb-ı cefâdur satılan 'âşika her dem
Bâzâr-ı mahabbet yeri meydân-ı belâdur
5. Bâğ-ı ferah u cây-ı safâ sanma Beyânî
Gülzâr-ı cihân âdeme zindân-ı cefâdur

174.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Mey-hâne-i 'aşkuñ kadehi câm-ı safâdur
Ol câm-ı safâ âyîne-i sırr-ı Hudâdur

Ol âyînde cilve-ger ey dil suver-i şevk
Bir lahza anı almak ele gussa-zidâdur
3. Yârân-ı safâ meslekidür râh-ı mahabbet
Sanmañ anı kim cilve-geh-i ehl-i riyâdur

Tut mey-kede râhın ayağın kesme o yoldan
Sâlik olagör aña tarîk-ı 'ukalâdur
5. Pîrân-ı harâbâtuñ ayağına yüzüñ sür
Her biri anuñ mürşid-i erbâb-ı hüdâdur

---

173. 78^a.

1 cilve-geh-i merd-i: âyîne-i feyz-ı.

174. 78^a.

Gülzâr-ı temennâda açıldı gül-i maksûd
Var-ısa gönül reh-güzer-i bâd-ı sabâdur

7. Herkes açamaz kufl-ı der-i hâne-i feyzi
Miftâhı Beyânî dil-i sâf-ı şu‘arâdur

175.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Nihâl-i kâmetüñ serv ü ruhuñ gül-berg-i ra‘nâdur
Gülistân-ı cemâlüñ sünbüli zülf-i mutarrâdur

Ne hâcet kâmetüñle kâkülüñ vasf eylemek cânâ
Demişler kaddüñ a‘lâ kâkülüñ a‘lâdan a‘lâdur

3. Benân-ı hayreti herkes ‘aceb mi der-dehân etse
Senüñ cânâ gubâr-ı hatt-ı sebzüñ hayret-efzâdur

Begüm menşûr-ı hattüñla cihânı eyledüñ teshîr
Berât-ı hüsnüñe ebrûlaruñ tuğrâ-yı garrâdur

5. Der ü dîvârı tasvîr-i sanemlerle musavverdür
Dil-i ‘âşık ya deyr-i Mânî yâ beyt-i çelîpâdur

Yolına gûsfend-i cânı kurbân eyle cânânuñ
Beyânî bu gelen rûz-ı huçeste ‘îd-i adhâdur

176.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Derûn-ı sînede her şerha bir serv-i dil-ârâdur
Açılmış dağ-ı hûn-âlûd-ı hasret verd-i ra‘nâdur

Ne seyr-i cûy-ı gülzâr u ne gül-geşt-i çemen dâfi‘
Girîbân-ı gamum çâk eyleyen dest-i tesellâdur

---

175. 90^b.

4a Begüm: Bu dem.

176. 91^b.

3. Zamânında n'ola mahsûl-i vasluñ ârzû etsek
Zemîn-i kalbümüzde kâse-i tohm-ı temennâdur
- N'içün mahrûm edersin cismüñi zâhid temâşâdan
Nazar-gâh-ı kemâl-i sun'-ı Bârî rûy-ı zîbâdur
5. Beyânî derseñ açılsun o gonça câmı der-dest et
Çözen bend-i girîbân-ı hicâbın câm-ı sahbâdur

177.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Andelîbem bâ'is-i feryâd u zârum gonçadur
'Âşık-ı âteş-perestem gül-'izârum gonçadur
- Bülbül-i nev-nağme-i gülzâr-ı hüsn olsam n'ola
Gülşen-i 'âlemde yâr-ı şîve-kârum gonçadur
3. Bir dem-i pür-sûzdan pejmürde-berg olur hemân
Nâz-perver nev-resîde şehr-yârum gonçadur
- Yâra 'arz etsem hemîşe n'ola dağ-ı sînemi
Gülbün-i gülzâr-ı 'aşkam ber-güzârum gonçadur
5. N'ola olursa Beyânî zîb-i destâr-ı kabûl
Tuhfe-i bâğ-ı hayâlüm yâdigârum gonçadur

178.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık-ı rif'at reh-i 'aşkuñda hâk olmaktadır
Devlet-i pâ-mâl ile kadri Simâk olmaktadır
- 'Âşık-ı dil-hastaya cânâ hayât-ı sermedî
Tîğ-ı hûn-âşâm-ı gamzeñle helâk olmaktadır

---

177. 27^a.

178. 77^a.

3. Derd ‘aşk-ı yâr u bî-âzâdelikdür merg-i cân
Sıhhat-i ‘âşık hemîşe derdnâk olmakdadur
- Bezm-i meyde gonça-veş çöz düğme-i zer-târuñı
Tarz-ı hûbî şeh-levendüm sîne-çâk olmakdadur
5. Herkesüñ vardur Beyânî fehm ü iz‘ânı biraz
Söz hemân fehmi dürüst iz‘ânı pâk olmakdadur

179.

Muzârî‘: *Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Sanmañ dilüñ mahabbeti her kaddi bânadur
Bâğ-ı cihânda meyli o serv-i revânadur
- ‘Aşkî hemîşe ehl-i dilüñ kâmeti güzel
Reftârı hûb u cilvesi hoş dil-sitânadur
3. Meftûnı olmamak nice mümkün o meh-veşüñ
Hûbân içinde hüsn-ile şimdi yegânedür
- Mahv-ı vücûd-ı halk-ı cihân eylese n’ola
Ol mest-i şîve âfet-i devr-i zamânedür
5. Ma‘nide gerçi gamze çeker deşne zülfüñe
Hançer-keşîde dillere zâhirde şânedür
- Dest-i sabâda eşheb-i tab‘a degül hemân
Zülfüñ tekâver-i felege tâziyânedür
7. Hakkâ Beyânî bu gazel-i köhne-i bahâr
Bâğ-ı suhanda çün gül-i ter bî-bahânedür
- Her bir sözümde olsa ‘aceb mi hayâl-i hâs
Ben şâ‘irem sözüm de benüm şâ‘irânedür
9. Reşk eyler ise tab‘uma sihr-âşinâ n’ola
Nazm-ı safâ-yı nükte-verüm nâzükânedür

180.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz kim şevkumuz her bir yüzi bedr ayadur
Matla‘-ı envâr ol mihr-i cihân-ârâyadur

Bâğ-ı ‘âlemde temâşa eyledük çok serv-kad
İçlerinde meylümüz ol kâmeti bâlâyadur
3. Hat-ber-âver olmayan mahbûba hergiz bakmazuz
Gülsitân içre nazar serv-i çemen-pîrâyadur

Degme hûba olmazuz ‘âşık hemîşe ‘aşkumuz
Dil-rubâlar içre bir mahbûb-ı müstesnâyadur
5. Biz Beyânî gussa-i dehri ferâmûş etmege
Bezm-i gamda i‘tinâmuz câm-ı gam-fersâyadur

181.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bu gelen bûy-ı hoş ol kâkül-i zîbâda mıdur
Yohsa ey ruhları gül zülf-i semen-sâda mıdur

Dehenüñ gonçaya teşbîh olınur nâzüklük
Söyle ağzuñda mıdur gonça-i ra‘nâda mıdur
3. Olmasa âteş-i ruhsârüñ eger bilmez nevk
La‘l-i hoş-âbuñı yâkût u ya bîcâde midür

Bir haber ver baña ey âh-ı nesîm-i seherî
Dil-i zâr ol güle şeb-nem gibi üftâde midür
5. Reh-güzârüñda Beyânî gibi mâlîde-i hâk
Dahı üftâde midür yohsa ki âzâde midür

---

180. 52^a.

181. 57^b.

182.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. 'Âşıkun sînesi âteş-kede-i cânı mıdur
Mahzen-i genc-i mahabbet dil-i vîrânı mıdur

Silk-i zerrîn-i niyâza dür-i pâkîze gibi
Dâne-i eşki dizen sûzen-i müjgânı mıdur
3. 'Aceb esrâr-ı gamuñ hân-kah-ı dünyâda
Her kişi bencileyin vâlih ü hayrânı mıdur

Halkı fettânlık ile hüsnine meftûn etmiş
Yohsa dünyânuñ o şûh âfet-i devrânı mıdur
5. Bâ'is-i fitne Beyânî dil-i sevdâ-zedeye
Bilmezem kâküli yâ zülf-i perîşânı mıdur

183.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Her mahabbet eyleyen cânâ saña 'âşık mıdur
Nakd-i cân sarf etmedükçe yoluña sâdık mıdur

Bezm-i gamda hasretünle nûş edem ben hûn-ı dil
Meclis-i ağyârı teşrîf edesin lâyık mıdur
3. Ol tabîb-i cân-ı 'âlem gibi her bir dil-rubâ
Hasta-i 'aşkuñ 'ilâcında 'aceb hâzık mıdur

Tutalum şöhret-şi'âr olmuş cünûn-ı 'aşk-ıla
Kays-ı şûrîde meger akrânına fâyık mıdur
5. 'Âşık ey 'Azrâ-yı hüsn ancak Beyânî'dür saña
Cilve-gâh-ı 'aşkda her gördüğün Vâmık mıdur

---

182. 83^a.

2a Dâne: Katre.

183. 43^a.

184.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Açan kalbümi ol gonça-dehânuñ ibtisâmıdır
Derûnum şâd eden meclisde câm-ı iltiyâmıdır

N'ola añılsa ol şâh-ı cihânum câm-ı la'liyle
Cemüñ âyîn-i bezmin añduran 'âlemde câmıdır
3. Suhan erbâbını lâl eyleyen tarz-ı tekellümde
O şûh-ı nükte-dânuñ sözlerinüñ intizâmıdır

Çıkar 'uşşâk-ıla seyrâna gâhî gösterür şevket
Bilür kim pâdişâhuñ 'izz ü şânı ihtişâmıdır
5. Beyânî hâksâr eden beni râh-ı mahabbetde
O şâh-ı milket-i hüsnüñ tevâzu'la selâmıdır

185.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni meftûn eden ol şâh-ı hüsnüñ ihtirâmıdır
Yolında hâksâr eden tevâzu'la selâmıdır

Su gibi pâyına yüz sürdüren üftâde-i 'aşkı
O serv-i bâğ-ı hüsnüñ nâz-ıla nâzûk hırâmıdır
3. Kemend-i âhuma çekdürmeyen ol çeşmi âhûyı
Bu sahrâ-yı mahabbetde hemîşe iltiyâmıdır

Amân vermez alur nakd-i dili râh-ı mahabbetde
Elinde tîğ-ı hûn-âşâmı gamze bir harâmîdür
5. Sözümde sâdıkam yokdur hilâfum 'âşıkam cânâ
İnan sıdk-ı makâlüme sözüm kavı-i Hudâ mıdır

---

184. 74^a.

1b Anuñ'çün câm-ı la'linüñ gönül mest-i müdâmıdır.

185. 74^a.

Añıl ‘aşk-ıla ‘âlemde dilâ tahsîl-i nâm eyle
Gider dünyâdan ehl-i dil kalan dillerde nâmıdır

7. N’ola ehl-i ma‘ârif sâğar-ı nazmıyla añılsa
Beyânî añduran bezm-i Cem’i ‘âlemde câmıdır

186.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr oldu bu demler ‘îş ü nûş eyyâmıdır
Şimdi deryâlar gibi cûş u hurûş eyyâmıdır

Fasl-ı gülde ‘azm-i gülzâr eyle cânâ bülbülüñ
Şevk-ıla feryâdını gülşende gûş eyyâmıdır

3. Deşt-peymâ-yı cünûn ol ey dil-i sevdâ-zede
‘Akli der-kâr eyleme bî-‘akl u hûş eyyâmıdır

Nakş-ı reng-â-reng-i ezhâr-ıla zeyn olmuş çemen
Bu fasılda seyr-i bâğ-ı pür-nukûş eyyâmıdır

5. Bezmi tertîb et Beyânî gûşe-i gülzârda
Nev-bahâr oldu bu demler ‘îş ü nûş eyyâmıdır

187.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı şeydâ gubâr-ı hattıñuñ hayrânıdır
Kâkül-i pür-çînüñüñ şûrîde ser-gerdânıdır

Etme ser-gerdân-ı kûyuñ baş açuk abdâluñı
Bir iki gün hân-kâh-ı ‘aşkuñuñ mihmânıdır

3. Bir Mesîhâ-dem saçı Leylî’ye olmuş mübtelâ
Deyr-i ‘aşkuñ Kays-ı şûrîde ser-i ruhbânıdır

186. 99^b.

187. 9^b.

Kalb-i pür-sûzındaki sanmañ süveydâ ‘âşıkuñ
Sûhte pervâne-i şem‘-i ruh-ı cânânıdur

5. Gonçazâr eden Beyânî’nüñ dil-i mecrûhını
Ol şehüñ tîr-i nigâh-ı nergis-i fettânıdur

188.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gülşen-i hüsnüñ ruhuñ berg-i gül-i ra‘nâsıdur
Ol gülüñ şûrîde ‘âşık bülbül-i gûyâsıdur

Deşt-i gamda dâyimâ pûyân edüp Mecnûn eden
Zülf-i Leylâsıyla yâruñ kâkül-i zîbâsıdur
3. Reh-güzârında bizi üftâde-i ‘aşk eyleyen
Ol nihâl-i bâğ-ı hüsnüñ kâmet-i bâlâsıdur

Fitne-i hâlınden âzâd eyleyen ‘âşıkları
Gamze-i gammâzıdur yâ nergis-i şehlâsıdur
5. Nakl-i düşnâm eylemiş benden rakîb-i nâ-sezâ
İ‘timâd etme şehâ ol düşmenüñ peydâsıdur

Âfitâbum var deyü gerdûn a‘lâlanmasun
Ol perî-rû da yerüñ mihr-i cihân-ârâsıdur
7. Eyleyen ihyâ Beyânî mürde-dil ‘aşk ehlini
Ol Mesîh-enfâsuñ el-hak la‘l-i rûh-efzâsıdur

189.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Tarâvet-bahş-ı turrañ âb-ı cûy-ı çeşm-i ‘âşıkdur
Sezâ-yı iltifâtuñ olsa her vech-ile lâyıkdur

5a eden: etdi; mecrûhını: pür-tâbını.

188. 12^a.

189. 10^b.

Teğâfûl eyleme üftâde-i ‘aşka nazar eyle
Gubâr-ı hâk-i pâyuñdur reh-i ‘aşkuñda sâdıkdur

3. Segân-ı kûyuñuñ segbânı eyle ‘âşık-ı zârı
Mahabbet ehlinüñ mümtâzı akrânına fâyıkdur

N’ola dâru’ş-şifâ’-i ibtilâda ol tabîb-i cân
Hakîm-i çâre-sâz-ı derd-mendân olsa hâzıkdur
5. Beyânî tesliyet-bahş-ı dil-i erbâb-ı ‘aşk olan
Hadîs-i Kûh-ken-ile dâsitân-ı Kays u Vâmıkdur

190.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dergehüñ cânâ harîm-i gülsitân-ı ‘aşkdur
Cilve-gâhuñ sahn-ı gülzâr-ı Cinân-ı ‘aşkdur

Hâkine yüz sürse bîmâruñ olan sıhhat bulur
Menzilüñ dâru’ş-şifâ-i hastagân-ı ‘aşkdur
3. Şöyle hûnî tîğ-zendür kim kırar ‘âşıkları
Gamze-i cellâdı yâruñ bî-amân-ı ‘aşkdur

Kâm almak isteyenler eylesünler rûy-mâl
‘Arz-gâh-ı nâ-murâdân âsitân-ı ‘aşkdur
5. Vâsîf-ı dilberde Beyânî hâme-i sihr-âşinâ
Tab’-ı sehâruñ gibi mu‘ciz-beyân-ı ‘aşkdur

191.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Esîr-i bend-i zülf-i dil-rubâ olmak murâdumdur
Giriftâr-ı kemend-i ibtilâ olmak murâdumdur

190. 28^a.

191. 9^b.

Misâl-i Kays-ı şeydâ bir saçı Leylî hevâsıyla
Düşüp vâdî-i ‘aşka mübtelâ olmak [murâdumdur]

3. Dil-i mecnûnuma zülf-i girih-gîrûñ gibi cânâ
Şikenc-i kâkülûñ kayd-ı belâ olmak murâdumdur

Yeter bîgâne gezdüm sâhil-i bahr-ı mahabbetde
Talup ‘ummân-ı ‘aşka âşinâ olmak [murâdumdur]

5. Derîde-dâmen-i nâmûs olup destümde câm-ı mey
Harîf-i bezm-i erbâb-ı fenâ olmak murâdumdur

Ayağum mey-fürûşâ kesme dergâhuñdan ihsân et
Ölince âsitânuñda gedâ olmak murâdumdur

7. Beyânî terk-i âlâyiş edüp kûy-ı melâmetde
Harâbât ehli meczûb-ı Hudâ olmak murâdumdur

192.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hevâ-yı ‘aşk-ıla cânâ gubâr olmak murâdumdur
Yoluñda gerd-i çeşm-i rûzgâr olmak murâdumdur

Beni ey gonça-i gülzâr-ı hüsnüm mahrem-i râz et
Hırâş-ı hâr-ı gamla dil-figâr olmak murâdumdur

3. Gül-i ruhsârûññ şevkıyla gülzâr-ı mahabbetde
Dem-â-dem ‘andelîb-i nâle-kâr olmak murâdumdur

Hezârân bülbül-i şeydâsı var çün gülşen-i ‘aşkuñ
Benüm de ey gül-i ra‘nâ hezâr olmak murâdumdur

5. Beyânî Kays-ı şeydâ-y-ıla hem-hâl olmadur kasdum
Düşüp sahrâ-yı ‘aşka bî-karâr olmak murâdumdur

193.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Güli handân eden âh-ı nesîm-i subh-gâhumdur
Yakup hâkister eden bülbüli sûzende âhumdur

Gece pervâne gündüz 'andelîb-i nâle-kâr eden
Beni gülzâr-ı 'âlemde fûrûğ-ı mihr ü mâhumdur
3. Kuli kurbânı olsam n'ola bâzâr-ı mahabbetde
Gelen bu kerr ü fer bu şevket ü şân-ıla şâhumdur

N'ola pertev-zen-i cân olsa dağ-ı şu'le-efrûzum
Mahabbet hân-kâhında benüm nûr-ı siyâhumdur
5. Felâtûn-ı hikem-perdâz-ı nazmam cevher-i eşyâ
Döşenmiş cilve-gâhumda Beyânî seng-i râhumdur

194.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Seher zikr-i cemîlûñ dilberâ vird-i zebânumdur
Belâlardan beni hıfz eyler ol hırz-ı cenânumdur

Perî-veş rû-be-rû gerçi görünmez ol hilâl-ebrû
Hayâl-i dil-sitâni dilde ammâ yâr-ı cânımdur
3. Gül ü reyhânı gülzârıñ beni hayrân-ı 'aşk etmez
Ser-i kûyında ser-gerdân eden serv-i revânumdur

Ne lâzım baña 'azm-i seyr-i bâğ u gülsitân etmek
Misâl-i lâle kalb-i dağ-dârum gülsitânumdur
5. Güşâde-dil olup gûyâlık etmezsem 'aceb olmaz
Beni dil-teng edüp lâl eyleyen gonça-dehânumdur

---

193. 43^a.

194. 44^a.

Rakîb-i bed-zamân-ıla cidâli men‘ eden benden
Tenezzül etmeyüp ol cîfeden keff-i lisânumdur

7. Zamân geçmekle söylenmez hadîs-i kıssa-i Mecnûn
Beyânî söylenen dillerde şimdi dâsitânumdur

195.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ağlayan hâlüme dağ-ı dil-i pür-hûnumdur
Akıdan kanlı yaşum hâl-i diger-gûnumdur

Sen degülsin beni nâ-kâm eden ey sâkî-i feyz
Bezm-i ‘âlemde benüm tâli‘-i vârunumdur
3. Dâd baht-ı siyeh ü tâli‘-i vârunumdan
Her biri düşmen-i gencîne-i mahzûnumdur

Sanma lâl eyleyen ey gonça-fem âzârûñ ola
Beni dem-beste eden hâtır-ı mahzûnumdur
5. Yâr dermiş ki Beyânî seni meftûnum eden
Zülf-i fettân-ıla çeşm-i pür-efsûnumdur

196.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bu kuhsâr-ı belâda derd-i ‘aşkuñ yâr-ı gârumdur
Enîsüm nâlelerdür hem-demüm feryâd u zârumdur

Hayâl-i dil-sitânûñ dilberâ eglencem olmışdur
Beni tenhâ komaz ârâm-ı cânım gam-güsârumdur
3. Baña râh-ı nazarda yâra dâmen-gîr olur her dem
Benüm müjgân-ı çeşmüm cilve-gâh-ı gamda hârumdur

195. 73^b.

196. 44^a.

2b Gam-güsârumdur: şive-kârumdur.

N'ola 'aşkuñla cânâ rûz u şeb ünsiyyet eylersem
Nedîmümdür belâ bezminde künc-i gamda yârumdur

5. Seg-i kûyıyla dildâruñ Beyânî hem-sifâl olmak
Egerçi pâyede esfeldür ammâ iftihârumdur

197.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gamum her dem belâ-yı 'aşk-ı yâra ibtilâdandur
Hemîşe ıztırâbum dilde derd-i bî-devâdandur

Benüm bu çekdüğüm bâr-ı cefâ râh-ı mahabbetde
Yolında pây-mâli olduğum ol bî-vefâdandur
3. Şikâyet eylemem bîgâne gark-ı bahr-ı gam etse
Bu 'ummân-ı felâketde şikâyet âşinâdandur

Çeküp zencîr-i gîsûña n'îçün tedbîrin etmezsin
Dil-i dîvâneyi cânâ esürge mübtelâdandur
5. Beyânî ülfet ü germiyyeti 'âşıkla ma'şûkuñ
Ezel bezmindeki cem'iyet-i قالوا بلا dandur

198.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sitekler gördüğüm her-câyîye yâr olduğumdandur
Belâlar çekdüğüm her dem girân-bâr olduğumdandur

Belâ-yı 'aşk-ıla cânâ perîşân-hâtır olduğum
Ham-ı zülf-i siyeh-fâma giriftâr olduğumdandur
3. Benüm âzürde-i hâr olduğum gülzâr-ı 'âlemde
O yâr-ı gül-'izâra bülbül-i zâr olduğumdandur

197. 26^b.

5b قالوا بلا (Okunuşu: *kâlû belâ*): "... Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Onlar da), *Evet* (buna) şahit olduk, *dediler*.", Kuran, 7 Araf 172.

198. 16^b.

Kadüm tâki felâket olduğı bâğ-ı melâmetde
Sabâ-veş ol sehî-kadde hevâ-dâr olduğumdandır

5. Beyânî cûşîş-i deryâ-yı hasret rûzgâr-ıla
Hemîşe sâhil-i şevka dürer-bâr olduğumdandır

199.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlün şem'inün dūd-ı seri zülf-i siyâhuñdur
O şem'-i şu'le-dâruñ lem'ası cânâ nigâhuñdur
Perîşân etme sünbül gibi çözme kâkülün bendin
Levendâne seründe şeh-levendüm kec külâhuñdur
3. Murassa' tâcınıñ her gevher-i kem-yâbı şâhânuñ
Senün ey mülk-i hüsnün pâdişâhı seng-i râhuñdur
Süveydâ per yakan pervâne-i şem'-i ruhuñ olmış
Anı sûzân eden cânâ nigâh-ı gâh gâhuñdur
5. Felekde kurs-ı sîm-i mâhı dâyim kem-'ayâr eden
Senün ey 'âşık-ı pertev-perest ol alnı mâhuñdur
Seni hâkister eden âteş-i güldür kıyâs etme
Seher ey bülbül-i per-sûhte sûz-ıla âhuñdur
7. Beyânî kişver-i 'aşkuñ Süleymân-ı zamânısın
Sipâhuñ cünd-i gam şehir-i mahabbet taht-gâhuñdur

200.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Beni meftûnuñ eden çeşm-i pür-efsûnuñdur
Dili dîvâne eden zülf-i gam-efzûnuñdur

N'ola üftâde olam kaddüñe ey nahl-i vefâ
Göñlümi mâyl eden kâmet-i mevzûnuñdur

3. Şerbet-i la'lüñi sun 'âşika tedbîr eyle
Senüñ ey Leylî-veşüm 'aşk-ıla Mecnûnuñdur

Yüzine gül güzelüm 'âşık-ı sevdâ-zedenüñ
Haylî demdür senüñ ol 'âşık-ı mahzûnuñdur

5. Âsitânuñda ko redd etme Beyânî kuluñı
O senüñ pâdişehüm bende-i meftûnuñdur

201.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Aşkumuz ey gül-i ter mâşita-i rûyuñdur
Çeşmümüz şâne-zen-i kâkül-i hoş-bûyuñdur

Der-imiş tâb-ı tecellîyle ruh u pîşânuñ
Güllerin sürh u sefidî eser-i hôyuñdur

3. Çide-dâmen bir ayağ üzre turur hayretle
Pest eden kadrini servüñ kad-i dil-cûyuñdur

Ser-fürû-bürde eden kevkeb-i gîsû-dârı
Ser-i hâl-i siyehüñde görinen mûyuñdur

5. Vâdî-i gamda Beyânî saña hem-pâlık eder
Kays-ı şûrîde senüñ var-ısa hem-hûyuñdur

202.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Sebeb âşûba cânâ gerçi çeşm-i sihr-sâzuñdur
Velî bâdî-i fitne ham-be-ham zülf-i dirâzuñdur

201. 13^a.

2a Âyet-i mihr-i ruh u mâh-ı cebînüñ olmuş.

202. 24^a.

Cihân halkını meftûnuñ eden ey çeşmi fettânum
Cüvânân içre hüsn-i müfratuñla imtiyâzuñdur

3. Mu‘attar eyleyen kâmı perîşân eyleyen ‘aklı
Başuñda kâkûl-i ‘anber-feşân ü ser-firâzuñdur

O şûh-ı şîve-kârı tâ bu deñli eyleyen âfet
Anuñ nâzı senüñ ey ‘âşık-ı şeydâ niyâzuñdur

5. Şeb-i vuslatda nerm eden o mâh-ı ‘âlem-efrûzı
Beyânî şem‘ ü pervâne gibi sûz u güdâzuñdur

203.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Alanlar göñlümüz âl-ile her dem dil-rubâlardur
Bizi meftûn edenler dilber-i sihr-âşinâlardur

Girîbân-ı gamı çâk etdüren bezm-i mahabbetde
Güşâde verd-i ra‘nâ gibi câm-ı dil-güşâlardur

3. Mahabbet âteşine kâleb-i fersûde sabr etmez
Yine ol âteşe sabr eyleyenler mübtelâlardur

Çü nâl-i hâme cismi ‘aşk-ıla n’ola nizâr olsa
Hilâl eden belâ-keş mübtelâyı meh-likâlardur

5. Ne var ey şâh-ı taht-ı mülk-i hûbî dest-gîr olsañ
Kapuñda bir bölük üftâde ‘âşıklar gedâlardur

Riyâyı zâhidâ terk eyle gel manzûr-ı sâkî ol
Seni böyle nazardan dûr eden ‘ucb u riyâlardur

7. Beyânî zevk-bahş olan hemîşe kâm-ı ‘irfâna
Senüñ nazm-ı dil-âvîzüñdeki şîrîn edâlardur

204.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün*

+ --- / + --- / + --

1. Mu'azzedür o kes kim mâli vardur
Gamı yokdur safâ-yı bâli vardur

'Îtâb eylerse dilber ehl-i 'aşka
Kıyâs etmeñ 'abes bir kâli vardur
3. Dedüm kim hâric ez-defter miyem ben
Dedi bende o şûh icmâli vardur

İhânet etme dervîşi görince
Anuñ hâlince cânâ hâli vardur
5. Bilinmez degme hâl-ile Beyânî
Bu 'aşkuñ nice biñ ahvâli vardur

205.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün*

+ --- / + --- / + --

1. Kitâb-ı 'aşkumuñ tekmîli vardur
Mükemmel nüshadur tezyîli vardur

Senüñ i'râb eder hüsnüñ kitâbın
Hatâ etmez gönül teshîli vardur
3. N'ola âyât-ı hüsnüñ etse tefsîr
Nüсах-dîdedür ol tahsîli vardur

Dediyse zülfüne kâfir dil-i zâr
Degül bîhûde bir te'vîli vardur
9. Beyânî 'aşkı icmâl etdi nazmuñ
Mahabbet-nâmede tafsîli vardur

---

204. 75^b.

205. 75^b. Bu gazelin 5, 6, 7 ve 8. beyitleri tamir için sayfa kenarına yapıştırılan kağıdın altında kalmış.

206.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Îzârum gibi derseñ bâğ-ı hüsnümde gülüm vardur
Dil-i şeydâ gibi cânâ benüm de bülbülüm vardur

Dedüm sevdâ-yı 'aşkuñla başumda dūd-ı âhum var
Dedi yâr-ı gül-endâmum benüm de sünbülüm vardur
3. Demiş Mecnûn'a bir dilber senüñ var-ısa başuñda
Mülebbed mûy-ı jûlide benüm de kâkülüm vardur

Senüñ var-ısa cânâ câm-ı la'lüñ bezm-i hüsnüñde
Benüm de hûn-ı dille bir iki şîşe mülüm vardur
5. N'ola garrâlanursa Zühre hurşîd-i cihân-tâba
Der imiş kim defümde mâh-ı neyden cülcülüm vardur

Harîdârum olan gelsün demiş ol dilber-i ra'nâ
Gülistân-ı cemâlümde ne zîbâ fülfulüm [vardur]
7. Surâhî gerden-efrâz olsa n'ola bezm-i sahbâda
Lisân-ı hâl-ile der kim Beyânî kulkulüm vardur

207.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şeh-i 'aşkam mahabbet tahtı üzre 'âlemüm vardur
Cem-i vaktem bu 'işret-gâhda 'iş ü demüm vardur

Beni tenhâ-nişîn-i künc-i târîk-i belâ sanmañ
Benüm nâlem gibi bir gam-güsâr u hem-demüm vardur
3. Ne bâküm var benüm Efrâsiyâb-ı gam hücûmından
Dil-i pür-zûr gibi bir tehemten Rüstemüm vardur

---

206. 20^a.

207. 18^a.

Bakup âyîneye dermiş o şâh-ı mülk-i istiğnâ
Zamânümde Süleymânâ benüm de hâtemüm vardur

5. Gülüp açılmasam n'ola Beyânî bezm-i 'âlemde
Safâ-yı hâtırum yok dilde tağlarca gamum vardur

208.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yine pûyende-deşt ü vahşet-âbâd olmamız vardur
Yine sahrâ-yı gamda Kays-ı nâ-şâd olmamız vardur

Senüñ ey Kûh-ken Şîrîn'e Ferhâd olduğñ varsa
Bizüm de bir lebi şîrîne Ferhâd olmamız vardur

3. 'Aceb mi göñlümüzde âteş-i mihnet 'aevlense
Hevâ-yı 'aşk-ı dildâr-ıla hem-zâd olmamız vardur

Gül-i maksûdumuz hergiz açılmaz sanmasun a 'dâ
Yakında gonça-veş mesrûr u dil-şâd olmamız vardur

5. N'ola der-kâr ederseñ tîşe-i âh-ı şerer-zâdı
Beyânî Bî-sütûn-ı gamda ırğad olmamız vardur

209.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dil-i vîrânemüz 'aşkuñla âbâd etmemüz vardur
Mahabbet kasrını 'âlemde bünyâd etmemüz vardur

Mahabbet-hânedür beyt-i dili nakş-ı sanemlerle
Münakkaş deyr-i Mânî kasr-ı Bihzâd etmemüz vardur

3. Gülüñ şevkıyla bülbüller n'ola efğân ederlerse
Bizüm de şevk-ı ruhsârûñla feryâd etmemüz vardur

Dediler zâhide Şîrîn-lebân ko ‘aşka inkârı
Seni de Kûh-ken-veş bir gün ırğad etmemüz vardur

5. Beyânî düşürüp sahrâ-yı ‘aşka bu dil-i zârı
Bu vahşetzâr-ı gamda Kays’ı nâ-şâd etmemüz vardur

210.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlûñ seyr edenler ‘ârızûñ bâğında kalmışdur
Sevâd-ı zülfüñ diller Karabâğ’ında kalmışdur
Müyesser olmadı rû-mâl-i dest-i Kerbelâ âhır
‘Irâka ‘azm eden Şâm-ı gamuñ râğında kalmışdur
3. Ümîd-i şehd-i la‘lûñle gönül bend oldı zülfünde
Megesdür gûyiyâ gîsûlaruñ ağında kalmışdur
Görinen câ-be-câ şâh-ı gül üzre gonçadur sanmañ
Şerâr-ı âh-ı bülbüldür gül ocağında kalmışdur
5. Vücûdın âteş-i ‘aşk-ıla sûzân eylemiş ‘âşık
Eser ancak Beyânî mühre-i dağında kalmışdur

211.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cem’uñ bezm-i safâ-bahşından ey dil câmı kalmışdur
Anuñ da söylenür dillerde ancak nâmı kalmışdur
Dürildi defteri ‘îş ü demüñ bu bezm-i fânîde
Zuhal devrânıdur sâkî safâ hengâmı kalmışdur
3. Görince Leylî’yi aldurdı ‘aklın Kays-ı şûrîde
Kıyâs etmeñ kim ol dîvânenüñ ârâmı kalmışdur

210. 92^a.

2a rû-mâl-i dest-i Kerbelâ âhır: seyr-i ruhuñ zülfüñ nikâb etdüñ.

211. 15^b.

Mahabbet ehlinüñ çeşm-i cihân-bîninde cânânuñ
Hayâl-i şekl ü nakş-ı heykel-i endâmı kalmışdur

5. Dil-i ‘uşşâka dağ-ı hasret olmuş mühre-dâr ammâ
Tecellî ârzûsıyla yine âlâmı kalmışdur

Oñılmış gerçi ammâ sîne-i ‘âşıkda ol şûhuñ
Nişân-ı zahm-ı nevk-i tîr-i hûn-âşâmı kalmışdur

7. Beyânî n’ola bülbül gibi feryâd eylesem yâruñ
Derûnumda hayâl-i ‘ârız-ı gül-fâmı kalmışdur

212.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu gülzâr-ı gamuñ bezminde bir ‘âlem mi kalmışdur
Bezim-gâh edecek bir gûşe-i hurrem mi kalmışdur

Kırıldı sâğar-ı devlet dökildi bâde-i himmet
Kerem câmın sunar bir sâkî-i hoş-dem mi kalmışdur

3. ‘Aceb olmaz tahammül eylesem ben de cefâsına
O yâruñ bâr-ı cevrin çekmedük âdem mi kalmışdur

Gam-ı bârân-ı endûh ile giryân olmaduk her dem
Habâb-âsâ meger bir dîde-i pür-nem mi kalmışdur

5. N’içün tâlib olursın câmına bezm-i temennâda
Bu ‘işret-gâh-ı mihnetde Beyânî Cem mi kalmışdur

213.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Dâr-ı gurbetde gözüm yaşı şarâb olmuşdur
Nâr-ı hasretde ciger dağı kebâb olmuşdur

212. 27^b.

213. 30^b.

Nice tahrîr edeyin derd-i derûnum bisyâr
Sînedede her biri sad gûne kitâb olmuştur

3. Tâb-1 mihr-i gam-1 devrân-ıla kân-1 dilde
Katre-i hûn-1 ciger la‘l-i müzâb olmuştur

Şöyle dil-teşne süveydâ dil-i pür-tâbumda
Tâb-1 âb-1 gam-1 ‘aşkuñda gurâb olmuştur

5. Deşt-i pehnâ gibi deryâ-yı muhîti kevnüñ
Âteş-i ‘aşk-1 Beyânî ile sîr-âb olmuştur

214.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Benüm cûy-1 sirişküm çeşm-i hûn-bârumda taşmışdur
Gam-1 zülfüñle tûfân-1 belâ başumdan aşmışdur

Metâ‘-1 sabrını her hûba cânâ aldurur sanma
Reh-i ‘aşkuñda dil düzd-i nigâhuñla savaştırmışdur

3. ‘Aceb mi câm-1 mey la‘l-i lebüñle imtizâc etse
Birâderler olup meclisde bunlar kan yalaştırmışdur

Kesilmez ârzû etmekden el-hak şehd-i ihsânüñ
Dehânına temennâ-yı zilüñ cânâ bulaştırmışdur

5. Biri birine hem-pâlık eder bâzî-i ‘aşkuñda
Sirişk-i al-ıla tıfl-1 dil-i şeydâ yaraştırmışdur

Lebinde zâhir olmuş jâle-veş tebhâleler yâruñ
O gonça hiç degüldür yolda bir dîve sataştırmışdur

7. Giriftâr olmadan sakınsun ol mihr-i cihân-ârâ
Beyânî’nüñ kemend-i âhı gerdûna ulaştırmışdur

215.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-â-pâ rîziş-i bârân hem dünyâyı tutmuşdur
Bir âzâde mahal yok seyl-i gam her câyı tutmuşdur

Bu meclisde ne mümkindür safâ-yı kalb-ile 'işret
Küdûrât-ı havâdis sâğar-ı mînâyı tutmuşdur
3. Fezâ-yı sîne sultân-ı belânuñ hayme-gâhıdur
Hıyâm-ı leşker-i derd ü elem sahrâyı tutmuşdur

Semâda görinen yer yer kevâkibdür kıyâs etmeñ
Şerâr-ı âh-ı 'âşık 'âlem-i bâlâyı tutmuşdur
5. N'ola cârû-keş-i dergâhı olsa her gün ol şâhuñ
Yıl ile kulluğa mihr-i cihân-ârâyı tutmuşdur

'Aceb mi sârbân-ı 'aşkuñ olsa Kays sâlârı
Mukaddem ol mehâr-ı nâka-i Leylâ'yı tutmuşdur
7. Beyânî n'ola olsam nergis-i fettânuña meftûn
Gözüm merdümleri ol gözleri şehlâyı tutmuşdur

216.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gözüm yaşı verâ'-i mâverâda nehr-i dil-cûdur
Fezâ-yı kalb-i pür-dağumda cârî âb-ı Âmû'dur

Beni çün murğ-ı vahşî dâm-ı 'aşka bâğ-ı 'âlemde
Giriftâr eyleyen hâl-i ruh-ı dilberdeki mûdur
3. Hemîşe sayd-gâh-ı ibtilâda etdüren pûye
Gazâl-i âfitâb-âsâ baña ol çeşmi âhûdur

---

215. 75^a.

1 hem: heme olabilir.

216. 18^b.

N'ola subh u mesâ dîdârı rûşen etse âfâkı
Çü hurşîd-i cihân pertev-zen-i dünyâ o meh-rûdur

5. Beyânî ol şehûñ âb-ı zülâl-i la'li vafında
Bu şî'r-i nâzûk ü bu nazm-ı dil-keş bir akar sudur

217.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Arz-ı dîdâr eyle ehl-i 'aşka dilberlik budur
Gel hicâb etme gözin hurşîd-i enverlik budur
Âfitâbum rûyuña salma sehâb-ı zülfüñi
Rûşen eyle 'âlemi mihr-i münevverlik budur
3. Sîr eyle h^vân-ı ihsân-ı visâlûñle beni
Hâne-zâd-ı 'aşka cânâ südde-perverlik budur
Bir avuç hâkem gubâr-ı dergehüñ et cismümi
Eyle iksîr-i mahabbet kîmyâ-gerlik budur
5. Merd-i 'aşkam deyü halvetlerde pây-ı rehvi ko
'Âşık ol bir nev-cüvâna sûfiyâ erlik budur
Sâye-veş hem-râhuñ olsun ey berîd-i râh-ı hüsn
'Âşıkı güm-geşte-i hecr etme reh-berlik budur
7. Olma hûnî küşte-i tîğ-ı cefâ etme begüm
'Âşıküñ gönlini al her dem dil-âverlik budur
La'l-i nâbuñ eyleme her hâtem-i bezme nigîn
Kân-ı istiğnâda ol pâkîze-gevherlik budur
9. Vaf-ı ruhsârında cânânuñ Beyânî şî'rüñi
Sûznâk eyle misâl-i gül suhan-verlik budur

217. 9^a.

6a berîd-i râh-ı: nihâl-i bâğ-ı.

6b güm-geşte-i hecr etme reh-berlik: hâk-ile yeksân etme serverlik.

218.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sayd olunmaz degme hûba dil hümâ-pervâz dur
Sayd eden ancak anı ol gözleri şeh-bâz dur

Âşiyânı evc-i istiğnâ hümâ-yı nâzınıñ
Nesr-i hüsn ü ân-ıla bir lânedede enbâz dur
3. Nice mümkindür niyâz etmek o şûha rû-be-rû
Dâyimâ sahbâ-yı hüsn-ile o mest-i nâz dur

Nice mâyil olmasun tab'-ı bülendi 'âşıkuñ
Kâmet-i mevzûn-ıla ol serv-kad mümtâz dur
5. Seyyi'âtuñdan Beyânî rûz u şeb müstağfir ol
Bâb-ı istiğfâr u tevbe tâ kıyâmet bâz dur

219.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâle-i dil-sûza âğâz edelüm nev-rûz dur
Bülbüli gülşende dem-sâz edelüm nev-rûz dur

Verelüm mey-hânedede hükmin bahâr eyyâmınıñ
Bâb-ı 'îş ü 'işreti bâz edelüm nev-rûz dur
3. Câm-ı sahbâyı çeküp gülşende dil-şâd olalum
Gonça-i ser-mesti hem-râz edelüm nev-rûz dur

Gam tezervin kapdurup vâdî-i 'îş ü nûşda
Sâğar-ı leb-rîzi şeh-bâz edelüm nev-rûz dur
5. Destümüzde sâğar-ı la'l-i müzâbı turalum
Sıyt-ı nûş-â-nûşumuz sâz edelüm nev-rûz dur

---

218. 27^a.

219. 6^b.

Humlaruñ ser-pûşını ref⁶ edelüm mey-hânedede
Çün surâhî gerden-efrâz edelüm nev-rûzduz

7. ‘Âlem-i âbuñ Beyânî sürelüm devrânını
Zühde istiğnâ edüp nâz edelüm nev-rûzduz

220.

Müctes: *Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ruhuñ ki seyr ede ‘âşık nice karârı kalur
Güli görince hezâruñ ne ihtiyârı kalur

Hadeng-i gamzesini dilden alsa ol kaşı yâ
Yerinde gonça-i gül gibi yâdigârı kalur

3. Deñüz o h^vâce-i bâzâr-ı hüsne nâz etsün
Metâ‘-ı hüsnini erzân ederse kârı kalur

Gül-i ‘izârına aldanmasun o gonça-dehen
Gider tarâvet-i ruhsârı i‘tibârı kalur

5. Kosun gurûrı Beyânî bahâr-ı hüsn-ile gül
Hemîşe sanmasun ol revnak-ı bahârı kalur

221.

Müctes: *Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Zamân olur bu cihânuñ ne kasr u dârı kalur
Ne sakf-ı pür-zero ey dil ne hod cidârı kalur

Harâb olur giderek bu binâ-yı kasr-ı vücûd
Ne âsitâni ne tâk-ı felek-medârı kalur

3. Sınur zücâce-i kalb-i cihâniyân âhır
Ne inbisât u sürûrı ne inkisârı kalur

---

220. 79^b.

221. 80^a.

Şükûfezâr-ı cihânda dıraht-ı ‘ömr-i ‘azîz
Şikest olur ne bahârı ne berg ü bârı kalur

5. Hazân olur dökilür rûzgâr-ıla bergi
Ne sâyebânı dırahtuñ ne şâhsârı kalur

Bahârına bu gülistânuñ ey dil aldanma
Hemîşe sanma anuñ revnak-ı bahârı kalur

7. Bir iki günde geçer hüsni nev-bahâruñ da
Ne gülsitâni Beyânî ne sebzezârı kalur

222.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Tâb-ı ‘aşkuñla senüñ sînedede râhat mı kalur
Dil-i bî-çârede ol tâb-ıla tâkat mı kalur
- Rûyı mânend-i hazân olsa n’ola ey yüzi gül
Teb-i hecrüñ çeken ‘âşıkda tarâvet mi kalur
3. Nice sıhhatde misin deyü su’âl etme baña
Böyle mihnet-zede bîmârda sıhhat mi kalur
- Sen ki lutf eylemeyüp dâyim ihânet edesin
Bir dahı ‘âşık-ı şûrîdeye rağbet mi kalur
5. Bend-i zülfüñle Beyânî n’ola bî-tâb olsa
Öyle kaydı çeken üftâdede kudret mi kalur

223.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ‘Andelîbâne fiğân eyleme dilber sıkılır
Nâleden ey dil-i şeydâ o gül-i ter sıkılır

222. 71^b.

223. 93^a.

Dilberâ bâr-1 gamuñ ‘âşık-1 şeydâ çekemez
Eyleme şîve vü nâzı aña yer yer sıkılır

3. Vâdî-i vasfuñı tayy etmege cevân etse
Tab‘-1 çâlâk gibi rahş-1 sebük-ser sıkılır

Per döger murğ-1 sebük-per geçemez ‘ummânı
Talamaz bahr-1 gam-1 ‘aşka şînâver sıkılır

5. Tâb-1 ‘aşk-ıla nigâh etme Beyânî yâra
Tâzedür süz-1 nazardan o semen-ber sıkılır

224.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-1 zâr u nizâr ol yâr-1 câna sarılır
Bir giyâh-1 huşkdür serv-i revâna sarılır

Sâ‘id-i pür-dağum ol şûhı ‘aceb mi kollasa
Rište-i zerrîndür nâzük miyâna sarılır

3. Kâkül-i zîbâsı ebrûsın der-âğûş eylemiş
Târ-1 ibrîşîmdür gûyâ kemâna sarılır

El-hazer âh-1 şerernâk-i dil-i pür-sûzdan
Dâmen-i sakf-1 bülend-i âsumâna sarılır

5. Tâk-veş kaddi ham olmuşken Beyânî’nüñ yine
Kâmet-i mevzûn-1 yâr-1 dil-sitâna sarılır

225.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bend olan kâkülüñe cân-ıla dil-dâde olur
Sanma ey serv-kadüm başına âzâde olur

2a Bâr-1 cevruñi tahammül edemez ‘âşık-1 zâr.

224. 100^b.

1a yâr-1 câna: nev-cüvâna.

225. 10^b.

Nice üftâde olup düşmeye hâk-i rehûne
Her gören kâmet-i mevzûnuñi üftâde olur

3. Dergehüñ secde-geh-i ins ü melekdür cânâ
Yüz sürenler aña hep mâlik-i seccâde olur

Giryeden dönmiş iken dîdelerüm yâkûta
Korkarın tâb-ı gam-ı hecr-ile bîcâde olur

5. Demeñüz bezm-i mahabbetde şarâbum yokdur
Künc-i gamda baña hûn-ı cigerüm bâde olur

Zâhidâ üstine köp düşme edüp istihlâl
Turarak âb-ı ‘ineb humda harâm-zâde olur

7. Dürr-i dendânuñ-ıla la‘lûñi vasf eylemese
Nazm-ı rengîn-i Beyânî güzelüm sâde olur

226.

Recez: Müfte ‘ilün mefâ ‘ilün müfte ‘ilün mefâ ‘ilün
- + + - / + - + - / - + + - / + - + -

1. Hâl-i ruhuñ ki subh-dem kevkeb-i iftitâh olur
Dağ-ı ser-i fütâdeler necm-i dem-i sabâh olur

Deşne-i gamzeñ-ile ger çâk edesin vücûdumuz
Sadrumuza o şerhalar bâ‘is-i inşirâh [olur]

3. Levha-i sînemüze çek serv-sıfat keşîdeler
Murğ-ı dil-i sebük-pere her birisi cenâh [olur]

Kalbümüzüñ huzûrına dik nazar-ı ‘inâyetüñ
‘Aşk u mahabbetüñ dile mâye-i irtiyâh olur

5. ‘Azm-i reh-i vefâ edüp nâz-ıla eyleseñ hırâm
‘İşvelerüñ sipâh olur gamzelerüñ silâh [olur]

Halline nüsha-i gamuñ sûhte-i mahabbete
Sâğar-ı Cevherî şehâ Ahterî vü Sihâh [olur]

7. Kat‘-ı merâhil eyler ol sâlik-i râh-ı ibtilâ
Râh-ı hatarda dâyimâ kârı anuñ salâh [olur]

Râh-ı tarîkati tutan vâsıl olur hakîkate
Kantara-i mecâzı ‘âbir olan zû-necâh [olur]
9. Ka‘be-i kûyuñı tavâf etdügi dem safâ-y-ıla
Bâng-i Beyânî vakfede حى على الفلاح olur

227.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün*

+ - - - / + - - - / + - -

1. Şu dilber ki kad-i dil-cûsı olur
Siyeh çeşm ü siyeh ebrûsı olur

Kim ola meyl edüp üftâde olmaz
Husûsâ kâkül-i hoş-bûsı olur
3. Ne mümkün bend-i zülfi olmaya dil
Anuñ kim gamze-i câdûsı olur

Ya kâbil mi ferâğat etmek andan
Güzel bâzû güzel pehlûsı olur
5. Tarîkatde gam-ı târîki çekmez
Şu ‘âşık kim anuñ meh-rûsı olur

Kadeh sun sâkî hum tursın yerinde
Büyük başuñ büyük ağrusı olur
7. Suhan-dân olsa bir dilber Beyânî
Anuñ çok şâ‘ir-i pür-gûsı olur

8b ‘âbir: câviz.

Kantara-i mecâzı ‘âbir olan: *Metinde* ‘Âbir olan kantara-i mecâzı.

9b حى على الفلاح (Okunuşu: *hayye ‘ale’l-felâh*) : Ezan içinde yer alan “Haydi kurtuluşa!” anlamındaki çağrı.

227. 55^a.

228.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her kaçan hecrüñle cânâ çeşm-i ter giryân olur
Dökilür deryâlara fevvâre-i tûfân olur

Eşk-i çeşmüm bahr-ı mevvâc-ı mahabbetdür benüm
Âsumâna 'aks eder rîzende-i bârân olur
3. Çihre-i zerdüme sürsem destümi hengâm-ı gam
Dîde-i hûn-bârdan el pençe-i mercân olur

Gel beni hicrân-ıla ağlatma cânâ korkarın
Eşkümüñ her katresi bir bahr-ı bî-pâyân olur
5. Nice kurtılsun Beyânî fülk-i dil gird-âbdan
Her taraftan bâd-ı gam mevc-âver-i 'ummân olur

229.

Muzârî': *Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün*

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dilber ki bâde nûş ede şâh-ı cihân olur
Çeşmine gelse gamzesi sâhib-kırân olur

'Âşık yoluñda çekdügi bâr-ı belâları
Bir bir hikâyet eylese çok dâsitân olur
3. Tûbâ-misâl kâmet-i mevzûnuñı gören
Der ki ne hoş keşîde nihâl-i cinân olur

Gülzâr-ı 'aşka dîdeden eşküm revân edem
Cûy-ı sirişke şerhalarum nâvdân olur
5. Âb-ı zülâl-i la'lüñi vasf eylese eger
Nazm-ı Beyânî bahr-iken âb-ı revân olur

---

228. 57^a.

229. 88^a.

230.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cûy-bâr-ı deşt-i hasret eşk-i çeşm-i ter olur
Anda rûy-ı zerd-i 'âşık berg-i nîlûfer olur

Katre-i eşk ü şerâr-ı âteşüm düşse yere
Bahr-ı pür-emvâc olur berler bahırlar ber olur
3. Pûte-i hecrüñde kâl etsem nühâs-ı kalbümü
Dâr-ı darb-ı 'aşkda meskûk sîm ü zer olur

Gird-bâdî-levn ola bülbül ta'accüb eylemeñ
'Âşık-ı âteş-perestüñ cismi hâkister olur
5. Bir gün olur lâyıık-ı lutf u sezâ-vâr-ı kerem
Her ki ey gonça-dehen âzâruña mazhar olur

Mâh u mihrüñ baña noksân u zevâlınden ne gam
Tal'atuñ hurşîd ü pîşânuñ meh-i enver [olur]
7. Tûtî-i 'aşka tutup âyîne-i ruhsâruñı
Pâre-i kand-i lebüñ söyletmege sükker olur

Ko görinsün saklama zîr-i külehde korkarın
Mâr-ı zülfüñ köhne-sâl oldukça bir ejder olur
9. Dâne-i eşk-i dem-âlûdum Beyânî der gören
Kân-ı la'lîn içre perverde ne hoş gevher olur

231.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Andelîb etdükçe âh u nâle gül mesrûr olur
Diñlemez feryâd u zârın hüsnine mağrûr olur

---

230. 27^a.

231. 89^b.

‘Âşık-ı lutf eylemez ağıyâra eyler iltifât
Bülbül-i şeydâ tururken hârlar manzûr olur

3. Yâra çok çok etmesün tahsîl-i kurb için niyâz
‘Âşık-ı bî-dil sakınsun kim nazardan dûr olur

Sende cânâ bu nedür hâsiyyet-i tâb-ı nazar
Bir nigâhuñla niçe vîrâneler ma‘mûr olur

5. Mihr-i ‘âlem-tâbını bir gün Beyânî görmese
Rûz-ı rûşenken aña ol gün şeb-i deycûr olur

232.

Müctes: *Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Bu bâğ-ı mihnetüñ ey dil bahârî âteş olur
Şükûfesi çemeni berg ü bârî âteş olur

Müzeyyen olsa n’ola dağ-ıla havâlî-i dil
O yer hadîka-i gamdur kenârî âteş olur

3. Şerâre-bâr-ı belâdur sehâbı bu deştüñ
Zemîni şûre-sıfat sebzârî âteş olur

Derûn-ı ‘âşık-ı şeydâ gibi tutuşmakda
Bu kûhsâr-ı belânuñ çenârî âteş olur

5. Reh-i Hicâz-ı mahabbet tarîk-ı mihnetdür
Semûm-ı bâdiye-veş rûzgârî âteş olur

Ne hâlet eylesün ol ‘âşık-ı sitem-dîde
Ne dem fütâde-i pây olsa yârî âteş olur

7. Sakınsun ol şeh-i mülk-i melâhatüñ yohsa
Şerâr-ı âh-ıla dâr u diyârî âteş olur

Kejüm nigâh-ıla ‘âşık o gonça-i nâza
Niyâza başlasa çün gül ‘izârî âteş olur

9. Beyânî gonçaları hâr-ıla görince hemân
Bu gülşenüñ dil-i zâr-ı hezârı âteş olur

233.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Her kaçan başına dildâr karanfûl takınur
Dağdan 'âşık-ı şeydâ serine gül takınur

Dûd-ı âhını görür 'âşık-ı şûrîde-dilüñ
Şeh-levendüm ser-i destârına sünbül takınur
3. Kendüyi zînet için gûşına dûşîze iken
Dürer-i jâleyi mengûş edinür gül takınur

Rağbet etdürmek-içün tâ'ife-i 'ayyâşı
Sîm-halhâlin ayağa kadeh-i mül takınur
5. İltifât eylemez olmasa Beyânî ra'nâ
Sanma her bir güli ol dilber-i şengül takınur

234.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câm-ı la'lin her kaçan ağıyâra dilber bandurur
Âteş-i peymâne-i gayret derûnum yandurur

Ke's-i kâfûrû'l-mizâc-ı Kevser irvâ eylemez
'Âşık-ı dil-teşneyi âb-ı zülâli kandurur
3. Katle sa'y etme olur sanma dem-i 'âşık heder
Tutar elbette dem-i mazlûm cânâ kan durur

Nâz-ıla eyler hırâm ol serv-i hoş-reftârumuz
Kâmet-i mevzûnı var-ısa nihâl-i bân durur

---

233. 95^a.

234. 24^a.

5. Nice fersûde-cebîn olsun Beyânî pâyına
Ol şeh-i vâlâ-neseb sultân-ı ‘âlî-şân durur

235.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derd-i ‘aşkuñla göñül hüzn ü melâlin arturur
H^vâce-i dükkân-ı gamdur re’s-i mâlin arturur

İştîyâkı ‘âşık-ı hasret-keşüñ ol deñli kim
Pâyuñña yüz sürdüğü dem eşk-i alın [arturur]
3. Pûte-i ‘aşk içre cismin kâl eden ehl-i belâ
Zer gibi hâlis eder kalbini hâlin arturur

‘Aşk te’sîrin görüñ vardukça ol meh-pârenüñ
Hüsnini efzûn eder tâb-ı hâlin arturur
5. Rûy-ı pür-tâbına yâruñ eylese ‘âşık nazar
Şevk-ı nûr-ı âfitâb-ı bî-zevâlin arturur

Gerçi la‘l-i nâbı yâruñ lutfını işrâb eder
Gamze-i hançer-keşi ammâ celâlin arturur
7. ‘Âşık-ı şûrîdenüñ feryâd u zârı bülbülüñ
Sûzişinden beste-dem eyler kelâlin arturur

Kîmyâ-te’sîrdür dürdî-i bâde sâkiyâ
Cür‘a-nûş olan bu meclisde kemâlin arturur
9. Sâde vasf eyler Beyânî gül gibi ruhsâruñı
Dikkat-i mûy-ı miyânuñda hayâlin arturur

236.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil kad-i mevrûn-ı yâr-ı dil-sitâna sarmaşur
‘Âşık-ı pîçândur serv-i revâna sarmaşur

Pîç pîç olsa n’ola zîr-i külehde turrası
Rîşelerdür kâkül-i ‘anber-feşâna sarmaşur
3. ‘Ârızında zülfinüñ her târı bir mâr-ı siyâh
Bir biriyle gülşen içre nâzükâne sarmaşur

Hâtem-i ‘aşkı o şûhuñ mühr-i leb oldı baña
Söylesem harf-i niyâz ol dem zebâna sarmaşur
5. Nazm-ı dîbâ-yı Beyânî sâde-nakş olsa n’ola
Târ u pûdı dest-gâh-ı perniyâna [sarmaşur]

237.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Seyr-i gülzâr ede ol şâh-ı cihân ensebdür
Gül-i ra‘nâ gibi zîrâ ki açık meşrebdür

Müher-i gencîne-i vaslı nice mümkün açmak
Kufî-i endîşe gibi fethi anuñ es‘abdur
3. ‘Aks-i mâh añlamañuz ol mehi belki ‘aksi
Çâh-ı Nahşeb zekanı kendi meh-i Nahşeb’dür

Gerçi kim zülf-i dil-âvîze esîrem ammâ
Beni endâhte-i çâh eden ol gabğabdur
5. Zâhidâ ta‘nı ko gördükde melâmet etme
Rind-i peymâne-keşi sanma ki bî-mezhebdür

---

236. 100^b.

237. 47^b.

Ne ‘amel câh-ı ‘adûya felek-i atlasda
Ne kadar rif‘ati olsa yine bî-kevkebdür

7. Müdde‘î kalb-i Beyânî‘yi tehî añlamasun
Sâğar-ı tab‘ı mey-i feyz-ıla leb-ber-lebdür

238.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Melâhat gülşeninde dilberüm serv-i sehî-kaddür
Nihâl-i tâzedür ol nahl-i mevzûnum ser-âmeddür

Ser-efrâz eyleyen zâhirde gerçi kaddidür ammâ
Cüvânân içre mümtâz eden anı hüsn-i bî-haddür

3. Hemîşe ‘andelîb-i nâle-kâr eden dil-i zârı
Gül-i ra‘nâ gibi pîrâye-i dîdâr olan haddür

Düşer dil ıztırâba bahr-ı hüsnüñ mevc-hîz olsa
Meger çîn-i cebîn ü ebruvânuñ cezr-ile meddür

5. Senüñ bu lü‘lü’-i nazmuñ bulunmaz degme deryâda
Süreyyâ-cem‘ olan şî‘r-i selîsüñ nazm-ı ‘asceddür

N’ola bâlâ-yı dilber gibi olsa dil-keş ü mergûb
Beyânî matla‘-ı şî‘rüñ ‘aceb mevzûn u müfreddür

239.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz kim ‘aşkdan hâlî derûnum sâdedür
Şimdi gönülüm bir sehî-kad dilbere üftâdedür

Bend-i zencîr-i mahabbetle mukayyed dâyimâ
Sanmañuz dîvâne dil ol kayddan âzâdedür

238. 68^b.

5a Senüñ bu: Beyânî.

239. 54^b.

3. Ârzû etse ‘aceb olmaz Bihişt-i vuslatuñ
Kûh-ı hicrâna düşen üftâde merdüm-zâdedür
Nice mümkindür niyâz ol şâh-bâz-ı nâza kim
Çün hümâ pervâzı dâyim evc-i istiğnâdadur
5. Sıyt-ı nazmum kubbe-i gerdûnı etdi pür-sadâ
Pâye-i şi‘rüm Beyânî rütbe-i Şi‘râ‘dadur

240.

Muzâri‘: *Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Göñlüm hemîşe dilber-i gül-pîrehendedür
‘Aklum o nâz-perver o nâzük-bedendedür
Şeb-nem gibi fütâde olursam ‘aceb degül
Fikrüm dem-â-dem ol gül-i gonça-dehendedür
3. Olmakla cism-i nâzük-i cânânuma şebîh
Ezhâr-ı bâğda nazarum yâsemendedür
Pûyendeyem ümîd-i şikâr-ıla sû-be-sû
Dâyim nigâhum âhû-yı deşt-i Hoten‘dedür
5. Hatt-ı ‘izâr-ı dilber eder şâd göñlümi
Teşhîz-i kalb-i gam-zede seyr-i çemendedür
Gavvâs-ı ka‘r-ı kulzüm-i zehhâr-ı mihnetüñ
Çeşmi neheng-veş dür-i bahr-ı ‘Aden‘dedür
7. Tab‘-ı bülend-i şâ‘iri feyz-âşinâ eder
Hakkâ Beyânî sihr-i belâğat suhandadur

241.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. İhyâ-yı kalb-i mürde o yâruñ femindedür
Nutm-ı kelîm ü mu'ciz-i 'İsî-demindedür

Gülşende âb u tâb-ıla gördük açılmadı
Bildük ki gonça bülbül-i zâruñ gamındadır
3. Câmı hezâr-ı nâle-zenüñ silk-i dür gibi
Her subh-dem gül üzre düşen şeb-nemindedür

Çeşm-i terümdeki dür-i pâkîze-i sadef
'Aşkuñ gönülde lücce-i ka'r-ı yemindedür
5. Ben künc-i gamda nâle-zenem renc-i gussadan
Herkes safâda zevkın eder 'âlemindedür

Zahm-âşinâ-yı hançer-i Behrâm-ı cevır olan
Her küşte-i belâ-zedenüñ mâtemindedür
7. Zehr-i belâsı ejder-i dehrüñ Beyâniyâ
Zîr-i nigîn-i dâ'ire-i hâtemindedür

242.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâra irsâl etmege her üstüh^vânüm nâmedür
Eşk-i hûnînüm midâd u âh-ı sinem hâmedür

Berg-i gül kat kat dürilmiş câme-dân-ı gonçada
Her biri ol şûh için âmâde olmuş câmedür
3. N'ola eksük olmasa serde hevâ-yı kâküli
Kulle-i kûh-ı belâ derler ki fark-ı hâmedür

241. 25^a.

1a İhyâ-yı kalb-i mürde o: İhyâ-yı kalb-i kâsiye.

242. 101^b.

Meclis-i 'irfânda bahs etme zâhid 'ârif ol
Bildüğüñ ancak senüñ emmâre vü levvâmedür

5. Her gören şi'ruñ Beyânî mest-i câm-ı reşk olur
Var-ısa eş'âruñuñ her beyti sâkî-nâmedür

243.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz harâbât ehliyüz evzâ'umuz pîrânedür
Cünbiş ü refâturumuz bu yolda meczûbânedür

Bir 'aceb mâhiyyetüz idrâk olınmaz neş'emüz
Mestümüz hüşyârdur hüşyârumuz mestânedür
3. Bâğ-ı Cennet cây-ı merğûb olduğında şübhe var
Cây-ı dil-keş var-ısa sâkî yine mey-hânedür

Ke's-i kâfûrû'l-mizâc etmez hemîşe neş'e-dâr
Mest eden her dem bizi câm-ı leb-i cânânedür
5. Komazuz elden Beyânî câm-ı rûh-efzâyı biz
Mürdegân-ı 'aşkı ihyâ eyleyen peymânedür

244.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

- - + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. Ol gonça-i bâğ-ı vefâ ra'nâ mıdur bilmem nedür
Gül-gûnesi ruhsârınuñ zîbâ mıdur bilmem nedür

'Anber-feşân gîsûlaruñ hem kâkül-i hoş-bûlaruñ
Çün mâh-ı nev ebrûlaruñ garrâ mıdur bilmem nedür
3. Olmuş güşâde güllerüñ feryâd eder bülbüllerüñ
Kaddüñ gibi kâküllerüñ a'lâ mıdur bilmem nedür

---

243. 59^b.

244. 17^b.

‘Âşıkları hayrân eden bülbül gibi nâlân eden
Kûyuñda ser-gerdân eden sevdâ mıdur bilmem nedür

5. Kays’ı ezel kanzil kılan lağzîde-pâ-der-gil kılan
Mecnûn u lâ-ya‘kil kılan Leylâ mıdur bilmem nedür

Tutma kulak çeng ü neye köp düşme gel mey-hâneye
Bâ‘is bu deñli fitneye dünyâ mıdur bilmem nedür

7. Gör nahl-i bâğ-ı Cennet’i seyr et Beyânî rif‘ati
Yâruñ nihâl-i kâmeti Tûbâ mıdur bilmem nedür

245.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yazabilsem ey göñül tebdîr-i teshîrûñ nedür
Sen nesin ey bî-nevâ sen ‘aşk tebdîrûñ nedür

Rûy-ı pür-tâbına nisbet yâruñ ancak zerresi
Sen nesin ey mihr-i ‘âlem-tâb tenvîrûñ nedür
3. Tualum âyât-ı hüsn-i yârı tefsîr eyledüñ
Sen nesin ey hîkmet-âmûzende tefsîrûñ [nedür]

Biñde bir ketb edemezsin derd-i âteşnâkümi
Sen nesin ey hâme levh-i câna tahrîrûñ [nedür]
5. Vuslatı hicrân-ıla ta‘bîr edersin göz göre
Ey mu‘abbir sen nesin ru’yâyı ta‘bîrûñ nedür

Yârı gerçi nakş edersin yokdur ammâ hüsn ü ân
Sen nesin ey nakş-bend-i deyr tasvîrûñ nedür
7. Zann eder misin ki te’sîr eyler âhuñ dilbere
Ey Beyânî sen nesin âhuñda te’sîrûñ nedür

6a Gûş etme efgân-ı neye bend olma gel her nesneye.
245. 62^a.

246.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i dil bilmez hemîşe h^vâhiş-i devlet nedür
Tâlib-i rif^{at} degül bilmez refâhiyyet nedür

Dâyimâ pûyende-deşt-i 'âlem-i tecrîddür
Bilmez insân-ıla çün Mecnûn ünsiyyet nedür
3. 'Âleme dervîş iken kâlâ-yı istiğnâ satar
Kâm-rân-ı 'aşk bilmez 'illet-i killet nedür

Ehl-i 'aşkuñ künc-i zillet olsa n'ola meskeni
Tâlib-i dünyâ degüldür bilmez ol 'izzet nedür
5. Pây-ı 'azmin çekmeyen dâmân-ı istiğnâsına
Künc-i tenhâyîde bilmez pâye-i rif^{at} nedür

Câhil-i bahtuñ nedür bu bahtınuñ yâverlügi
'Ârif-i feyz-âşinânuñ çekdügi mihnet nedür
7. Fâriğu'l-bâl olmuş el çekmiş Beyânî cümleden
Ehl-i dünyâ-y-ıla bilmez sohbet ü ülfet nedür

247.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık-ı mehcûr-ı yâram bilmezem vuslat nedür
Çekdüğüm hicrâna nisbet sıklet-i fûrkat nedür

Mübtelâ olsañ da bir dem bir perî-rû âfete
Bilseñ ey şâh-ı cihânum sen dahı hasret nedür
3. Lâne-i murğı görüp Kays'a dedi bir ehl-i hâl
Var-iken bunca belâ başuñda bu mihnet nedür

---

246. 9^b.

5b rif^{at}: 'izzet.

247. 56^b.

Ehl-i dil hûn-ı ciger nûş eyler ammâ nâ-ehil
Sâğar-ı sahbâ-yı devlet nûş eder hikmet nedür

5. Var der imiş ‘izzet-i nefsum Beyânî müdde’î
Her denîye meskenetle etdügi zillet nedür

248.

Muzâri’: *Mef’ûlü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Her dağ-ı tâze âteş-i dilden şerâredür
Her biri kân-ı sîne de bir la‘l-pâredür

Yâkût-ı dağı penbede hıfz eylesem n’ola
Dil hokkasında sakla o bir gûşvâredür

3. Tâb-efgen oldı penbe-i dağum çün âfitâb
Rahşende sanki sahn-ı semâda sitâredür

Sayd etmedüñse murğ-ı dilüm eylemem fiğân
Şeh-bâz-ı çeşmüñüñ nazarı çün şikâradur

5. Dil nâle etse şevk-ı ruhuñla ‘aceb degül
Feryâdı bülbülüñ gül-i evvel-bahâradur

Şemşîr-i nâz u hançer-i hûn-rîz-i gamzeden
Dil şerha şerha câme-i ten pâre pâredür

7. Sorma Beyânî hâlümü sıhhat ne ihtimâl
Seng-i cefâ-yı dehr-ile ser yara yaradur

249.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Herkesüñ kim gül gibi ‘âlemde yârı tâzedür
Lâle-veş derd-i derûn-ı dağ-dârı tâzedür

248. 71^a.

249. 21^b.

Bâğ-ı sînemde mahabbet nahli salmış şâhlar
Sebz ü hurremdür hemîşe berg ü bârı tâzedür

3. Sanmañuz sînemde tasvîri bütânuñ köhnedür
Bu mahabbet deyridür nakş u nigârı tâzedür

Bülbül-i nev-nağme-i gülzâr-ı ‘aşk olsa n’ola
‘Âşık-ı zâruñ o yâr-ı gül-‘izârı tâzedür

5. Gerçi vâdîsi Beyânî bu zemînüñ köhnedür
Sîne-i ‘âşık gibi ammâ bahârı tâzedür

250.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı zâram ki yâr-ı gül-‘izârum tâzedür
Bülbül-i nev-nağmeyem feryâd u zârum tâzedür

Dağ-ı hûnîn-i derûnum nev-şüküfte gonçadur
Gülsitân-ı mihnetem her dem bahârum tâzedür

3. ‘Andelîb-i nev-niyâz-ı bâğ-ı ‘aşk olsam n’ola
Gül gibi ol nâzenîn ü şîve-kârum tâzedür

Bâğ-ı gamda berg-rîz olmaz hemîşe serv tek
Dâyimâ bu şerha-i sîne-figârum tâzedür

5. Köhnedür gerçi Beyânî bu zemîn-i dil-keşüm
Lîk kişt-i nazm-ı sebz ü dâne-dârum tâzedür

251.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Harâb olmak gönül ma‘mûr u âbâd olmadan yegdür
Hazîn olmak hemîşe hurrem ü şâd olmadan yegdür

---

250. 21^b.

5a Bu zemînüm gerçi ammâ kim Beyânî köhnedür.

251. 58^a.

Gül-i dağ-ı cefâya mazhar olmak ‘âşık-ı bî-dil
Bu hâristân-ı gamda lutfâ mu‘tâd olmadan yegdür

3. Ko olsun kasr-ı dil hâk-ile yeksân ol harâb olmak
Mahabbet kişverinde gamla bünyâd olmadan yegdür

Esâsından yıkılmak bu sarây-ı bî-sebât içre
Dil-i şeydâ binâ-yı beyt-i Şeddâd olmadan yegdür

5. Hazenden hâne-i Ya‘kûb’a dönmek kalb-i nâ-şâduñ
Beyânî deyr-i Mânî kasr-ı Bihzâd olmadan yegdür

252.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dili zülfüne bend etmek perîşân olmadan yegdür
Mukayyed olmak efkâr-ıla pûyân olmadan yegdür
Mey-i nâbı lebüñ reşkiyle cânâ humla nûş etmek
Çeküp meclisde sâğar cür‘a-efşân olmadan yegdür
3. Kanâ‘at eylemek bezm-i felekde bir dilim nâna
Dem-â-dem zîr-i bâr-ı menn ü dûnân olmadan yegdür
Ferâğat eyleyüp kâr-ı cihândan nâ-murâd olmak
Varup rû-mâl-i dergâh-ı le‘îmân olmadan yegdür
5. Çeküp dâmân-ı nâza pâyı el çekmek ‘alâyıkdan
Hemîşe çarh-ıla dest ü girîbân olmadan yegdür
Bu hâristân-ı ‘âlemde safâ kesb eylemek olmaz
Hazîn olmak gam-ı ‘aşkuñla handân olmadan yegdür
7. Beyânî âsitân-ı yârda kemter gedâ olmak
Serîr-i saltanatda şâh-ı zî-şân olmadan yegdür

253.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çeşm-i hûnînüm firâk-ı yâr-ıla kân kendidür
Eşkümüñ her katresi la'li Bedahşân kendidür

Eşk-i çeşmüm sîne-i pür-dağumı sîr-âb eder
'Ayn-ı kudretten akan cûy-ı gülistân kendidür
3. Erişilmez ka'rına aslâ görünmez sâhili
Dilde cânâ bahr-ı gam deryâ-yı 'Ummân kendidür

Mîhr-i 'âlem-tâb iken dermiş ki dilber zerreyem
Zerre der ammâ ki hurşîd-i dırahşân kendidür
5. Cân-bahş-ı teşnegân-ı vâdî-i hicrân o şûh
Kevser-i âb-ı zülâli çeşme-i cân kendidür

Bir nefesde sad hezârân mürdeyi ihyâ eder
Nutk-ı cân-bahşı dem-i 'İsî-i devrân kendidür
7. Hâtem-i la'li bütün dünyâyı teshîr eyledi
Kâyînâta hükm eder mühr-i Süleymân kendidür

'Âşık-ı ser-bâzınuñ fark-ı niyâzın kat' eder
Gamze-i ser-tîz-i nâzı tîğ-ı bürrân kendidür
9. Cânına kâr etdi ol Yûsuf-cemâlüñ hasreti
Künc-i fûrkatde Beyânî pîr-i Ken'ân kendidür

254.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dili pür-tâb eden ol gonçanuñ şem'-i cemâlidür
Yakan nâr-ı gam-ı 'aşka gül-i ruhsâr-ı alıdur

---

253. 82^a.

254. 80^b.

Düşürse n'ola teşvîşe dil-i 'uşşâkı zülf-i yâr
Perîşân eyleyüp seyyâh-ı Çîn eden hayâlidür

3. N'ola olsa güşâde gonça-i kâm-ı dil-i 'âşık
Anı şâd-âb eden mânend-i gül âb-ı zülâlidür

Nahîf olsa n'ola 'aşk-ıla cismi Kays-ı nâ-şâduñ
Mehâr-ı üstür-i Leylî degül silk-i le'âlîdür

5. Şikâr eyler Beyânî göñlüñi yağma eder sabruñ
O şûh-ı şîve-ger şâhin bakışla bir celâlîdür

255.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i derdüñ tûde-i hâk-i mezârı bellidür
Gerd-i râh olsa zamân-ıla gubârı bellidür

Seyl-i eşk-i çeşm-ile nâ-bûd olursa meşhedî
Küştegân-ı mihnetüñ yine şî'ârı bellidür
3. Her ne deñli inkisârın saklasa erbâb-ı gam
Rûy-ı pür-tâbında hüzn ü inkisârı bellidür

Göñlümi cânâ ne lâzımdur tecessüs eylemek
Yokla zülfüñde anuñ cây-ı karârı bellidür
5. La'l-i dildârı Beyânî vasf edüp nazm etseler
Herkesüñ nazm-ı Süreyyâ-iştihârı bellidür

256.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Dil-i şûrîde gülistân-ı belâ bülbülidür
Rûz u şeb nâle eder bâğ-ı cefâ bülbülidür

255. 57^b.

3b tâbında: şevkında.

256. 85^b.

Gül ruhı âteşine düşmiş o şûhuñ dil-i zâr
Nâr-ı ‘aşkuñ o ya pervânesi yâ bülbülidür

3. N’ola Nev-rûz-ı ‘Acem’den nağamât eyleseler
Dil-i rindân-ı cihân bezm-i safâ bülbülidür

Bir nefes râhatı yok olmada feryâdı füzûn
Ehl-i dil gonça-i gam hâr-ı ‘anâ bülbülidür
5. Nağmeler eylese nazmında Beyânî ne ‘aceb
O da gülzâr-ı suhanda şu‘arâ bülbülidür

257.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Döşenen ferş-i sanem-hâneye seccâde midür
Yohsa ey muğ-beçe kâlâ-yı dil-i sâde midür

Bilürüz kadd-i ser-efrâzuña üftâdelügin
Şimdi bî-çâre göñül başına âzâde midür
3. Mâh-rûyâna eder ‘âşık-ı bî-dil nazarı
Bilmezüz kim nazarı sen kad-i bâlâda mıdur

Bir haber ver bize hoş âmedî ey âh-ı hazîn
Dil-i şeydâ dahı ol dilbere üftâde midür
5. Söyle ey gonça Beyânî gibi her ‘âşık-ı zâr
‘Andelîbâne saña cân-ıla dil-dâde midür

258.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Tesellî bulmayan ‘âşıkla vuslat yâra müşkildür
Hemîşe hem-nişîn olmak o meh-dîdâra müşkildür

---

257. 57^b.

3b kadi bâlâda: gözi şehlâda.

258. 52^b.

Totalum kim nazardan ‘aşık-ı şeydâyı men’ etmez
Dem-â-dem ‘arz-ı dîdâr eylemek dildâra müşkildür

3. Fiğân u nâle-i ‘uşşâkı bülbül gibi gûş etmek
Seher h^vâb-ı huzûrında o gül-ruhsâra [müşkildür]

Yetişmez kâmet-i bâlâsına dest-i temennâmuz
‘Alâka eylemek ol serv-i hoş-reftâra [müşkildür]

5. Göñül bir mertebe dîvânedür zencîrler tutmaz
Anı bend eylemek gîsû-yı ‘anber-bâra müşkildür

Ruh-ı pür-tâbuña gülzâr-ı hüsnünde nazar etmek
Vücûdın şeb-nem-âsâ mahv eden bîmâra müşkildür

7. Mu‘ammâ-yı mahabbet degme bir hâl ile feth olmaz
Bunu hall eylemek zâhid ‘abes-güftâra müşkildür

Derûn-ı dilde ‘aşk-ı pâk bir sırr-ı İlâhî’dür
Bu râzuñ keşf ü setri vâkıf-ı esrâra müşkildür

9. Beyânî bendeñe bîhûde evzâ‘ etme sultânım
Tahammül her zamân evzâ‘-ı nâ-hemvâra müşkildür

259.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. ‘Âşıkuñ dağ-ı seri tâze açılmış güldür
Dem-be-dem nâle-i dil-sûzı dem-i bülbüldür

Meyl ederdi dil-i şûrîdeyi bend eylemege
N’eylesün zülfüñi başdan çıkarın kâküldür

3. Gayret-i bâğ-ı Bihişt olsa n’ola dîdâruñ
Ruhlaruñ lâle vü gül turralaruñ sünbüldür

Bir belâdur geçemez kâkül-i pür-çînüñden
‘Âşıkuñ rûz-ı ezel boynına geçmiş güldür

5. Gam-ı sevdâ-yı Beyânî'ye 'ilâc-ı şâfi
Bezm-i 'âlemde hemân bir iki câm-ı müldür

260.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şeb-i gamda şarâb-ı câm-ı la'lüñ dâfi'-i gamdur
Fürûğ-ı mâh-ı hüsnüñ lem'a-bahş-ı sâğar-ı Cem'dür

'Aceb mi kâyinâta pertev-endâz olsa dîdârüñ
Cemâlüñ âfitâbı zer-çerâğ-ı bezm-i 'âlemdür
3. Cebîn-i tâb-dâr u rûy-ı pür-tâbuñ meh ü hurşîd
Tekâbül kasd olunmuş her biri tâli'de tev'emdür

Egerçi hatt u hâlüñ fitneden hâlî degül ammâ
Hemîşe başlı âşûba sebep ol zülf-i pür-hamdur
5. Melekdür hem-cenâh olmuş Beyânî kudsiyân-ıla
Mesîh-enfâsı-la gûya ki dilber İbni Meryemdür

261.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-âmed olmağın dilber ser-i hûbân-ı 'âlemdür
Şeh-i evreng-i nâz u şîvedür sultân-ı 'âlemdür

N'ola ol şâh-ı hüsnüñ taht-gâhı Mısr-ı dil olsa
Melâhatde 'adil-i Yûsuf-ı Ken'ân-ı 'âlemdür
3. Hayât-ı halk-ı 'âlem la'l-i cân-bahşıyladur yâruñ
Hemân erbâb-ı 'aşkuñ cânı sanmañ cân-ı 'âlemdür

Cihânı birbirine katdı âşûb-ı zamân ancak
Sipâh-ı fitneyi tahrîk eder fettân-ı 'âlemdür

5. Beyânî sünbül ü lâle gül ü gonçayla zeyn olmuş
Cemâli gülşeni yâruñ bahâristân-ı ‘âlemdür

262.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Dilberüm merdümek-i çeşm ü ciger-pâremdür
Gönlüm eglencesidür şâhed-i nezzâremdür

Çeşm-i şeh-bâzına ben nice şikâr olmayayum
Yâr dermiş ki baña ‘âşık-ı âvâremdür
3. Bâde-i ‘aşk-ıla mestâne-i mâder-zâdam
Duhter-i rez ezeli dâye-i kehvâremdür

Hançer-i gamze ile zahm ura dilber ne elem
Leb-i cân-perveri çün çâre-ger-i yaramdur
5. Derd-i ‘aşkuma Beyânî yine derdüm çâre
Gam-ı bî-çâregî hemvâre benüm çâremdür

263.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Söyle ey gonça-dehen ‘âşık-ı zâruñ kimdür
Gül-i ruhsâruña dil-dâde hezâruñ kimdür

Kime bilsem açılup râzuñı fâş eylersin
Söyle ey ruhları gül sîne-figâruñ kimdür
3. Kimler ile konuşup nûş-ı şarâb eylersin
Bezm-i ‘işretde ‘aceb hem-dem ü yâruñ kimdür

Salduñ âvârelerüñ üstine şeh-bâz-ı nazar
İçlerinde ‘acebâ sayd u şikâruñ kimdür

---

262. 47^b.

263. 56^b.

5. ‘Âşık-ı zâra Beyânî dedi ol şâh-ı hüsün
Seni şûrîde eden lâle-‘izâruñ kimdür

264.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Süren meydân-ı hüsne rahş-ı nâzı şeh-levendümdür
Benüm ol şeh-süvârum fâris-i çâpük-semendümdür

Kul oldum mâyilem âzâdı olmak istemez göñlüm
Benüm ol serv-kad yârum hevâ-dârum efendümdür
3. Bir ucı gamzesinde bir ucı cellâd-ı çeşminde
O şûhuñ kâkül-i müşkîni boynumda kemendümdür

Beni ‘aynü’l-kemâl-i âfetinden hıfz eder çarhuñ
Derûnumda süveydâ âteş-i dilde sipendümdür
5. Beyânî rütbe-i şi‘rüm erişse n’ola Şi‘râya
Bu nazm-ı dil-pezîrüm zâde-i tab‘-ı bülendümdür

265.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Acıyan zahmuma cânâ dil-i sad-çâkümdür
Ağlayan derdüme bu dîde-i nemnâkümdür

Ben o mecnûn-ı melâmet-zede ser-gerdânam
Mûy-ı jûlîde serümde has u hâşâkümdür
3. Sen degülsin yakan âteşlere ey gonça beni
Âteş-i ‘aşk-ı dil-efrûz u şerernâkümdür

Üstüme bir dönerüm yok nice âh etmeyeyüm
Döner ancak gam-ı müdğam gibi eflâkümdür

---

264. 91^b.

265. 25^b.

5. Eşheb-i tab‘-ı Beyânî getüren cevâlâna
Kilk-i Şeb-dîz-ile rahş-ı dil-i çâlâkümdür

266.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Felâtûn-ı cihân şâgird-i üstâd-ı hayâlümdür
Aristô ders-h^vân-ı mekteb-i fazl u kemâlümdür
‘Akıl şîrâze-bend-i nüsha-i nazm-ı dil-âvîzüm
Hired dil-beste-i mecmû‘a-i fikr-i le‘âlümdür
3. O bahram sâhil-i endîşeye dürler nisâr etdüm
Cevâhir-senc-i tab‘um nâzım-ı dürr-i makâlümdür
Dilümdür hikmet-âmûzende-i İşrâkiyân her dem
Nevâ-sâzende-i Meşşâ‘iyân âb-ı zülâlümdür
5. Beyânî seng-i râhum gevher-i kân-ı ma‘ârifdür
Şeh-i iklîm-i nazmam şevketüm câh u celâlümdür

267.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni hayrân eden cânâ hırâm-ı serv-i kaddüñdür
Derûna dağ-ı hasret yakduran çün lâle haddüñdür
Eden güm-geşte-râh-ı gam beni ey necm-i rahşânım
Hemîşe vâdî-i ‘aşkuñda râh-ı vaslı seddüñdür
3. N’ola sevdâ-yı zülf-i yâr-ıla mecnûn-ı ‘aşk olsañ
Olmazsın melâmet ey dil-i şûrîde keddüñdür
Tutalum berg-i la‘lûñ var-ı mış âb-ı zülâlûñ yok
Zebân-ı dilbere ey gonça öykünmek ne haddüñdür

266. 70^b.
267. 6^a.

5. Beyânî'nün gözi yaşın eden deryâ-yı mevc-âver
Kadîmî âşinâ iken senüñ bîgâne 'addüñdür

268.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şehîd-i 'aşkı sanma küşte-i tîğ-ı celâlüñdür
Hayât âbına kanmış zinde-i âb-ı zülâlüñdür

'Aceb mi pertev-endâz olsa tutsa nûrî âfâkı
Ziyâ-güster olan dünyâyâ hurşîd-i cemâlüñdür
3. Tavâfa sa'y ederler Ka'be-i kûyuñ yol azmazlar
Hicâz'a 'azm eden 'uşşâka hâdî necm-i hâlüñdür

Göñül âyînesin sâf u mücellâ etmeyen her dem
Senüñ ey 'âşık-ı mihnet-zede hüzn ü melâlüñdür
5. Sehâb-ı muzlim-i gamla siyeh şâla bürinmişdür
Beyânî tîre-dûz eden sipihri infi'âlüñdür

269.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Çâk eden sînemüzi hançer-i ser-tîzüñdür
Kanumuz hâke dökken gamze-i hûn-rîzüñdür

Düşürürse ne 'aceb silsile-i sevdâya
Bizi dîvâne eden zülf-i dil-âvîzüñdür
3. N'ola âşifte-dil olsak heves-i zülfüñle
Tağıdan 'aklumuzu sünbül-i nev-hîzüñdür

Tâlib-i pertev-i dîdârûñ olandan kaçma
Âfitâbum o senüñ zerre-i nâ-çîzüñdür

---

268. 20^a.

269. 82^a.

5. Halkı bîzâr eden ey ‘âşık-ı dil-hasta-i ‘aşk
Geceler subha degin nâle-i şeb-hîzûndür

Bir içim sudur o şûhuñ içegör hançerini
Seni bî-tâb eden ey dil suya perhîzûndür

7. Eyleyen ‘arsa-i ma‘nâda Beyânî cilve
Rahş-ı tab‘uñla senüñ hâme-i Şeb-dîz’üñdür

270.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Görinen nahl-i gülde câ-be-câ sanmañ şererlerdür
Dehân-ı nev-şüküfte gonçalarda la‘l ü gevherdür

N’ola zülf ü ruhuñ tâbı seçilmezse cemâlünde
Bahâr eyyâmı nev-rûzuñ şeb ü rûzı ber-â-berdür

3. Hayâl-i zülf ü fikr-i ‘ârızuñ gülzâr-ı sînemde
Biri bir sünbül-i garrâ biri ra‘nâ gül-i terdür

Zamân-ı fasl-ı nev-rûzî gibi olmaz dem-i ‘izzet
Gül ile lâleler bezm-i çemende câm-ı ahmerdür

5. Beyânî nice her dem olmasun üftâde-i pâyuñ
Hemîşe serv-i kaddüñ bâğ-ı hüsne sâye-güsterdür

271.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlün âfitâb-ı ‘âlem-ârâdan münevverdür
Cebînün şu‘le-endâz-ı çerâğ-ı mâh-ı enverdür

270. 5^b.

1b Henüz olmuş güşâde gonçalar ağzında gevherdür.

4a olmaz dem-i ‘izzet: ferhunde dem olmaz.

4b Gül ile lâleler bezm-i çemende: Güşâde güller elde her biri bir.

271. 5^b.

Biri zencîr-i sevdâdur biri kayd-ı cünûn olmuş
Anuñ'çün kâkülüñ zülf-i girih-gîrûñle hem-serdür

3. Beni âvâre mest-i 'aşk eden bezm-i mahabbetde
Elüñde şâh-bâzum sâğar-ı hûn-ı kebûterdür

Niçe biñ Kahramân-ı rûzgârı hançere verdi
Ciger-der gamze-i mestüñ 'aceb hûnî dil-âverdür
5. Dür-i menşûr-ı evsâfuñ dizer silk-i hayâline
Senüñ nazm-ıla vassâfuñ Beyânî-i suhan-verdür

272.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cebînüñ meh kaşuñ cânâ hilâl-i 'îd-i ekberdür
Siyeh zülfüñ şeb ü hâl-i ruhuñ Nâhîd-i ezherdür

Seni bu cism-i nâzûk bu melâhatle görenler der
Degül hüsn-i beşerden bu güzel rûh-ı musavverdür
3. Cihâna pertev-endâz olsa dîdârüñ n'ola cânâ
Melâhat âsumânında ruhuñ hurşîd-i enverdür

Zülâl-i la'l-i nâbuñdan rutûbet kesb eder zülfüñ
Gülistân-ı hüsünde nâmiye bir sünbül-i terdür
5. Bahâr oldu açıl bir vâdîye sür zevrak-ı câmı
Çemen şimdi Beyânî mevc-zen deryâ-yı ahdardur

273.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dil-i 'uşşâka yâruñ gamzesi şemşîr ü hançerdür
İkisinden birin der-kâr eder hûnî ciger-derdür

---

272. 21^a.

273. 65^a.

Nigâh-ı iltifât-âmîz-i yâra aldanur ‘âşık
Düşer ümmîde bilmez anı bî-çâre sitem-gerdür

3. Ne lâzım gülsitân u bûstân seyri bize cânâ
Ruhuñ gül-berg-i ra’nâ zülf-i pür-ham sünbül-i terdür

Hemîşe Kahramânî cünbiş eyler ‘arsa-i dilde
Nigâh-ı çeşm-i mestüñ ey dil-ârâmum dil-âverdür

5. Dür-i nâ-süfte-i vasf-ı cemîlüñ nazm eden cânâ
Bu dîvân-ı mahabbetde Beyânî-i suhan-verdür

274.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlüñ pertevinden dilberâ ‘âlem münevverdür
Ruhuñ âyînesi mir’ât-ı mihr-ile ber-â-berdür

Kılâde eylemiş zencîre-i zülf-i dil-âvîzüñ
Nesîm-i subh-dem cânâ ‘aceb üstâd-ı zer-gerdür

3. Zebûn olsa n’ola ser-pençe-i şeh-bâz-ı çeşmüñde
Göñül murğı senüñ âvâreñ olmuş bir kebûterdür

Letâfet yok degül sîb-i zenahdânuñda ammâ kim
Lebüñ şeftâlûsı erbâb-ı ‘aşka mîve-i terdür

5. Süveydâyı çü ‘anber yakmağa dağ-ı dil-i ‘âşık
Misâl-i ahker-i sûzende bir dînâr-ı micmerdür

Metâ‘-ı ‘aşk olur pâkîze nâr-ı gamla yandukça
Anuñ var-ısa her bir riştesi mûy-ı semenderdür

7. Beyânî dağ-ı hûn-âlûd-ı hasretdür kıyâs etme
Derûn-ı âteş-i sînemde perverde bir ahkerdür

275.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahâr eyyâmı el-hak dâfî'-i ekdâr u gamlardur
Şarâb-ı dil-güşâ nûş edecek ferhunde demlerdür

Dökilen hâke tahrîk-i sabâdan nahlüñ ezhârı
Ser-i 'irs-i bahâristâna pâşide diremlerdür
3. Görinen lâle-i sürh u sefîdi deşt ü vâdînüñ
Çekîde dîde-i erbâb-ı gamdan eşk ü demlerdür

N'ola bülbül gibi hâkister-i kânûn-ı 'aşk olsak
Yakanlar âteşe gül-pîreherler gonça-femlerdür
5. Dimâğ-ı 'âşıkı sünbül gibi ta'tîr eden cânâ
Gül-i ruhsâr-ı aluñ üzre zülf-i ham-be-hamlardur

Tevakkuf eyleme üftâde ol ey pây-mâl-i 'aşk
Olurlar dest-gîrûñ hûblar sâhib-keremlerdür
7. Beyânî mey-perestâni n'ola irşâd ederlerse
Muğân-ı mey-kede feyz ehlidür şeyhü'l-haremlerdür

276.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bizi âzürde-hâtır eyleyen hâr-ı elemelerdür
Zahımnâk eyleyen çün gonça peykân-ı sitemlerdür

Delenler bağrumuz ney gibi her dem sîh-i gayretle
Bu mihnet-hâne-i gülde geçen bîhûde demlerdür
3. Felekden intikâmın alduran erbâb-ı 'irfâna
Hemîşe dest-i efkârındaki seyf ü kalemlerdür

---

275. 4^a.

276. 4^b.

Zamâne ‘aksine ancak ahâlî gâyet alçakda
Behâyim-tab‘ olanlar şânı ‘âlî muhteremlerdür

5. Çekerler câm-ı zerrîn-i murâdı her denî-meşreb
Bizüm nûş etdügümüz kâse kâse zehr-i gamlardur

Tereffüh üzre nice olmasun her bir fûrû-mâye
Ki h^vân-ı sufre-i câh ile dâyim muğtenemlerdür

7. Beyânî n’ola hâkister olursak nâr-ı gayretle
Yakanlar âteşe eşhâs elinde câm-ı Cemlerdür

277.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-i ‘uşşâka ey dil hûblar şemşîr-zenlerdür
Cüvânân-ı ser-âmedlerdür anlar sanma zenlerdür
- Zirih-pûşân-ı ‘âlem dilberâ meydân-ı ‘aşkuñda
Vücûdın ser-be-ser şevkuñla pür-dağ eyleyenlerdür
3. Egerçi dilberânuñ nevk-i târi sîne-dûz ammâ
Zebân-ı nîzesinüñ her biri cevşen sökenlerdür
- Feyiz-yâb olmayanlar bâde-i ‘aşk-ı İlâhî’den
Senüñ mey-hâne-i ‘aşkuñda sâğar çekmeyenlerdür
5. Seni mu‘ciz-beyân eden Beyânî nazm u inşâda
O yâr-ı gonça-fem vasfında pâkîze suhanlardur

278.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahâr oldı gülistân Cennetü’l-me’vâ’ya dönmişdür
Dıraht-ı müntehâlar her biri Tûbâya dönmişdür

277. 29^a.

278. 21^a.

Nesîm-i nev-bahâr esdükçe mevcin âşikâr eyler
Çemenzâr-ı cihân bir mevc-zen deryâyâ dönmişdür

3. Çemenzâruñ sefid ü sürh açıldı yer yer ezhârı
Zemîn-i bûstân bir Kubbe-i hadrâ'ya dönmişdür

Bisât-ı sun'-ı Yezdânî döşendi dest-i kudretle
Ser-â-ser bâğ u sahrâ bir yeşil dîbâyâ dönmişdür

5. Beyânî gülşenüñ verd-i sefid ü sürhi açıldı
Biri mihre birisi Zühre-i zehrâyâ dönmişdür

279.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül şeb-nem-sıfat bir gonça-i handâna düşmişdür
Müzâb olsa 'aceb mi âteş-i sûzâna düşmişdür

Ne mümkindür halâs-ı fülk-i dil 'aşk u hevâ derler
Seçilmez karası bir haddi yok 'ummâna düşmişdür

3. Ümîd-i la'l-i nâbıyla göñül dildâra gitmişdi
Ne hâl oldu dahı gelmez meger mestâne düşmişdür

Ser-i kûyuñda ser-gerdân gezerdi 'âşık-ı şeydâ
Görinmez oldu çokdan vâdî-i hicrâna [düşmişdür]

5. Sarartmış beñzini üftâde-i 'aşkuñ gam-ı zülfüñ
Ne çâre n'eylesün bî-çâre mâristâna düşmişdür

Degüldür bâde-i hamrâ kızardan rûy-ı pür-tâbın
Senüñ 'aks-i ruhuñdur sâğar-ı rahşâna düşmişdür

7. Beyânî n'ola yârân-ı 'Acem tahsîn ederlerse
Bu vâdînüñ zemîni hitta-i İrân'a düşmişdür

O şûhuñ cism-i mesti zîr-i zülf-i 'anberînde
Gazâl-i deşt-i sünbüldür bahâristâna düşmişdür

279. 52^b.

8a O şûhuñ nergis-i şehlâsı rûy-ı tâb-dârında.

9. Dem-âlûde yatur bir küşteyi gördi dedi dilber
Şehîd-i gamzedür bu hançer-i bürrâna düşmişdür

280.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Vücûdum nâr-ı verd-i 'ârızuñ hâkister etmişdür
Dil-i şûrîdemi bir bülbül-i şîven-ger etmişdür

Kemâl-i hikmet-i lâ-yüs'elinden Mûcid-i 'âlem
Beni bir 'âşık-ı şeydâ seni bir dilber etmişdür
3. Nice ey serv-kad gonça-femüm üftâdeñ olmayam
Senüñ refîâr u güftâruñ derûnumda yer etmişdür

Ya n'îçün olmayam meftûn-ı hüsnüñ ey perî-zâdum
Gül-i ruhsâr-ı aluñ Hazret-i Bârî ter etmişdür
5. Nakış-bend-i kader tezhîb için ser-levha-i 'aşkum
Ruh-ı zerdümi zer-kûb-ı gamuñ cânâ zer etmişdür

N'ola mahfil-nişîn-i câmi'-i şehri belâ olsa
Dil-i şeydâ senüñ âyât-ı hüsnüñ ezber etmişdür
7. Beyânî sen de düş pâ-yı semendine niyâz eyle
O şâh-ı mülk-i nâz üftâdegâni defter etmişdür

281.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu dünyâ bir sarây-ı kârbân u hân-ı gurbetdür
Degül câ-yı ikâmet menzil-i mihmân-ı gurbetdür

Gül-i handâni âteş gonça-i negşûdesi ahker
Bu gülzâr-ı cihân kânûn-ı hâristân-ı gurbetdür

---

280. 25^b.

281. 29^b.

3. Bu hâristân-1 gam akdâm-1 efkârı figâr eyler
Reh-i pür-şevkinüñ ser-menzili meydân-1 gurbetdür
- Dıraht-1 sâye-dârı sâyesi bir zıll-1 zâyıldür
Ne mümkün istirâhat bir dırahtistân-1 gurbetdür
5. Verâsı kûhsâr-1 hasret ü vâdîsidür mihnet
Ucı bucağı yok bir deşt-i bî-pâyân-1 gurbetdür
- ‘Aceb sahrâ-yı mihnetdür ki olmaz âdem âsûde
‘Atış-germâya her demde serâbistân-1 gurbetdür
7. Beyânî sanma ‘işret-gâh u kasr-1 şâdmânîdür
Yıkılmış ser-be-ser dervâze-i vîrân-1 gurbetdür

282.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu gülzâr-1 cihân insâna hâristân-1 mihnetdür
Güli dağ-1 felâket gonçası peykân-1 mihnetdür
- Ne bezminde safâ ne ‘iş ü nûşında olur ‘âlem
Muhassal âdeme her gûşesi zindân-1 mihnetdür
3. Şererdür nukl-i bezmi rîkî sem mâhîsi mâr anuñ
Şarâbı nâr u âbı âteş-i sûzân-1 mihnetdür
- Görinmez karası keştî-i dil gird-âbına düşmiş
‘Aceb deryâ-yı hasretdür ‘aceb ‘ummân-1 mihnetdür
5. Beyânî hâne-i ‘izzet degül dâr-1 mezelletdür
Harîmi ol sarây-1 pür-ğamuñ meydân-1 mihnetdür

283.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Kays-ı şûrîde nedür vâdî-i sohbet ne bilür
Bezm-i 'âlemde harîfân-ıla 'işret ne bilür

Tutalum Kûh-ken olmuş ser-i erbâb-ı belâ
Tağ eri bâdiye-peymâ-y-ıla ülfet ne bilür
3. 'Aşk ser-bâzı eder mey-kede semtine hırâm
Nev-heves cilve-i mey-hâne-i vahdet ne bilür

Müntehîdür bilen esrâr-ı tarîk-ı 'aşkı
Mübtedî neydüğünü sırr-ı mahabbet ne bilür
5. Reh-i 'aşkuñda Beyânî'dür alan meydânı
Her heves-kâr-ı taleb râh-ı tarîkat ne bilür

284.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Görmeyen câm-ı leb-i yârı nezâket ne bilür
Çekmeyen sâğar-ı gül-fâmı zarâfet ne bilür

Bildüğü n'olsa gerek geşt ü güzâr etmeyenüñ
Olmayan rind-i cihân-dîde velâyet ne bilür
3. Sâde-levh ehl-i dil ile nice ünsiyyet eder
Görmemiş mey-kede erbâbını ülfet ne bilür

Gele ey 'âşık-ı pervâne hakîkat umma
Şem'-i her-meclis olan hûb hakîkat ne bilür
5. 'Aşk sırrını Beyânî bilen ehl-i dildür
Sâde-dil neydüğünü râz-ı mahabbet ne bilür

---

283. 10^a.

1a sohbet: vuslat.

284. 10^a.

285.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Alev-i nâ'ire-i âteşümi âh bilür
Yâra te'sîrin anuñ âh-ı seher-gâh bilür

Tâbe-i dilde 'aceb midür eritsem cânım
Bağrumuñ yağı müzâb olduğın ol mâh bilür
3. Dil-i sad-pâremi sîh-i sitemi delmişdür
Âteş-i gamda kebâb olduğum ol şâh bilür

Bilmez ol yâr-ı sitem-ger ne belâ çekdüğümü
Râh-ı 'aşkında neler çekmişem Allâh bilür
5. Reh-ber-i kâfile-i 'aşk olursa ne 'aceb
Dil-i şûrîde Beyânî katı çok râh bilür

286.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Râz-dârum gonçadur sırr-ı nihânum kim bilür
Hem-zebânum bülbül-i şeydâ zebânum kim bilür

Tab'-ı şûhumdur yine derk eyleyen i'câzını
Çün dem-i 'İsî dem-i mu'ciz-beyânım kim bilür
3. Eyerem yâra niyâz ağyârdan havf etmezem
Tercemân-ı gamzeden gayrı lisânım kim bilür

Bir bilür yok zâhidâ pervâz-gâhum kandadur
Hem-cenâh-ı kudsiyânım âsumânım kim bilür
5. Nâ-murâdam lâne-sâz-ı nahl-i ikbâl olmadum
Bir hümâ-yı lâ-mekânım âşiyânım kim bilür

285. 66^a.286. 46^b.

Kâf-ı istiğnâda ‘ankâyam bilür yokdur beni
Fâriğu’l-bâl olmışam nâm ü nişânum kim bilür

7. Levh-i âfâka hadîs-i ‘aşkı tahrîr eyledüm
Okına bir gün Beyânî dâsitânum kim bilür

287.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zülfüñe ‘âşık giriftâr olmağı himmet bilür
Kâkülün târıyla ber-dâr olmağı rif‘at bilür

Küşte-i şemşîrûñ et kurtar belâdan ‘âşıkı
Ölmeği bî-çâre şimdi cânına minnet bilür
3. Tek hemân kesme niyâz etdükçe cânâ cevruñi
Her ne deñli cevır ederseñ ‘âşıkı ni‘met bilür

Şeh-süvârum rahş-ı nâza çignet eyle pây-mâl
Hâk-i pâyuñ olmağı üftâde-dil ‘izzet bilür
5. Pây-ı rahşuñda Beyânî ko sürinsün yürüsün
Çün sabâ peyk-i devânuñ olmağı devlet bilür

288.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bend içün kâkülüñe bî-ser ü pâlar çekilür
Göresin zülfüñ ucından ne belâlar çekilür

Nice mest olmayalum bâde-i ‘aşkuñla müdâm
Şevk-ı la‘lûñle senüñ câm-ı safâlar çekilür
3. Düşdiler ‘aşkuña müştâk-ı cemâlün dünyâ
Kûyuña kâfile-i şâh u gedâlar çekilür

287. 99^a.

3a cânâ: h^vân-ı.

288. 87^a.

3a dünyâ: ‘âlem.

Sâlik-i râh-ı gamuz n'ola cefâlar çeksek
'Aşk yolında begüm cevr ü cefâlar çekilür

5. 'Âleme feyz-ı Hak ol deñli Beyânî şâmil
Rûz u şeb sofrâ-i ihsân u 'atâlar çekilür

289.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Ârifüñ rütbe-i 'irfânı edâdan bilinür
Zâhidüñ mertebe-i zühdi riyâdan bilinür

Gayrı hûb olmasa yanında bilinmez hüsnüñ
Güneşüñ pertev-i envârı Sühâdan bilinür
3. Bâ'is-i fitne iken hâl-i 'izâruñ cânâ
Söylenilmez o yine zülf-i dü-tâdan bilinür

Hukemâ derd-i dil-i 'âşıkâ dermân edemez
Şiddet ü za'f-ı maraz gerçi devâdan bilinür
5. Tâbiş-i âh-ı Beyânî'yle açılmışken o gül
Bilsek âyâ ki neden lutf-ı sabâdan bilinür

290.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zülf-i müşkîninde dilber pîç ü tâbın gösterür
Çîn eder 'uşşâka ebrûsın 'itâbın gösterür

Sînesin sad-pâre eyler 'âşık-ı sevdâ-zede
Şâne-veş zülfine yâruñ intisâbın gösterür
3. Kâmetin ham etmege üftâde-i 'aşkuñ o mâh
Tâk-ı ebrûsında burc-ı âfitâbın gösterür

Deseler üftâde-i ‘aşka nedür düşkünlüğüñ
Âh eder de dilber-i ‘âlî-cenâbın gösterür

5. Rû-be-rû ‘âşık niyâz-ı sûznâke başlasa
Nâz-ı hışm-âmîz-ile yâr ictinâbın gösterür

Merdüm-i çeşmüm gibi cânâ muhâsib var mıdur
Yek nazarda nukre-i eşküñ hisâbın gösterür

7. Mevc-hîz olsa kaçan deryâ-yı hasret sînede
Zevrak-ı kalbüñ Beyânî ıztırâbın gösterür

291.

Muzârî: *Mef‘ûlü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dilber ne dem nigâhına tîr ü kemân verür
Çeşmi o demde gamzeye tîğ u sinân verür

Ol tîr-i cân-sitânı kaçan der-kemân eder
Bî-ihdiyâr sînesin âdem nişân verür

3. Gör cezbe-i mahabbeti meydân-ı ‘aşkda
Yârı öñinde ‘âşık-ı bî-çâre cân verür

Sürsem o şeh-süvâra semend-i niyâzumı
Rahş-ı sebük-‘inân kırışmeyle bân verür

5. Eyle nazar kubûra cihânuñ fenâsına
Sengi nişân u sûsen-i hâki zebân verür

‘Âşık gönülde zârını her dem beyân için
Âh-ı derûnın ol saneme tercemân verür

7. Dilde Beyânî yazmağa sırr-ı mahabbeti
Dest-i hayâle hâme-i mu‘ciz-beyân verür

292.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âdeme sahbâ-yı 'aşkuñ başka bir hâlet verür
Kâleb-i fersûdeye ol neş'e-i hikmet verür

Câm-ı la'1-i nâbuñuñ keyfiyyetin fikr eylese
'Âşık-ı dil-hastaya ol hâtıra sıhhat verür
3. Bende ol tâkat mi kaldı ki çekem bâr-ı gamuñ
Yohsa cânâ iltifâtuñ bendeñe gayret verür

Zâhidi ey şâh-ı hüsn ol cübbe vü destâr-ıla
Meclis-i hâsuña mahrem eyleme sıklet verür
5. Mevc-i tûfân-hîz-i bahr-ı 'aşk tuğyân eylese
Âşinâ havf eylemez bîgâneye dehşet verür

Sarılurdum dâmen-i nâzına eylerdüm niyâz
Ol gül-i nâzük-mizâca korkarın zahmet verür
7. Şimdi vermezse Beyânî n'ola şeftâlûsını
Ol nihâl-i nâz sabr eyle ber-i vuslat verür

Gamze-i ser-mestüñ ile çeşm-i tîr-endâzuña
Kışver-i cân u dili şâh-ı gamuñ hıdmet verür

[ZÂ']

293.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nedür ey gonça-dehen tâ bu kadar şermî-i nâz
Söyle şevk-ıla açıl eyle der-i hacleti bâz

Niçe bir sırruñı fâş etmeyesin ey dil-i zâr
Niçe bir nâlelerüñ etmeyesin kâşif-i râz

---

292. 68^a.

293. 10^a.

3. Başla sûzişle niyâz etmege sen de ey dil
Nâza ol şive-perest eyledügi dem âğâz
- Şeker-âb olsa n'ola ol lebi Şîrînüñ ile
Eksük olmaz arada Kûh-kenâ nâz u niyâz
5. Şem' ü pervâne Beyânî tutuşurlar her şeb
'Arz eder birbirine subha degin sûz u güdâz

294.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Serv tek olsa n'ola bâlâ-bülend ü ser-firâz
Ol nihâl-i nâzdur perverde-i cûy-ı niyâz
- Tarfetü'l-'ayn eyledi murğ-ı dil-i 'uşşâkı sayd
Çeşm-i mestüñ gibi olmaz bir sebük-per şâh-bâz
3. Nâzdur ser-mâye-i esbâb-ı hüsn-i dilberî
'Âşık-ı şeydâ niyâz etdükçe cânâ eyle nâz
- Gâret-i mülk-i dil ü cân-ısa kasduñ ser-be-ser
Şeh-süvârum rahş-ı istiğnâda eyle türktâz
5. Mahrem-i halvet-serâ-yı 'aşk olmaz mübtedî
Müntehî-kâr eylemez hergiz Beyânî keşf-i râz

295.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir 'aceb 'âlemdür el-hak 'âlem-i nâz u niyâz
'Âşık-ı şeydâ niyâz etdükçe cânâ eyle nâz
- Hîç şehîd-i tîğî olmakdan kaçır mı ehl-i 'aşk
Gamzeden bilsek neden tâ böyle ey dil ihtirâz

3. Âteş-i ruhsâr-ı dildâra n'îçün râğıb olur
Bes degül mi 'âşık-ı pür-sûza âh-ı cân-güdâz
- Lutf u cevri ol sitem-kâr âfetüñ yeksân degül
'Âşık-ı cevri ü cefâsın çok eder ihsânın az
5. Kâm-ı dünyâdan Beyânî geçmişem şimden geri
Etmesün bâb-ı temennâyı felek isterse bâz

296.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâr-ı istiğnâ-peresti 'âşık-ı etdükçe nâz
Hâk-i pâyına düşüp etsün tevâzu'la niyâz
- Karşu varur 'âşık-ı bî-bâk tîğ-ı gamzeye
Etmez ol şemşîr-i hûn-âşâmdan hiç ihtirâz
3. Nâvek-i bürrân-ı âhumdan rakîb eyler fiğân
Tîr-hurde olıcak eyler sadâ-yı bed gürâz
- Eylemezler hâtıra hâr-ı muğaylân zahmetin
Şevk u 'aşk-ıla olanlar 'âzim-i râh-ı Hicâz
5. Eksük olmasun hemân kânûn-ı dilde âteşüñ
Yâ hakîkat ola ol âteş Beyânî yâ mecâz

297.

Muzârî': *Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe 'ülün müstef'ilün fe 'ülün*)

- - + / - + - - / - - + / - + - -

1. Erkâm-ı derd-i 'aşkum sad fasl u bâba sığmaz
Bir bir kitâbet etsem derdüm kitâba sığmaz
- Olsam rakam-zed-i gam evrâk-ı kâyinâta
Biñde birini yazsam yine hisâba sığmaz

296. 73^a.

297. 56^a.

3. Seyl-âb-ı eşk-i hasret tuğyân eder dem-â-dem
Şöyle gelür ki cânâ çeşm-i pür-âba sığmaz
- Mey-hâne-i belâda sâğar-keşâna zâhid
Bir hâlet el verür kim bu nüh kıbâba sığmaz
5. Deryâ-yı gam Beyânî mevc-âver olduğu dem
Bir mertebe olur kim câm-ı şarâba sığmaz

298.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe 'ülün müstef'ilün fe 'ülün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Kâm-ı ümîd-i 'âşık zarf-ı recâya sığmaz
'Arz-ı recâ-yı vuslat harf-i edâya sığmaz
- Mestâne gördüğünde zâhid ko ta'nı rinde
Evzâ'-ı mey-perestân 'aceb deryâya sığmaz
3. 'Aşk âteşi ser-â-ser kevn ü mekânı tutdı
Dûd-ı siyâhı anuñ cev-v-i semâya sığmaz
- Gûy-ı belâ-yı 'aşkuñ bir mertebe girân kim
Kâbil degül kapılmak dest-i rızâya sığmaz
5. Tedbîr-i vuslat etme sevdâyı ko Beyânî
Fikr-i visâl-i dilber âğûş-ı râya sığmaz

299.

Hezec: *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Harâb olur bu kasr ey dil binâsından eser kalmaz
Yanar düpdüz bu nahlistân-ı mihnet huşk ü ter kalmaz
- Zücâc-ı dil gibi bir gün sınır bu sâğar-ı mînâ
Dökilür bâdesi kânûn-ı bezminde şerer kalmaz

3a Zahm-ı hadeng-i gamzeñ hûnı seyl oldı dilde.

298. 60^a.

299. 71^a.

3. Bu bezmün bozılır tertîbi erbâbı gider bir bir
Şikest olur surâhîsi tolu peymâneler kalmaz
- Bu mey-hâne olur hâk-ile yeksân bir gün ey sâkî
Perîşân olur ehl-i ‘işret aña bir keder kalmaz
5. Cem-i devrân iseñ de dehre zinhâr i‘timâd etme
Gurûrı ko sakın şâhâ elüñde câm-ı zer kalmaz
- Hemân def‘-i mevâni‘ eyle ‘azm et kûy-ı dildâra
Bilürsin yol erine bir tarîk-ıla sefer kalmaz
7. Beyânî yıkılır bir gün bu deyr-i dîr-pâ ol gün
Ser-â-ser mâsivâ fânî olur cinn ü beşer kalmaz

300.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñülde cevr-ile cânâ mahabbetden eser kalmaz
Bu kânûn-ı belânuñ âteşi söynür şerer kalmaz
- Ne deñli rûyuñı gîsûlaruñla der-nikâb etseñ
Yine ey gözleri mestâne kârından nazar kalmaz
3. Kaçan mihr-i cihân-ârâ gibi ‘arz-ı cemâl etseñ
Güşâde oluram mir’ât-ı kalbümde keder kalmaz
- Tutar âh-ı şerernâk-i derûnum dâmen-i ‘arşı
Hazer eyle meseldür yerde bir âh-ı seher kalmaz
5. Beyânî bu şerer ceste olursa âteş-i dilden
Yakar berr-ile bahrı mâsivâdan huşk ü ter kalmaz

301.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Deme kaddüñ görenler 'âşık-ı ser-der-havâ olmaz
Bu hüsn ü ân ki vardur sende kimdür mübtelâ olmaz

Egerçi kâkülüñ de başına bend-i belâ ammâ
Dil-i şeydâya zülfüñ gibi zencîr-i belâ olmaz
3. Gel ey şâh-ı cihân mânend-i meh tâb-efgen-i nerm ol
Çerâğ-ı meclis olmazsañ o meclisde safâ olmaz

Kabûl-i feyz edendür dâhil olan bezm-i 'uşşâka
Mahabbet meclisidür bunda ashâb-ı riyâ olmaz
5. Harâbâtîlerüz gizli kapaklı çekmezüz câmı
Bizümle rind-i bî-bâk olmayanlar âşinâ olmaz

Siyeh-mest olmayan câm-ı şarâb-ı 'aşk-ıla her dem
Görüp nûr-ı siyâhı ol fenâ-ender-fenâ olmaz
7. Beyânî almadukça her gece ser-pûşımı câmuñ
Habâb-ı sâğar-ı gül-reng-i mey necm-i hüdâ olmaz

302.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gam-ı zülf-i siyâhuñla gönül pür-pîç ü tâb olmaz
Bilür kim âfitâb-ı hüsn olanlar bî-nikâb olmaz

'Acebdür perde olmuş rûyuña zülf-i siyeh-fâmuñ
Semâda rûz-ı nev-rûz olsa derlerdi sehâb [olmaz]
3. Hisâbı yok helâk olmuşlaruñ dil-teşne bu yolda
Bu deşt-i Kerbelâ'dur bunda ehl-i 'aşka âb olmaz

---

301. 51^b.

302. 75^b.

3b deşt-i Kerbelâdur: râh-ı ibtilâdur.

Komaz nâz u niyâza ‘âşıkı yâr-ıla bir lahza
Zebân-ı nîze-i gamze gibi fasl-ı hitâb olmaz

5. Esâsı muhkem olmakla binâ-yı köhne-i ‘aşkuñ
Yıkılmağa turur zâhirde ammâ kim harâb olmaz

Rakîbi ol kıyâmet-kad şehîd-i tîğ-ı nâz etmez
Bilür kim rûz-ı mahşerde şehîdâna hisâb [olmaz]

7. Ne mümkün câm-ı la‘line müşâbih olmak ol şûhuñ
O deñli gonça-i ra‘nâ-yı gülde âb u tâbolmaz

Su‘âl eylerse ger hâl-i dil-i zârumdan ol âfet
Aña âh-ı şerernâküm gibi hâzır cevâb olmaz

9. Beyânî ‘ârife âlâyiş-i dünyâ keder vermez
Has u hâşâk envâr-ı tecellîye hicâb olmaz

303.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Reh-i endîşe-i zülfüñ gibi müşkil tarîk olmaz
Sevâd-ı gamda göñlüm gibi bir beyt-i ‘atîk olmaz

Suyı perrende fass olmağa lâyık hâtem-i ‘aşka
Mücellâ merdüm-i çeşmüm gibi zîbâ ‘akîk olmaz

3. Salar ‘ummâna havf etmez vücûdı zevrakın dâyim
Dil-i ‘âşık gibi deryâ-yı ‘aşkuñda garîk olmaz

Çeker zencîrine tedbîr eder dîvâne-i ‘aşka
Senüñ zülf-i dil-âvîzüñ gibi cânâ şefik olmaz

5. Baña hem-demlik eyler künc-i gamda dâyimâ añlar
Hayâl-i dil-sitânuñ gibi bir yâr-ı sadîk olmaz

Olur bâğ-ı dile sahbâ-yı ‘aşkuñ su gibi cârî
Gelû-yı âteşînüm gibi mîzâb-ı rahîk olmaz

7. Beyânî mevcin ızhâr eylemez dürler nisâr eyler
Benüm tab‘-ı dürer-bârum gibi bahr-ı ‘amîk olmaz

304.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dem-i feyz-ı bahârî gibi ferhunde zamân olmaz
Cihân ol vakt-i hurrem gelmeyince şâdmân olmaz

Tutalum sebzezâr olmuş zemîni bâğ-ı dünyânuñ
Gül ü reyhân u sünbül olmadukça bûstân olmaz
3. Çemenzâr olmadukça mevc-zen deryâ gibi ‘âlem
Sürüp keştî-i câmı ‘azm-i gül-geşt-i cihân olmaz

Murassa‘ olmasa nahli gül ile sahnı sünbülle
Temâşâ-yı bahâristân u seyr-i gülsitân olmaz
5. Hezârı olmayınca kendi gibi bir gül-i aluñ
Beyânî ‘âşık-ı şeydâya dilber mihrîbân olmaz

305.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. ‘Âşık-ı zâra cefâ-y-ıla ri‘âyet olmaz
Böyle cevri-ile begüm ‘adl ü ‘adâlet olmaz

Nice mümkün dil-i vîrânı ‘imâret etmek
Câyı seyl-âb olan beyti ‘imâret olmaz
3. Tutalum gâhî nevâzişle nazar eyleyesin
Yıkılan hâneyi ta‘mîrde metânet olmaz

Öyle kesr eylemedüñ kim dili cebr etmekle
Yerine gelse de evvelki rasânet olmaz

---

304. 20^b.

305. 71^b.

5. Pîr-i mey-hâne Beyânî giderür derd-i seri
Bundan artuk hele pîrâne kerâmet olmaz

306.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Gördi te'sîr eder ol gözleri bîmâra niyâz
Başladı eylemege 'âşık-ı bî-çâre niyâz

Eser etsün der iseñ eyle niyâzuñ nâzük
Nâzükâne gerek o ruhları gülzâra niyâz
3. 'Arz-ı kâlâ-yı niyâz eyler-iseñ çok etme
Eyle nâzına göre şâhed-i bâzâra niyâz

Besdür ey 'âşık-ı şeydâ nigeñ-i mahzûnı
Rû-be-rû eyleme ol vâkîf-ı esrâra niyâz
5. Seng-dil yâra niyâz eyleme gel ey dil-i zâr
Taşa te'sîr eder etmez eser ol yâra niyâz

Gördi yok nâleye ruhsat dil-i bî-çâre hemân
Eyledi rikkat-ile çeşm-i güher-bâra niyâz
7. Dürer-i eşki nisâr eyle Beyânî yolına
Andan eyle yûri ol yâr-ı kerem-kâra niyâz

307.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eylemez te'sîr ey dil seng-dil yâra niyâz
Eyleme bîhûde ol yâr-ı sitem-kâra niyâz

Çün dil-i sengîn-i yâra eylemez âhuñ eser
Bârî bir derd olmasun etme o dildâra niyâz

---

306. 83^b.

7b yâr-ı kerem-kâra niyâz: gonça-i gülzâra niyâz.

307. 83^b.

3. Sûzişüñden çün ki ol âfetde yokdur ıztırâb
Eyle var şimden geri çeşm-i güher-bâra niyâz
- Kendi âteşken yakarsın ‘andelîbâ sen dahı
Sûziş-i ‘aşkuñla etme verd-i gülzâra [niyâz]
5. Kur‘a etdiler Beyânî tutdılar tâli‘lerin
Nâz u şîve yâra düşdi ‘âşık-ı zâra niyâz

308.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Dil-i şûrîde ham-ı zülf-i dü-tâdan geçemez
‘Aşk dîvânesi zencîr-i belâdan geçemez
- Bend olan kâkülüñe gerçi geçer sevdâdan
Meyl eden kaddüñe ammâ ki hevâdan geçemez
3. Reşk-i la‘lüñle eden zevk u safâ mey-kedede
Bir dem elden koyamaz câm-ı safâdan geçemez
- Gark olur zevrak-ı dil tündî-i bâd-ı gamla
Kurtarup kendüyi ‘ummân-ı ‘anâdan geçemez
5. Olmayan bahr-ı mahabbetde şinâver cânâ
Vâdî-i ‘aşkda ol cûy-ı fenâdan geçemez
- Etmeyen cânını bismil-geh-i gamda kurbân
Korkarın kantara-i yevm-i cezâdan geçemez
7. Serüñi eyle Beyânî reh-i dildâra fidâ
Terk-i cân eylemeyen râh-ı vefâdan geçemez

309.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Cevr-i bî-haddüñi her 'âşık-ı şeydâ çekemez
Sitemüñ nev-heves ey şûh-ı dil-ârâ çekemez

Rüstemâne çeken ancak benem ey kaşı kemân
'Aşkuñuñ yayını her şahs-ı heyûlâ çekemez
3. Baña sun rıtl-ı girânı ki benem bâde-perest
Her kadeh-nûş anı ey sâkî-i sahbâ çekemez

Şîr-veş ben çekerin tâb-ı teb-i hicrânüñ
Yohsa cânâ anı her bâdiye-peymâ çekemez
5. Târ-ı zülf-i siyehüñ nice Beyânî çeksün
Meh gibi sîm-keş-i çarh-ı mu'allâ çekemez

310.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Derdüñi ben çekerin bülbül-i şeydâ çekemez
Sitemüñ nev-heves ey gonça-i ra'nâ çekemez

Râh-ı 'aşkuñda hemân ben çekerin bâr-ı gamuñ
Deşt-i gamda anı her bâdiye-peymâ çekemez
3. Çekdüğüm bâr-ı gam-ı 'aşkı benüm dünyâda
Gâv-i pür-zûr-ı cihân taht-ı serâda çekemez

Bâr-ı âlâmı tahammül eden ehl-i dildür
Öyle bir haml-i sakîli hele dünyâ çekemez
5. Reşk-i ebrûñ-ıla gitdükçe hilâl olmakda
Sahtdur yayın anuñ mâh-ı şeb-ârâ çekemez

---

309. 58^b.

310. 59^a.

Bâr-ı nâzuñda olan lutfâ sezâ-vâr olamaz
Anı ey 'işve-gerüm şahs-ı heyûlâ çekemez

7. Gam-ı zülfüñle Beyânî n'ola mecnûn olsa
Çekdüğü kaydı anuñ 'âkil ü dâñâ çekemez

311.

Mütেকârib: *Fe 'ülün fe 'ülün fe 'ülün fe 'ül*

+ -- / + -- / + -- / + --

1. Giriftâr-ı zülfüñ kemend istemez
Esîrûñ olan kayd-ı bend istemez

Bil ol 'âşikuñ bî-mezâk olduğın
Lebüñden zarîfâne kand istemez

3. Yeter hâl-i ruhsârı ol meh-veşüñ
Nazar def'ine ol sipend istemez

Hudâ-dâddur hüsni ol dilberüñ
O bir hüsndür kim pesend istemez

5. Visâli ümîdinde olma gönül
Kucılmağı ol şeh-levend istemez

Semend-i dilüñ raht-ı âhı yeter
Gül-i dağdan sîne-bend istemez

7. Beyânî'ye nushı koya zâhidâ
O dîvâne kârında pend istemez

312.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Âteş-i 'aşkuña cânâ dil-i şeydâ døyemez
Dil-i şeydâ degül ol âteşe dünyâ døyemez

311. 86^a.

312. 59^b.

‘Âşıkı tâb-ı tecellî eridür berf-misâl
Rû-be-rû ‘arz-ı cemâl eyleme cânâ døyemez

3. Düşse tîz-âb-ı gamuñ katresi sad-pâre eder
Sûz u tâbına anuñ sahare-i sammâ døyemez

Nice erbâb-ı niyâz eylesün ümmîd-i visâl
Âteş-i nâza begüm harf-i temennâ døyemez

5. Dil-i ‘âşık gibi gitdükçe müzâb olmakda
Tâb-ı mihr-i ruhuña mâh-ı şeb-ârâ døyemez

Şem‘-i ruhsâruña pervâne yakar bâl ü peri
‘Andelîb-i çemen ey gonça-i ra‘nâ døyemez

7. Mey-i ‘aşk-ıla Beyânî n’ola dil olsa şikest
Şiddet-i cûşışine sâğar-ı mînâ døyemez

313.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gedâ-yı âsitânuñ dilberâ şâhâna baş egmez
Gulâm-ı dergehüñ sultân-ı ‘âlî-şâna baş egmez
Senüñ zülf-i dil-âvîzüñle hâl-i ‘anber-âmîzüñ
Şeh-i Çîn ü Habeş’dür kayser ü hakana baş egmez
3. Bulaldan Hızr-ı dil âb-ı bekâyı deyr-i zülfüñde
Reh-i zulmetde ol İskender-i devrâna baş egmez
Kıyâmetdür o serv-i ser-keşüm salınsa gülşende
Tenezzül eylemez Tûbâ’ya nahl-i bâna baş egmez
5. Gedâ-meşreb Beyânî rind-i müstağnî-i ‘âlemdür
Ser-efrâz olsalar da nân için dûnâna baş egmez

---

313. 90^a.
3a âb-ı bekâyı: ‘aynü’l-hayâtı.

314.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün*
 (Recez: *Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Bîmâr-ı hecr-i yâram derdüm hisâba gelmez
Sanmañ ki sîm-i eşküm hadd-i nisâba gelmez

Ceyş-i gam-ı mahabbet dil hânesini yıkdı
Mihmân-ı şevk-ı dil ben hâne-harâba gelmez
3. Şâh-ı hayâl-i dilber mesned-nişîn-i dildür
Anuñla söyleşilmez rûy-ı hitâba gelmez

Şîve-perestdür ol şeh müstağnî-i cihândur
Hâlüm su'âl edersem redd-i cevâba gelmez
5. Sîh-i sitemle bağrın delme rakîbüñ ey meh
Yok yere çekme zahmet cîfe kebâba gelmez

Kadrini bilmemekle zühhâd-ı 'ucb-pîşe
Dergâh-ı mey-fürûş-ı 'âlî-cenâba gelmez
7. Dânâ-dil olan olur câm-ı safâya mahrem
Nâ-dân olan Beyânî bezm-i şarâba gelmez

315.

Hezec: *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Nevâ-yı 'andelîbi ol gül-i ra'nâ bilür bilmez
Kulak tutmaz fiğân u zârını gûyâ bilür bilmez

Görür ancak teveccüh etdügin halkuñ cemâline
Kemâl-i hüsnin ol mihr-i cihân-ârâ bilür bilmez
3. Görür hâk-i mezelletde yatur üftâde-i 'aşkı
Teğâfûl eyler andan ol gözi şehlâ bilür [bilmez]

---

314. 56^a.

315. 47^a.

Hezârân fülki nâ-bûd eylemişken bu ne hâletdür
Yine cûş u hurûşın lücce-i deryâ bilür bilmez

5. Beyânî mest-i câm-ı ‘aşk-iken la‘lûñ hayâliyle
‘Acebdür olduğın mest ol kadeh-peymâ bilür bilmez

316.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dem-â-dem dîde-i hûn-bârumuñ hûn-âbı eksilmez
Bu bir cûy-ı belâdur yaz u kış seyl-âbı eksilmez

Füzûn olmakdadur dökdükçe hâke çeşm-i ter âbın
Göñül bir bi’r-i cârîdür dükenmez âbı eksilmez

3. ‘Aevlense ‘aceb olmaz göñülde âteş-i ‘aşkuñ
Bu kânûn-ı hevâdur âteş-i pür-tâbı eksilmez

Cemâlûñ ‘âşika ‘arz eyleseñ noksân-pezîr olmaz
Bu rûşendür sipihruñ mihr-i ‘âlem-tâbı eksilmez

5. N’ola sînemde nevk-i tîr-i müjgânuñ karâr etse
Bu bir gülzâr-ı gamdur gonça-i sîr-âbı eksilmez

Kem olmazsa ‘aceb mi dâyimâ dağ-ı gamuñ dilde
Gülistân-ı mahabbetdür gül-i şâd-âbı eksilmez

7. Ne deñli tîşe-i endûh-ıla hûn olsa da bağrı
Yine kân-ı derûnuñ gevher-i nâ-yâbı eksilmez

Müdâm erbâb-ı ‘aşka sâğarı devr etmede sâkî
Yine mey-hâne-i ‘aşkuñ şarâb-ı nâbı eksilmez

9. Yeri hâlî kalur sanma Beyânî gitse bir şâ‘ir
Kesilmez feyz ‘âlemde suhan erbâbı eksilmez

317.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Demeñ o şûha görür 'âşıkın vefâ etmez
Niyâzına göre bî-çâreye cefâ etmez

Olnca böyle gerek dilber-i niyâz-perest
Niyâz-ı 'âşık-ı şûrîdeyi hebâ etmez

3. Gam ile dil o kadar eylemiş ki ünsiyet
Ferah gelürse eger hâtıra safâ etmez

Ne yüzle kendüyi teşbîh eder gül-i ra'nâ
'Îzâr-ı alına yâruñ n'içün hayâ etmez

5. Beyânî terk-i riyâ eylese 'aceb olmaz
Şarâb-ı 'aşk-ıla âlûdedür riyâ etmez

318.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kim ola râh-ı 'aşk-ı yârda cismin türâb etmez
Gubârın zerre-veş ol yolda reşk-i âfitâb etmez

Gül-i ruhsârınuñ ra'nâlığı bir mertebe yâruñ
Misâl-i gonça-i gülşen açılmağa hicâb etmez

3. Cemâl-i âfitâbı meh gibi noksân-pezîr olmaz
Sehâb-ı zülf-i 'anber-bârın anuñ'çün nikâb etmez

Ser-â-pâ nüsha-i 'aşkı tettebbu' eyleyen 'âşık
N'içün faslıyla bâbın başka anuñ bir kitâb etmez

5. Beyânî dâyimâ müstağfir ol Hakk'a niyâz eyle
Ki bahr-ı mağfiret cûy-ı recâdan ıztırâb etmez

317. 101^a.

318. 22^a.

319.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Demeñ o şûha ki 'uşşâkına hitâb etmez
Niyâzına göre her birinüñ 'itâb etmez

Murâd-ı 'âşika eyler müsâ'ade dilber
O nâ-murâdı gönül sanma kâm-yâb etmez
3. Hele felekde benüm bildüğüm budur cânâ
Cemâlün eylediği feyzi âfitâb etmez

Cemâli mihri ziyâ-güster olmuş âfâka
Sehâb-ı zülfîn o şâh-ı cihân nikâb etmez
5. Gül-i hadîka-i sun'-ı Hudâ o şîve-perest
Açılrsa gonça-sıfat 'âşika hicâb etmez

Beyânî kıssa-i hicrâmı eyledi tahrîr
Kasas-nüvîs-i mahabbet n'îçün kitâb etmez

320.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâmet-i mevzûnı gerçi bir nihâl-i 'işve-rîz
Koparur ammâ ser-i 'uşşâka dâyim rüsta-hîz

Dağlar yakmış ser-â-pâ cismine abdâl-ı 'aşk
Mührelenmiş bir biri üstinde mânend-i peşîz
3. Mâlik olmaz dilber-i Yûsuf-cemâle her gedâ
Olmayınca taht-gâh-ı Mısr-ı 'izzetde 'Azîz

---

319. 101^a.
6 eyledi: *Metinde* etmedi.

320. 104^b.

Sayfa başında: Bu fakîr biñ kırk sekiz rebî'u'l-evvelinde mahrûse-i Brûsada merhûm ve mağfûrun leh Gâzî Hudâvendigâr müderrisi olduğumuzda esnâ-yı gamda denilen gazellerdür.

Âteş-i ruhsâr-ı pür-tâbın firûzân etmege
Eylemiş gîsûların dest-i sabâda bâd-bîz

5. Fârîğ ol bahs ü cedelden tâli‘ -i vârun-ıla
Ey Beyânî niçe bir baht-ı siyâhuñla sitîz

321.

Müctes: *Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Mücâvir-i harem-i Ka‘be-i sürûşuz biz
Mukîm-i kûy-ı harâbât u bâd-ı hoşuz biz

Müdâm mest-i mey olsak ‘aceb degül sâkî
Hemîşe câm-be-dest ü sebû-be-dûşuz biz
3. Sılâ-güşâdedür erbâb-ı ‘aşka mey-kedemüz
Hum ile söyleşürüz pîr-i mey-fürûşuz biz

N’ola kenâr-ı yem-i ‘aşka mevc-rîz olsak
Nesîm-i şevk-ıla deryâ-yı pür-hurûşuz biz
5. Beyânî gülşeni teşrîf-i yâra muntazıruz
Çü nergis ü gül-i sad-berg çeşm ü gûşuz biz

322.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Meczûb-ı Hudâ-perver o nûr-ı kabesüz biz
İhyâ ederüz mürdeyi ‘İsî-nefesüz biz

Mest-i mey-i nâzuz ezel ey nev-heves-i ‘aşk
Zann eyleme mestâne-i câm-ı hevesüz biz
3. Te’dîb ederüz bî-edeb erbâb-ı hevâyı
Bed-mest olan eşhâsa hemîşe ‘asesüz biz

321. 26^b.

322. 19^b.

Biz kâfile-sâlâr-ı rehüz deşt-i belâda
Her merhalede reh-ber-i sâhib-ceresüz biz

5. Pervâzumuz a‘lâda hemîşe çü hümâyuz
‘Ankâ-beçeyüz sanma Beyânî megesüz biz

323.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kerem câmını dest-i dil-rubâdan görmedük hergiz
Mürüvvet sâğarın ol bî-vefâdan görmedük hergiz

Hemîşe bezm-i gamda lutfi biz bîgânedan gördük
Gül-i câm-ı safâyı âşinâdan görmedük hergiz
3. Zebânından o şûhuñ çekdügümüz zahm-ı âzârı
Ne tîr-i gamze ne tîğ-ı cefâdan görmedük hergiz

Garâbet bundadır böyle sitem-kâr-iken ihsânın
Kerem ehlinde bir sâhib-‘atâdan görmedük hergiz
5. Açıldı gonça-i gam dilde âh-ı sûznâk ile
Beyânî böyle lutfi biz sabâdan görmedük hergiz

324.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Rûh-bahş oldı yine ‘âleme feyz-ı nev-rûz
Hacle-gehden yine ezhâr-ı çemen etdi bürûz

Hâkde dirhem ü dînârını kenz etmiş idi
Yine sarrâf-ı zamân eyledi ızhâr-ı künûz
3. Kûh u deştüñ açılup zerd ü sefid ezhârı
Bârekallâh zihî nakş u nigâr-ı şeb ü rûz

323. 89^b.

4a Bu deñli dilberüñ şâyeste-i âzârı olmağı.

324. 29^a.

Gördi gül dâyiresin destine almış seherî
Başladı etmege bülbül nağamât-ı dil-sûz

5. Lâleler güller açıldı dem-i 'işret oldu
Eyle destüñde Beyânî kadehi şu'le-fürûz

325.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hevâ-yı 'aşka düşdük deşt-i gamda Kays-ı nâ-şâduz
Belâ kuhsârı üzre tîşe-i âh-ıla Ferhâduz

Görüp çok nüsha-i gam eyledük tekâmîl-i fenn-i 'aşk
Kitâb-ı ibtilâyı ser-be-ser hall etdük üstâduz

3. Bizi gâzeyle olmuş hüsne meyl eyler kıyâs etmeñ
Güzellik 'âleminde mâyil-i hüsn-i Hudâ-dâduz

Hayâlün şâhını âb üzre kilik-i âh-ıla cânâ
Güzel nakş eylerüz ammâ ne Mânî vü ne Bihzâduz

5. Mücellâdur Beyânî göñlümüz âyînesi her dem
Tarîk-ı 'aşkda sâhib-nefes biz ehl-i irşâduz

326.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Biz mest-i neşât-âver-i mey-hâne-i 'aşkuz
Pûşende-i leb-ber-leb-i peymâne-i 'aşkuz

Biz na'ra-i mestî ederüz şevk-ıla zâhid
Bîhûde kıyâs eyleme mestâne-i 'aşkuz

3. Biz nağme-zen-i gûşe-i gülzâr-ı belâyuz
Bülbül gibi gûyende-i efsâne-i 'aşkuz

325. 79^a.

1 üzre: içre.

326. 65^b.

Mecnûn dahı bir nev-heves ü tâlib-i zencîr
Biz nâz-kon-i silsile dîvâne-i ‘aşkuz

5. Gencîne-i hikmet bize râz-ı dilümüzdür
Kenz eylemişüz sînede vîrâne-i ‘aşkuz

Biz hüsnuñe dil-beste vü meftûnuz ezelden
Zann eyleme cânâ bizi bîgâne-i ‘aşkuz

7. Sûzende-perüz şem‘-i ruh-ı yâra Beyânî
Dil-sûhteyüz şevk-ıla pervâne-i ‘aşkuz

327.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Giriftâr-ı kemend-i turra-i yâr-ı gül-endâmuz
Esîr-i kayd-ı bend-i kâfir-i zülf-i siyeh-fâmuz
Düşürdük göñlümüz ‘aşka hayâl-i hâl ü zülfüñle
Çü murğ-ı dâne-çîn-i kiştâr üftâde-i dâmuz
3. Seher ol âfitâb-ı hüsni gördük gayr-ıla tâli‘
Sabâhu’l-hayrumuz sa‘d olmamakla tîre-eyyâmuz
Gül-i bâğ-ı Bihişti zîr-i zülfüñde hayâl etdük
Anuñ‘çün bülbül-i pervâne-kâruz tâlib-i şâmuz
5. Sadâ-yı nâlemüz bülbül gibi dünyâyı tutmuşken
Bu gülzâr-ı belâ içre Beyânî yine bî-nâmuz

328.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Derledür âdemi germ-âbe sıfat tâb-ı temûz
Şiddet-i hardan olursak n’ola bî-tâb-ı temûz

---

327. 26^a.

328. 87^a.

Döndi gûyâ ki tokuz kubbe-yi hammâma cihân
Tâs-1 pür-âteşidür mihr-i cihân-tâb-1 temûz

3. Tâb-1 mihr eyledi bir mertebe hâke te'sîr
Ne 'aceb dönse Cehennemlüge serd-âb-1 temûz

Teşne-dil def'-i harâret edemez nûş etse
'Ayn-1 vâdî-i Cehennem'den akar âb-1 temûz

5. Kaynadur tâbe-i gerdûnı Beyânî tâbı
Katre-rîz oldu meger üstine tîz-âb-1 temûz

329.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Sanmañ bizi mey-h^vâr-1 harâbâtî-i Rûmuz
Cem-mertebeyüz mey-kede sadrında kurûmuz

Ey pîr-i muğân meş'al-i câm-1 zeri yandur
Güm-râh-1 belâ-yı şeb-i târîk-i gumûmuz

3. Ser-hadd-i melâmetde añılsak n'ola zâhid
Biz saf-şiken-i ceş-i riyâ Rüstem-i bûmuz

Hem-meşreb-i pîrân-1 harâbâtuz ezelden
Sanmañ bizi bu kûy-1 melâmetde melûmuz

5. Tağlar çekemez çekdügümüz bârı Beyânî
Evkâr-1 emânâtı tahammülde zalûmuz

330.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Yek-fen degülüz câmi'-i eşât-1 'ulûmuz
Tedkîk-1 mebâhis ederüz seyyid-i Rûmuz

329. 31^b.

5a bârı: hamli.

330. 31^b.

Biz sa‘d-ıla nahsın bilürüz kevkeb-i bahtuñ
Her vech-ile dânen-de-i ahkâm-ı nücûmuz

3. Ko yüz sürelüm bâb-ı hümâyûnuña şâhâ
Ferruh-kademüz bûm-sıfat sanma ki şûmuz

Pîrân-ı harâbât-ıladur ülfetümüz hep
Peymâne-keş-i şîre-i engûr-ı kürûmuz

5. Meczûb-ı Hudâ-perver o rindüz ki Beyânî
Merfû‘-ı kalem olmuş iken yine zalûmuz

331.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rind-i Cem-câhuz hemîşe düşmez elden câmumuz
‘İş ü nûş-ıla geçer zâhid bizüm eyyâmumuz

Sanma biz ferdâ gamın çekmez melâmîlerdenüz
Mey-perestüz zâhirâ fikr eylerüz encâmumuz

3. Ol kadar ibrâm etdük etmedi va‘d-i visâl
Olmadı ol tünd-hûya kâr-ger ibrâmumuz

Berg-i ezhâr-ı niyâz olurdu âfetden emîn
Eyleseydi iltifât ol gözleri bâdâmumuz

5. Ber-murâd olmağı bilmez bir bölük şeydâlaruz
Nâ-murâd olmak bizüm olmuş Beyânî kâmumuz

332.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hüsn-ile meşhûr-ı ‘âlemdür şeh-i hûbânumuz
Mîhr-i ‘âlem-tâbdur ol şâh-ı ‘âlî-şânımız

---

331. 75^b.

332. 59^a.

Kasduñ ihyâ-y-ısa gel ey cân-ı ‘âlem meclise
Bezmi teşrîf etmeseñ gelmez yerine cânumuz

3. Hasretüñle gel bizi ağlatma cânâ korkaruz
Sedd olunmaz seyl-i eşk-i dîde-i giryânumuz

Dâm-ı zülfüñle ne hâcet kayd-ı tedbîr-i şikâr
Murğ-ı dest-âmûzdur murğ-ı dil-i nâlânumuz

5. Gonça-veş çâk-i girîbân eyler-idük şevkdan
Yüzümüze bir güle baksa gül-i handânumuz

‘Âşıkı gördükde eylerse teğâfûl gam degül
Mest-i câm-ı şîvedür ol gözleri mestânumuz

7. Çeşm-i fettânı Beyânî sihr eder ‘âşıklara
Mâh-ı burc-ı fitnedür ol âfet-i devrânumuz

333.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gülşen-i dildür şükûfezârumuz gülzârumuz
Dağlardur gül gibi envârumuz ezhârumuz
Göñlümüz şâh-ı hayâlün taht-gâhıdur meger
‘Aşkumuz işrâb eder esrârumuz efkârumuz
3. Sırr-ı ‘aşkı dilde pinhân eylerüz ey gonça-fem
Var yok her neyse bir ikrârumuz inkârumuz
Gerçi esrâr-ı gamuñ keşf etmezüz bir hâl-ile
Bildürür ammâ yine güftârumuz refîârumuz
5. Kimse aldurmaz Beyânî çeşmine huffâş-vâr
Gün gibi meşhûr iken âsârumuz eş‘ârumuz

334.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Arz-ı dîdâr eyledi ol yâr-ı gül-ruhsârumuz
'Andelîb oldu görünce 'âşık-ı dîdârumuz

Dem-be-dem kan ağlayup eşkin revân etmekdedür
Cûy-bâr-ı hasret ancak dîde-i hûn-bârumuz
3. Sînemüzde şerhalar serv ü şüküfte-ğonça dağ
Ta'n eder bâğ-ı Bihişt'e revnak-ı gülzârumuz

Biz çemenzâr-ı belâ-yı ibtilâyuz dâyimâ
Penbe-i dağ-ı siyâh-ı sînemüz ezhârumuz
5. Tâzedür nahl-i mahabbet gönlümüzde zâhidâ
Nev-nihâl-i bâğ-ı 'aşkuz nâle berg ü bârumuz

Bir nihâl-i nev-rese gördük ki eyler ser-fürû
Mâyil olmuş var-ısa ol serv-i hoş-reftârumuz
7. Bir lebi şîrîne Ferhâduz Beyânî var-ısa
Zevk-bahş-ı kâm-ı ehl-i 'aşkdur eş'ârumuz

335.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. H^vâce-i kâlâ-yı 'aşkuz ibtilâdur kârumuz
Nakd-i eşk-ile yürür cânâ bizüm bâzârumuz

Çeşmümüzde eşk-i hasret başumuzda tâze dağ
Devletünde eksük olmaz dirhem ü dînârumuz
3. Bir 'aceb kavmüz ne hilkatdür bilinmez neş'emüz
Mestümüz hüşyârdur mestânedür hüşyârumuz

---

334. 4^a.

1a ol yâr-ı 'uşşâka.

1b 'Andelîb oldu: Bülbül oldılar.

335. 59^b.

Bozmuşuz dînâr-ı ‘akl u hûşî sarrâf-ı gamuz
Kîse-i idrâkde nakd etmişüz efkârumuz

5. Hâme-i feyz-âşinâyı biz dürer-bâr eylerüz
Safha-i kevne Beyânî sebt için âsârumuz

336.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bilmezüz biz h^vâhiş-i rif[˘]at tenezzül kârumuz
Meskenet erbâbıyuz dâyim tezellül kârumuz

Gerçi ‘âlî-meşrebüz ammâ tevâzu‘ eylerüz
Mertebe-dânuz merâtibden tecâhül kârumuz
3. Nân için dûnâna biz baş egmezüz müstağnîyüz
Biz kanâ‘at ehli dervîşüz tevekkül [kârumuz]

Seng-i cevrin n’ola ser-ber eylese cânânımız
Her ne deñli nâ-tüvân olsak tahammül kârımız
5. Feylesôf-ı rûzgâruz ‘âkıbet fikr eylerüz
Râst-gû rindüz tekellümde te’emmül kârımız

‘Ârifüz endîşe-i ‘ukbâda ‘akl-ı evvelüz
Bî-şu‘ûruz emr-i dünyâda tekâsül kârımız
7. Biz Beyânî sâlik-i فـج عمیق -1 kurbetüz
‘Azmümüzde Şâh-ı kevneyn’e tevessül kârımız

337.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest-i câm-ı şîve dilber bense hüşyâram henûz
H^vâba vardı çeşm-i mest-i yâr bîdâram henûz

336. 26^b.

7a فـج عمیق (Okunuşu: *feccin ‘amîk*): “İnsanları hacca çağır; yürüyerek veya binekler üstünde *uzak yollardan* sana gelsinler.”, Kuran, 22 Hac 27.

337. 69^b.

Zülfine bağlandılar kurtıldılar halk-ı cihân
Târ-ı gîsûsına yâruñ ben giriftâram henûz

3. ‘Andelîbân etdiler feryâd u efgânın tamâm
Gör beni kim nağme-zen bir bülbül-i zâram henûz

Sûzen-i müjgân-ıla sanmañ ki zahmum dikdi yâr
Tîğ-ı hicrân-ıla mecrûh u zahım-dâram henûz

5. Gonça-i kâmi Beyânî zîb-i destâr etdiler
Gülsitân-ı gamda ben âzürde-i hâram henûz

338.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâra zann etmeñ beni kim ‘âşık-ı zâram henûz
Sanmañuz kim mübtelâ-yı derd-i dildâram henûz

Tâ ezelden düşmişem dâm-ı belâ-yı zülfine
Murğ-ı vahşî-veş kıyâs etmeñ giriftâram henûz

3. Meylüm evveldendür ey zâhid kıyâs etme beni
Mâyil-i serv-i kad-i yâr-ı sitem-kâram henûz

Kısmet-i rûz-ı ezeldür döstlar şeydâlîğum
Sanmañuz dîvâne-i ‘aşk u dil-efgâram henûz

5. ‘Âlem-i ervâhdan gönülüm Beyânî bestedür
Sanma kim dil-beste-i zülf-i siyeh-kâram henûz

339.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Âşifte-dilüz ‘âşık-ı bî-sabr u sükûnuz
Mecnûn-revişüz bâdiye-peymâ-yı cünûnuz

4b Tîğ-ı hicrân-ıla: Gamzesi tîğıyla.

338. 94^a.

4b dil-efgâram: *Metinde* dil-figâram.

339. 27^b.

Eşkâl-i hased cilve-ger olmaz dilümüzde
Deryâ-dilüz âyîne-sıfat sâf-derûnuz

3. Sanmañ olunuz [biz] kej ü kûrla mütekedir
Deryâ-yı hurûşende-i esrâr-ı kûmûnuz

Olsak ne ‘aceb biz de hased-kerde-i akrân
Gûşında zamânuñ dür-i yek-tâ-yı kurûnuz

5. Tahrîr-i mebâhis ederüz sözde Beyânî
Yek-fen degülüz câmi‘-i eşât-ı fûnûnuz

340.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bihâr-ı ahdar etdi sebzârı makdem-i nev-rûz
Nisâr etdi dür-i feyz-ı bahârı makdem-i nev-rûz

Zamânuñ Hızr’ıdur basduğı yerler yemyeşil oldı
Riyâz-ı Cennet etdi her diyârı [makdem-i nev-rûz]
3. Zemîn-ile zamâna feyzı yeksân i‘tidâlınden
Ber-â-ber eyledi leyl ü nehârı makdem-i nev-rûz

Yine her gûşeyi reşk-i gülistân-ı cinân etdi
Yine bâğ-ı Bihişt etdi kenârı makdem-i nev-rûz
5. ‘Alemler kaldurup gülşende çün serv-i hırâmânî
Akıtdı ayağına cûy-bârı makdem-i nev-rûz

Yine âteş-fürûz etdi gül-i ra‘nâyı gülşende
Yine diñletdi feryâd-ı hezârı makdem-i nev-rûz
7. Gül ü lâle açıldı bâğda feyz-ı kudûmiyle
Güşâde etdi kalb-i dağ-dârı makdem-i [nev-rûz]

5 Biz nice Beyânî olunuz gâlib-i a‘dâ
Her demde serâsime vü mağlûb-derûnuz

340. 6^b.

1a Bihâr-ı ahdar etdi: Edince bahr-ı ahdar.

Güşâde eyledi ezhâr-ı kûh u deşt ü gülzârı
Cihânı etdi bûyâ müşk-vârî makdem-i nev-rûz

9. Beyânî gerd-i râhın kuhl-ı çeşm-i rûzgâr etdi
‘Abîr-efşân-ı bâğ etdi gubârı makdem-i nev-rûz

341.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Biz kâfile-sâlâr-ı reh-i mülk-i bekâyuz
Güm-râh olan ashâb-ı dile râh-nümâyuz

Bukrât u Felâtûn-hikemüz rûz-ı ezelden
Üstâd-ı debistân-ı gürûh-ı hukemâyuz
3. Çün Mağribî-i genc-şinâsende hemîşe
Miftâh-ı ‘azâyim ile gencîne-güşâyuz

Pîrân-ı harâbâta salâ bâde-i feyzı
Humla sunaruz sâkî-i merdân-ı Hudâ’yuz
5. Peymâne-be-destüz ederüz cilve-i mestî
Sanmañ bizi sâlûs-ı zamân ehl-i riyâyuz

Biz cezb ederüz kâh-sıfat kâhkeşânı
Dânende-i râh-ı felegüz kâh-rubâyuz
7. Çün Kays-ı belâ-dîde bu vâdîde Beyânî
Dîvâne-yüz ammâ yine pîr-i ‘ukalâyuz

---

341. 19^b.

3 Miftâh-ı der-i genc-i hakikat elümüzde
Endîşe-i esrâr-ıla biz kufl-güşâyuz

4b merdân-ı Hudâyuz: bezm-i belâyuz.

342.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir gül-i sad-berg-i nâzuñ bülbül-i gûyâsıyuz
Hüsninüñ meftûnı olduk 'âşık-ı şeydâsıyuz

Derler imiş hûblar nâz-ıla refât etseler
Gülsitân-ı şîvenüñ serv-i çemen-pîrâsıyuz
3. Kâyimüz hıdmetde 'işret-gâhı tezyîn eylerüz
Dilberüñ tertîb-sâz-ı meclis-i sahbâsıyuz

Ser-be-ceybüz hikmet-âmûzende İşrâkilerüz
Âsumân-ı hikmetüñ mihr-i cihân-ârâsıyuz
5. N'ola olsa reşk-i yârân-ı 'Acem eş'ârumuz
Biz Beyânî mülk-i Rûm'üñ nâdire-gûyâsıyuz

343.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mübtelâ-yı derd-i 'aşkuz ibtilâdan kaçmazuz
Ey tabîb el çek devâdan biz o dâdan kaçmazuz

Râh-ı 'aşka sâliküz çekmek gamın mu'tâdumuz
Bir tarîk-ı râstdur râh-ı belâdan kaçmazuz
3. Sînemüz âmâc-gâh-ı gamze-i fettânıdur
Nâvek-i dil-dûz-ı çeşm-i dil-rubâdan kaçmazuz

İşte meydân-ı mahabbet da'vî-i 'aşk eyleyen
Gelsün anuñla dilîrâne veğâdan kaçmazuz
5. Beste olmakdan Beyânî zülf-i yâra korkmazuz
Kahramân-ı rûzgâruz ejdehâdan kaçmazuz

---

342. 28^a.

343. 49^a.

344.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz dilîr-i 'âlemüz zülf-i dü-tâdan korkmazuz
Kahramân-ı rûzgâruz ejdehâdan korkmazuz

Mübtelâyuz çeşm-i sihr-âmûzuñuñ meftûniyuz
Zülfüñe bend olmuşuz biz ibtilâdan korkmazuz
3. Sîne-zahmuz dâyimâ şemşîr-i gamzeñle senüñ
Biz ciger-der 'âşikuz tîğ-ı kazâdan korkmazuz

Gâret-i nakd-i dil etse düzd-i gamzeñ gam degül
Havfumuz bîgânedendür âşinâdan korkmazuz
5. Ka'r-ı deryâ-yı mahabbetde şinâverlerdenüz
Biz Beyânî mevc-i 'ummân-ı belâdan korkmazuz

345.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Düşmezüz kayda esîr-i mâh-rûyân olmazuz
Beste-i gîsû-yı müşkîn-târ-ı hûbân olmazuz

Düşmezüz gird-âb-ı bahr-ı hüsn-i hûbâna hele
Göz göre üftâde-i çâh-ı zenahdân [olmazuz]
3. Var-iken dilde hayâl-i kâmet-i mevzûn-ı yâr
Mâyil-i serv-i ser-efrâz-ı gülistân olmazuz

Olmazuz âşifte-dil zülf-i perîşânın görüp
Kıl kadar meyl etmezüz hâtır-perîşân olmazuz
5. Bilmezüz bend-i giriftârî hevâ-yı 'aşkda
Murğ-ı vahşî-veş şikâr-ı çeşm-i fettân olmazuz

---

344. 58^b.

345. 62^a.

1a mâh-rûyân: fitne-cûyân.

5b şikâr-ı çeşm-i fettân: esîr-i dâm-ı hicrân.

Vermezüz her dilber-i fettân-ı şehr-âşûba dil
Fâriğuz dil-dâde-i hüsn-i cüvânân olmazuz

7. Biz Beyânî ‘ârifüz hüsn-i Hudâ-dâd isterüz
Kays-veş meftûn-ı hüsn-i gâze-dârân olmazuz

346.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her gül-i gülzâr-ı hüsne bülbül-i zâr olmazuz
Hâr-ıla olmuş güşâde gonçaya yâr olmazuz

Eylerüz her dem tahammül bâr-ı nâz-ı dilbere
Biz belâ-keş ‘âşıkuz hergiz sebük-bâr olmazuz
3. Mest-i câm-ı la‘l-i nâb-ı dilber-i gül-çihreyüz
Hatt-ı nev-hîzin görüp hayrân-ı esrâr olmazuz

Bâde-i ‘aşkuñla cânâ neş’e-dâruz rûz u şeb
Haşra dek mest-i müdâmuz hiç hüşyâr olmazuz
5. Biz Beyânî tîğ-zen-i sâhib-kırân-ı ‘âlemüz
Rezm-gâh-ı ‘aşkda mağlûb-ı ağıyâr olmazuz

347.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Lutf-ı Hak’dan nâ-murâd isek de me’yûs olmazuz
Nahsumuz sa’d eylerüz ‘âlemde menhûs olmazuz

Sînemüz sandûkasında genc-i ‘aşkı saklaruz
Kenz-i mahfidür anuñ hıfzında kâlûs olmazuz
3. İstikâmet üzredür tab‘-ı suhan-perdâzumuz
Nesh-i nâ-hemvâr eserle kalb-i ma‘kûs olmazuz

346. 62^b.

347. 8^b.

Zülf-i kâfir-kîşe gerçi besteyüz ammâ yine
Bend-i zünnâr etmezüz erbâb-ı nâkûs olmazuz

5. Hûblar derler ki biz cism-i latîfüz çün perî
Çeşm-i nâ-bînâ-yı şahs-ı dûna mahsûs olmazuz

Biz harâbâtîlerüz rindân-ıla üns eylerüz
Ehl-i hâlüz zâhid-i huşk ile me'nûs olmazuz

7. Biz Beyânî bâdeyi gizli kapaklı içmezüz
Mest-i bî-pervâlaruz mahcûb-ı nâmûs olmazuz

348.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

01. Biz ki bezm-i gamda câm-ı zer-nigâra mâliküz
Rind-i Cem-âyîn-i 'aşkuz yâdigâra mâliküz
Lutf-ı Hak'la re'yümüzde etmezüz hergiz hatâ
Dil gibi bir feylesôf-ı rûzgâra mâliküz
03. Kâsid olmaz her zamân efkârumuz nakd etmişüz
Ceyb-i dilde dirhem-i kâmil-'ayâra mâliküz
Sînemüz gencîne-i esrâr-ı hikmetdür bizüm
Bir dükenmez dilde genc-i bî-şümâra mâliküz
05. Dâyimâ cûş u hurûşu eksük olmaz âh-ıla
'Aşk derler dilde bahr-ı bî-kenâra mâliküz
Zât-ı kürsî-i belâyuz dağumuzdur âh-ı tâb
Husrev-i 'aşkuz çerâğ-ı şu'le-dâra mâliküz
07. Tıfl-ı dil derler gül-i bî-hâra 'âşık olmuşuz
Rûz u şeb egler bizi ol gül-'izâra mâliküz

---

348. 90^a.

01b Şâh-ı 'aşkuz şeb-çerâğ-ı şu'le-dâra mâliküz.

05b dilde bahr-ı bî-kenâra: bahr-ı bî-hadd ü kenâra.

06a âh-ı tâb: bir çerâğ.

06b Başumuzda gül gibi bir yâdigâra mâliküz.

Katre-i eşkin reh-i dildârına rîzân eder
Nergis-âsâ dîde-i gevher-nisâra mâliküz

09. Gûş-ı gerdûna Beyânî gûşvâr etsek olur
Kân-ı fikr-i dilde la‘l-i âb-dâra mâliküz

N’ola ol la‘li nisâr-ı bezm-i destûr eylesek
Gevher-i pâkîze-i kân-iftihâra mâliküz

11. Devletinde etmezüz gerdûna ‘arz-ı ihtiyâc
Bende-perver ol vezîr-i kâm-kâra mâliküz

N’içün olmazuz cefâ-yı çarhdan âsûde-dil
Böyle bir destûr-ı Dârâ-iktidâra mâliküz

349.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çekmezüz câm-ı gam-ı dünyâyı rind-i ‘âlemüz
Püş-ti pâ urduk cihâna mazhar-ı câm-ı Cemüz

Neş’e-dâruz câm-ı ‘aşk-ıla harâbâtîlerüz
Etmezüz endîşe-i teklîf dâyim bî-ğamuz

3. Biz melâmîlerdenüz mey-hânedür gülzârumuz
Serv tek âzâde vü gül gibi şâd u hurremüz

Mey-perestân-ıla biz hem-millet ü hem-meşrebüz
Bâde-nûşân-ı melâmetle hemîşe hem-demüz

5. Hasta-i ‘aşka Beyânî biz hakîm-i evvelüz
Zahm-ı zehr-âlûd-ı şemşîr-i belâyâ merhemüz

10 Bu beyit ile 11 ve 12. beyitler zeyl denilerek sonradan ilave edilmiş.
349. 68^a.

350.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Neş'e-dâr eyler bizi câm-ı mey-i idrâkümüz
Var-ısa perverde-i mâ'-i 'inebdür tâkümüz

Eksük olmaz destümüzde câmumuz Cem-tıynetüz
Dürdî-i sahbâ-y-ıla âğışte olmuş hâkümüz
3. Eylese 'arz-ı cemâl ol mâlik-i deryâ-yı hüsn
Dür-feşân olur zemîne dîde-i nemnâkümüz

Tünd-bâd-ı âh-ıla cûş u hurûşı artmada
Eksük olmaz mevc-i deryâ-yı dil-i derrâkümüz
5. Servlerdür şerhalar hem gonçalardur dağlar
Reşk-i bâğ u gülsitândur sîne-i sad-çâkümüz

Tîğ-ı bî-dâduñdan ey Zâl-i zamâne korkmazuz
Cismümüzde cevşen-i takdîr yokdur bâkümüz
7. Biz Beyânî fâris-i meydân-ı nazmuz dâyimâ
Rahş-ı çâpük-seyrümüzdür hâme-i çâlâkümüz

351.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bülbül-i nev-nağmeyüz gülzâr ister göñlümüz
Nev-şüküfte gonça-i bî-hâr ister göñlümüz

Her nihâl-i bâğ-ı hüsnüñ olmazuz üftâdesi
Bir ser-âmed serv-kad dildâr ister göñlümüz
3. Olmazuz Ferhâd'ı her Şîrîn-zebânuñ hâsılı
Tûtî-i 'aşkuz şeker-güftâr ister göñlümüz

---

350. 26^a.

351. 15^a.

Cilvesinde nâz u istiğnâyı der-kâr eyleye
Şîve-ger bir yâr-ı hoş-reftâr ister gönlümüz

5. Çün kebûter biz Beyânî bir bölük âvâreyüz
Pençe-i şeh-bâz-ı çeşm-i yâr ister gönlümüz

352.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bendeyüz bir şâha kim destindedür tedbîrümüz
Bend-i zülfidür dil-i şeydâmuza zencîrümüz

Şöyle dikkat eylerüz kim yazumuz hall etmedin
Nüsha-i hüsnünde cânâ hûbdur tahrîrümüz

3. Sanma ey dil o gözi câdûya te'sîr eylemez
Mâr-ı meyyitle atılmış âhumuzdur tîrümüz

Yârı bîdâr etmedi h^vâb-ı teğâfülden 'aceb
Halkı bîdâr eylemişken nâle-i şeb-gîrümüz

5. Cüst ü cû eyler Beyânî sayd-gâhında o şâh
Beste-i fîtrâkidür bilmez dil-i nahcîrümüz

353.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şevk-ı ruhsârûñ-ıla 'azm-i gülistân ederüz
Dil-i nâ-şâdumuzı gül gibi handân ederüz

Kârumuz bâde-i 'aşkuñla senüñ geşt ü güzâr
Rind-i peymâne-keşüz cilve-i mestân ederüz

3. Baş açuk bir alay abdâl-ı nemed-pûşuz kim
Cânumuz hân-kah-ı 'aşkda kurbân ederüz

352. 79^a.

353. 61^b.

3a kim: *Metinde* tâ kim.

Seng-i dağ-ı gam-ı hecrũñ yakasın başumuza
Biz de abdũluñ olup ‘âlemi seyrân [ederũz]

5. Tâb-ı hurşîd-i gamuñ etse derũna te’sîr
Gonça-veş açıluruz çâk-i girîbân [ederũz]

Fenn-i ‘aşkuñda o üstâd-ı Felâtũn’uz kim
Kays-ı şûrdeyi şâgird-i sebak-h^vân [ederũz]

7. Mürřîdũz bî-edebâne hareket eyleyeni
Tekye-i gamda Beyânî aña meydân ederũz

354.

Hafif: *Fe ‘ilâtũn mefâ ‘ilũn fe ‘ilũn*

+ + - - / + - + - / + + -

1. Eřkũmũz bahr-ı bî-kerân ederũz
Cũy-veş her yaña revân ederũz

şâh-ı ‘aşkuz hemîşe âhumuzı
Başumuz üzre sâyebân ederũz

3. Bũlbũl-i zâr-ı gülşen-i ‘aşkuz
Nâledür kârumuz fiğân ederũz

Yakaruz dağ-ı ‘aşkı çũn gül-i ter
Cismũmũz reşk-i gülsitân ederũz

5. Çekerũz câm-ı şevkı mest oluruz
Sırr-ı meknũnumuz ‘ayân ederũz

Bâde-i ‘aşkı meclis-i gamda
Kuvvet-i kalb ü kût-ı cân ederũz

7. Pîr-i ‘aşkuz Beyânî bü’l-hevesi
Mazhar-ı علم البیان ederũz

6a ‘aşkuñda: ‘aşk içre.

7b Gamda: ‘aşkda.

354. 63^b.

7b علم البیان (Okunuşu: ‘alleme’l-beyân), [Kur’an’da علمه البیان (Okunuşu: ‘allemehũ’l-beyân)]:
“Ona *beyanı öğretti.*”, 55 Rahman 4.

355.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Çeküp sitemleri bunca cefâya sabr ederüz
Tahammül eylerüz âhır belâyâ sabr ederüz

Le'îme eylemezüz âb-ı rûyumuz rîzân
Hemîşe âteş-i fakr u fenâyâ sabr ederüz
3. Bu hân-kâh-ı mahabbetde biz rızâ-cûyuz
Gulâm-ı mürşid-i 'aşkuz kazâyâ sabr ederüz

Reh-i mahabbete sâlik olan fidâyîlerüz
O yolda zahmet-i renc ü 'anâyâ sabr ederüz
5. Gubâr-ı hâk oluruz yârûñ âsitânında
Görince sanma Beyânî hevâyâ sabr ederüz

356.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Sanmañuz ehl-i riyâ-y-ıla biz ülfet ederüz
Rind-i mey-h^vâr u sebük-rûh-ıla sohbet ederüz

Düşerüz ayağına pîr-i muğânuñ öperüz
Kefşini başumuza tâc-ı kerâmet ederüz
3. Bir bölük baş açuk abdâl-ı cihân-seyyâhuz
Kutb-ı pîrân-ı harâbât-ıla 'işret ederüz

Künc-i mey-hânedede bir pîr-i 'azîzi görsek
Sâğar-ı mey sunaruz 'izzet ü hürmet [ederüz]
5. Biz o peymâne-be-dest ehl-i harâbâtuz kim
Revzen-i mey-kededen seyr-i vilâyet [ederüz]

---

355. 78^a.

5a hâk: pây.

356. 31^b.

Bizüz ol kûze-ger ol mest-i harâbâtî kim
Dürdî-i bâdeyi biz kûze-i fitrat ederüz

7. Biz Beyânî o melâmî-revişüz mey-kedede
Âfitâbı kadeh-i bezm-i melâmet ederüz

357.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Rûz u şeb dilberi teshîr için esmâ çekerüz
Ârzû-mendüz aña hû-yı tecellâ çekerüz
Mest-i peymâne-i sahbâ-yı tecellî oluruz
Vuslat ümmîdi ile câm-ı temennâ çekerüz
3. Kal'a-kûb-ı gam-ı 'aşk olsak 'aceb mi her dem
Kışver-i cân u dile top-ı tesellâ çekerüz
Eylerüz âhumuz efrâşte-i çarh-ı berîn
Mîr-i ceş-i elemüz râyet-i vâlâ çekerüz
5. Ne 'aceb olsa Beyânî ruhumuz berg-i hazân
Rûz u şeb havf u recâda gam-ı ferdâ çekerüz

358.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yâr elinden ne kadar cevr ü cefâlar çekerüz
Zülfî sevdâsına düşdük ne belâlar çekerüz
Şöyle âzürde-i âzâriyuz ol nev-sitemün
Tağlar çekmedügi bâr-ı ezâlar çekerüz
3. Gerçi peymâne-keş-i mey-kedeyüz zâhirde
Künc-i halvetde velî hû-y-ıla hâlar çekerüz

---

357. 23^a.

358. 23^a.

Rûz u şeb çekdüğümüz sâğar-ı derd ü gamdur
Sanmañuz zevk ederüz câm-ı safâlar [çekerüz]

5. Kal‘a-i derd ü belâda çalınur nevbetümüz
Mîr-i mîrân-ı gamuz tuğ-ı ‘anâlar çekerüz

Gurabâyuz güzelüm baş açık abdâllaruz
Tekye-i ‘aşkda gül-bâng-i recâlar çekerüz

7. Rîşte-i sabra Beyânî dizerüz dürr-i gamı
Nazm edince anı ol târa ne dâlar çekerüz

359.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Düşmeyüp kayda kıyâs etmeñüz âzâdelerüz
Beste-i bend-i belâ bir bölük üftâdelerüz

Zîr-i pâya aluruz ‘âlemi bir âfet-i için
Geçmege râh-ı hatarnâkden âmâdelerüz

3. Vermişüz gönlümüz ol âfet-i devr-i kamere
‘Âşıkuz gün yüzine şevk-ıla dil-dâdelerüz

Pîr-i sâğar-keş-i mey-hâne-i ‘aşkuz dâyim
Gûşe-i mey-kedede mâlik-i seccâdelerüz

5. Sanmasun hâlî Beyânî bizi her bî-idrâk
Tekye-i ‘aşkda sâhib-nefes er-zâdelerüz

360.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Hûblar nâz-ıla derler bize meh-pârelerüz
‘Âlemi seyr ederüz encüm-i seyyârelerüz

359. 62^b.

360. 86^a.

Hüsn-ile şimdi bizüz velvele-endâz-ı cihân
Cilveler eylerüz âyîne-i bî-çârelerüz

3. Kârumuz cevr-ile lutf eylemedür ‘uşşâka
Gâh derdüz gehî der-mândelere çârelerüz

Döne döne ser-i kûyuñda ko pervâz edelüm
Salma şeh-bâz-ı nazar bir bölük âvârelerüz

5. Âb-ı rahmetle Beyânî umaruz kim yuya Hak
Cürm ü ‘ısyân-ıla âlûde yüzi karalaruz

361.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘İd-i adhâ geldi tavf-ı beyt-i cânân eylerüz
Gûsfend-i cânumuz yolında kurbân eylerüz

Pâ-bürehne girmişüz râh-ı Hicâz-ı ‘aşkına
Pâyumuz âzürde-i hâr-ı muğaylân eylerüz

3. Şevk-ıla girdük semâ‘a Mevlevî-vârî yine
Reşkden gerdûmı baş üstinde gerdân eylerüz

Eyledük cûlar gibi tahrîk-i zencîr-i cünûn
Zülfi sevdâsıyla çün enhâr tuğyân eylerüz

5. Mekteb-i ‘aşkuñ Beyânî kemterîn bir tıflına
Kays-ıla Ferhâdı şâgird-i sebak-h^vân eylerüz

362.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sînemüzde âteş-i ‘aşkı firûzân eylerüz
Bir dem-i pür-sûz-ıla eflâki sûzân eylerüz

---

361. 24^a.

362. 59^a.

Tünd-bâd-ı âhumuz peyveste-i çarh eylesek
Sakf-ı merfû‘ın anuñ hâk-ile yeksân eylerüz

3. Kanda kaldı âsiyâb-ı âbı gerdân eylemek
Âh-ı âteşnâk-ile gerdûnı gerdân eylerüz

Âsumânîler gibi âh-ı dil-i pür-sûzumuz
Şu‘le-sâz etsek şerârın necm-i rahşân [eylerüz]

5. Gel bizi ağlatma cânâ vâdî-i hicrânda
Yohsa seyl-i eşk-ile dünyâyı vîrân eylerüz

Tîşe-i endîşe-i hasretle kân-ı dîdede
Eşk-i hûn-âlûdumuz la‘l-i Bedahşân eylerüz

7. Biz Beyânî etmezüz her sifle-tab‘a ser-fürû
Âb-ı rûyı çeşme-i hurşîde rîzân eylerüz

363.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mu‘tedil olsa hevâ ‘azm-i gülistân eylerüz
Gonça-âsâ açılıp çâk-i girîbân eylerüz
Sâğar-ı zerrîn-i gülden neş’e-dâr olsak hemân
Bülbül-i şeydâ gibi feryâd-ı mestân eylerüz
3. Ruhlaruñ fikr eylerüz yâd etmezüz gîsûlaruñ
Korkaruz te’sîr eder ‘aklı perîşân eylerüz
Sanma cânâ eylerüz esrâr-ı ‘aşkuñ âşikâr
Etmezüz ağyârı vâkıf dilde pinhân eylerüz
5. Diñlemez feryâd u âh u nâlemüz ol gonça-fem
Ey Beyânî yok yere bîhûde efğân eylerüz

364.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bâr-gâh-ı Kibriyâ'ya 'arz-ı hâcât eylerüz
Kâdiyü'l-hâcât'a her dem münâcât eylerüz

Hazret-i Hakk'a tazarru'la du'âdur kârumuz
Ol du'âyı hırz edüp def'-i beliyyât eylerüz
3. Ehl-i hâlüz 'ârifüz rindüz harâbâtîlerüz
'Âlem-i nâsûtta seyr-i semâvât eylerüz

Bir bölük üftâde pâ-der-gil melâmîlerdenüz
Cismümüz hâk-i ser-i kûy-ı harâbât eylerüz
5. Nazm u inşâda Beyânî biz edîb-i 'âlemüz
Ma'rifet 'arz ederüz neşr-i kemâlât eylerüz

365.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gün gibi her-câyî yâr-ı bî-karârı n'eylerüz
'Arz-ı dîdâr eyleyen ağyâra yârı n'eylerüz

Tutalum kim hüsn-ile dünyâya bir gelmiş ola
Meh gibi şehrlilik eyler şeh-r-yârı n'eylerüz
3. Hem-nişîn-i hâr olan yârûñ hezârı olmazuz
Böyle bir dâmen-derîde gül-'izârı n'eylerüz

Nev-cüvânum kâkül-i müşkînüñüñ meftûnyuz
Var iken gîsûlaruñ zülf-i nigârı n'eylerüz
5. Gülşen-i dîdârûñı her dem temâşâ eylerüz
Seyr-i gülzâr etmege fasl-ı bahârı n'eylerüz

---

364. 19^b.

365. 15^b.

1a bî-karârı: şîve-kârı.

Sâye-i serv-i kadûñ râhat-res-iken dâyimâ
Zıll-ı mahrûtî-i serv-i kûhsârı n'eylerüz

7. Deşt-i hasretde zülâl-i la'lüñe dil-teşneyüz
Vâdî-i mihnetde cârî cûy-bârı n'eylerüz

Bâd-bân-ı zevrak-ı dil âhumuzla toludur
Salmışuz deryâ-yı 'aşka rûzgârı n'eylerüz

9. Sîne-i pür-tâbuña bîhûde çekme şerhalar
Hûblar derler Beyânî ber-güzârı n'eylerüz

366.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâdire-gû şâ'irüz her dem mü'evvel söylerüz
Sanma cânâ hâtıra etmezden evvel söylerüz
Nüşa-i hüsnüñ tettebbu' eylerüz misbâh-ıla
Metn-i vasfuñ ihtisâr etmez mükemmel söylerüz
3. Vâsf-ı zülfünde n'ola teşvîşe düşse tab'umuz
Bir tavîlü'z-zeyl mebhasdür mufassal söylerüz
Kâkül-i zîbañı vâsf etmekde icmâl eylerüz
Gâyet a'lâdur deyü ancak muhassal söylerüz
5. Sâde-dil derk-i nikât etmez Beyânî her sözi
Nükte-perdâz-ı hayâlüz biz muhayyel söylerüz

367.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz Ferhâda kâr-ı 'aşkuñ üstâdı derüz
Bî-sütûn-ı mihnetüñ oñmaduk ırğadı derüz

366. 96^b.

367. 96^a.

Dediler Ferhâd u Kays'a şâh-ı 'aşkuñ çâkeri
Leylî'ye biz de kenîzek Şîrîn'e dâdı derüz

3. Kimi 'ar'ar der kad-i yâra kimi serv-i sehî
Biz desek gülzâr-ı hüsnüñ serv-i âzâdı derüz

Şîşe-i çeşminde seyr etsek gül-i ruhsârûñı
Bu dahı üstâd-ı 'aşkuñ hûb icâdı derüz

5. Şi'rümüz makbûl-i erbâb-ı suhan olsa n'ola
Tâze tarz-ıla Beyânî tarh-ı nev-vâdî derüz

368.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz saña cânâ meh-i burc-ı melâhatdür derüz
Rûyuñı hurşîd-i 'âlem-tâb-ı fitratdur derüz

Olmamakla dâmenüñ âlûde-hâk-i ibtizâl
Biz seni ey serv-kad pâkîze-tıynetdür derüz

3. Bâğ-ı ruhsârûñda gördükde gül ü sünbülleri
Yâsemenzâr içre cânâ bu ne kudretdür derüz

Dest-i sâkîde görince câm-ı leb-rîz-i 'arak
Âb u âteş imtizâc etmiş kerâmetdür derüz

5. Rind-i mey-h^vârı Beyânî biz melâmet etmezüz
Mest-i câm-ı 'aşkdur ehl-i velâyetdür derüz

369.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir sanem 'aşkına düşdük küfri îmân etmişüz
Kîş-i cânı şevk-ıla yolında kurbân etmişüz

368. 11^b.

369. 20^a.

1b Kîş-i cânı şevk-ıla yolında: Cânumuz bismil-geh-i 'ışkında.

Ka‘be-âsâ sa‘yümüz tavf-ı harîm-i beytdür
Şevk-ıla biz ‘azm-i râh-ı kûy-ı cânân etmişüz

3. Sırr-ı eşyâdan haber-dâruz hakîm-i evvelüz
‘Âlem-i kalbi hakîmâne debistân etmişüz

Ney gibi sîh-i gam-ı ‘aşkuñla cânâ delmişüz
Sîne-i pür-sûzı bezm-i gamda nâlân etmişüz

5. Gonçazâr etdük Beyânî sîne-i pür-sûzumuz
Dağlarla zeyn edüp reşk-i gülîstân etmişüz

370.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz fûrûğ-ı şeb-çerâğ-ı beyt-i ‘izz ü rif‘atüz
Pertev-endâzuz cihâna mâh-tâb-ı devletüz
- Bî-vücûduz gerçi kim bu ‘âlem-i nâsûtta
Zerre-i nâ-çîzüz ammâ âfitâb-ı fitratuz
3. Vâdî-i hayretde ser-gerdân olursak gam degül
Dâyimâ esrâr-ı gamla ser-girân-ı hayretüz
- Mey-perestüz bâde-i nâb olmasa açılmazuz
Hâkümüz âğıştedür bâdeyle biz Cem-tıynetüz
5. Görmüş idük bâde-i bezm-i elesti ol zamân
Şimdi ol la‘l-i müzâba biz Beyânî hasretüz

371.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câ-nişîn-i kürsî-i ‘aşkuz Mesîhâ-rif‘atüz
Hem-cenâh-ı kudsiyânuz merd-i ‘âlî-himmetüz

4 Delmişüz sîh-i gam-ı ‘aşkuñla cânâ sînemüz
Bezm-i gamda kendümüz ney gibi nâlân etmişüz

370. 20^a.

371. 26^a.

‘Âlem-i lâhûtdur her dem teferrüc-gâhumuz
Seyr-i eflâk eylerüz mâh-ı melek-mâhiyyetüz

3. Sırr-ı eşyâdan haber-dâruz hakîm-i evvelüz
Bahs-i a‘râz u cevâhirde Felâtûn-hikmetüz

Hâtem-i ‘aşka sezâ-vâr-ı nigîn olsak n’ola
Cevher-i zât-ıla biz elmâs-ı kân-ı fitratuz

5. Hüsn-ile Leylî de olsa mâyl-i zen olmazuz
Kays-veş zîr olmazuz mahbûb-ıla hem-sohbetüz

Hâkümüz dürdî-i sahbâdan muhammerdür bizüm
Destümüzde rûz u şeb câm-ı safâ Cem-tıynetüz

7. Âb-ı isti‘dâd-ıla ağaşte olmuş hâkümüz
Biz Beyânî dâniş-âmûzende-i haysiyyetüz

372.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Sanmañuz ol serv-kad yâra henûz üftâdeyüz
Tâ ezelden kâmet-i mevzûnına dil-dâdeyüz
Reşk-i bâlân-ıla kûhistân-ı ‘aşka düşmüşüz
Sanma ey şimşâd-kaddüm serv-veş âzâdeyüz
3. Kendüñi tâ böyle pinhân eylemek bizden neden
Sen perîyseñ ey melek-rû biz de merdüm-zâdeyüz
Mest-i ‘aşkuz neş’e tahsîl eylemekdür kârumuz
Düşmüşüz kûy-ı harâbâta esîr-i bâdeyüz
5. Câm-ı yâkût-ı leb-i yâra Beyânî teşneyüz
La‘l-i nâbı üzre sanma tâlib-i bîcâdeyüz

2b melek: felek.

372. 76^b.

2a Düşmüşüz sevdâ-yı bâlân-ıla kûh-ı hasrete.

2b kaddüm serv-veş: mânend-i serv.

373.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + -

1. Hân-kâh-ı 'aşkuñuñ âbdâliyuz
'Âlemüñ bî-kayd u bî-âmâliyüz

Göñlümüz beste olaldan zülfüne
Rûzgâruñ bir perîşân-hâliyüz
3. Dilberüñ mânend-i murğ-ı dâne-çîn
Mübtelâ-yı dâm-ı zülf ü hâliyüz

Bülbül-i gülzâr-ı hüsn-i dilberüz
'Âşık-ı şeydâ-yı verd-i aliyuz
5. Vermedük âlâyış-i dünyâya dil
'Âlemüñ bir merd-i fâriğ-bâliyüz

Sâde-levhüz 'ârifüz rûşen-dilüz
Sâf-kalbüz gıll ü gışdan hâlîyüz
7. Bilmezüz hîle sadâkat kârumuz
Müstakîmüz sûk-ı gam dellâliyüz

'Ârifüz kat'-ı 'alâyık etmişüz
Tekye-i tecrîdüñ ehl-i hâliyüz
9. Hamdülillâh Fahr-ı 'âlem hazretüñ
Biz Beyânî ümmeti vü âliyüz

374.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Râhib-i deyr-i belâyuz biz riyâzet ehliyüz
Pîr-i 'aşkuz tekye-i gamda velâyet ehliyüz

373. 55^b.374. 60^b.

Sâkin-i mey-hâne-i ‘aşkuz harâbâtîlerüz
Âb u âteş tutaruz elde kerâmet [ehliyüz]

3. Sanmañuz kim mey-perest olmakla güm-râh olmuşuz
Mest-i sahbâ-yı tecellîyüz hidâyet ehliyüz

Câm-ı la‘l-i dilberi vasf etmede sihr eylerüz
Şâ‘ir-i sihr-âşinâyuz biz belâğat ehliyüz

5. Sırr-ı vahdetden haber-dâruz makâm-ı ‘aşkda
Mâlik-i gencîne-i râzuz sa‘âdet ehliyüz

Câh için her sifle-tab‘a etmezüz biz ser-fürû
Kâni‘üz biz nân-ı huşke biz kanâ‘at ehliyüz

7. Ayağı çekdük Beyânî bezm-i kesretten hele
Dest-kûtâh-ı temennâyuz ferâğat ehliyüz

375.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Kişver-i ‘aşkda bir şâh-ı cihân bendesiyüz
Mübtelâsı kulu kurbânı ser-efgendesiyüz
Besteyüz silsile-i zülfüñe Mecnûn-revişüz
‘Anberîn kâkülüñüñ ‘aklı perâkendesiyüz
3. Saña ey şem‘-i şeb-efrûz-ı hüsün meclisde
Bir nazar eyleyenüñ berk-ı dırahşendesiyüz
Câm-ı la‘lüñi dirîğ eyleme dil-mürdelerüz
Sâkiyâ biz leb-i cân-perverüñüñ zindesiyüz
5. Biz Beyânî n’ola rûşen-dil olursak her dem
Felek-i ma‘rifetüñ kevkeb-i tâbendesiyüz

376.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâr-ı gül-ruhsârsuz gül-geşt-i gülzâr etmezüz
Gonçasuz biz murğ-ı cânı bülbül-i zâr etmezüz

Bâ'is-i teşhîz-i hâtırdur mahabbet ehline
Yâr-ı nev-hat olmasa seyr-i çemenzâr etmezüz
3. Sîb-i 'aşk-ı dilberi biz cânumuzda saklaruz
Sûs-veş dükkân-ı dilde kasd-ı ızrâr etmezüz

Mushaf-ı râz-ı gamuñ biz sînemüzde hâfızuz
Bâde-i şevk-ıla cânâ keşf-i esrâr etmezüz
5. Düzd-i 'aşkuz gevher-i 'aşkuñı inkâr eylerüz
Etseler ser-pûş tâs-ı mihri ikrâr etmezüz

Âfitâb-ı 'âlem-i 'aşkuz tenezzül eylerüz
Hâk-i pâyuña düşüp yüz sürmeden 'âr etmezüz
7. Hûblar derler Beyânî gül gibi açılmamuz
Bülbül-i şûrîdemüz âzürde-i hâr etmezüz

Korkaruz pejmürde olmakdan gül-i ruhsâruña
Verd-i ra'nâyı anuñ'çün zîb-i destâr etmezüz
9. Gonça-i esrâr-ı 'aşkı bed nazardan sakınup
Biz anı ârâyış-i dükkân u bâzâr etmezüz

377.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlümüz cân-ı heves çekmekle ser-hoş etmezüz
'Aklumuz efkâr-ı âlâyışle bî-hûş etmezüz

376. 8^b.

7a açılmazuz: *Metinde* açılmamuz.

377. 73^a.

Bir tecelliden hurûş eyler kıyâs etmeñ bizi
'Ârifüz deryâ-dilüz cûlar gibi cûş etmezüz

3. Yolda zencîrin sürür dîvânelerden sanmañuz
Zülf-i pür-çîñüñ gamıyla cânı medhûş etmezüz

Tutmazuz her hâruñ âzârına gül gibi kulak
Bî-bahâ har-mühreyi bir gûşa mengûş etmezüz

5. Bir sebû kim bâde-i gül-fâmdan ola tehî
Biz aña hürmet edüp rindâne ber-dûş [etmezüz]

Biz harâbâtîlerüz gizli kapaklı içmezüz
Kâse-i zerrîn-i mihri câma ser-pûş etmezüz

7. Varmazuz ol meclise kim anda dilber olmaya
Biz Beyânî bâdeyi mahbûbsuz nûş etmezüz

378.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Biz behîme-tab' olan şahs-ıla ülfet etmezüz
Haylî 'alî-meşrebüz dîn-ıla sohbet etmezüz

Biz harâbâtîlerüz sâğar-keşâna mâylüz
Düşmen-i câm-ı mey-i nâba mahabbet etmezüz

3. Biz melâmî bir bölük lağzîde-pâ mestâne yüz
Kendümüz esrâr-ıla mağlûb-ı hayret etmezüz

Cilve-gâh olsa n'ola vâdî-i mestî her zamân
Mey-perestüz bâde nûş etmekte zınnet etmezüz

5. Bilmezüz 'ucb u riyâyı biz mürâyî-düşmenüz
Zâhid-i huşk ü riyâ-pîşeyle 'işret etmezüz

Hum dibi mey-hâne küncidür bizüm kâşânemüz
Kasr-ı sultân-ı serîr-ârâya rağbet etmezüz

7. Destümüzde âb u âteş biz velâyet ehliyüz
Bundan artuk halka ızhâr-ı kerâmet etmezüz
- Kalmışuz ancak kıyâs etmeñ makâm-ı ‘aşkda
Cilve-gâh-ı nâza zann etmeñ ki himmet etmezüz
9. Mest olup düşsek Beyânî gûşe-i mey-hânedede
Dest-gîr olmağ-ıçün hammâra minnet etmezüz

[SİN]

379.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Benüm gibi degül dünyâda nâ-kâm-ı felek bir kes
Benem ancak güsiste-târ-ı peyvend-i murâd üzkes
- Dil-i şûrîde bâd-ı âh-ıla sahrâ-yı mihnetde
Gubâr-âlûde her semte eder pûye misâl-i has
3. Fiğân u nâle etsem yankılanur kubbe-i gerdûn
Gelür ‘aks eyledükçe gûşuma her cânibinden ses
- Ne deñli himmet etseñ el erişmez şâh-ı ümmîde
Mu‘în olmayıcak olmaz ber-i maksûda dest-res
5. Beyânî bir der-i rif‘at-me’âba intisâb eyle
Bilürsin behre-yâb-ı kâm-ı dil olmaz olan bî-kes
- Du‘â-gûy-ı Cenâb-ı hazret-i destûr-ı zî-şân ol
Saña dünyâda bu ser-mâye-i ‘izz ü sa‘âdet bes

379. 82^a. Devletlü vezîr Siyâvuş Paşa’ya denilmiştir.
6a destûr: sultân.

380.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir nefes olmaz mı âyâ meclis-i yâr-ıla üns
‘Âşık olmaz gider mi bezm-i dildâr-ıla üns

Güçdür ünsiyyet hele eşhâs-ıla ehl-i dile
Renciş-i hâtırdur etmek bir dem ağyâr-ıla üns
3. Bu ‘acebdür dâyimâ âzürde-dilken gonçalar
Şâh-ı gülbün üzre eylerler yine hâr-ıla üns

Tutalum erbâb-ı ‘aşk etmiş tahammül cevri
Nice mümkindür hemîşe ol sitem-kâr-ıla üns
5. Gördi kim yârândan yokdur hakikatden eser
Gûşe-i gamda Beyânî etdi eş‘âr-ıla üns

[ŞİN]

381.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Vücûdum nahli bâğ-ı ibtilâda şâhlar salmış
Sararmış bergi ber vermez bahârın berd-i gam çalmış

Tarîk-ı ibtilâ su‘bu‘l-mesâlik râh-ı hasretdür
Bu râh-ı ibtilâda nice yüz biñ râh-ber kalmış
3. Kızarmış rûy-ı câm-ı şîre-i engûr şerminden
Şarâb-ı la‘l-i nâbuñdan sıkılmış haylî reng almış

Çıkarmak ârzûsıyla gönül bir dürr-i yek-tâyı
Kemâl-i iştiyâkından bün-i deryâlara talmış

---

380. 94^b.

2a eşhâs-ıla: nâ-dân-ıla

381. 28^b.

5. Beyânî n'ola olsa sâye-endâz-ı zemîn-i gam
Vücûdum nahli bâğ-ı ibtilâda şâhlar salmış

382.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. İşitdük dilberi bir nev-cüvâna mübtelâ olmuş
Yeñi başdan ser-i erbâb-ı 'aşka bir belâ olmuş

Zenüñ nakşında dilberde olan nakş u nigâr olmaz
Tutalum zümre-i zehrâ vü Belkîs-i Sebâ olmuş
3. Dil-i şûrîde bî-nâm ü nişân olmak hevâsında
Yanup hâkister olmakla vücûdı ber-hevâ [olmuş]

'Aceb düşkünlüğü var nâle-i dil-sûzdan kalmış
Dil-i şeydâ reh-i dildâra düşmüş hâk-i pâ olmuş
5. Beyânî nice deryâya atılmaz sâhil-i gamda
Dil-ârâsı varup bîgânelerle âşinâ olmuş

383.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hum-ı dilde ciger hûn-âbesi hamr-ı 'atîk olmuş
Kızarmış neş'esinden çeşm-i hûnînüm 'akîk olmuş

Dil-i 'âşık Hicâz-ı 'aşkda Beyt-i İlâhî'dür
Reh-i esrâr-ı 'aşkuñ aña bir *عميق* olmuş
3. Şekâvetle sa'âdet mislidür hicrân-ıla vuslat
Ki ehl-i nâr u Cennet gibi erbâbı farîk olmuş

Riyâz-ı sînede mîzâb-ı rahmetdür meger tîğüñ
Ki cârî olan andan zahmînuñ hûnı rahîk [olmuş]

382. 90^a.

383. 43^b.

2b Bk. 336. gazelin dipnotu.

5. Beyânî gamze-i ser-mest-i dilber bî-amân ancak
Tutalum iltifâtı müşfik u yâr-ı sadîk olmuş

384.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dökilmiş rûyuña zülfün ruhuñ gül-berg-i al olmuş
Gül ü sünbül gibi pîrâye-i bâğ-ı cemâl olmuş
Perîşân eyleyince zülf-i pür-çînün sabâ cânâ
Yüzi üzre düşüp üftâde 'âşık pây-mâl olmuş
3. Ruhun şevkıyla her dem nâle eyler fasl-ı gül bilmez
Dil-i şeydâ 'acebdür bülbül-i şûrîde-hâl olmuş
Müzâb etmiş cebîn-i tâb-dâruñ ey hilâl-ebrû
Felekde mâh-tâbı bedr iken gördüm hilâl olmuş
5. Beyânî reşha-i fikrün misâl-i katre-i nîsân
Düşüp asdâf-ı mazmûnuñ zebânına le'âl olmuş

385.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derd-i 'aşk âsârı eşk-i germ ü rûy-ı zerd imiş
Mübtelâ-yı derd-i 'aşk olmak ne müşkil derd imiş
Tâb-ı hurşîd-i nigâhumdan güşâde olmadı
Açmayan ol gonçayı bildüm ki âh-ı serd imiş
3. Ben sanurdum hârdan feryâd eder gülzârda
Etdüren gülşende nâle 'andelîbe verd imiş
Bezm-i meyde yârı gördüm bûseler ihsân eder
Böyle bilmezdim meger ol bî-vefâ nâ-merd imiş

---

384. 5^b.

2b üftâde âşık: üftâde-diller.

385. 92^b.

5. Hâksâr olmuş yatur gördi Beyânî'yi o şûh
Mest-i câm-ı 'aşkum ol mecnûndur bu er demiş

386.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâr-ı 'aşk-ı dil-rubâ ey dil ne müşkil kâr imiş
İbtidâsı gerçi sehl ammâ soñı düşvâr imiş

Kurtarur sandum gam-ı âzâdegîden kendümi
'Âşık oldum bilmedüm 'aşkuñ gamı bisyâr imiş
3. Ben sanurdum kim olam âsûde-dil teşvîşden
Bilmedüm esrâr-ı 'aşkuñ hâsılı efkâr imiş

Gerçi râh-ı 'aşka sâlik oldum ammâ bilmedüm
Ol tarîkı geçmede haylî su'ûbet var imiş
5. 'Âşık-ı zârı Beyânî böyle ser-gerdân eden
Kâkül-i pür-çîn ü zülf ü hâl-i gîsû-dâr imiş

387.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aşkuñ ey meh-pâre şeh-bâz-ı sebük-pervâz imiş
Nesr-i gerdûnı şikâr eyler 'aceb şeh-bâz imiş

Biz sanurduk her biri fettân-ı 'âlemdür meger
Merdüm-i çeşmüñle hâlüñ fitnede enbâz imiş
3. Zülf-i pür-çînüñle cânâ sihre âğâz eyledi
Çeşm-i mekkâruñ meger câdû-yı ejder-sâz imiş

Kem-nigâh olmakla meylüñ yok sanurdum 'aşka
Ben de bildüm bu teğâfülle bu şîve nâz imiş

386. 9^b.
387. 24^b.

5. Bir ‘adû-y-ıla Beyânî yârı gördüm söyleşür
Hayflar ol düşmen-i bed-h^vâh-ıla hem-râz imiş

388.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül dağ-ı gamuñla sînesin bir gülsitân etmiş
Zemîn-i iştiyâka eşk-i gül-gûnın revân etmiş
Hem-âğûş olduğunu güllerüñ hâr-ıla gördükde
Hezâr-ı bî-nevâ kâr-ı şebânûzın fiğân etmiş
3. Degüldür mûy-ı jûlîde başında Kays-ı nâ-şâduñ
Hümâ-yı ‘aşk-ı Leylî’dür serinde âşiyân etmiş
Hurûc etdi belâlar ‘âşika takdîr-i Rabbânî
Hat-ı Ye’cûc-i haddüñ fitne-i âhır zamân etmiş
5. N’içün deryâ-yı tab’uñ mevc-rîz olmaz tekellümde
Beyânî çün seni Hak şâ‘ir-i mu‘ciz-beyân etmiş

389.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Diñleñ ol şîrîn-zebânuñ tarz-ı güftârı ne hoş
Kand-pâre sözleri la‘l-i şeker-bârı ne hoş
Mürdegân-ı ‘aşkı kârı dâyim ihyâ etmedür
Ol Mesîhâ’nuñ kelâm-ı mu‘ciz-âsârı ne hoş
3. Cilve-i mestâne eyler nâz u istiğnâ-y-ıla
Seyr edüñ ol serv-kaddüñ hurde refâtârı [ne hoş]
‘Âşıkı gördükde ol serv-i revân görmezlenür
Ol teğâfülle nigâh-ı çeşm-i bîmârı ne hoş

388. 43^b.

389. 61^a.

5. Zahm urur ‘uşşâka gerçi gamze-i hûn-rîz-i yâr
İltifât-ı çeşminüñ ammâ ki tîmârı ne hoş
- Tarz u tavrı âfetüñ vâ-dîde olmakla görüñ
Cünbiş ü nâzı ne hûb evzâ‘ u etvârı [ne hoş]
7. Çâşnî-bahş-ı mezâk olmakda bir çüb-ı nebât
Ol şeker-handüñ Beyânî tîr-i âzârı ne hoş

390.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol zamân kim câm-ı ‘aşkuñ eyledüm ‘aşk-ıla nûş
Gitdi dest-i ihtiyârumdan zimâm-ı ‘akl u hûş
- Bâde-i ‘aşk ol kadar kaynatdı deryâ-yı dili
Etdüm ol hâletde deryâlar gibi cûş u hurûş
3. Neşve-i sahbâ-yı ‘aşkı eyleñüz benden su’âl
Zevk etmez lutf-ı keyf-i bâdeyi her bâde-nûş
- Ârzû-yı vuslatuñ eyler yine her pâresi
Pâre pâre etse cismüm tîğ-ı hicrânuñ çü gûş
5. H^vâb-ı gaflet üzre geçürdüm Beyânî ‘ömrümi
Hayflar kim etmedüm tahsîl-i ahlâk-ı sürûş

391.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

01. Âdem nic’eder gülşen-i merğûbı ferâmûş
Hiç eyleye mi cilve-geh-i hûbı ferâmûş
- Beyt-i hazen-i ‘âşıkı dilber unudur mı
Yûsuf edemez külbe-i Ya‘kûb’ı ferâmûş

390. 94^b.

1b dest-i ihtiyârumdan zimâm: câ’-i elden ol dem ihtiyâr.

391. 74^b.

01a gülşen-i: mesken-i.

03. Mahrûmî-i dîdârı añup ‘âşık-ı şeydâ
Mümkin mi ede dilber-i mahcûbı ferâmûş
Âşûba sebepken nice mümkin ede cânâ
‘Âşık fiten-i zülf-i dil-âşûbı ferâmûş
05. Sabr etse reh-i gamda belâya ‘aceb olmaz
‘Âkil edemez hâlet-i Eyyûb’ı ferâmûş
Sanmañ unudur ‘âşıkı peyğûle-i gamda
Yâr ede mi hîç kendüye mensûbı ferâmûş
07. Bir bendeye mevlâsı gazab etmeye yohsa
Herkes eder ol bende-i mağzûbı ferâmûş
Reml eyleyicek tâli‘ümi baht-ı siyâhum
Etdürdi baña hâne-i matlûbı ferâmûş
09. Gâfil degülüz kim edeyüz hâme-i takdîr
Ahkâm-ı kader yazduğı mektûbı ferâmûş
Nâsîh yûri var sen de Beyânî’ye ko pendî
‘Ârif olan etmez mey ü mahbûbı ferâmûş

392.

Hezec: *Mef‘ûlü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. ‘Âşık edemez dilber-i fettânı ferâmûş
Mümkin degül ol âfet-i devrânı ferâmûş
Mahbûbını ‘âşık nice mümkindür unutmak
Ya‘kûb ede mi Yûsuf-ı Ken‘ân’ı ferâmûş
3. Dil şâh-ı hayâline eder ‘izzeti yâruñ
Hıdmetler eder etmez o mihmânı ferâmûş

392. 74^a.

1b ol âfet-i devrânı: o gözleri mestânı.

3a yâruñ: cânâ.

Bî-çâre gönül ‘aşkuñı terk eyleyebilmez
Zerre edemez mihr-i dırahşânı ferâmûş

5. Ayrılmaya bir dem eden ol şûh-ıla sohbet
Kimdür ede ol gözleri mestânı ferâmûş

Yâruñ kerem ü lutfını ‘âşık unudur mı
Mümkin midür âdem ede ihsânı ferâmûş

7. Gülzâr-ı cihânda ne kadar zevk eder âdem
Hiç ede mi ol ravza-i rıdvânı ferâmûş

Sanmañ unudur ‘âşık-ı şûrîde o şûhı
Bülbül ede mi verd-i gülistânı ferâmûş

9. Yâd etse n’ola ‘âşıkı mahbûbı Beyânî
Gül eyleyemez bülbül-i nâlânı ferâmûş

393.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Muztarib olma gönül gel vâdî-i temkîne düş
Zülf-i pür-çînüñ gamın çekme diyâr-ı Çîne düş

Gamze-i ser-mesti şemşîrinden eylerseñ hazer
Farkı üzre bend-i çîn-i kâkül-i müşkîne düş

3. Mihri der-pîş etmeyüp ol serv-kad refât ede
Sâye ümmîdiyle ey dil sen yine pâyına düş

Kasduñ ey murğ-ı seher yanmağ-ısa pervâne-veş
Kendüñi ur âteşe şem‘-i ruh-ı rengîne [düş]

5. Kâm-yâb olmak murâduñsa niyâz et dilbere
Hâk-i pâyı ol Beyânî hâk-i dergâhına düş

393. 86^b.

1a Muztarib olma: İztirâbı ko.

[SÂD]

394.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mushaf-ı rûyuñda hattun dilberâ âyât-ı nass
Nokta-i la'lîn dehânuñ hâtem-i yâkût-ı fass

Bâd-âsâ teşne-dil olmazdı 'âşık tâbdan
Eylese kand-i müzâb-ı leblerün bir kerre mass
3. Âfitâb olmuş rikâb-ı zer-düvâlün şevk-ıla
Şeh-süvârum gel süvâr ol ayağun merdâne bas

Kâkülün târıyla bend et nahl-i bân-ı kaddüñe
'Âşık-ı ser-der-havâyı târ-ı ibrişimle as
5. Nâvek-endâzum yeter etdün Beyânî'yi nişân
Verme zahmet koluña şimden geri yayuñı yas

395.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâr-ı düşvâr âsitân-ı yâra her gâh ihtisâs
Müşkil ancak dergeh-i dildâra her gâh ihtisâs

Kurb tahsîl eyler ammâ dûr olur sad merhale
Eyleyen ol şâhed-i bâzâra her gâh ihtisâs
3. Bâ'is-i mahrûmî-i vuslat ola şâhid deyü
'Andelîb etmez gül-i gülzâra her gâh ihtisâs

Olma mağrûr-ı nigâh-ı iltifât ey dil hele
Yohsa olmaz ol gözi mekkâra her gâh ihtisâs
5. Ey Beyânî hem-dem-i yâr olmağa etme heves
Eylemez 'âkil olan hunkâra her gâh ihtisâs

---

394. 87^b.

395. 96^a.

[DÂD]

396.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derdüñ ey dil turma eyle hâk-i pâ-yı yâra 'arz
Bir bir eyle çekdüğüñ zahmetleri dildâra 'arz

Râz-ı 'aşkı üstüh^vân-ı sîneñe tahrîk edüp
Karşu varup eyle anı yâr-ı hançer-dâra 'arz
3. Dürr-i eşk-i iştiyâkuñ rişte-i câna dizüp
Kıl anı ol mâlik-i deryâ-yı gevher-bâra 'arz

Saña esbâb-ı hüsün 'arz etse ey dil sen dahi
Eyle kâlâ-yı niyâzı şâhed-i bâzâra 'arz
5. Nâme-i râzın Beyânî sundı 'âşık dilbere
Gördi herkes hâlin eyler hazret-i hunkâra 'arz

397.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Her kaçan bülbül eder nâle vü efğânını 'arz
Gonçalar ol dem eder çâk-i girîbânını 'arz

Gösterür bülbül-i şûrîde gül-i handânın
Fâhte etdügi dem serv-i hırâmânını 'arz
3. Eylese 'âşık-ı şeydâ kaçan ızhâr-ı cünûn
Remz-ile dilber eder zülf-i perîşânını 'arz

Teşne-dil olduğın añlatsa o şûha 'âşık
Lutf edüp eyler-idi hançer-i bürrânını 'arz

396. 89^a.397. 93^b.

5. Dermiş ol şâh-ı hüsün ‘âşık-ı şeydâlaruma
Gün gibi eyleyeyüm rûy-ı dırahşânumı ‘arz
- Her kişi gördüğü dildâra eder bezl-i menâl
Eyledi ‘âşık-ı şûrîde dil ü cânını ‘arz
7. Dil ü cânın n’ola dildâra Beyânî verse
Çok mıdur etmek aña bir iki kurbânını ‘arz

[TÂ’]

398.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâtib-i kudret ki yazdı rûyuña reyhânî hat
Hâllerle eyledi ebrûlaruñ medd ü nukat
- Cevr ü lutfuñ ‘âşık-ı ifrât u tefrît eyleme
Bu haber meşhûrdur لا خير الا فى الوسط
3. ‘Âşık-ı şûrîdeden cânâ teğâfûl eyleme
Gayrı yok senden recâsı iltifâtuñdur fakat
- Rîziş-i hûn-âbe cûy oldı teb-i hicrân-ıla
Zâhir olmuş gördüğüñ tebhâlelerdür anda bat
5. Nüşa-i hüsnüñ ‘adû hayfâ ki tahrîr eylemiş
Kâbil-i islâh olur mı olsa bir nüsha galat
- Yârı vasf etmekte şi‘rümde hakîkatdür murâd
Zâde-i tab‘um Beyânî umaram ola Fırat

5b Kafiye bozuk.

398. 96^a.

1b ebrûların: ebrûsını.

2b لا خير الا فى الوسط (Okunuşu: *Lâ hayra illâ fi'l-vasat*): Ancak ortalama olanda hayır vardır.

[ZÂ']

399.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Olaydı dilber eger söz u sâzdan mahzûz
Olurdu nağme-i nâz u niyâzdan mahzûz

Kirişme etmese çeşmine gamzesi yâruñ
Olur m'ıdı nigeş-i fıtne-sâzdan mahzûz
3. Yanup yakılmada meclisde şem' ü pervâne
Safâda her biri sûz u güdâzdan mahzûz

Görince 'âşık-ı şeydâ seni tebessüm eder
Çü gonça dilber olur keşf-i râzdan mahzûz
5. Beyânî herkes olur hüsn-i yâra dil-dâde
Kim olmaya o şeh-i dil-nevâzdan mahzûz

400.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. O mest-i şîve ola-y-ıdı nâzdan mahzûz
Olurdu 'âşık-ı şûrîde nâzdan mahzûz

Meyân-ı 'âşık u dilberde var gibi şeker-âb
'Aceb ne bu ne o nâz u niyâzdan mahzûz
3. O şâh-ı milket-i nâza cihân cihân 'âşık
Kim olmaya o şeh-i 'işve-bâzdan mahzûz

Süvâr-ı eşheb-i çâbük-'inân-ı hüsn olmuş
O şeh-süvârı görüñ türktâzdan mahzûz
5. Beyâniyâ benem ol nağme-sâz-ı gülşen-i 'aşk
Çü 'andelîb oluram sûz ü sâzdan mahzûz

399. 60^a.400. 60^a.

401.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kays-veş dîvâne etdüñ deyü etme yâra gayz
Kendi kesbüñdür göñül gel eyleme dildâra gayz

Sunmaz-ısañ câm-ı la'lüñ bârî düşnâm eyleme
Etmek olmaz nev-cüvânum teşne-dil bîmâra gayz
3. Gayzuñuñ te'sîri yok zahmet verürsin kendüñe
Zâhidâ dîvânelikdür 'âşık-ı dîdâra gayz

Hârsuz olmaz bilürsin etme bîhûde gazab
'Andelîbâ eyleme ol gonça-i gülzâra gayz
5. Sırruñı fâş eyleye şâyed gazab etme dile
Hiç olur mı ey Beyânî mahrem-i esrâra gayz

[ĞAYN]

402.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Etmeseydüñ zülfüñi gülzâr-ı hüsnüñde duzağ
Murğ-ı dil etmezdi cânâ şevk-ıla gül-geşt-i bâğ

Kâmet-i mevzûnuña nahlin gülin ruhsâruña
Ehl-i dil beñzetmese etmezdi seyr-i bâğ u râğ
3. Ârzû-yı seyr-i dîdâruñ alur geşt etmede
'Âşıkâ gelmez anuñ'çün seyr-i gülşenden ferâğ

İki haddüñde iki hâlüñ hayâl etdüm dedüm
Gülşenüñde birisi şehrûr anuñ biri zâğ

---

401. 96^a.

1a Kays-veş: 'Âşıkı.

402. 96^b.

5. Zât-ı kürsîdür ser-i ‘âşık misâl-i âfitâb
Tâze dağ anda Beyânî gûyiyâ zerrîn çerâğ

403.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hasret-i bâlâñ-ıla başumda yakdum tâze dağ
Zât-ı kürsî-i belâ üzre kodum zerrîn çerâğ

‘Azm-i gül-geşt-i çemenzâr eyledüm fasl-ı bahâr
Gördüm ezhâr-ıla zeyn olmuş ser-â-ser bâğ u râğ
3. Sâyeler salmış zemîne her dıraht-ı müntehî
Atlas-ı sebz ü siyâh-ıla döşenmiş ferş-i bâğ

Bîd-i mecnûnı kenâr-ı cûda seyrân eyledüm
Ferş-i sîmîn üzre sandum ki kurulmuş bir otağ
5. Ey Beyânî vasf olunmaz gülşenüñ zîbâlığı
Âdeme gelmez anı seyr ü temâşâdan ferâğ

404.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şehd-i zevk-ı vuslatın her demde yâr eyler dirîğ
Kand-i la‘l-i nâbını ol şîve-kâr eyler dirîğ

‘Âşık-ı şûrîdesinden bûse-i ruhsârını
Bilsek ammâ kim neden ol gül-‘izâr eyler dirîğ
3. Şeh-levendüm nevk-i tîr-i cevri ni der-kâr eder
Dâyimâ kalb-i hazînüm gonçazâr eyler dirîğ

Bâd-ı âh-ı ‘âşık-ı dil-hasta oldukça vezân
Kâkül-i pür-çîn-i yârı târ-mâr eyler [dirîğ]

403. 99^a.

404. 23^a.

5. Bu ne tâli'dür Beyânî 'arz-ı dîdâr eylemez
Zerresinden mihr-i 'âlem-tâb 'âr eyler dirîğ

[FÂ']

405.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eyledüñ sînem nişân etdüñ dil ü cânım telef
Tîr-i cevre ey kemân-ebrû yeter etdüñ hedef

Meclis-i sahbâya bir şeb nice teklîf eyleyem
Gün gibi her-câyîsin cânâ tekellûf ber-taraf
3. Hânemi teşrîf-ile olsam şeref-yâb-ı visâl
Dâr-ı dünyâda olurdum nâyil-i 'izz ü şeref

Mâha teşbîh eyleyenler görmemiş dîdârûñı
Rûy-ı pür-tâbuñda yokdur mâh-tâb-âsâ kelef
5. Hergiz olmazlar Beyânî mutrîb-ı erbâb-ı 'aşk
Bezm-i gamda dögmeyenler sînesin mânend-i def

406.

Recez: *Müfte 'ilün mefâ 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün*

- + + - / + - + - / - + + - / + - + -

1. 'Aşkuñı ehl-i dil bilür kendüye mâye-i şeref
Cevr ü cefâlaruñ n'ola eylese vâye-i şeref

Zülf-i siyâhuñuñ eger düşse ruhuña sâyesi
Düşmiş olur berg-i gülüñ üstine sâye-i şeref
3. Gülşene böyle zîb ü fer vermez-idi dem-i bahâr
Tıfl-ı çemenzâra sehâb olmasa dâye-i şeref

---

405. 25^a.

406. 96^b.

1b Cevr ü cefâlaruñ: Derd ü belâsını.

2b Bu mısranın vezni: *Müfte 'ilün müfte 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün.*

3b Bu mısranın vezni: *Müfte 'ilün müfte 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün.*

Ayağuña düşüp yüzün sürse fütâde-dil n'ola
İster o hâk-i pâ ola nâyil-i pâye-i şeref

5. Lutfını 'âşık olmanuñ bilse Beyânî-veş n'ola
'Aşkuñı ehl-i dil bilür kendüye mâye-i şeref

407.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Küdürât-ı 'alâyıktan müberrâdur dil-i 'ârif
Füyûzât-ıla pür câm-ı musaffâdur dil-i 'ârif

Cemâl-i şâhid-i tahkîk-ı eşyâ cilve-ger anda
Kederden sâde mir'ât-ı mücellâdur dil-i 'ârif
3. 'Aceb mi feyz-bahş-ı 'âlem-i kevn ü fesâd olsa
Münevver âfitâb-ı 'âlem-ârâdur dil-i 'ârif

Has u hâşâk-i dünyâ tab'ına hergiz keder vermez
Bulandurmaz anı pâkîze deryâdur dil-i 'ârif
5. Ziyâ-bahşende-i deryâ-yı esrâr-ı İlâhî'dür
Sezâ-vâr-ı tecellî dürr-i yek-tâdur dil-i 'ârif

Haber-dâr-ı rumûz-ı sırr-ı eşyâdur hakîkatde
Ezel dâneninde-i ism ü müsemmâdur dil-i 'ârif
7. Hemîşe mevc-zen deryâ gibi cûş u hurûş eyler
Beyânî neşve-yâb-ı câm-ı sahbâdur dil-i 'ârif

4b hâk-i pâ: derd-mend.

407. 93^b.

6 Ezel: Meger.

[KÂF]

408.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Ol nahl-i bâğ-ı şîve Tûbâ'ya hem-ser ancak
Eflâke sâye salmış nahl-i ber-âver ancak

Ol dürrî-i melâhat rahşende nûra beñzer
Hâl-i 'izârî el-hak tâbende ahter ancak
3. Salmış cihâna pertev dîdârı ol perînüñ
Tâb-efgen olsa n'ola hurşîd-i enver ancak

Yâruñ sehâb-ı zülfi tâbına hâ'il olmaz
Pîşân-ı tâb-dârı mâh-ı münevver ancak
5. Seyr eyleyen Beyânî ol âfitâb-ı hüsni
Der ki bu şâh-ı 'âlem sultân-ı hâver ancak

409.

Recez: *Müstef'ilâtün müstef'ilâtün*

-- + -- / -- + --

1. Ol şâh-ı 'âlem zî-şevket ancak
Şehler yanında bî-haşmet ancak

Dünyâya nûrî tâb-efgen olmuş
Hüsn-ile dilber meh-tal'at ancak
3. Ruhsâr-ı yârı gördi açıldı
Gül bî-hicâb u bî-ğayret ancak

Mihr-i dirahşân rûyuña nisbet
Mânend-i zerre kem-şöhret ancak

---

408. 44^b.

409. 53^a.

5. La‘l-i Bedahşân yâkût-ı ahmer
La‘lüñe göre bî-kıymet ancak

Rîzende ‘anber hâlün yanında
Çün rîg-i deryâ bî-rağbet ancak

7. ‘Uşşâka eyler tîğın havâle
Cellâd-ı gamzeñ bî-şefkat ancak

Başında devlet yok merd-i ‘aşkuñ
Dâyim cefâda bî-devlet ancak

9. Düşmez elüñden hergiz piyâle
Tab‘uñ Beyânî Cem-fitrat ancak

410.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Olaydı ‘âşık-ı şeydâ gedâ-yı âsitân olmak
Ne idi şâh-ı ‘aşkuñ dergehinde kâm-rân olmak
‘Îtâbın der-pey-i lutf eylemekdür kârı ol şûhuñ
‘Aceb midür gehî cân-bahş u gâhî cân-sitân olmak
3. O şâha halk-ı ‘âlem bende-i fermân-ber olmuşlar
Benüm de gönülüm ister bende-i şâh-ı cihân olmak
Neden ‘âdet edindüñ cevri ey yâr-ı cefâ-cüyum
Kadîmî resm-iken kâr-ı cüvânân mihribân olmak
5. Tutarsın hâtıruñda herkesüñ cânâ temennâsın
Benüm nahl-i ümîdüm olmadı hâtır-nişân olmak
Fezâ-yı sînemüz âmâc-gâh-ı tîr-i gamzeñdür
Hilâl ebrûlaruñ lâyıkdur ol tîre kemân olmak
7. Beyânî himmetin der-kâr eder rind-i mey-âşâma
Sa‘âdetdür harîf-i meclis-i pîr-i muğân olmak

410. 92^b.

4a ‘âdet: san‘at.

411.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gördiler 'uşşâk etmiş zülfini dâm-1 firâk
Oldılar âşifte-i zülf-i siyeh-fâm-1 firâk

Her günü her sâ'ati biñ yıldan artuk 'âşıkâ
Rûz-1 rüsta-hîzdür var-ısa eyyâm-1 firâk
3. Ol kadar rencîde etmiş kim teneffür eylemiş
İstemez añılduğın bî-çâre dil nâm-1 firâk

Dâhil-i subh-1 visâl olmak ne mümkün 'âşıkâ
Sad şeb-i yeldâyı âğûşa alur şâm-1 firâk
5. Şöyle kim zevk etmeden kaldum visâlün lezzetin
Telh-kâm etmiş beni bir mertebe câm-1 firâk

Bir kadem refâtara tâkat yok harîm-i vuslata
Bî-mecâl etdi beni te'sîr-i âlâm-1 firâk
7. Lutf-1 âzâdı Beyânî beste-dil bilsün mi hîç
Ber-murâd olmak nedür bilmez o nâ-kâm-1 firâk

412.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâzelenmekde derûn-1 dilde dağ-1 iştiyâk
Şu'lesin arturmada zerrîn çerâğ-1 iştiyâk

Sâ'ed-i sîmîn-i dilberde görinen tâze dağ
Cûya düşmüş san gül-i sad-berg-i bâğ-1 iştiyâk
3. Mührelenmiş bir biri üstinde mânend-i peşîz
Sîne-i sûzân-1 'âşık dağ dağ-1 iştiyâk

---

411. 93^b.

412. 104^a.

Tâbdan eyler şarâb-ı la‘l-i yârı ârzû
Kalb-i ‘âşıkda süveydâdur kelâğ-ı iştîyâk

5. N’ola eksük olmasa kânûn-ı dilde nâr-ı gam
Ahker-i sûzân olur yandukça tâğ-ı iştîyâk

Şöyle müştâk-ı cemâlem ki Beyânî rûz u şeb
Hem-dem olsam yâr-ıla gelmez ferâğ-ı iştîyâk

413.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sende olan hüsn ü ân bir dilber-i ra‘nâda yok
Ol kad-i mevzûn bir mahbûb-ı müstesnâda yok

Kâmet-i mevzûnuña kendin nice teşbîh eder
Şîve-i refâtâr çün serv-i çemen-pîrâda yok

3. Bir nihâl-i tâzesin a‘lâ vü ednâ mâyilüñ
‘Aşkuña ey serv-kad bir düşmedük üftâde yok

Nice ben de olmayam dîvâne-i ‘aşkuñ senüñ
Beste-i zencîr-i zülfüñ olmaduk âzâde yok

5. Pertev-i rûyuñla bahs eyler mi ammâ n’eyesün
‘Anberîn menşûr-ı hat mihr-i cihân-ârâda yok

Reşk-i la‘lüñ-ile düşmişler mey-i gül-fâma halk
Olmamış dünyâda cânâ bir esîr-i bâde yok

7. Sen degül ancak Beyânî halk-ı ‘âlem mübtelâ
Olmaduk ol şûh-ı şeh-r-âşûba bir dil-dâde yok

413. 80^b.

5b menşûr-ı: tuğrâ-yı.

414.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sendeki cânâ bu hüsn ü ân bir dilberde yok
Bu tenâsüb degme bir mahbûb-ı sîmîn-berde yok

Âfitâbı nice teşbîh eylesünler rûyuña
Turra-i müşkîni hurşîd-i ziyâ-güsterde yok
3. Nice bilsek beñzedürler kâmet-i mevzûnuña
Bu reşâkat kâmet-i serv ü kad-i 'ar'arda yok

Konmamış 'izzet hümâsı başına ehl-i dilüñ
Tâli'î bî-çârenüñ ber-geşte devlet serde yok
5. Katre-i hûn-ı dil-i pür-ıztırâbumda 'aceb
Bir harâret var Beyânî ki mey-i ahmerde yok

415.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâkül-i hoş-bûyuña bend olmaduk bî-çâre yok
Beste-i zülf-i siyâhuñ olmaduk âvâre yok

Mâh-tâba nice teşbîh edeyüm dîdâruñı
Tal'atuñda âfitâbum zerre deñli kara yok
3. Çâresüz kaldum ne çâre n'eyleyem bî-çâreyem
Derd-i bî-dermânuma cânâ benüm bir çâre [yok]

Sen nice da'vî-i dervîşî edersin zâhidâ
Edhemî te'cîlesinde hırka-i sad-pâre yok
5. Tîğ-ı gamzeyle Beyânî sînemi çâk etdi yâr
Câna te'sîr etdi ammâ kim görünür yara yok

---

414. 31^a.

415. 16^b.

416.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Peymâne-keşem ta'n-ı 'adûdan hazerüm yok
Âyîne-sıfat sâf-derûnam kederüm yok

Sevdâ-ger-i ser-kûçe-i bâzâr-ı belâyam
Ser-mâye-i kâlâ-yı hevesde zararum yok
3. Pervâne-i per-sûhte-i şem'-i cemâlem
Bülbül gibi feryâd u fiğân-ı seherüm yok

Âhumla fûrûzende iken âteş-i sînem
Çün ahter-i tâbende 'acebdür şererüm yok
5. Sûzende-i nâr-ı gam-ı 'aşkam çü semender
Hâlî komazam câyumı sanmañ eserüm yok

Bir mertebe mestem edemem cilve-i mestî
Reftâr edemem n'eyleyeyüm tâb u ferüm yok
7. Mahmûr-sıfatam gerçi Beyânî mey-i gamla
Ammâ yine peymâne-keşem derd-i serüm yok

417.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Cemşîd-i tarab-hâne-i 'aşkam kederüm yok
Destümde kıyâs eylemeñüz câm-ı zerüm yok

Hem mest-i neşât-âver-i câm-ı gam-ı dehrem
Hem na'ra-i mestî ederin derd-i serüm yok
3. Tertîb-kon-i meclis-i şâhâne-i şevkam
Sanmañ beni kim bezm-i safâdan haberüm yok

---

416. 65^b.

417. 65^b.

Ben h^vâce-i dükkân-ı güzer-gâh-ı bütânam
Kârumda ‘aceb fâyide-mendem zararum yok

5. Mikrâz-ı cefâ kesdi per ü bâlümi hayfâ
Pervâz edemem n’eyleyeyüm bâl ü perüm yok

Mânend-i Sühâ kevkeb-i baht olmada bî-tâb
Bir sa‘d-kırân ahter-i ‘âlî-nazarum yok

7. Beyt-i hazenüm hâne-i Ya‘kûb Beyânî
Bir rûşen eder dîdemi nûr-ı basarum yok

418.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gamze-i hûn-rîzinüñ tîğ u sinânı var yok
Çeşm-i tîr-endâzınüñ tîr ü kemânı var yok
‘Âşık-ı dil-hasta şöyle ‘aşk-ıla bî-tâb kim
Bir nefes güftâr etmez cism ü cânı var yok
3. Gamzeden eyler şikâyet hâlini ‘arz eylemez
‘Âşık-ı bî-çârenüñ cânâ lisânı var yok
Her kaçan gelse güşâda bir gül-i ra‘nâ olur
Gonça-veş ol gülbün-i nâzuñ dehânı var yok
5. Mûdan ince fark olunmaz kim vücûd isbât edem
Âfet-i devrânümüñ nâzük miyânı var yok
Kâf-ı istiğnâda pervâzı çü ‘ankâ gönülümüñ
Cismi ma‘dûm olmağın nâm u nişânı var yok
7. Âsumân-ı dilde mânend-i hümâ pervâz eder
Bâz-ı ‘aşkuñ ey Beyânî âşiyânı var yok

419.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmayan sâhib-kırân-ı husrev-i devrân-ı 'aşk
Olmaz ey şâh-ı cihânum fâris-i meydân-ı 'aşk

Şeh-süvârı 'arsa-i 'aşkuñ tekâpûda benem
Hem-'inân olmaz baña bu 'arsada fürsân-ı 'aşk
3. Kelleyi sevdâ-yı zülfüñle benem galtân eden
Başını kimdür ede gûy-ı ser-i çevgân-ı 'aşk

Her taraftan cem' olur ceş-i belâ-yı nâ-gehân
Eylese efrâşte râyâtını sultân-ı 'aşk
5. Gark-ı 'ummân-ı belâ eyler vücûdum zevrakın
Cûşa geldükçe Beyânî bahr-ı bî-pâyân-ı 'aşk

420.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Hüsnüñ ki ola bâ'is-i şûr u şeğab-ı 'aşk
Yağmaya gider sînde sâz u seleb-i 'aşk

La'lüñle ne hoş sohbeti var câm-ı safânuñ
Olmış iki gonça açılıp leb-be-leb-i 'aşk
3. Âşiftelüğe gerçi sebep zülf-i siyâhuñ
'Âşıklara ammâ ki nigâhuñ sebep-i 'aşk

İnkârı ko gel mu'cize-i âyet-i 'aşka
Ey zâhid-i huşk olma sakın Bû Leheb-i 'aşk
5. 'Aşkuñ ne kadar zahmeti olduğunu bilse
Olmazdı gönül silsile-bend-i ta'ab-ı 'aşk

---

419. 68^a.

420. 87^b.

Üstâd-ı debistân-ı hevâ olımaz âdem
Tâ görmeye başdan başa fenn-i edeb-i ‘aşk

7. İzhâr-ı sürûr etse Beyânî ‘aceb olmaz
Şevk-ıla çeken sâğar-ı bezm-i tarab-ı ‘aşk

421.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mürşid-i sâhib-nefes feyz-âşinâdur ehl-i ‘aşk
Pîr-perver ehl-i dil merd-i Hudâdur ehl-i ‘aşk

Kârbân-ı ibtilânuñ meş‘ale-efrûzıdur
Kâfile-sâlâr-ı erbâb-ı fenâdur ehl-i ‘aşk

3. Sâlike râh-ı tarîkatde hakîkat gösterür
Ser-tarîk-ı tekye-i ‘aşk u hevâdur ehl-i ‘aşk

N’ola olsa mest-i câm-ı bâde-i bezm-i elest
Cür‘a-nûş-ı sâğar-ı قالوا بلا dur ehl-i ‘aşk

5. Hâr u hâşâk-i sivâyı kalbde sûzân eder
Âteş-endâz-ı zemîn-i bûriyâdur ehl-i ‘aşk

Ser-bürehne cismi ‘ârî câme-i zer-beftden
Düşmen-i tâc u zer-endûd u kabâdur ehl-i ‘aşk

7. Kışver-i gam mülk-i şeydâyîde zencîrin sürür
Râyet-i âhı çeker mîr-i livâdur ehl-i ‘aşk

Bâdiye-peymâ olan ‘âriflere hâdî olur
Kevkeb-i rahşende-i çarh-ı hüdâdur ehl-i ‘aşk

9. Rind-i ‘âlemdür mürâyîlerle ülfet eylemez
Câm destinde Beyânî bî-riyâdur ehl-i ‘aşk

---

421. 24^b.

4b Bk. 197. gazelin 5b dipnotu.

5a kalbde sûzân: kalbden ihrâc.

422.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Benem o ehl-i hevâ mutrıb-ı nevâ-zen-i 'aşk
Çü 'andelîb oluram nağme-sâz-ı gülşen-i 'aşk

Benümle nâle eder yok meger ki murğ-ı seher
Benüm gibi kim ola merd-kâr-ı şîven-i 'aşk
3. Egerçi hıdmetinüñ her biri sa'âdetdür
Velî bir olmaya Hîzem-keşî-i külhan-ı 'aşk

Salınsa n'ola gönül 'îd-gâh-ı cânâna
Kejüm-cefâ olur elbette rûz-ı behmen-i 'aşk
5. Ne deñli ola safâ bu sarây-ı gurbetde
Fezâ-yı mihnete nâzır Beyânî revzen-i 'aşk

423.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kûyına varduk o yâr-ı dil-sitânı bulmaduk
Matla'ında ol meh-i nâ-mihribânı bulmaduk

Şübhemüz kalmadı perrî yâ melek olduğına
Yokladuk her câyı ol rûh-ı revânı bulmaduk
3. Sînemüzde tîr-i cevri yârı pinhân eyledük
Andan ammâ kim yine nâm ü nişânı bulmaduk

Kenz-i lâ-yefnâ kanâ'at gibi gence mâliküz
Yohsa biz dünyâda genc-i şâygânı bulmaduk
5. Cüst ü cû etdük Beyânî tesliyet-bahş olmağa
'Ârif-i feyz-âşinâ bir nükte-dânı bulmaduk

---

422. 60^b.

423. 85^b.

[KÂF]

424.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr eyyâmı ta'tîr-i dimâğ etdi felek
Ser-be-teslîm oldı reşk-i sahn-ı bâğ etdi felek

Gayret-i gülzâr-ıla seyyâre vü mihr ü mehin
Yandurup her birini dağ üzre dağ etdi felek
3. Gülşenüñ gördi açılmış nergisi hengâm-ı şeb
Kendüyi pervâne-i zerrîn-çerâğ etdi felek

Da'vî-i ârâyîşi terk etdi gördi gülşeni
Başladı 'aksine devrâna ferâğ etdi felek
5. Gördi bunca zînetin ezhâr-ı gûn-â-gûn-ıla
İztırârî reşk-i nakş-ı bâğ u râğ etdi felek

Şevket-i şâh-ı bahârı seyr edüp bî-ihtiyâr
Hayme-i gerdûmı jengârî otağ etdi felek
7. Sîm-mâhîsini sayd etmege Bahr-ı Ahda'ruñ
Mâh-ı tâbânın Beyânî şeb-çerâğ etdi felek

425.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dilber oldur hüsn-ile mümtâz u müstesnâ gerek
Kâmeti serv ü ruhı berg-i gül-i ra'nâ gerek

Mihr-i rûyn her gören 'âşık ola bî-ihtiyâr
Hüsn-ile meşhûr-ı 'âlem âfet-i dünyâ gerek

---

424. 9^a.

3a nergisi hengâm-ı şeb: nergis ü şeb-bûları.

425. 52^a.

3. Gonça-fem dilberlerüñ bu gülsitân-ı ‘aşkda
‘Âşık-ı şeydâları hep bülbül-i gûyâ gerek

Su gibi dilber akıtmağa dil-i ‘âşıkları
Sâf-meşreb pâk-dâmen kârı istiğnâ [gerek]

5. Hem ola ser-levha-i tevkî‘-i dîdârı güzel
Hem berât-ı hüsnine ebrûları tuğrâ gerek

Rahş-ı hüsnî sürmege meydân-ı nâz u şîveye
Mâlik-i Şeb-dîz-i gîsû-yı sabâ-peymâ gerek

7. Yan yakıl mânend-i pervâne Beyânî şevk-ıla
‘Âşıküñ sûz u güdâzı yâra bî-pervâ gerek

426.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil hemîşe derd-i ‘aşka mübtelâ olmak gerek
Başına sevdâ-yı ‘aşkuñ bir belâ olmak gerek
‘Aşkdan bîgâne olmak gibi derd olmaz begüm
Dâyim âdem bahr-ı gamla âşinâ olmak gerek
3. Nükte-dân olmak gerekdür tâzesi ehl-i dilüñ
Nükte-dân olmazsa bârî dil-rubâ olmak [gerek]
Gül gibi olmuş güşâde-dil o yâr-ı gonça-fem
Bâ‘is-i şevk aña câm-ı dil-güşâ olmak [gerek]
5. Mest-i câm-ı bâde-i ‘aşk ol Beyânî rûz u şeb
Rind olan ‘âşık bilürsin bî-riyâ olmak gerek

427.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sîne-i pür-sûz-ı 'âşık dağ-dâr olmak gerek
Lâle-veş dağ-ı derûnı âşikâr olmak gerek

Başladılar silsile-cünbân olup şeydâlığa
Etdiler tuğyân cûlar nev-bahâr olmak gerek
3. N'ola cûlar gibi ârâm etmese şûrîde-dil
'Âşık-ı dîvâne-meşreb bî-karâr olmak gerek

Kef-be-leb dîvâne olmuş sîm-zencîrin sürür
Eşk-i çeşmüm deşt-i gamda cûy-bâr olmak gerek
5. Zâhir olsa n'ola bârân-ı sirişkünden habâb
Vâdî-i sînemde seyl-i kûhsâr olmak gerek

Nâle-i dil-sûza âğâz etdi murğ-ı dil yine
Fasl-ı gül hengâm-ı feryâd-ı hezâr olmak gerek
7. 'Andelîb-i nâle-kâram n'ola feryâd eylesem
'Âşıkun kârı Beyânî âh u zâr olmak gerek

428.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr eyyâmıdır geşt ü güzâr etmek gerek
Bir gözi şeh-bâz-ıla sayd-ı şikâr etmek gerek

Hâtır-ı mahzûnını şâd etmege erbâb-ı dil
'Azm edüp her semte seyr-i sebzezâr etmek [gerek]
3. Eşkini cûlar gibi rîzân edüp dâmânına
'Âşık-ı şûrîde geşt-i kûhsâr etmek gerek

---

427. 13^a.

428. 13^a.

İsteyen ol serv-kaddüñ pâyına yüz sürmegi
Gülşen-i ‘âlemde eşkin cûy-bâr etmek gerek

5. Etmemek’çün tîşe-i cevr ü cefâyı bâr-kâr
Kal’a-i ‘aşkı Beyânî üstüvâr etmek gerek

429.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hânumânı terk edüp abdâl-ı ‘aşk olsam gerek
Pây-ı dildâra düşüp pâ-mâl-i ‘aşk olsam gerek

Kâm-ı dil ancak temâşadur tecerrüd ‘âlemin
Râh-ı gamda sâlik-i âmâl-i ‘aşk olsam gerek

3. Nâka-i Leylâ-yı dünyânuñ meharın dûşuma
Deşt-i hayretde atup hammâl-i ‘aşk olsam gerek

Deşt-peymâ-yı cünûn olmak murâdumdur benüm
Kays-ıla hem-pâye vü hem-hâl-i ‘aşk olsam gerek

5. Ser-nüviştümden Beyânî olmazam âzürde-dil
Hâme-i dest-i rızâda nâl-i ‘aşk olsam gerek

430.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâra âh-ı âteşnümle niyâz etsem gerek
Meclisinde şem‘-i âhı şu‘le-sâz etsem gerek

Tolaşup şem‘-i şeb-efrûz-ı cemâl-i dilbere
Per yakup pervâne-veş sûz u güdâz etsem gerek

3. Nâle vü feryâda âğâz etmege verdüm karâr
Ben dahı bülbül gibi ifşâ-ı râz etsem gerek

429. 88^b.

430. 72^b.

Sa'yüm ancak kûy-ı dildârı tavâf etmek benim
Raht u bahtı terk edüp 'azm-i Hicâz etsem gerek

5. Ey Beyânî sayd-ı murğân-ı ma'ânî etmege
Tab'-ı çâlâk-i bülendüm şâh-bâz etsem gerek

431.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr olsa yine 'azm-i gülistân eylesek
'İşret etsek gönlümüz gül gibi handân eylesek

Şevk-ı gülle câm-ı gül-gûn alsak ey sâkî ele
'Andelîb-âsâ yine feryâd-ı mestân eylesek
3. Neş'e-dâr olsak biraz câm-ı şarâb-ı şevk-ıla
Açılıp gonça-sıfat çâk-i girîbân eylesek

Bir gözi şeh-bâz-ıla etsek safâ murğın şikâr
Sayd-gâhı geşt edüp etrâfi seyrân eylesek
5. Mevsim-i gülde Beyânî çün nesîm-i subh-dem
Yâr-ı hoş-sohbetle gülzâr içre cevlân eylesek

432.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kân-ı dilde tîşe-i efkârı der-kâr eyledük
La'l ü yâkûtın nisâr-ı pây-ı dildâr eyledük

Âşikâr etdük nühüfte râz-ı 'aşk-ı dilberi
Vâdî-i hayrâna düşdük keşf-i esrâr [eyledük]
3. Zîb-kâr-ı şeh-r-i 'aşkı zülf-i mahbûbân-ıla
Her ser-i bâzâra bir Mansûr'ı ber-dâr eyledük

---

431. 68^a.

432. 59^a.

Sûd-mendüz nakd-i câna aldük esbâb-ı gamı
H^vâce-i dükkân-ı derdüz hûb bâzâr eyledük

5. Bir gözi şeh-bâza kapdurdük dil-i âvâremüz
‘Âkıbet bî-çâreyi dâma giriftâr eyledük

Zîver-i manzûme-i medh-i cüvânân etmege
Silk-i fikri rişte-i zer-târ-ı âsâr eyledük

7. Safha-i kevne Beyânî sebt için âsârumuz
Hâme-i feyz-âşinâyı biz dürer-bâr eyledük

433.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ-yı hâtırı biz sâkî-i mey-hâneden gördük
Girîbân-ı gamı çâk etmegi peymâneden gördük
Güşâde-dil olursak n’ola câm-ı la‘l-i nâb-ıla
Açılmağı gül-i ruhsâre-i cânâneden gördük
3. N’ola feryâd edersek şevk-ı ruhsâruñla gülşende
Fiğân u nâleyi bülbül gibi mestâneden gördük
‘Aceb olmaz gam-ı zülfüñle olsak her dem âşifte
Perîşân olmağı biz sünbül-i sad-dâneden gördük
5. Yakup hâkister etdük cismümüz nâr-ı mahabbetle
Yanup kül olmağı biz şem‘-ile pervâneden gördük
Ham-ı zülfine dildâruñ Beyânî intisâbı biz
Mu‘anber kâküline beste olmuş şâneden gördük

5b dâma: ‘ışka.

433. 89^b.

4a ‘Aceb: Ba‘îd.

6 Ayağımı Beyânî öpmezüz her sâkî-i bezmüñ
Kerâmet himmet ancak sâkî-i mey-hâneden gördük

434.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruhûñ gül-berg-i ter cânâ dehânuñ gonçadan nâzük
Cemâlûñ gülsitâna gâlib ol vech-i hasen nâzük

Hırâm-ı dil-keşüñ hayret-fezâ-yı serv-i gülzârî
Muhassal sözi yer yok kaddüñ ey gonça-dehen nâzük
3. Vücûd-ı nâzükünde zerre deñli yok kusûr el-hak
Tenâsüb hep yerinde âfîtâbum cümleten nâzük

Hatuñ revnakda gülzâr-ı hüsün olsa 'aceb olmaz
Olur etrâf-ı gülşende kaçan olsa çemen nâzük
5. Mülâyimdür ola gülle semen pîrâhen ü câme
Gerekdür sen gül-endâma kabâ vü pîrehen nâzük

Dü-beyt-i medhüñüñ savt ehli taksîmin 'Acem etsün
Düşer zîrâ ki ol taksîm içinde cân-ı men nâzük
7. Beyânî vâsf-ı la'lüñde n'ola nâzük hayâl etse
Nezâket var kelâm-ı dil-pezîründe suhan nâzük

435.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Keşf-i sırr-ı 'aşk ile mazhar-ı esrârsañ
Şu'le sal âfâka ey dil mihr-i pür-envârsañ

Nûr-bahş ol mâh-tâb-âsâ vücûd iklîmine
Dürrî-i eşküñ nisâr et geceler bîdârsañ
3. Dürretü't-tâc-ı şehenşâh-ı mahabbet kıl sözüñ
Her nefes erbâb-ı 'aşka nâkil-i âsârsañ

---

434. 66^a.

435. 79^a.

Şâhed-i ma'nâyı eylersin der-âğûş ey göñül
Peyrev-i peygamberân u reh-ber-i ebrârsañ

5. Eşheb-i tab'uñ Beyânî rûz u şeb menzil alur
Fârisân-ı reh-revâna kâfile-sâlârsañ

436.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Deşt-i gamda katre-i eşküm gadîr olmaz demeñ
Lâlezâr-ı sînem ol âb-ıla sîr olmaz demeñ

Bir kemend-i ibtilâdur bend olurlar 'âkıbet
Zülfine dildârumuñ diller esîr olmaz demeñ

3. Bir metânet üzre başlandı mahabbet-hâne kim
Gûşe-bend-i tâkı anuñ kâr-gîr olmaz demeñ

Oñilur la'liyle tîmâr etse dilber bir zamân
Zahm-ı tîğ-ı gamzesi merhem-pezîr olmaz demeñ

5. Bende-i dergâhı olmışdur Beyânî-veş cihân
Ol şeh-i hüsnüñ kulu sultân u mîr olmaz demeñ

437.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fikr et ey dil 'aşk-ı yârı mübtelâ olmazdın oñ
Pîçiş-i zülfîn hayâl et bir belâ olmazdın oñ

Zülfînüñ zencîrini endîşe eyle dilberüñ
Ey dil-i dîvâne-meşreb bî-nevâ olmazdın oñ

3. Ol basîret üzre ey pûyende-i sahrâ-yı 'aşk
Nâ-gehân üftâde-i çâh-ı 'anâ olmazdın oñ

5a menzil: meydân.

436. 4^b.

437. 46^b.

1a mübtelâ: *Metinde* mübtelâdan.

Hevl-i deryâ-yı mahabbet neydügin añla tamâm
Kendüñi ‘ummâna salma âşinâ olmazdın öñ

5. Pâyına sürme yüzüñ serv-i sîm-endâmuñuñ
Bâğ-ı gamda ‘âşık-ı ser-der-havâ olmazdın öñ

Dilberüñ vaslın temennâ etme ey tûtî-i ‘aşk
Bî-keder mir’ât-ı bahtuñ rû-nümâ olmazdın öñ

7. Kilk-i fikrûñle Beyânî şî‘rûñuñ mazmûnını
Nakş-ı levh-i hâtır et hüsn-i edâ olmazdın öñ

438.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben senüñ bilmez miyem cânâ ne fettân olduğıñ
Fitne-endâz-ı cihân âşûb-ı devrân olduğıñ

Tarz u tavruñ gördiler şâhâne bendeñ oldılar
Bildiler hep halk-ı ‘âlem şâh-ı hûbân olduğıñ

3. Hâk-i pâyuña düşüp yüz sürdiler bî-ihtiyâr
Gördiler üftâdeler serv-i hırâmân olduğıñ

N’ola âfâka ziyâ-güster olursa tal’atuñ
Matla’uñdan añlanur mihr-i dırahşân olduğıñ

5. Sûz u tâbımı Beyânî dilde nâr-ı ‘aşkuñuñ
Bezm-i gamda bildürür ney gibi nâlân olduğıñ

439.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben degül ancak hezâr-ı nâle-kârı yârumuñ
Halk-ı ‘âlem ‘andelîbidür o gül-ruhsârumuñ

---

438. 15^a.

439. 30^a.

Ol perî-rûnuñ nice meftûnı olmaz ehl-i dil
Bilürem kadrin der imiş ‘âşık-ı dîdârumuñ

3. Gördi kim mest-i gîl-âlûdam reh-i mey-hânedede
Geldi sahbâ-yı terahhum çeşmine dildârumuñ

Tâb-ı ‘aşkımdur benüm âfâkı pür-nûr eyleyen
Zerresidür âfitâb ol mihr-i pür-envârumuñ

5. Gevher-i nazmum Beyânî tâbnâk olsa n’ola
Kân-ı dilde kendesidür tîşe-i efkârumuñ

440.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne diller tağıdur cânâ senüñ zülf-i perîşânuñ
Ne âdemler helâk eyler nigâh-ı çeşm-i fettânuñ
- Dirahşende ola hâl-i ‘izâruñ zîr-i zülfüñde
Olur dağ-ı derûnı ebr içinde mâh-ı tâbânuñ
3. Seher tâb-efgen olsa âsumâna rûy-ı pür-tâbuñ
Düşer cismine lerze âfitâb-ı ‘âlem-ârânuñ
- Dizer bir gün kamu halk-ı cihânı hançere gamzeñ
Serin her birinüñ galtân eder şemşîr-i bürrânuñ
5. Turalum hâk-i pâyuña düşüp ‘âşık niyâz eyler
N’içün pâ-mâl edersin yoh mıdur gögsüñde îmânuñ
- Gözüñ hûn-âbı turma akmada ey ‘âşık-ı pür-ğam
Ciger başında gibi dağ-ı hûn-âlûd-ı pinhânuñ
7. Temevvüc etmedi çokdan Beyânî bahr-ı endîşe
Dürer-bâr olmadı hem elde kilik-i gevher-efşânuñ

440. 49^b.

1a tağıdur: bend eder.

441.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sihar-sâz olduğundan gönlin aldı 'âşık-ı zâruñ
Ne sâhirdür ne câdûdur nigârâ çeşm-i mekkârûñ

Hemîşe beste-i zencîr eder dîvâne-i 'aşkı
Esürger zâyî' olmakdan senüñ zülf-i siyeh-kârûñ
3. Yanuñca 'azm-i gülzâr eyledükde söyleye kimdür
Senüñ ey serv-kaddüm bâğ-ı 'âlemde hevâ-dârûñ

Sen ol sultân-ı kişver-gîr-i nâz u şîvesin cânâ
Sipâhuñdur kirişme gamzeler olmuş silah-dârûñ
5. Beyânî bendeñi hayrân u mest-i 'aşk eder şâhâ
Senüñ bu nâz u istiğnâ-y-ıla refât u güftârûñ

442.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kaçan pertev-zen olsa 'âleme rûy-ı pür-envârûñ
Olurlar halk-ı 'âlem zerre-i hurşîd-i dîdârûñ

Gül-i ra'nâya dönmiş sâkiyâ bezm-i tecellâda
Kızarmış tâb-ı mülden rûy-ı pür-tâbuñda ruhsârûñ
3. Hat-ı nev-hîz-i ruhsârûñ dil-i 'uşşâkı şâd eyler
Meseldür gonça-i kalbi açar seyri çemenzârûñ

Şarâb-ı la'lüñüñ keyfiyyetinde özge hâlet var
Gider 'aklı temeyyüz eyledükçe rind-i mey-h^vârûñ
5. Güsiste-târ-ı tanbûr-ı gam olmuş mutrîb-ı 'aşkuñ
Aña lutf eyle cânâ târ-ı gîsû-yı meded-kârûñ

---

441. 18^b.

442. 21^a.

Görüp güncişk-i dil ruhsâruñ üzre dâne-i hâlûñ
Düşüp dâma ne mümkün olmamak bir dem giriftâruñ

7. Sebük-bâram metâ‘-ı h^vâhiş-i dünyâdan el çekdüm
Beyânî geçmişem sûd u ziyânından bu bâzâruñ

443.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Görüp hüsnüñi olduk beste-i zülf-i siyeh-kâruñ
Düşürdük dâm-ı ‘aşka göñlümüz olduk giriftâruñ

Fiğân-ı ‘âşık-ı şeydâyı gûş etmek murâduñsa
Bir iki câm-ı mey nûş eyle gül gül eyle ruhsâruñ

3. Zebân-ı hâl-ile gonça der imiş bülbül-i zâra
Benüm gunc u delâl ise senüñ de nâledür kâruñ

Tezerv-i hoş-hırâm ü tûtî-i gûyâya beñzetmiş
Galat etmiş senüñ derk etmeyen refât u güftâruñ

5. Beyânî tarz-ı güftâruñda el-hak özge hâlet var
Cihânı neş’e-dâr eyler hemîşe câm-ı eş‘âruñ

444.

Remel: *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dehen-i nâzükidür gonça-i ra‘nâ yâruñ
Leb-i cân-perveridür la‘l-i musaffâ yâruñ

Eser-i ‘ârız u pîşânı gül-i sürh u sefid
La‘li efgendesidür bülbül-i gûyâ yâruñ

3. Tâb-ı ruhsâr-ı ‘arak-rîzine güller meftûn
Reşk-sâz-ı ruhidur lâle-i hamrâ yâruñ

443. 59^b.

444. 13^b.

Mürde-dil ‘âşıkı bir sözle eder zinde-i ‘aşk
Dem-i cân-bahşıdur enfâs-ı Mesîhâ yâruñ

5. Gerçi âlüftesidür zülf-i nigâr ammâ kim
Zülfi âşiftesidür sünbül-i zîbâ yâruñ

Çekmeden kaşları yayını hilâl olmuşdur
Lem‘a-i cebhesidür gurre-i garrâ yâruñ

7. Neş‘e-bahş olsa Beyânî n‘ola mey-h^vârelere
Ayağı toprağıdur dürdî-i sahbâ yâruñ

445.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkı mihr-i pür-envâr-ı hüdâdur tal‘atuñ
Sâfter âyîne-i sırr-ı Hudâ‘dur tal‘atuñ
Hâller rûyuñda bir tâbende ahter her biri
Bâdiye-peymâ-yı ‘aşka reh-nümâdur tal‘atuñ
3. Bir dahı görsem deyü cânın verür her bir gören
Câm-ı la‘lûñ gibi el-hak cân-fezâdur tal‘atuñ
Düzd-i gamzeñ gibi ‘ayyâr-ı cihândur dil alur
Bir gönül uğrısı cânâ dil-rubâdur [tal‘atuñ]
5. Vasfın etmekte Beyânî n‘ola i‘câz eylese
Her ne yüzden medhin eylese sezâdur tal‘atuñ

446.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkı Leylî-veşüm Mecnûn u şeydâ eyledüñ
Zülfüñüñ meftûnı etdüñ deşt-peymâ eyledüñ

---

445. 66^a.

4a ‘ayyâr: fettân.

4b cânâ: fettân.

446. 25^a.

‘Aklum alduñ bezm-i meyde la‘l-i rûh-efzâñ-ıla
Bâde-i ‘aşkuñ içürdüñ mest ü rüsvâ eyledüñ

3. Âteş-i hasretle sûzân eyledüñ ‘âşıkları
Gayrılarla nûş-ı câm-ı bezm-i sahbâ eyledüñ

Bezm-i sahbâda açıldıñ gül gibi ey gonça-fem
Şevk-ıla ruhsâruñı gül-berg-i ra‘nâ eyledüñ

5. Safha-i gerdûna sebt etdüñ Beyânî şi‘rûñi
Cem‘ edüp ebyâtını şekl-i Süreyyâ eyledüñ

447.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

01. Ber-murâd etdüñ beni lutf-ı firâvân eyledüñ
Bî-ser ü sâ mân-iken mahsûd-ı akrân eyledüñ

ülşen-i ikbâlüme esdi nesîm-i himmetüñ
Gül gibi ben nâ-murâdı şâd u handân [eyledüñ]

03. Gonça-veş açılmamışdı serdî-i gamdan göñül
Tâb-ı mihr-i iltifâtuñ birle şâdân [eyledüñ]

Bâğ-ı ‘adlûñde salınsa nahl-i ikbâlüm n’ola
Hâk-ile yeksân iken serv-i hırâmân [eyledüñ]

05. Şem‘ -i maksûdum söyünmişdi çerâğ etdüñ beni
Kevkeb-i bahtum felekde mâh-ı tâbân [eyledüñ]

N’ola rûşen-dil olursam devletüñde çün beni
Meclis-i akrânda şem‘ -i firûzân eyledüñ

07. Gerd-i râh-ı zillet olmuşken bu sünbûlsârda
Döne döne câ-nişîn-i fark-ı Keyvân eyledüñ

447. 102^a.

01a Ber-murâd etdüñ beni: Eyledüñ ihyâ beni.

01b Bî-ser ü sâ mân-iken: Bende-i dîrîneñi.

04 Nahl-i ikbâlüm salınsun nâz-ıla şimden geri
Pest iken kadrin anuñ serv-i hırâmân [eyledüñ]

Câm-ı leb-rîz-i keremle ser-girân etdüñ beni
Mest-i câm-ı lutf edüp Cemşîd-i devrân eyledüñ

09. Bî-vücûd iken beni mânend-i zerre ‘âkıbet
Menzilüm berter edüp hurşîd-i rahşân eyledüñ

Ben nice etmem Beyânî-veş du‘â’-i devletüñ
Necm-i ikbâlüm Sühâ-y-iken dırahşân eyledüñ

11. Hak te’âlâ ‘ömrüñ efzûn u vücûduñ var ede
Çün beni manzûr-ı çeşm-i lutf u ihsân eyledüñ

448.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Urup seng-i sitemle ‘âşıkı sanma cefâ etdüñ
Keremler eyledüñ bî-çâreye cânâ vefâ etdüñ

Rakîbe gûşe-i çeşm-ile etdüñ iltifât ammâ
Yanuñdan sâye-veş bir dahı ayrılmaz hatâ etdüñ

3. Nedür bu deñli mest-i câm-ı ‘aşka ta‘n-ı bî-ma‘nî
Koya ey zâhid-i huşk ü siyeh-düşmen riyâ etdüñ

Görüp bî-çâre-i ‘aşkı perîşân eyledüñ zülfüñ
Eyü m’etdüm sanursın derd-mendi mübtelâ etdüñ

5. Girân-bâr eyleme lutf eyle ser-ber etme hicrânuñ
Beyânî nâ-tüvânuñ kâmetin cânâ dü-tâ etdüñ

449.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cefâ taşıyla urduñ ‘âşıkı cânâ eser m’etdüñ
Sitemler eyledüñ dîvâne-i ‘aşka hüner m’etdüñ

11a u vücûduñ var ede: devletüñ dâyim ede.

448. 101^a.

449. 95^a.

Rakîbe iltifât etdüñ görüp dil-dâde-i ‘aşkı
Teğâfûl eyledüñ bî-çâreden ya‘nî nazar m’etdüñ

3. Harîdâr-ı metâ‘-ı hüsnüñi n’içün gözetmezsın
Aña bey‘-ı metâ‘-ı iltifâtuñdan zarar m’etdüñ

Dil-i şeydâ o şûhuñ bûy-ı zülfinden haber almış
Mukaddem ey sabâ teşrîfini yohsa haber m’etdüñ

5. Neden bildüñ diyâr-ı ‘aşkuñ ahvâlin ki söylersın
Beyânî bundan evvel yohsa ol mülke sefer m’etdüñ

450.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Teshîr-i dil-i ‘âşık-içün gamzeler etdüñ
Ey gözleri mekkârum alınca neler etdüñ

Deryûze-ger-i hüsnüñ edüp ey yüzi mâhum
Hurşîd-i cihân-tâbı ‘aceb der-be-der etdüñ

3. Fettân-ı cihân olduđuña kalmadı şübhem
Hatt-ı ruhuñı fitne-i devr-i kamer etdüñ

Bildük seni ey âfet-i devrân ne imişsin
Reftâr ederek nâz-ıla ol dem güzer etdüñ

5. Karşuña nice ‘âşık-ı şeydâ gele cânâ
Müjgânlar ile gamzeñi tîr ü teber etdüñ

Nâzuña tahammül edemez oldılar el-hak
‘Uşşâk-ı belâ-dîdeyi zîr ü zeber etdüñ

7. Üftâde-i çâh-ı zekanuñ oldı Beyânî
Mestâne nigeble o zamân kim nazar etdüñ

451.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Subh-dem sâğar-ıla kalbümi pür-nûr etdüñ
Sâkiyâ çün gül-i ter göñlümi mesrûr etdüñ

Seyl-i âlâm-ı firâkuñla harâb olmuş idi
Ele alduñ dil-i vîrânemi ma' mûr etdüñ
3. Bârekallâh zihî merhamet-i hûbî kim
İltifâtuñla beni bende-i manzûr etdüñ

Yek nazarda beni ey sâhir-i mülk-i hûbî
Câdû-yı çeşm-i sihir-sâz-ıla meshûr etdüñ
5. Keh-rubâ-câzibedür medd-i nigâh-ı çeşmüñ
Cezb edüp kalbümi benden güzelüm dûr etdüñ

Hele ben olmaz-ıdum tâlib-i kâlâ-yı visâl
Sûk-ı gamda beni bir hâl-ile mağrûr etdüñ
7. Çâk çâk etdi Beyânî kuluñı gamzelerüñ
Dergehüñde anı bir bende-i ma' zûr etdüñ

452.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nice fettân olmasun sihr-âşinâdur kâkülüñ
Ejder-i pîçîde-i câdû-nümâdur kâkülüñ

N'ola dil-beste olup meftûnı olsak dâyimâ
Fitne-cû âşûb-ı dil bir dil-rubâdur kâkülüñ
3. Gâh meclisde çözersin gâh edersin ham-be-ham
Başına erbâb-ı 'aşkuñ bir belâdur kâkülüñ

---

451. 25^b.

452. 5^a.

Hâl-i ruhsâruñ egerçi fitnede bir dânedür
Zülf-i pîç-â-pîç ile hem-serdür ammâ kâkülüñ

5. Başıñ için dilleri hâk-ile yeksân eyleme
Gel perîşân etme sünbül gibi cânâ kâkülüñ

N'ola ta'tîr etse esdükçe dimâğ-ı 'âlemi
Müşk-bûyâ-yı dil-i bâd-ı sabâdur kâkülüñ

7. Eyledi cânâ hevâyî çün Beyânî dilleri
Dûd-âsâ var-ısa ser-der-havâdur kâkülüñ

453.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Mey-i câm-ı gurûr-ı hüsn-ile mestânedür çeşmüñ
Nigâh-ı iltifât-âmîzden bîgânedür çeşmüñ

Niyâz erbâbını mestâne etdi bir nigâh-ıla
Şarâb-ı şîve vü nâz-ıla pür peymânedür çeşmüñ

3. Çözer bend-i gam-ı pür-pîçi dilden şâdmân eyler
Nazar erbâbına hem âyîne hem şânedür çeşmüñ

Hayâl-i sûret-i mesti pesinden görünür baksañ
Bilûrîn câm-ıla bir revzen-i mey-hânedür çeşmüñ

5. Nice manzûr-ı 'ayn-ı iltifât olsun Beyânî kim
Mey-i câm-ı gurûr-ı hüsn-ile mestânedür çeşmüñ

454.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Çözeyüm düğme-i zer-târın o gonça-dehenüñ
Bâğda bildüreyüm haddini berg-i semenüñ

453. 69^a.

454. 45^b.

Der idüm pîrehenüñ yâsemen olsun cânâ
Nâzük olsaydı eger pîreheni yâsemenüñ

3. Sîneme sarmak ederdüm seni nâzüklük ile
Korkarın âteş olur ey gül-i ter pîrehenüñ

Hatt-ı ruhsâruña gîsûlaruñ irsâl eyle
Sünbülü olsa olur lutfi ziyâde çemenüñ

5. Akıdup eşkümi kaddümi kemer etmekle
Belini kuçmak olur mı ‘aceb ol sîm-tenüñ

Tîşe-i âhumı bir mertebe der-kâr edeyüm
Başına çaldurayum tîşesini Kûh-[k]en’üñ

7. Silk-i eyyâma Beyânî dizeyüm sübha gibi
Dürr-i pâkîze-i evsâfın o nâzük-bedenüñ

455.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Beñzeyelden la‘line ol gözleri mestânenüñ
Gonça-i handâna döndi sâğarı mey-hânenüñ

Beñzedenler gonça-i handâna câm-ı bâdeyi
Görmemişler var-ısa la‘l-i lebin cânânenüñ

3. Bî-tekellüf leblerin gördüm ki yâruñ bûs eder
Kanını bulsam içerdüm reşkden peymânenüñ

Zülf-i pür-hamda gönül bend iken etdi hâksâr
Göreyüm dendânesi olsun şikeste şânenüñ

5. ‘Âşıkuñ nâz u nîyâzını ne bilsün yâr-ıla
Bilmeyen sûz u güdâzın şem‘-ile pervânenüñ

Gördüğün dervîşe cânâ rûy-ı dil ‘arz eyleme
Vardur genci kıyâs eyleme her vîrânenüñ

7. Bâdeden men‘ eyleme bîhûde sözler söyleme
Ma‘nîsi yokdur bilürsin zâhidâ efsânenüñ
Şeb-çerâğ-ı meclis olsa bir gece ol mâh-rû
Tâb-bahş-ı mihr olurdu şemsesi kâşânenüñ
9. Bezm-i Cem‘de olsa şem‘-i meclis olmasa o mâh
‘Âlemi olmaz Beyânî meclis-i şâhânenüñ

456.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Güller üzre hûy-ı haddüñdür düşen şeb-nem senüñ
‘Andelîbüñdür anuñ‘çün ser-be-ser ‘âlem senüñ
Gül-‘izârâ ‘ârızuñda kaldı çeşmüm merdümi
Nergis-i bâğ-ı ruhuñdur dîde-i pür-nem senüñ
3. Ben de bülbül gibi eylerdüm nevâdan nağmeler
‘Âşık-ı şûrîde-i ‘aşkuñ olabilsem senüñ
Sen o gendüm-gûn tâvûs-ı hınâsın cilveñi
Gördüğü dem nice olmaz mâyilüñ âdem senüñ
5. Bir söz-ile zinde eylersin hezârân mürdeyi
Nutm-ı cân-bahşuñ dem-i ‘Îsî ile tev‘em senüñ
Râz-dâruñ olamaz olmaz harîf-i meclisüñ
Olmayan ey gonça-fem esrârüña mahrem senüñ
7. Bende-i dergâhuñ olmuşlar selâtîn-i cihân
Kemterîn bir çâkerüñdür Zâde-i Edhem senüñ
Çün Beyânî dürr-i dendânuñla la‘lüñ vâsfını
Turma nazm u nesr-ile tahrîr eder hâmem senüñ

457.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Feyz-yâb-ı câm olaldan la'1-i rahşânuñ senüñ
Gün-be-gün arturdı hüsnin verd-i handânuñ [senüñ]

Gayret-i gülzâr-ı Cennet'dür cemâlün döstüm
Sünbül ü nergisle zeyn olmuş gülistânuñ [senüñ]
3. Sâyesi râhat-res-i dil-hastagân-ı 'aşkdur
Reşk-i Tûbâ'dur kad-i serv-i hırâmânuñ senüñ

Her biri tâb-ı nazardan hıfz eder ruhsâruñı
Sâyebânuñ nahl-i gül nergis nigejbânuñ senüñ
5. Gûy-ı hurşîd ile çevgân-ı hilâli gösterür
Tükme-i zer-târ-ıla çâk-i girîbânuñ senüñ

Zülfüñüñ âfet giriftârı belâ dil-bestesi
Fitne meftûn-ı nigâh-ı çeşm-i fettânuñ senüñ
7. 'Aks-i mâh u âfitâbı gösterür âyîne-vâr
Çâh-ı Nahşeb'dür meger çâh-ı zenahdânuñ senüñ

Himmet-i üstâd ile oldı Beyânî muntazam
Vasf-ı zülf-i yârda nazm-ı perîşânuñ senüñ
9. Hûşe-çîn-ı bâğ-ı şi'r-i Hazret-i Üstâd'sın
Neşve-yâb olsa n'ola tab'-ı suhan-dânuñ senüñ

458.

Münserih: *Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün*

- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Sünbülü şâd-âb eder ol ruh-ı aluñ senüñ
Gonçayı sır-âb eder âb-ı zülâlün senüñ

---

457. 102^a.

458. 31^a.

Subh-dem isterse hurşîd-i cihân toğmasun
Rûy-1 zemîne yeter tâb-1 cemâlûñ senüñ

3. Hâtıra-i intizâr etdi perîşân beni
Dağdağa-efzâ-y-ımsı va‘d-i visâlûñ senüñ

Gerçi perîşân eder göñlümi gîsûlaruñ
Cem‘ eder ammâ yine fikr-i hayâlûñ senüñ

5. Nice Beyânî nazar eyleye hûnîlügi
Gösterür âyîne-i rûy-1 celâlûñ senüñ

459.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dağ-1 ‘aşkuñ serde cânâ yâdigârûñdur senüñ
Şerhalar sînemde tuhfe ber-güzârûñdur senüñ

Turma aldur şâh-bâz-1 çeşmüñe murğ-1 dilüm
Sayd-gâh-1 ‘aşkda hâzır şikârûñdur senüñ

3. Hâtırum sünbül gibi her dem perîşân eyleyen
Kâkül-i pür-çîn ü zülf-i târ-mârûñdur senüñ

‘Âşıkuñ çün gonça cem‘ eyle perîşân göñlini
Gülşen-i gamda perîşân-rûzgârûñdur senüñ

5. Yakma dağ-1 ‘aşkı gayra dağ-ber-dağ eyleme
Lâle-veş kalb-i Beyânî dağ-dârûñdur senüñ

Keşf-i esrâr etdürüp hayrân eden ‘âşıkları
Safha-i ruhsârda hatt-1 gubârûñdur senüñ

7. Çâk çâk eden dil-i sad-pâremüz ey gonça-fem
Hançer-i ser-tîz-veş yanuñda hârûñdur senüñ

460.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gülşen-i sîneñde pistânuñ iki güldür senüñ
Yâsemenzâr içre açılmış karanfüldür senüñ

Bûy-ı müşkîni n'ola tutsa dimâğ-ı 'âlemi
Zülf-i 'anber-bâruñ ey meh-pâre sünbüldür senüñ
3. Habbetü's-sevdâ gibi rîzende olmuş cismüñe
Câ-be-câ hâl-i siyâhuñ habb-ı fülfüldür senüñ

Neş'e-dâruz bezm-i gamda hâlet-i güftâr-ıla
La'l-i nâbuñ sâkiyâ bir sâğar-ı müldür senüñ
5. Nâleñi gûş etmeden dilber sıkılmaz gül gibi
Nağme-i 'aşkuñ Beyânî savt-ı bülbüldür senüñ

461.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâmet-i mevzûnuñ âşûb-ı kıyâmetdür senüñ
Cünbişüñ rûz-ı kıyâmetden 'alâmetdür senüñ

Hatt-ı Ye'cüc'uñla dûd-ı sünbül-i gîsûlaruñ
Fitne-i âhır-zamân eşrât-ı sâ'atdür senüñ
3. Sâğar-ı âb-ı zülâl-i la'lüñ ey gonça-dehen
Ke's-i havz-ı kevser-i gülzâr-ı Cennet'dür senüñ

Mahv edersin bu nigâh-ıla vücûd-ı 'âşıkı
Nergis-i fettân-ı fitne-cûyuñ âfetdür senüñ
5. Kasr-ı sîneñde Beyânî cûy-ı nazm-ı dil-güşâ
Âb-ı selsâl-i belâğatden 'ibâretdür senüñ

---

460. 76^a.

461. 12^b.

462.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İltifâtuñ 'âşika 'ayn-ı 'inâyetdür senüñ
Çeşm-i mestüñle nigâhuñ bir sa'âdetdür senüñ

Câmı gerdân etdüğüñ bir devlet iken sâkiyâ
Bûse ihsân etdüğüñ bir başka devletdür senüñ
3. İhticâbuñ nâzdan ser-mâye-i 'izzet iken
'Arz-ı dîdâr etdüğüñ bir gûne 'izzetdür senüñ

Mürdegânı nutk-ı cân-bahşuñla ihyâ eyledüñ
Ey Mesîhâ-dem vücûduñ halka ni'metdür senüñ
5. Serv-kadd ol şeh-levend-i hod-pesendi kendüñe
Mâyil etdüğüñ Beyânî haylî himmetdür senüñ

463.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fitnedür kârı hemîşe gamze-âsâ zülfüñüñ
Oldılar âşiftesi dünyâ ser-â-pâ zülfüñüñ

Ceng eder sâhib-kırân-ı gamzeñ-ile dâyimâ
Mâr-ı ejder-pîçedür her târı cânâ zülfüñüñ
3. Kâkülüñ gerçi ser-âmed dilleri teshîrde
Kâr-ı teshîr-i cihân destinde ammâ zülfüñüñ

Her hamında sad dil-i şûrîde der-zencîrdür
Oldılar Mecnûn-veş şeydâsı dünyâ zülfüñüñ
5. Cem' edüp şâh u gedânuñ dillerin bend eyledi
Oldılar dil-bestesî a'lâ vü ednâ zülfüñüñ

---

462. 43^b.

463. 94^a.

Kâmet-i mevzûnuñuñ âzâdı olmak gerçi hoş
Yegdir ammâ bestesi olmak mutarrâ zülfüñüñ

7. ‘Aklın aldurdı Beyânî-veş olup âşiftesi
Oldı Mecnûn’a bedel meftûnı Leylâ zülfüñüñ

464.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hüsn-i rûy-ı meh-veşi dâd-ı Hudâ’dur dilberüñ
Ruhları âyîne-i ‘âlem-nümâdur dilberüñ

Halk-ı ‘âlem n’ola hayrân olsalar reftârına
Serv-i bâlâ-yı kadi hayret-fezâdur dilberüñ

3. Söz yeri yokdur dehânı gonça-i negşûdedür
La‘l-i rûh-efzâsı bir câm-ı safâdur dilberüñ

Gamzesi dâyim sipâh-ı fitneyi tahrîk eder
Gûşe-i çeşmi kemîn-gâh-ı kazâdur dilberüñ

5. Halkı meftûn eyledi dünyâda bir bîgâne yok
Çeşm-i fettânı ‘aceb sihr-âşinâdur dilberüñ

Fitne vü âşûbdan hâlî degül hâlî gibi
Zülfi bir bend-i belâ-yı ibtilâdur dilberüñ

7. Gonçazâr eyler Beyânî sîne-i ‘âşıkları
Tîr-i âzârı görünmez bir belâdur dilberüñ

465.

Müctes: *Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ne tîğ-zen olur ol Kahramânî gamzelerüñ
Kırup geçürmede halk-ı cihânı gamzelerüñ

---

464. 24^b.

465. 49^b.

Ne hûnîdür göre ey dil keser ser-i nâzı
Komaz kirişmeye tîğ u sinânı gamzelerüñ

3. Derûn-ı ‘âşık-ı şeydâda yer eder nevki
Ne tîr olur nîgeh-i cân-sitânı gamzelerüñ

Reh-i niyâza düşüp cilve etse ‘âşık-ı zâr
‘Aceb eder mi ola mihribânî gamzelerüñ

5. Nişân-ı nâveki eyler Beyânî’yi turmaz
Hemîşe kârda tîr ü kemânı gamzelerüñ

466.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sâkiyâ zerrîn-kadehdür âfitâbı meclisüñ
Bâde-i gül-rengdür la‘l-i müzâbı meclisüñ
Geceler sâkî çerâğ-ı mâha muhtâc eylemez
Câm-ı sahbâdur elüñde mâh-tâbı meclisüñ
3. Çekmedükçe sâkî-i meh-veş elinden sâğarı
Cem-cenâb olsam da olmam kâm-yâbı meclisüñ
Baña ey pîr-i muğân bir bâde ihsân eyle kim
Haşr olunca tâ olam mest ü harâbı meclisüñ
5. Câm-ı sahbâ vermez ol deñli Beyânî âb u tâb
Câm-ı leb-rîz-i ‘arakdur âb u tâbı meclisüñ

467.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nahl-i gülzâr-ı mahabbetdür nihâl-i kâmetüñ
Serv-i dil-cûy-ı meveddetdür nihâl-i kâmetüñ

466. 31^a.

467. 17^b.

N'ola zîb-efzâ-yı hüsn olsa çü serv-i bûstân
Revna-1 bâğ-1 melâhatdür nihâl-i kâmetüñ

3. Müntehâdur deyü vasf etdi temâşâ eyleyen
Var-ısa Tûbâ-i Cennet'dür nihâl-i kâmetüñ

Berg ü bârı nâz u istiğnâ riyâz-1 şîvede
Bûy-âmed nahl-i kudretdür nihâl-i kâmetüñ

5. Gark-1 nûr olur Beyânî üzre düşse sâyesi
Sidre-i ravz-1 kerâmetdür nihâl-i kâmetüñ